

รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณ

โครงการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากลไกช่วยเหลือ
ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

เสนอต่อ

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

โดย

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

เมษายน 2564

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ส-1
บทที่ 1 บทนำ.....	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1-2
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1-2
บทที่ 2 ภาพรวมปัญหาและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	2-1
2.1 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า	2-3
2.1.1 Heckscher-Ohlin (HOS) Theorem	2-3
2.1.2 ทฤษฎีการค้าของสำนักคลาสสิก.....	2-3
2.1.3 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจการค้าและเขตการค้าเสรี.....	2-3
2.2 วรรณกรรมปริทัศน์เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้า	2-6
2.2.1 โอกาสและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า.....	2-7
2.2.2 การเตรียมการของไทยเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้น	2-19
2.3 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทย	2-20
2.3.1 จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ...	2-21
2.3.2 จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (Tariff Rate Quota: TRQ)	2-35
2.3.3 จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-61
2.4 การเปรียบเทียบอุปสงค์และอุปทานของกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	2-79
2.4.1 อุปสงค์ของความช่วยเหลือ.....	2-79
2.4.2 อุปทานของความช่วยเหลือ	2-84
2.5 สรุปปัญหาและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	2-88
บทที่ 3 มาตรการและกลไกช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า.....	3-1
3.1 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทย ...	3-1

3.1.1	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ที่จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะ.....	3-2
3.1.2	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ที่จัดตั้งเป็นการทั่วไปโดยองค์กรของรัฐ.....	3-38
3.2	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของต่างประเทศ	3-48
3.2.1	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของสหรัฐอเมริกา	3-49
3.2.2	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของสาธารณรัฐเกาหลี	3-54
3.2.3	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของสหภาพยุโรป	3-57
3.2.4	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของออสเตรเลีย	3-60
3.2.5	มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของเวียดนาม.....	3-62
3.3	การเปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับและปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการหรือการใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือในปัจจุบันของไทย	3-64
บทที่ 4 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จาก มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันของไทย		4-1
4.1	กองทุน FTA เกษตรฯ	4-2
4.1.1	วิธีการเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA เกษตรฯ	4-2
4.1.2	คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA เกษตรฯ.....	4-4
4.1.3	เกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของกองทุน FTA เกษตรฯ.....	4-4
4.1.4	กิจกรรมที่สามารถขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน FTA เกษตรฯ.....	4-5
4.1.5	เงื่อนไขการช่วยเหลือของกองทุน FTA เกษตรฯ	4-5
4.1.6	ขั้นตอนการยื่นขอรับความช่วยเหลือ และพิจารณาอนุมัติของกองทุน FTA เกษตรฯ.....	4-6
4.2	กองทุน FTA พาณิชย์.....	4-10
4.2.1	วิธีการเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA พาณิชย์.....	4-10
4.2.2	คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA พาณิชย์.....	4-11
4.2.3	เกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของกองทุน FTA พาณิชย์.....	4-12
4.2.4	กิจกรรมที่สามารถขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน FTA พาณิชย์.....	4-12
4.2.5	เงื่อนไขการช่วยเหลือของกองทุน FTA พาณิชย์.....	4-13
4.2.6	ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติการให้ความช่วยเหลือของกองทุน FTA พาณิชย์.....	4-13
4.3	ข้อเสนอแนะแนวทางการขอใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันของไทย.....	4-16

บทที่ 5 รูปแบบหรือทางเลือกในการพัฒนาคลังช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	5-1
5.1 โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	5-1
5.1.1 ข้อดีและข้อเสียของคลังช่วยเหลือ	5-2
5.1.2 ขอบเขตการพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-3
5.1.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-4
5.1.4 แนวทางการบริหารคลังช่วยเหลือ	5-5
5.1.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากคลังช่วยเหลือ	5-7
5.2 โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	5-8
5.2.1 ข้อดีและข้อเสียของคลังช่วยเหลือ	5-9
5.2.2 ขอบเขตการพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-10
5.2.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-11
5.2.4 แนวทางการบริหารคลังช่วยเหลือ	5-12
5.2.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากคลังช่วยเหลือ	5-14
5.3 โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ...	5-15
5.3.1 ข้อดีและข้อเสียของคลังช่วยเหลือ	5-17
5.3.2 ขอบเขตการพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-18
5.3.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-19
5.3.4 แนวทางการบริหารคลังช่วยเหลือ	5-20
5.3.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากคลังช่วยเหลือ	5-22
5.4 โครงการช่วยเหลือแรงงานผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	5-23
5.4.1 ข้อดีและข้อเสียของคลังช่วยเหลือ	5-23
5.4.2 ขอบเขตการพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-24
5.4.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนาคลังช่วยเหลือ	5-25
5.4.4 แนวทางการบริหารคลังช่วยเหลือ	5-26
5.4.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากคลังช่วยเหลือ	5-28
บทที่ 6 แนวทางการพัฒนากองทุนช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ จากการเปิดเสรีทางการค้า....	6-1
6.1 กฎหมาย กฎระเบียบ และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมุนเวียน ...	6-2
6.1.1 การจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน	6-2
6.1.2 การบริหารกองทุนหมุนเวียน	6-9
6.2 ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน	6-27

6.3	การเปรียบเทียบกฎหมาย และกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมุนเวียนต่างๆ....	6-28
6.3.1	เรื่องทั่วไปของกฎหมายหรือกฎระเบียบ.....	6-29
6.3.2	การจัดตั้งกองทุน การกำหนดวัตถุประสงค์ สำนักงานกองทุน และสถานะของกองทุนหมุนเวียน.....	6-30
6.3.3	เงินและทรัพย์สินของกองทุน.....	6-31
6.3.4	กิจการที่กองทุนสามารถใช้จ่ายได้.....	6-33
6.3.5	หน่วยงานที่จัดการงานธุรการและดำเนินการเรื่องทั่วไปของกองทุน.....	6-35
6.3.6	คณะกรรมการกองทุน.....	6-36
6.3.7	รายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ เกณฑ์ เงื่อนไข การเงิน การบัญชี พัสดุ และการตรวจสอบ.....	6-45
6.4	ขอบเขต แนวทาง ขั้นตอน วิธีการ และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า.....	6-51
6.4.1	วัตถุประสงค์และขอบเขตการให้ความช่วยเหลือของกองทุน.....	6-51
6.4.2	ความซ้ำซ้อนกับกองทุนหรือกลไกการให้ความช่วยเหลืออื่นที่มีในปัจจุบัน.....	6-53
6.4.3	ระยะเวลาในการดำเนินงานของกองทุน.....	6-55
6.4.4	แหล่งเงินทุนของกองทุน.....	6-55
6.4.5	โครงสร้างการบริหารงานของกองทุน.....	6-61
6.4.6	แนวทางและวิธีการดำเนินงานของกองทุน.....	6-64
6.4.7	แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกองทุน.....	6-68
6.4.8	กระบวนการติดตามการดำเนินงานของกองทุน.....	6-69
	บรรณานุกรม.....	บ-1

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2-1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปีของสินค้าเกษตรสำคัญที่มีการลดภาษีและจำนวนครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมนั้นๆ	2-76
ภาพที่ 2-2 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปีของสินค้าเกษตรสำคัญที่มีการลดภาษีและจำนวนครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมนั้นๆ	2-77
ภาพที่ 2-3 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปีของสินค้าเกษตรสำคัญที่มีการลดภาษีและจำนวนครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมนั้นๆ	2-78
ภาพที่ 3-1 สัดส่วนภาพรวม 5 ปี และรายภาคของจำนวนครัวเรือนที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรของ ไทย.....	3-4
ภาพที่ 3-2 มูลค่าการนำเข้าของสินค้าทั้งหมด และสัดส่วนการนำเข้าสินค้าเกษตรของไทยจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยตั้งแต่ปี 2553 ถึง 2562	3-5
ภาพที่ 3-3 สัดส่วนมูลค่านำเข้าของไทย รายประเภทสินค้าต่างๆ จากประเทศที่ไทยมี การจัดทำ FTA ด้วย (ปี 2553 และปี 2562).....	3-6
ภาพที่ 3-4 โครงสร้างการบริหารกองทุน FTA เกษตร.....	3-10
ภาพที่ 3-5 ตัวอย่างแบบฟอร์มในการกรอกข้อมูลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ	3-14
ภาพที่ 3-6 ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนปรับโครงสร้าง ภาคเกษตรฯ. 3-16	
ภาพที่ 3-7 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ จำแนกรายภาคส่วน (GDP Composition by Sector)	3-27
ภาพที่ 4-1 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกองทุน FTA เกษตรฯ	4-9
ภาพที่ 4-2 แนวทางการใช้ประโยชน์จากกองทุน FTA พาณิชย์.....	4-15
ภาพที่ 6-1 กระบวนการจัดตั้งทุนหมุนเวียน	6-27

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2-1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ระหว่างปี 2558 – 2562 (5 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ และอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO).....	2-23
ตารางที่ 2-2 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ระหว่างปี 2553 – 2562 (10 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ และอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO).....	2-25
ตารางที่ 2-3 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ระหว่างปี 2548 – 2562 (15 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ และอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO).....	2-27
ตารางที่ 2-4 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO).....	2-29
ตารางที่ 2-5 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO).....	2-31
ตารางที่ 2-6 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO).....	2-33
ตารางที่ 2-7 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ).....	2-37
ตารางที่ 2-8 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ).....	2-41
ตารางที่ 2-9 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ).....	2-45

ตารางที่ 2-10 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ).....	2-49
ตารางที่ 2-11 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ).....	2-53
ตารางที่ 2-12 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ).....	2-57
ตารางที่ 2-13 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-63
ตารางที่ 2-14 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-65
ตารางที่ 2-15 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-67
ตารางที่ 2-16 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-69
ตารางที่ 2-17 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-71
ตารางที่ 2-18 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-73
ตารางที่ 2-19 สรุปรายการสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า จากรายการการนำเข้าจำแนกโดย WCO TRQ และสินค้าเกษตรสำคัญ.....	2-78

ตารางที่ 2-20 อัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรสำคัญ และจำนวนครัวเรือนใน การผลิตสินค้าเกษตรสำคัญนั้นๆ.....	2-81
ตารางที่ 2-21 ข้อมูลการค้าย้อนหลังสินค้าอุตสาหกรรมย้อนหลัง 10 ปี (ปี พ.ศ. 2553-2562)	2-83
ตารางที่ 2-22 สัดส่วนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมในแต่ละกิจกรรมการผลิต*	2-84
ตารางที่ 2-23 อุปทานความช่วยเหลือจากกองทุน FTA เกษตรฯ และกองทุน FTA พาณิชย์..	2-87
ตารางที่ 2-24 สินค้าที่อาจได้รับผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้ากรอบต่างๆ.....	2-89
ตารางที่ 3-1 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทยกับคู่เจรจาต่างๆ.....	3-18
ตารางที่ 3-2 สถานะการเงินกองทุนปรับปรุงโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	3-19
ตารางที่ 3-3 เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกองทุน FTA พาณิชย์.....	3-33
ตารางที่ 3-4 การเปรียบเทียบกองทุนช่วยเหลือฯ ของไทยและของต่างประเทศในมิติต่างๆ....	3-68
ตารางที่ 5-1 การเปรียบเทียบรูปแบบหรือทางเลือกในการพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า.....	5-30
ตารางที่ 6-1 สรุปการเปรียบเทียบทุนหมุนเวียนทั้ง 3 ทุนหมุนเวียน.....	6-47

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า จัดทำขึ้นโดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เพื่อศึกษามาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าปัจจุบันของไทย ศึกษาและเสนอแนะรูปแบบหรือทางเลือกต่างๆ ในการพัฒนากลไกช่วยเหลือ และศึกษาและเสนอแนะแนวทางและรายละเอียดในการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือ

การส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้ระบบการค้าพหุภาคี (Multilateral Trading System) ที่มีกฎเกณฑ์ทางการค้าชัดเจนและเป็นธรรม ถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการดำเนินนโยบายการค้าของประเทศไทย เพื่อสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ประเทศ รวมไปถึงยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของคนในประเทศ การจัดทำความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) เป็นหนึ่งในเครื่องมือเพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยอาศัยการให้สิทธิประโยชน์ในการเข้าสู่ตลาดการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนระหว่างประเทศภาคีความตกลง ทั้งนี้ ในปัจจุบันประเทศไทยมี FTA ที่มีผลบังคับใช้แล้วทั้งสิ้น 13 ฉบับ ครอบคลุมทั้งหมด 18 ประเทศ ทั้งที่จัดทำภายใต้นามประเทศไทย และภายใต้นามอาเซียน

อย่างไรก็ดี การจัดทำ FTA มีได้ก่อให้เกิดเพียงประโยชน์เพียงเท่านั้น แต่ FTA บางฉบับก่อให้เกิดผลกระทบต่อสินค้าและบริการบางประเภทของประเทศภาคี โดยอยู่ในรูปของปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น การสูญเสียส่วนแบ่งตลาด การเพิ่มขึ้นของต้นทุนเพื่อการปรับตัว หรือราคาสินค้าและบริการปรับตัวลดลง จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายการจัดทำ FTA ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 178

จากการจัดทำ FTA ทั้ง 13 ฉบับภายใต้การดำเนินงานของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีการศึกษาท่าทีการเจรจา โอกาส ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมไปถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ซึ่งผลการศึกษาจากหลายกรอบความตกลงพบว่า สินค้าที่ไทยมีความอ่อนไหวมักเป็นสินค้าเกษตรกรรม ได้แก่ ผักและผลไม้ เนื้อสัตว์ สัตว์น้ำสด แซ่เหียน แซ่แข็ง และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เช่น นม ทั้งนี้ FTA บางฉบับก็ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ เนื่องจากมิได้เปิดตลาดเพิ่มเติมจากเดิมหรือเพิ่มเติมจากเดิมเล็กน้อย นอกจากนี้ การศึกษายังระบุการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เกี่ยวกับการจัดตั้งมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับ

ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (มาตรการช่วยเหลือ) เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยเหลือในการพัฒนาและปรับตัวให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

มาตรการและกลไกช่วยเหลือ ปัจจุบันของไทยมีอยู่ทั้งสิ้น 2 มาตรการ แบ่งเป็น 1 กองทุนและ 1 โครงการ ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA เกษตรฯ) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA พาณิชย์) ของกรมการค้าต่างประเทศ ทั้งนี้การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการความช่วยเหลือ (อุปสงค์ของความช่วยเหลือ) และความช่วยเหลือที่มีให้ (อุปทานของความช่วยเหลือ) พบว่า 1) สินค้าเกษตรกรรมที่ต้องได้รับความช่วยเหลือในอันดับแรก ได้แก่ ผักและผลไม้ ัญพืชและสารปรุงแต่ง และชาและกาแฟ 2) สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตที่ต้องได้รับความช่วยเหลือในอันดับแรก ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ ที่มีได้ระบุไว้ ณ ที่นี้ เคมีภัณฑ์ และปิโตรเลียม และ 3) การจัดสรรความช่วยเหลือปัจจุบันอาจยังไม่สอดคล้องกับความต้องการความช่วยเหลือ

ทั้งนี้ กองทุน FTA เกษตรฯ และกองทุน FTA พาณิชย์ มีขอบเขตการให้ความช่วยเหลือรูปแบบการให้ความช่วยเหลือที่แตกต่างกัน โดยกองทุน FTA เกษตรฯ จะช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นต้นเท่านั้น และให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน (In Cash) และเชิงเทคนิค (In Kind) ขณะที่กองทุน FTA พาณิชย์จะช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นกลางถึงขั้นสุดท้าย ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต และผู้ประกอบการในภาคบริการ และให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคเท่านั้น ซึ่งการให้ความช่วยเหลือของทั้งสองมาตรการครอบคลุมผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบในทุกภาคส่วนของประเทศ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรการช่วยเหลือของต่างประเทศพบว่า 1) หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบมาตรการเป็นหน่วยงานของภาครัฐ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงแรงงาน ซึ่งเหมือนกับประเทศไทย 2) แหล่งรายได้หลักมาจากงบประมาณประจำปี ซึ่งทำให้การดำเนินงานอาจติดขัด เนื่องจากความไม่ต่อเนื่องของงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งคล้ายกับประเทศไทย แต่มาตรการบางประเทศกำหนดให้มาตรการช่วยเหลือ มีแหล่งรายได้จากการกักขังจากธนาคารของรัฐได้ ซึ่งอาจช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในประเด็นดังกล่าว 3) มาตรการของต่างประเทศ แบ่งกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบแตกต่างจากไทย โดยแบ่งเป็นกลุ่มธุรกิจและกลุ่มแรงงาน ซึ่งครอบคลุมมากกว่าประเทศไทย 4) รูปแบบความช่วยเหลือของมาตรการต่างประเทศคล้ายกับประเทศไทย โดยช่วยเหลือผ่านทั้งทางด้านการเงินและเชิงเทคนิค 5) มาตรการของต่างประเทศบางมาตรการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาผลกระทบที่เกิดแก่ผู้ขอรับความช่วยเหลืออย่างเข้มงวด ซึ่งแตกต่าง

จากไทยที่ให้อำนาจการพิจารณาเพิ่มเติมแก่คณะกรรมการบริหารมาตรการ และ 6) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นแก่มาตรการช่วยเหลือ ของไทยและต่างประเทศคล้ายคลึงกันในการใช้เงินงบประมาณประจำปี เนื่องจากความเข้มงวดของการใช้จ่ายเพื่อก่อให้เกิดความคุ้มค่า โดยมาตรการช่วยเหลือ ของไทย พบปัญหาในเรื่องคุณภาพของการเขียนโครงการของผู้ขอรับความช่วยเหลือเพิ่มเติม

จากการประเมินเชิงปริมาณเกี่ยวกับอุปสงค์และอุปทานของความช่วยเหลือ พร้อมทั้งการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการช่วยเหลือ ของไทยและต่างประเทศ ทำให้เห็นช่องว่างที่เป็นปัญหา และอาจก่อให้เกิดปัญหาและความสำเร็จที่ไม่มีประสิทธิภาพของการดำเนินงานในอนาคต อย่างไรก็ตาม หากต้องการใช้ประโยชน์จากมาตรการช่วยเหลือ ทั้งสอง ต้องทำตามแนวทางดังนี้ 1) พิจารณาว่าตนเป็นผู้ผลิตในภาคเกษตร (ขั้นต้น ขั้นกลาง หรือขั้นสุดท้าย) อุตสาหกรรมการผลิต หรือบริการ 2) จัดเตรียมเอกสารสำคัญ โดยเน้นวัตถุประสงค์โครงการที่เข้าข่ายการให้ความช่วยเหลือของมาตรการนั้นๆ และแสดงให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เช่น การนำเข้าสินค้าเดียวกันกับผู้ขอผลิต หรือราคาสินค้าที่ลดลง เป็นต้น 3) รอการดำเนินงานภายในของมาตรการเพื่อพิจารณาเห็นชอบและอนุมัติ พร้อมทั้งติดตามการปรับปรุงแก้ไขโครงการหากมีการส่งกลับเพื่อปรับปรุงจากมาตรการ เพื่อให้ความช่วยเหลือถูกอนุมัติออกมาได้อย่างทันที่ และ 4) ดำเนินงานตามที่ได้วางแผนไว้ เพื่อให้การตรวจรับโครงการจากมาตรการเป็นไปอย่างสะดวกและไม่มีปัญหาตามมาภายหลัง

ทั้งนี้ มาตรการช่วยเหลือ ปัจจุบันของไทย ควรได้รับการพิจารณาพัฒนาและปรับปรุงให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) เพิ่มขอบเขตหน่วยงานโซ่ซอกกลางเพื่อกระจายความช่วยเหลือไปยังสินค้าที่ได้รับผลกระทบประเภทอื่นๆ 2) ปรับปรุงความช่วยเหลือให้เท่าเทียมกัน โดยช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและเชิงเทคนิค เนื่องจากบางความช่วยเหลืออาจต้องการเพียงความช่วยเหลือด้านการเงิน หรืออาจต้องการรับความช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบ 3) เพิ่มผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผู้ที่ได้ประโยชน์และได้รับผลกระทบจากการจัดทำ FTA แต่ละฉบับ เข้าไปในคณะกรรมการบริหารมาตรการ หรือคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ และ 4) ปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์ของการให้ความช่วยเหลือ เพื่อเพิ่มการรับรู้ของการมีอยู่ของกองทุน และวิธีการยื่นขอรับความช่วยเหลือจากมาตรการ

ตัวอย่างกลไกช่วยเหลือที่มีได้อยู่ในรูปแบบกองทุน ซึ่งพัฒนาขึ้นให้ตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างครอบคลุมทุกภาคส่วน ได้แก่ 1) โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า 2) โครงการ

ช่วยเหลือผู้ประกอบการภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า 3) โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และ 4) โครงการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งนี้ 4 โครงการช่วยเหลือเป็นการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่มีความชำนาญทำหน้าที่กำกับดูแลและบริหารแตกต่างกันไป นอกจากนี้ ความช่วยเหลือจากทั้ง 4 โครงการสามารถช่วยเหลือได้ในด้านการเงินและเชิงเทคนิคตามแต่ความต้องการของโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือและความเหมาะสมภายใต้การพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการและคณะกรรมการบริหารโครงการ

ทั้งนี้ การจัดตั้งทุนหมุนเวียนในปัจจุบันอาศัยอำนาจของ พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2560 โดยมีสาระสำคัญในประเด็นกระบวนการจัดตั้งเกี่ยวกับ การจัดตั้งต้องจัดทำกฎหมายเฉพาะเท่านั้น และหน่วยงานรัฐที่มีความประสงค์จัดตั้งทุนหมุนเวียนจัดทำรายละเอียดข้อมูลการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนทั้งสิ้น 15 ข้อตามที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังกำหนดส่งไปยังคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดตั้งทุนหมุนเวียนพิจารณา หากผ่านการเห็นชอบจึงร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งแล้วจึงนำเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรเพื่อเห็นชอบ และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาในที่สุด

ทุนหมุนเวียนที่กำลังพิจารณาจัดตั้งใหม่ชื่อว่า กองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และบรรเทาผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการผลิต และภาคบริการให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงศักยภาพในการประกอบกิจการและหาเลี้ยงชีพต่อไปได้ และสามารถใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งนี้ กองทุนช่วยเหลือฯ ดำเนินงานโดยหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ และอาศัยหน่วยงานช้อกลางซึ่งอาจเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานเอกชนในภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมการผลิต ภาคบริการ และภาควิชาการ ในการเป็นตัวกลางเชื่อมและประสานสัมพันธ์ระหว่างกองทุนช่วยเหลือฯ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ให้กองทุนช่วยเหลือฯ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม ในขณะที่เดียวกันจะเป็นการเพิ่มโอกาสการได้รับอนุมัติความช่วยเหลือจากกองทุนช่วยเหลือฯ แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

หลังการจัดตั้งทุนหมุนเวียนสำเร็จ นอกจากภารกิจหลักที่กองทุนต้องปฏิบัติให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียน กองทุนจำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจการบริหารทุนหมุนเวียนในด้านอื่นๆ เพื่อตอบสนองการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียนของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง โดยยึดพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 เป็นหลักที่กำหนดโครงสร้างคณะกรรมการบริหาร บทบาทหน้าที่ สำนักงานกองทุน ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างของกองทุน รวมไปถึงการบัญชีและการตรวจสอบทุนหมุนเวียน

ในการนี้ กลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในปัจจุบัน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา หรือจัดทำกลไกใหม่ เพื่อยกระดับการให้ความช่วยเหลือให้ครอบคลุม และสามารถตอบสนองได้อย่างตรงจุด กองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจึงต้องจัดตั้งขึ้น โดยผ่านกระบวนการร่างรายละเอียดข้อมูลการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน 15 ข้อ และจัดทำร่างพระราชบัญญัติเพื่อเป็นกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้งทุนหมุนเวียนดังกล่าว

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ไทยให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสทางการค้ากับประเทศคู่ค้า ผ่านการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA) ซึ่งปัจจุบันไทยมีแผนดำเนินการจัดทำ FTA เพิ่มเติมหลายฉบับ อาทิ RCEP ไทย-ตุรกี ไทย-ปากีสถาน ไทย-ศรีลังกา ไทย-บังกลาเทศ และไทย-สหภาพยุโรป

ในการจัดทำ FTA มักจะมีทั้งผู้ที่ได้ประโยชน์และผู้ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งที่ผ่านมามาภาครัฐมีมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ประกอบการ ในหลายรูปแบบ อาทิ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (ของกรมการค้าต่างประเทศ) ตลอดจนกลไกหรือกองทุนช่วยเหลือพัฒนาศักยภาพสำหรับเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ประกอบการ ของหน่วยงานรัฐต่างๆ

อย่างไรก็ตาม มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันยังอาจมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ขาดความต่อเนื่อง และไม่สามารถช่วยเหลือเยียวยาได้ตามความต้องการ และอาจสร้างแรงกดดันในการจัดทำ FTA ของไทยอีกด้วย

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า เพื่อเป็นแนวทางรองรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก FTA ที่เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อศึกษามาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าปัจจุบันของไทย
- 2) เพื่อศึกษาและเสนอแนะรูปแบบหรือทางเลือกต่าง ๆ ในการพัฒนากลไกช่วยเหลือ
- 3) เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางและรายละเอียดในการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือ

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีข้อมูลภาพรวมมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือของไทยในปัจจุบันที่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (FTA) สามารถใช้ประโยชน์ได้
- 2) มีข้อมูลแนวทางหรือทางเลือกต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาปรับปรุงหรือพัฒนากลไกช่วยเหลือ ปัจจุบัน ให้สามารถรองรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก FTA ได้อย่างเหมาะสม
- 3) มีรายละเอียดข้อมูลเพื่อเตรียมการและประกอบการขอจัดตั้งกองทุน FTA ของกระทรวงพาณิชย์

บทที่ 2

ภาพรวมปัญหาและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

นโยบายการค้าระหว่างประเทศของไทยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้ระบบการค้าพหุภาคี (Multilateral Trading System) ที่มีกฎเกณฑ์ทางการค้าที่ชัดเจน และส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการครองชีพ การจ้างงาน รวมถึงการพัฒนาให้เป็นอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ผ่านการให้สิทธิประโยชน์ในการเข้าสู่ตลาดของภาคีความตกลง

สถานะการเจรจา FTA ของไทย มีดังนี้

- 1) FTA ที่มีผลใช้บังคับ/สรุปผลเจรจาแล้ว มี 13 ฉบับ กับคู่ภาคี 18 ประเทศ ทั้งการที่ไทยทำ FTA ในฐานะสมาชิกของกลุ่มอาเซียน ได้แก่ อาเซียน อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ อาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน-เกาหลีใต้ อาเซียน-อินเดีย และอาเซียน-ฮ่องกง สำหรับ FTA ในระดับทวิภาคี ได้แก่ ไทย-ญี่ปุ่น ไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ ไทย-เปรู ไทย-ชิลี และไทย-อินเดีย
- 2) FTA ที่อยู่ระหว่างเจรจาจัดทำ ได้แก่ ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ไทย-ปากีสถาน ไทย-ตุรกี และไทย-ศรีลังกา
- 3) FTA ที่ไทยมีความสนใจจะจัดทำ เช่น ไทย-EU ไทย-EFTA ไทย-UK และไทย-EAEU

อย่างไรก็ดี การเจรจาเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะการเปิดเสรีการเกษตร มักจะเป็นปัญหาอุปสรรคของการเจรจาในเวทีพหุภาคีและทวิภาคี การเกษตรถือเป็นสาขาเศรษฐกิจที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ และทุกประเทศต้องการปกป้องห่วงโซ่ไว้ให้กับประชาชนในประเทศตนเอง เนื่องจากสินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive) ทั้งอ่อนไหวในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพราะสินค้าเกษตรเป็นแหล่งที่มาของอาชีพ และการสร้างงานให้กับประชาชนในประเทศ ถือเป็นส่วนสำคัญของการมีรายได้และการเกษตรยังเป็นแหล่งผลิต

อาหารเพื่อเลี้ยงประชากรในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของประเทศด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ทุกประเทศให้ความสำคัญ และระมัดระวังกับท่าทีในการเปิดเสรีการเกษตร

ประเด็นสำคัญของกระแสการต่อต้านการเปิดเสรีทางการค้าในอดีตจนถึงปัจจุบัน คือ การเปิดเสรีทางการค้าถูกกล่าวว่าเป็นการทำลายโอกาสการสร้างงาน และอาชีพของคนยากจนไปทั่วโลก ทั้งนี้ระบบการค้าเสรีได้เน้นระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพและต้นทุนต่ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาระบบการผลิตให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันจะต้องพัฒนาไปสู่การเป็นธุรกิจยักษ์ใหญ่ หรือธุรกิจข้ามชาติ (Transnational Corporation: TNC) ที่มีการใช้เทคโนโลยีอันทันสมัย และลดการใช้แรงงาน ธุรกิจข้ามชาติที่มีประสิทธิภาพสูงอาจกลืนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือที่เรียกว่าธุรกิจเอสเอ็มอีที่เป็นกิจการใช้แรงงานมากให้ออกจากระบบเศรษฐกิจไป อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเปิดเสรีทางการค้ามักเป็นเกษตรกรและผู้ประกอบการเอสเอ็มอี

การเจรจาการเปิดเสรีการค้าในปัจจุบันค่อนข้างจะมีความซับซ้อนมากขึ้น แม้ว่า การเจรจาจะมุ่งสู่เป้าหมายของการเปิดเสรีที่ประเทศต่างๆ คาดหวัง การส่งออกสินค้าและบริการ รวมถึงการลงทุนในสาขาที่มีศักยภาพมากขึ้น แต่การส่งออกในปัจจุบันยังต้องเผชิญกับมาตรการที่มีโทษภาษี เช่น มาตรการการตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐานสินค้าที่เข้มงวดจากประเทศผู้นำเข้า ไม่ว่าจะเป็นกรณีของความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) สินค้าตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ที่จะเป็นปัญหาอุปสรรคในการส่งออกสินค้าเกษตร ซึ่งในส่วนของประเทศไทยที่จะต้องเปิดตลาดจะได้รับผลกระทบค่อนข้างแน่นอน ดังนั้น แนวทางการดำเนินงานในเรื่องนี้ รัฐบาลควรต้องให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ศิลปะในการตีความสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับประเทศและประชาชนให้ได้มากที่สุด เพื่อมิให้มีการใช้สนธิสัญญาในลักษณะถูกเอาเปรียบ และประชาชนคนไทยได้รับความเดือดร้อน นอกจากนี้ รัฐบาลต้องมีกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเปิดเสรีทางการค้า ในทั้ง 2 แนวทาง ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรและผู้ประกอบการเอสเอ็มอีในสาขาที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน กับผู้ที่ด้อยขีดความสามารถในการแข่งขันและได้รับความเดือดร้อนตามการคาดการณ์ในอนาคตจากผลของการเจรจา

เนื้อหาในบทนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ (2.1) แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า (2.2) การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้า (2.3) การเปรียบเทียบอุปสงค์และอุปทานของกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และ (2.4) สรุปปัญหาและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

2.1 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า

สำหรับในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎี เพื่อใช้ในการพยากรณ์ทิศทางการค้า แนวคิดในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและเขตการค้าเสรี

2.1.1 Heckscher-Ohlin (HOS) Theorem

ทฤษฎี HOS มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพยากรณ์ทิศทางการค้าดังนี้ คือประเทศหนึ่ง ๆ จะผลิตและส่งออกสินค้าที่การผลิตต้องการความเข้มข้นในปัจจุบันที่ประเทศมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์และมีราคาต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ แล้วนำเข้าสินค้าที่การผลิตต้องการความเข้มข้นในปัจจุบันที่ประเทศค่อนข้างขาดแคลนและมีราคาแพง ซึ่งสาเหตุสำคัญพื้นฐานที่ทำให้เกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและนำไปสู่การค้าระหว่างประเทศ คือความแตกต่างในความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัย (Factor abundance หรือ Factor endowment) ที่แต่ละประเทศมีอยู่

2.1.2 ทฤษฎีการค้าของสำนักคลาสสิก

สำหรับเรื่องต้นทุนเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Costs) เจ้าของทฤษฎีนี้ คือ เดวิด ริคาโด ซึ่งใช้รากฐานจาก Labour Theory of Value ความจริงทฤษฎีต้นทุนเปรียบเทียบนี้ พิจารณาจากต้นทุนเป็นหลัก แต่มีอีกทฤษฎีหนึ่งเรียกว่า ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Theory of Comparative advantage) นักเศรษฐศาสตร์เห็นว่าเป็นทฤษฎีเดียวกันแต่มองไปกันคนละมุม กล่าวคือ Theory of Comparative advantage พิจารณาจากผลผลิตที่ได้รับ เดวิด ริคาโด อธิบายไว้ในทฤษฎีว่าทฤษฎีนี้ในทางปฏิบัติจะต้องควบคู่ไปกับการแบ่งแยกแรงงานระหว่างประเทศและอยู่บนสมมติฐานที่ว่าอัตราค่าจ้างแรงงานในประเทศเดียวกันจะต้องเท่ากัน นอกจากนี้ ปัจจัยการผลิตอย่างอื่นจะต้องเป็นไปตามอัตราส่วนของแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นๆ ภายใต้สมมติฐานนี้ ถ้าประเทศต่าง ๆ จะผลิตสินค้าขึ้นมาแลกเปลี่ยนกันโดยที่แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต (factor of production) จะเป็นตัวชี้บอกว่าประเทศใดควรผลิตสินค้าอะไร

2.1.3 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจการค้าและเขตการค้าเสรี

กันนาร์ มีดัล (Gunnar Myrdal) ได้ให้ความหมายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจว่าเป็น ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป ดำเนินการยกเลิกวิธีการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ทางด้านการค้าและการชำระเงินระหว่างประเทศ การเลือกปฏิบัติที่มี

ลักษณะเป็นข้อจำกัดการค้าและการเงินระหว่างประเทศเป็นสาเหตุให้เกิดผลกระทบต่อภาวะการณ์การค้าและการเงินระหว่างประเทศ สาเหตุของการเลือกปฏิบัติทางการค้านั้นอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างของปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ ทำให้ประเทศต่างมีนโยบายทางการค้าและการเงินระหว่างประเทศที่แตกต่างกันไป เช่น การเก็บภาษีสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออก การจำกัดปริมาณการนำเข้าและการส่งออก การเก็บภาษีโมคภักดิ์ภายในประเทศ นโยบายเหล่านี้มีอิทธิพลต่อสินค้าที่ค้าขายกันนอกเหนือจากราคาสินค้าและรายได้ของผู้ซื้อในแต่ละประเทศ

วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็นการใช้ความพยายามที่จะเพิ่มผลผลิตของบรรดาประเทศสมาชิกโดยใช้เครื่องมือการค้าระหว่างประเทศและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตซึ่งเป็นไปอย่างเสรีเป็นเครื่องมือ สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการบริโภคภายในประเทศของแต่ละประเทศสมาชิก ซึ่งสามารถแบ่งวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่สำคัญได้ 2 ประการ คือ เพื่อเป็นการสร้างสาขาอุตสาหกรรมที่เหมาะสมจากการลดลงของต้นทุนและการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ภายในและภายนอกประเทศ และเพื่อเป็นการเร่งรัดพัฒนาเกษตรกรรม

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน อาจจะดำเนินการได้ 7 รูปแบบ คือ

- 1) ความตกลงในการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Preferential Tariff Agreement)
- 2) สหภาพศุลกากรบางส่วน (Partial Customs Union)
- 3) เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA)
- 4) สหภาพศุลกากร (Customs Union)
- 5) ตลาดร่วม (Common Market)
- 6) สหภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Union)
- 7) สหภาพเศรษฐกิจแบบสมบูรณ์ (Total Economic Union)

แบบและชนิดของสัญญาการค้าระหว่างประเทศ สัญญาการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญๆ และใช้ปฏิบัติกันอยู่โดยสากลมี 3 ชนิด คือ

- 1) Unilateral Trade Agreement คือสัญญาการค้าแบบสหภาพ
- 2) Bilateral Trade Agreement คือสัญญาการค้า 2 ฝ่ายหรือการค้าแบบทวิภาคี
- 3) Multilateral Trade Agreement คือสัญญาการค้าหลายฝ่าย

ผลของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในการสร้างปริมาณการค้าและการหันเหทิศทางการค้า การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อให้สิทธิพิเศษทางการค้าเฉพาะแก่ประเทศสมาชิก โดยการลดหรือยกเลิกการเก็บภาษีศุลกากรระหว่างกัน แต่ยังคงมีการเก็บภาษีศุลกากรกับประเทศที่มีใช้สมาชิกจะทำให้เกิดผลทางเศรษฐกิจต่อประเทศที่เข้าเป็นสมาชิกได้ใน 2 ลักษณะ คือ

- 1) การสร้างปริมาณการค้า (Trade Creation) จะเกิดขึ้นเมื่อการผลิตสินค้าชนิดหนึ่งในประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งของกลุ่มถูกทดแทนด้วยสินค้าชนิดเดียวกันที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าจากประเทศที่เป็นสมาชิกอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งมีผลให้สวัสดิการของประเทศสมาชิกสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการรวมกลุ่มมีผลให้เกิดการแข่งขันกันทำตามความชำนาญพิเศษที่สอดคล้องกับหลักความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ
- 2) การหันเหทิศทางการค้า (Trade Diversion) จะเกิดขึ้นเมื่อประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งนำเข้าสินค้าจากประเทศสมาชิกอีกประเทศหนึ่งที่มีต้นทุนการผลิตสูงแทนการนำเข้าซึ่งเดิมเคยนำเข้าจากประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกที่มีต้นทุนต่ำกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะการเลือกปฏิบัติในการเก็บภาษีศุลกากรโดยให้สิทธิพิเศษไม่ต้องเสียภาษีแก่สินค้าที่นำเข้าจากประเทศสมาชิก ในขณะที่สินค้าชนิดเดียวกันที่นำเข้าจากประเทศที่มีใช้สมาชิกจะถูกเก็บภาษี การเบี่ยงเบนทิศทางการค้าจะมีผลให้สวัสดิการลดลง เพราะการผลิตที่มีประสิทธิภาพของประเทศที่มีใช้สมาชิกจะถูกทดแทนด้วยการผลิตที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่าของประเทศที่อยู่ในกลุ่มการค้า ดังนั้นการเบี่ยงเบนทางการค้ามีผลทำให้การจัดสรรทรัพยากรระหว่างประเทศไม่มีประสิทธิภาพและทำให้การผลิตเกิดขึ้นในแหล่งที่ไม่มีควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ผลกระทบในเชิงพลวัต (Dynamic effect) จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบในเชิงพลวัตที่สำคัญจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ คือการแข่งขันที่สูงขึ้นระหว่างผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในแต่ละประเทศสมาชิก โครงสร้างตลาดของสินค้าเหล่านี้จะเปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าบางชนิดที่มีโครงสร้างตลาดแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดหรือตลาดแบบผู้ผลิตน้อยราย เมื่อมีการยกเลิกกำแพงภาษีหรือข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก ผู้ผลิตเดิมที่สามารถอยู่รอดได้เพราะมาตรการกีดกันทางการค้าคุ้มครองอยู่ถึงแม้ว่าจะมีการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ จะไม่สามารถอยู่ได้อีกต่อไป ต่างจะต้องพยายามปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของตนให้สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันในประเทศสมาชิกอื่นๆ

นอกจากนี้ การแข่งขันที่สูงขึ้นนี้มักมีผลนำไปสู่การพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งจะมีผลในการลดต้นทุนการผลิตอันจะเป็นประโยชน์กับผู้บริโภคในที่สุด อีกทั้งยังเกิดผลกระทบที่เกิดจากขนาดตลาดขยายตัวกว้างขึ้น ผู้ผลิตสินค้าแต่ละชนิดจะพบว่าเดิมตลาดสินค้าของตนมักจำกัดอยู่แต่เพียงผู้บริโภคภายในประเทศการส่งออกทำได้ไม่สะดวกนักเพราะมาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ แต่เมื่อมีการยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ ระหว่างประเทศสมาชิกออกไป ผู้ผลิตจะสามารถขยายสินค้าของตนได้ในตลาดของประเทศสมาชิกทุกประเทศ และเมื่อตลาดใหญ่ขึ้นผู้ผลิตจะสามารถขยายขนาดการผลิตของตนให้ใหญ่ขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตได้รับประโยชน์จากการประหยัดเมื่อขนาดการผลิตใหญ่ขึ้น (Economy of scale) ผลกระทบอีกประการหนึ่งจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจคือจะเกิดประโยชน์ในแง่ของแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนมากขึ้น เพราะผู้ลงทุนมองเห็นโอกาสจากการที่ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถดึงดูดนักลงทุนจากประเทศนอกกลุ่มให้เข้ามาลงทุนในประเทศในกลุ่มได้มากขึ้นด้วย เนื่องจากสามารถหลีกเลี่ยงกำแพงภาษีที่กลุ่มมีต่อสินค้าของประเทศนอกกลุ่ม

ท้ายที่สุด การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่พัฒนาไปถึงระดับตลาดร่วม (Common market) ซึ่งยอมให้มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานและทุนได้อย่างเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิกจะมีผลให้การใช้ทรัพยากรของประเทศสมาชิกมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 วรรณกรรมปริทัศน์เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้า

การศึกษาในส่วนนี้ เป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าปัจจุบันของไทย ซึ่งเป็นผลการศึกษาก่อนการจัดทำความตกลงการค้าเสรีแต่ละฉบับ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศร่วมกับหน่วยงานวิชาการชั้นนำของประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นถึงโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้าในแต่ละกรอบความตกลง ทั้งการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก

2.2.1 โอกาสและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า¹

- ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการกำหนดอัตราอากรร่วมเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area: AFTA)²

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2536 โดยประเทศไทยลดภาษีสินค้าเป็นร้อยละ 0 แล้วจำนวนร้อยละ 99.85 ของรายการสินค้าทั้งหมด ยกเว้นสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์จากพืช (ตอนที่ 6-14) จำนวน 12 รายการ ได้แก่ ไม้ตัดดอก มันฝรั่ง เมล็ดกาแฟ และเนื้อมะพร้าวแห้ง (โคปรา) ซึ่งยังคงภาษีอยู่ที่ร้อยละ 5 ทั้งนี้

สินค้าที่ไทยได้รับประโยชน์ โดยแบ่งออกเป็นสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังอาเซียน เช่น ยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง เม็ดพลาสติก และเคมีภัณฑ์ และสินค้าที่ไทยนำเข้าจากอาเซียน เช่น น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ เคมีภัณฑ์ และคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ

สินค้าที่ไทยได้รับผลกระทบ ได้แก่ สินค้าเกษตร เช่น เมล็ดกาแฟดิบ มันฝรั่ง มะพร้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กากถั่วเหลือง และน้ำมันปาล์ม เป็นต้น

สาขาบริการที่ไทยจะได้รับประโยชน์ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจที่เกี่ยวข้องด้านการโรงแรมและร้านอาหาร บริการด้านสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุ การจัดแสดงสินค้าและการประชุม และการบำรุงรักษาซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ

สาขาบริการที่ไทยได้รับผลกระทบ เช่น บริการด้านวิจัยและพัฒนาบริหารให้คำปรึกษาด้านบริหารจัดการ บริการธุรกิจ และบริการด้านสิ่งแวดล้อม

สาขาการลงทุนที่ได้รับประโยชน์ เช่น เกษตรแปรรูป และการผลิต

¹ เอกสารสรุปเกี่ยวกับความตกลงการค้าเสรีที่ไทยเป็นภาคี จากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

² เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3616>

สาขาการลงทุนที่ได้รับผลกระทบเนื่องจากการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เช่น การผลิตยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วนและอากาศยาน

➤ **ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย (Thailand – India Free Trade Agreement: TIFTA)³**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2547 สำหรับการเร่งลดภาษีเหลือ ร้อยละ 0 ในสินค้าบางส่วนจำนวน 82 รายการของไทย ได้แก่ สินค้าเกษตร อาทิ เงาะ ลำไย มังคุด ทุเรียน องุ่น ข้าวสาลี อาหารทะเลกระป๋อง และสินค้าอุตสาหกรรม อาทิ อัญมณีและเครื่องประดับ เม็ดพลาสติก เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วนยานยนต์

สินค้าที่ไทยได้รับประโยชน์ โดยแบ่งออกเป็นสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังอินเดีย เช่น เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และสินค้าที่ไทยนำเข้าจากอินเดีย เช่น เคมีภัณฑ์ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรม และเภสัชกรรม กาแฟ ชา เครื่องเทศ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช

เนื่องจากการเปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนระหว่างไทยและอินเดียอยู่ระหว่างการเจรจา จึงอาจยังไม่มีผลกระทบจากการจัดทำความตกลงในขณะนี้

สาขาบริการที่ไทยจะได้รับประโยชน์ เช่น ธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว สุขภาพ การขนส่ง โทรคมนาคม บริการด้านคอมพิวเตอร์การเงินธุรกิจ การวิชาชีพ และการก่อสร้าง

สาขาบริการที่ไทยได้รับผลกระทบ เช่น ธุรกิจ Call Center บริษัทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ ธุรกิจโฆษณา บัญชี รถยนต์ให้เช่า และธุรกิจที่ปรึกษา

³ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3622>

สาขาการลงทุนที่ไทยมีโอกาส ได้แก่ ยานยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ อากาศยาน เทคโนโลยี เคมีชีวภาพ การก่อสร้าง อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เครื่องจักร ระบบอิเล็กทรอนิกส์ การแปรรูปอาหาร IT และ Business Process Management (BPM) เครื่องหนัง สีย้อมและอุตสาหกรรมบันเทิง เหมืองแร่ น้ำมันและก๊าซ ยารักษาโรค ท่าเรือ รถไฟ พลังงานหมุนเวียน ถนน อวกาศ สิ่งทอและเสื้อผ้า ไฟฟ้า ระบบพลังงานความร้อน การท่องเที่ยวและการบริการ และสุขภาพ

➤ **ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand – Australia Free Trade Agreement: TAFTA)⁴**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2548 โดยประเทศไทยวางแผนจะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ครอบคลุมรายการสินค้าให้แก่ออสเตรเลียในปี 2568 ทั้งนี้ ปัจจุบันประเทศไทยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ให้แก่ออสเตรเลียแล้วจำนวนร้อยละ 98.87 ของจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด เหลือเพียงส่วนที่เป็นสินค้าเกษตรอ่อนไหว

สินค้าที่ไทยได้รับประโยชน์ โดยแบ่งออกเป็นสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังออสเตรเลีย เช่น ยานยนต์และอุปกรณ์ ปลาทูน่าแปรรูป เครื่องปรับอากาศและอุปกรณ์ โพลีเอทิลีน และสินค้าที่ไทยนำเข้าจากออสเตรเลีย เช่น ถ่านหินบิทูมินัส มอลต์ไม้ไผ่คั่ว สิ่งสกัดจากมอลต์ อะลูมิเนียมแผ่นบาง แคโทดและชิ้นส่วน เป็นต้น

สินค้าที่ไทยอาจได้รับผลกระทบ เช่น เนื้อวัว เครื่องในวัว สิ้นค่านมและผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น

การจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียสร้างโอกาสให้แก่คนไทยให้สามารถเข้าไปลงทุนในธุรกิจบริการและผลิตสินค้าได้ร้อยละ 100 ยกเว้น หมวดหนังสือพิมพ์ ธุรกิจกระจายเสียงการบินระหว่างประเทศและท่าอากาศยาน

➤ **ความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand - New Zealand Closer Economic Partnership: TNZCEP)⁵**

⁴ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3628>

⁵ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3631>

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 โดยประเทศไทยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ประมาณร้อยละ 54 ของรายการสินค้าทั้งหมด ส่วนที่เหลือทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายใน 20 ปี หรือภายในปี 2568

สินค้าที่ไทยได้ประโยชน์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยาง รถยนต์และชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์พลาสติก

สินค้าที่ไทยอาจได้รับผลกระทบ เช่น เนื้อวัว นมและผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น

ประเด็นการเปิดตลาดการค้าบริการ ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีการจัดทำขอบทการค้าบริการ และข้อผูกพันการเปิดตลาด โดยภายใต้ความตกลง TNZCEP ได้ระบุให้ทั้งสองฝ่ายเจรจาเรื่องการค้าบริการภายใน 3 ปีนับจากวันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้

สำหรับการเปิดตลาดการลงทุน ไทยเปิดตลาดให้วีซีแอลด์มาลงทุนได้ 100% ในธุรกิจผลิตสินค้าบางประเภทที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน เช่น ธุรกิจผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ซอฟต์แวร์ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์กระดาษ การแปรรูปอาหารที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เคมีภัณฑ์พื้นฐาน เฟอร์นิเจอร์ (ยกเว้นที่มาจากป่าธรรมชาติ) ยางธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ (ยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหม) และชิ้นส่วนยานยนต์ (ยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและความมั่นคง) เป็นต้น

➤ ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN – China Free Trade Agreement: ACFTA)⁶

ความตกลงดังกล่าว สำหรับด้านการเปิดตลาดสินค้ามีผลบังคับใช้เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2548 และสำหรับด้านการเปิดตลาดบริการมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 โดยสำหรับสินค้าเร่งลดภาษี (EHP) ทั้งไทยและจีนมีการลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0 แก่กันและกันในสินค้าเกษตร รวมผักและผลไม้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 และคาดว่าจะสามารถลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ครอบคลุมทุกรายการของสินค้าปกติ (พิกัดศุลกากร 6 หลัก) ภายในปี 2561 ซึ่งประเทศไทยและประเทศจีนมีการลดอัตราภาษีระหว่างกัน มากกว่าร้อยละ 90 ของรายการสินค้าทั้งหมดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

⁶ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3619>

สินค้าที่ไทยจะได้ประโยชน์ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สินค้าที่ไทยส่งออกไปจีน เช่น ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เคมีภัณฑ์อินทรีย์ สารแอลบูมินอยด์ พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก ผลิตภัณฑ์ยาบางชนิด หนังสือ เครื่องจักรบางชนิด และอุปกรณ์เครื่องใช้ทางการแพทย์ เป็นต้น สินค้าที่ไทยส่งออกไปจีนเพิ่มมากขึ้น เช่น กรดเทรเพทาสิก น้ำยาธรรมชาติ วงจรรวม ยางแผ่นรมควัน ยางแท่งมันสำปะหลัง น้ำมันปิโตรเลียมดิบ และโพลีคาร์บอเนต เป็นต้น และสินค้าที่ไทยนำเข้าจากจีน เช่น แผ่นเหล็กชุบ/เคลือบ แผ่นเหล็กร้อนเจืออื่น ๆ พืชผักแห้ง ตัดฝาน ทำให้แตกหรือเป็นผง สิ่งก่อสร้างและส่วนประกอบของสิ่งก่อสร้าง แผ่นอะลูมิเนียม กระเป๋าน้ำร้อน พอยล์อะลูมิเนียม โคมไฟเพอร์นิเจอร์อื่น ๆ และส่วนประกอบ และเครื่องปรับอากาศที่ประกอบด้วยพัดลม

สินค้าที่อาจได้รับผลกระทบ ได้แก่ สินค้านำเข้า เช่น อุปกรณ์โทรคมนาคม ของอื่น ๆ ทำด้วยเหล็กกล้า เครื่องส่งสำหรับวิทยุ/โทรศัพท์ เครื่องประมวลผลข้อมูล เป็นต้น

จีนเสนอเปิดตลาดเพิ่มเติมจากข้อผูกพันภายใต้ WTO โดยครอบคลุมกิจกรรมในสาขาบริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการขนส่งสินค้าทางถนน บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ และบริการธุรกิจอื่น ๆ โดยความคืบหน้าล่าสุดอาเซียนและจีนได้มีการเจรจาจัดทำข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 3 ระหว่างกัน ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการภายใต้กรอบ ACFTA ซึ่งข้อผูกพันดังกล่าวมีผลใช้บังคับสำหรับไทยเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2550 โดยจีนเปิดตลาดให้ไทยและอาเซียนทุกประเทศเพิ่มเติมหลายสาขาบริการ อาทิ บริการให้คำปรึกษาสถาปัตยกรรม กฎหมาย บริการในสาขาการท่องเที่ยว โรงแรมบริการตัวแทนท่องเที่ยว/จัดการท่องเที่ยว และบริการขนถ่ายสินค้าทางทะเล เป็นต้น

สำหรับประเด็นการเปิดตลาดการลงทุนจะครอบคลุมด้านการส่งเสริมและอำนวยความสะดวก การให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนของภาคีการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน การชดเชยในกรณีเหตุการณ์ไม่สงบ การระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ ฯลฯ (ยังไม่ครอบคลุมการเปิดเสรี)

➤ **ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan – Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA)⁷**

⁷ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3637>

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 โดยประเทศไทยลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0 แก่ประเทศญี่ปุ่นในรายการคิดเป็นสัดส่วนทั้งสิ้นร้อยละ 44.87 จากรายการสินค้าที่มีการค้าระหว่างกันทั้งหมด ทั้งนี้ ปัจจุบันไทยเปิดตลาดให้แก่ญี่ปุ่นในจำนวนรายการสินค้าคิดเป็นร้อยละ 94 เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2560

สินค้าที่ไทยจะได้ประโยชน์จากการส่งออกไปญี่ปุ่น เช่น กุ้งสด กุ้งแปรรูป ผลไม้เมืองร้อน (ทุเรียน มะละกอ มะม่วง มังคุด มะพร้าว) ผักและผลไม้แปรรูป ผลไม้กระป๋อง ปลาปรุงแต่ง อาหารทะเลสำเร็จรูป ปลาหมึกกล้วยแช่เย็นแช่แข็ง อาหารสุนัขและแมว สิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง ปีโตรเคมีและพลาสติก และอัญมณีและเครื่องประดับ

ขณะที่สินค้าที่ไทยได้รับผลกระทบ ได้แก่ เหล็ก และชิ้นส่วนยานยนต์

ภายใต้กรอบความตกลง JTEPA ญี่ปุ่นเปิดโอกาสให้ไทยเข้าไปประกอบธุรกิจภาคการหรือร้านอาหารได้อย่างเสรี รวมถึงการจัดตั้งสถาบันสอนอาหาร

➤ **ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN – Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP)⁸**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ต่อประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2552 อย่างไรก็ตามทุกประเทศภาคีร่วมกันลงนามในพิธีสารฉบับที่หนึ่งเพื่อแก้ไขความตกลง AJCEP เพื่อเป็นการปรับปรุงความตกลงเดิมให้ครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการ การลงทุน และคาดว่าจะมีผลบังคับใช้เร็วสุดประมาณวันที่ 1 กันยายน 2563 โดยประเทศไทยมีระดับการเปิดตลาดที่เพิ่มสูงมากขึ้น ซึ่งมีสัดส่วนรายการสินค้าที่มีการลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ 0 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 86.17

สินค้าที่ไทยจะได้ประโยชน์จากการส่งออกไปญี่ปุ่น เช่น สินค้าเกษตร ได้แก่ ผักผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้ง อาทิ มะพร้าว กล้วย มะม่วง ฝรั่ง ทุเรียน มะละกอ หอมหัวเล็ก บล็อกเคอรี่ หน่อไม้ฝรั่ง เห็ดมัตสึตาเคะ พริกไทยบดหรือป่นและพริกแคปซิกัมแห้งหรือป่น สินค้าประมง อาทิ กุ้ง ปู ปลาหมึกยักษ์แช่แข็ง และแมงกะพรุน สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร อาทิ ปลาปรุงแต่ง กุ้ง และปลาหมึกแปรรูป ผลไม้กระป๋องและแปรรูป น้ำผลไม้ ผักกระป๋องและแปรรูป อาทิ เห็ดแปรรูป

⁸ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3640>

ข้าวโพดหวาน ผัก และผลไม้ สิ่งปรุงรสอาหาร อาทิ ซอสต่างๆ และเครื่องแกง สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อัญมณีและเครื่องประดับ ชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้า ปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์พลาสติก เคมีภัณฑ์อินทรีย์และอินทรีย์ สารประกอบอินทรีย์ และเครื่องหนัง

สำหรับสินค้าที่ได้รับประโยชน์จากการนำเข้าของไทยจากญี่ปุ่น เช่น สินค้าเกษตร ได้แก่ ผักและผลไม้ อาทิ เซอร์รี่ แอปริคอต พีช เบอร์รี่ต่างๆ สินค้าประมง อาทิ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่ เคมีภัณฑ์อินทรีย์และอินทรีย์ เส้นใยประดิษฐ์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เหล็กและเหล็กกล้า ยานยนต์และชิ้นส่วน (เฉพาะบางรายการสินค้า)

ทั้งนี้ การเปิดตลาดการค้าในความตกลงดังกล่าวจะไม่มีสินค้าที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากไทยไม่ได้เปิดตลาดสินค้าเพิ่มจากความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA)

ญี่ปุ่นได้ผูกพันการเปิดตลาดบริการให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 100 อาทิ สาขาบริการด้านวิจัยและพัฒนา ด้านอสังหาริมทรัพย์ วิชาชีพ บริการธุรกิจอื่นๆ โสตทัศน ก่อสร้างจัดจำหน่าย และการเงิน รวมทั้งญี่ปุ่นยังเปิดตลาดบริการเพิ่มเติมตามที่ไทยเรียกร้องใน บริการก่อสร้าง การท่องเที่ยว และโทรคมนาคม เป็นต้น จึงเป็นโอกาสให้นักลงทุนไทยซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขาบริการดังกล่าวสามารถเข้าไปลงทุนได้อย่างครบวงจร

➤ **ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอาเซียน-เกาหลีใต้ (ASEAN – Korea Free Trade Agreement: AKFTA)⁹**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ต่อประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2553 ทั้งนี้ ความตกลงดังกล่าวครอบคลุมถึงการค้าบริการและการลงทุน ซึ่งมีผลบังคับใช้ต่อไทยก่อนหน้า ความตกลงในการเปิดตลาดให้แก่สินค้าเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552 และวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ตามลำดับ โดยประเทศไทยเปิดตลาดให้แก่สินค้าที่มีการค้าระหว่างกันคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 90 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2560

ภายใต้กรอบความตกลง AKFTA สินค้าที่ไทยจะได้ประโยชน์จากการส่งออกไปยัง เกาหลีใต้ ได้แก่ น้ำตาลทราย เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาง

⁹ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3634>

แผงวงจรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ ยางพารา เป็นต้น และสำหรับสินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากการนำเข้าจากเกาหลีใต้ ได้แก่ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช ผลิตภัณฑ์ทำจากพลาสติก ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เป็นต้น

ภายใต้กรอบความตกลง AKFTA ไทยมีการเปิดตลาดการค้าบริการให้เกาหลีใต้ถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 และเทียบเท่า WTO revised offer ในสาขาที่สนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางภูมิภาค เช่น ธุรกิจการออกแบบโปรแกรมและการบำรุงรักษาโปรแกรม การฝึกอบรมด้านซอฟต์แวร์ โรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ บริการสถานที่พักผ่อน บริการสนับสนุนการขนส่งทางอากาศ เป็นต้น สำหรับเกาหลีใต้มีระดับการเปิดตลาดที่สูงกว่าข้อผูกพันรอบอุรุกวัย และให้ถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 100 ในบางสาขาบริการ เช่น สาขาก่อสร้าง การให้คำปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการเปิดตลาดการลงทุน อาเซียนและเกาหลีใต้มีกำหนดจัดทำรายการข้อสงวนภายใต้ข้อบท 27 ใน Work Programme โดยขอบเขตการเปิดเสรีครอบคลุมธุรกิจ 5 ภาค ได้แก่ เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และการผลิต

➤ **ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (ASEAN – India Free Trade Agreement: AIFTA)¹⁰**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2553 สำหรับความตกลงการเปิดตลาดการค้าสินค้า ขณะที่ความตกลงการเปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2558 โดยประเทศไทยยกเลิกภาษีให้แก่สินค้าของประเทศอินเดียจำนวน 4,415 รายการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79.34 ของสินค้าที่มีการค้าระหว่างกันทั้งหมด

ทั้งนี้ สินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากการส่งออกไปยังอินเดีย เช่น เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก อัญมณีและเครื่องประดับ ชิ้นส่วนยานยนต์ ผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม เพอร์นิเจอร์และส่วนประกอบ เครื่องสำอาง ผักและพืชประเภทถั่ว อาหารปรุงแต่ง ปลาซาร์ดีนกระป๋อง และน้ำผลไม้

¹⁰ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3646>

สำหรับประโยชน์ที่จะเกิดกับไทยในด้านการนำเข้าจากอินเดียจะอยู่ในสินค้า เช่น เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม กาแฟ ชา เครื่องเทศ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช

ประเด็นเรื่องสินค้าที่ได้รับผลกระทบ เช่น นมและผลิตภัณฑ์ เนื้อโคกระบือแช่เย็นแช่แข็ง หอม กระเทียม ชา กาแฟ ข้าว ไข่ไหมและผลิตภัณฑ์ เหล็กและผลิตภัณฑ์ และยานยนต์และชิ้นส่วนประกอบ เป็นต้น

อินเดียเป็นประเทศผู้ส่งออกบริการรายใหญ่ของโลก โดยเฉพาะธุรกิจ Call Center และบริษัทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ อีกทั้ง ธุรกิจโฆษณา บัญชีรยยนต์ให้เช่า และธุรกิจที่ปรึกษา ดังนั้น สาขาบริการเหล่านี้ซึ่งเป็นจุดแข็งของอินเดีย อาจส่งผลกระทบต่อสาขาบริการของไทยได้

➤ **ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN – Australia – New Zealand Free Trade Area: AANZFTA)¹¹**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ต่อประเทศไทยเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2553 โดยประเทศไทยเปิดตลาดการค้าแก่ประเทศทั้งสองรวมทั้งสิ้น 6,127 รายการหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.80 จากรายการสินค้าที่มีการค้าระหว่างกันทั้งหมด

ภายใต้การจัดทำความตกลง AANZFTA สินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากการส่งออกไปยังออสเตรเลีย เช่น สิ่งทอ ชิ้นส่วนยานยนต์ รองเท้า เคมีภัณฑ์ และชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้า ขณะเดียวกันสินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากการส่งออกไปยังนิวซีแลนด์ เช่น เครื่องหนัง เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า ทั้งนี้ สินค้าประเภทสิ่งทอ เหล็ก ทองแดง อะลูมิเนียม เคมีภัณฑ์ และพลาสติก ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีง่ายกว่ากรอบ TAFTA และ TNZCEP

¹¹ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3643>

ขณะเดียวกัน สินค้าที่ไทยได้รับผลกระทบจากการจัดทำความตกลงดังกล่าวคือ เนื้อสัตว์ นมและผลิตภัณฑ์

การเปิดตลาดการค้าบริการของการจัดทำความตกลง AANZFTA มีพื้นฐานมาจากการจัดทำ GATS โดยข้อผูกพันมีการทบทวนให้มีการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยเจรจาเป็นรอบๆ ไป และให้มีการเจรจาครั้งแรกไม่ช้ากว่า 3 ปี นับจากความตกลงมีผลบังคับใช้ และมีการระบุเงื่อนไขในการเข้าสู่ตลาด เช่น จำกัดจำนวนผู้ให้บริการ การจำกัดการมีส่วนร่วมของทุนต่างชาติ ทั้งนี้ ความตกลงมีภาคผนวก 2 เรื่อง ได้แก่ บริการการเงิน และโทรคมนาคม โดยประเทศภาคีสหประชาชาติใช้มาตรการควบคุมเพื่อความมั่นคง เสถียรภาพเป็นต้น

สำหรับประเด็นด้านการเปิดตลาดการลงทุน ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ การเปิดเสรีการลงทุนและการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน โดยมีแผนจะจัดทำข้อผูกพันการลงทุนในรูปแบบ Negative List Approach อีกทั้ง มีการวางแผนเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนที่มีพันธกรณีคล้ายคลึงกับกรอบอื่นๆ และกรอบ WTO อย่างไรก็ตามยังไม่มีข้อผูกพันการเปิดเสรีการลงทุน จนกว่าภาคีจะจัดทำตารางข้อสงวนแล้วเสร็จ โดยล่าสุดให้มีการหารือเพื่อจัดทำตารางข้อสงวนด้านการลงทุนซึ่งอยู่ภายใต้แผนการเจรจาปรับปรุงความตกลง AANZFTA

➤ **ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู (Thailand – Peru Closer Economic Partnership: TPCEP)¹²**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2554 โดยเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ประเทศไทยและเปรูลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ 0 แก่กันและกันในรายการสินค้าที่มีการค้าระหว่างกันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 ของรายการสินค้าที่มีการค้าระหว่างกันทั้งหมด และอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อเปิดเสรีภาคบริการเพื่อจัดทำความตกลงฉบับสมบูรณ์ในลำดับถัดไป

ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากการส่งออกไปเปรูในสินค้าต่างๆ เช่น รถปิคอัพ เครื่องซักผ้า ไมโครเวฟ โพลีเอทาลีน เครื่องปรีนเตอร์ เครื่องรับวิทยุและด้าน ขณะที่สินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากการนำเข้าจากเปรู เช่น สินแร่สังกะสี หมึกแช่แข็ง น้ำมันปลา อุ่นสด เส้นลวดสังกะสี เศษอะลูมิเนียม และสังกะสีออกไซด์

¹² เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3625>

ทั้งนี้ การจัดทำความตกลงนี้ ประเทศไทยจะไม่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรี เนื่องจากสินค้าที่ไทยนำเข้าจากเปรูเป็นสินค้าปฐมภูมิที่ไทยมีความต้องการเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรมและการบริโภค

การจัดทำความตกลง TPCEP ด้านการค้าบริการ ไทยและเปรูได้สรุปผลการเจรจา ด้านข้อบทและยื่นตารางข้อผูกพันเฉพาะ (Schedule of Specific Commitments) รายสาขาบริการแล้ว แต่ยังคงอยู่ระหว่างการเจรจาปรับปรุงการเปิดตลาดบางสาขา

สำหรับประเด็นการเปิดตลาดการลงทุน ไทยและเปรูจะหารือภายใน 2 ปี หลังความตกลงฯ ฉบับสมบูรณ์มีผลบังคับใช้ เพื่อพิจารณาการจัดทำข้อบทการลงทุน ทั้งนี้ ความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (BIT) ยังมีผลใช้บังคับ

➤ **ความตกลงการค้าเสรีไทย-ชิลี (Thailand – Chile Free Trade Agreement: TCFTA)¹³**

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 โดยสินค้านำเข้าจากชิลีและไทยเกือบร้อยละ 90 ของรายการสินค้าที่มีการค้ากันทั้งหมดได้รับการลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ สำหรับสินค้าที่เหลืออีกจากร้อยละ 10 ของรายการสินค้าทั้งหมด จะมีหลักเกณฑ์การลดภาษีเป็นลำดับ แบ่งออกเป็นสินค้าที่จะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายใน 3 ปี 5 ปี และ 8 ปี

ภายใต้การจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-ชิลี ทำให้ประเทศไทยได้ประโยชน์ในสินค้า เช่น ยานยนต์ ปลาสีประหลาด (ปลากระป๋อง) โพลีเมอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้าง โดยเฉพาะปูนซีเมนต์ เม็ดพลาสติก ยางและผลิตภัณฑ์จากยาง และอัญมณี

อย่างไรก็ตาม การทำความตกลงดังกล่าว ย่อมทำให้สินค้าบางประเภทของไทยได้รับผลกระทบ เช่น องุ่นสด และสัตว์น้ำแช่เย็นแช่แข็ง ซึ่งไทยก็ได้เจรจายืดระยะเวลาการเปิดตลาดออกไปให้นานที่สุด แม้ว่าสินค้าของไทยและชิลีจะไม่ใช่คู่แข่งกันโดยตรงก็ตาม

ประเด็นด้านการเปิดตลาดการค้าบริการ ไทยเสนอเปิดตลาดการค้าบริการให้ชิลีในระดับที่ใกล้เคียงกับการเปิดตลาดของไทยภายใต้กรอบอาเซียน (ข้อผูกพันการค้าบริการอาเซียน ชุดที่ 8) ขณะเดียวกันชิลีเปิดตลาดโดยอนุญาตให้ไทยเข้าไปลงทุนเกือบทุกสาขาบริการได้ถึง

¹³ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3649>

ร้อยละ 100 โดยที่เปิดตลาดเพิ่มเติมให้ไทยมากกว่าในกรอบ WTO ได้แก่ บริการด้านกฎหมาย บริการให้คำปรึกษาด้านการออกแบบ/วิศวกรรม บริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการค้าส่ง/ค้าปลีก บริการเกี่ยวเนื่องภาคการผลิต ส่วนบริการนวดแผนไทยและบริการกีฬา/นันทนาการ รวมถึงมวยไทย นอกจากนี้ ชิลียังเปิดตลาดให้ไทยมากกว่า FTA ฉบับอื่นๆ ที่ชิลีเป็นภาคี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางการค้าที่ดีของไทยและชิลี

สำหรับการเปิดตลาดการลงทุน จะมีการจัดทำข้อบทยการลงทุน โดยจะมีการเจรจาภายใน 2 ปี นับจากความตกลงมีผลใช้บังคับใช้

➤ ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง (ASEAN – Hong Kong, China Free Trade Agreement: AHKFTA)¹⁴

ความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้กับฮ่องกง ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม เมียนมา และสปป.ลาว เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2562 และมีผลบังคับใช้กับมาเลเซียในวันที่ 13 ตุลาคม 2562 นอกจากนี้ ความตกลงฉบับนี้มีการจัดทำข้อยกเว้นด้านการลงทุน ซึ่งมีผลบังคับใช้ต่อฮ่องกง ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม เมียนมา และสปป.ลาว เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2562 ขณะที่ผลบังคับใช้กับมาเลเซียในวันที่ 13 ตุลาคม 2562 โดยประเทศไทยเปิดตลาดสินค้าโดยการลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ 0 แก่กลุ่มสินค้าปกติ 1 ภายใน 3 ปี จำนวน 6,364 รายการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.58 กลุ่มสินค้าปกติ 2 ภายใน 10 ปี จำนวน 1,750 รายการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.31 กลุ่มสินค้าอ่อนไหว ลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ 0-5 ภายใน 12 ปี จำนวน 435 รายการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.55 กลุ่มสินค้าอ่อนไหวสูง ลดอัตราภาษีลงให้น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 ภายใน 14 ปี จำนวน 650 รายการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.80 และสินค้าที่นำออกจากการเจรจาจำนวน 359 รายการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.76 ดังนั้น เมื่อถึงปี 2575 ประเทศไทยจะเปิดตลาดการค้าสินค้าแก่ฮ่องกงจำนวนทั้งสิ้น 9,199 รายการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 96.24 ของจำนวนสินค้าที่มีการค้าระหว่างกันทั้งหมด

สินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากการจัดทำความตกลงดังกล่าว ได้แก่ สินค้าของไทยทุกรายการ เนื่องจากฮ่องกงได้ผูกพันการยกเว้นภาษีนำเข้าทุกรายการภายใต้ AHKFTA เป็นการรับประกันว่าหากฮ่องกงต้องการขึ้นภาษีก็จะไม่สามารถทำได้กับสมาชิกใน AHKFTA โดยเฉพาะสินค้าศักยภาพของไทยในตลาดฮ่องกงที่ได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ชิ้นส่วนยานยนต์ อัญมณีและเครื่องประดับ ผลไม้สด และข้าว เป็นต้น สำหรับด้านการนำเข้า ไทยจะได้ประโยชน์จากการที่สินค้าวัตถุดิบที่นำเข้าจากฮ่องกงมีราคากว้าง

เนื่องจากฮ่องกงไม่สามารถนำสินค้าจากประเทศอื่นส่งออกต่อมายังอาเซียนได้ เพราะในทางปฏิบัติฮ่องกงไม่ใช่ผู้ผลิต โดยฮ่องกงมีการผลิตสินค้าน้อยมาก ซึ่งส่วนมากเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จึงไม่กระทบต่อดุลการค้า อีกทั้ง ความตกลง AHKFTA ยังมีกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่รัดกุมในการป้องกันการสวมสิทธิ์ของสินค้าจากประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะจากจีน และไม่ได้เปิดตลาดมากกว่า ACFTA ดังนั้น การเปิดตลาดสินค้ากับฮ่องกงจึงไม่น่ามีผลกระทบกับไทย

¹⁴ เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3652>

ฮ่องกงอนุญาตให้ผู้ให้บริการของภาคีสมาชิกเข้ามาลงทุน โดยถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 100 ในสาขาบริการต่างๆ จำนวน 77 สาขา โดยที่ 66 สาขาสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 เช่น บริการด้านโสตทัศนศึกษา บริการด้านการก่อสร้าง บริการด้านการจัดจำหน่าย บริการด้านสิ่งแวดล้อม อีก 11 สาขาสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 แต่มีเงื่อนไขประกอบ เช่น บริการวิศวกรรม บริการด้านโทรคมนาคม และบริการด้านการเงิน เป็นต้น

ไทยอนุญาตให้ผู้ให้บริการของภาคีสมาชิกเข้ามาลงทุนจำนวน 74 สาขา โดยแบ่งออกเป็น บริการให้เช่าวางจรและบริการข้อมูลออนไลน์/สืบค้นฐานข้อมูล จำนวน 2 สาขา ย่อยสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 25 บริการวีดิโอเท็กซ์/บริการประชุมทางไกลและบริการประมวลผลข้อมูลออนไลน์ผ่านเครือข่ายโทรคมนาคมสาธารณะ จำนวน 2 สาขา ย่อยสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 40 บริการด้านกฎหมาย บริการผลิตและจัดจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ บริการด้านการศึกษา ระดับประถมศึกษา (โรงเรียนนานาชาติ) และบริการด้านการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 51 สาขา ย่อยสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 49 และบริการให้คำปรึกษาในการร่างเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (ไม่รวมกฎหมายในประเทศ) และบริการด้านพยากรณ์อากาศ และอุตุนิยมวิทยา จำนวน 19 สาขา ย่อยสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 70

2.2.2 การเตรียมการของไทยเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีทางการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนในกรอบต่างๆ สามารถสร้างโอกาสและช่องทางให้แก่ผู้ประกอบการในการแสวงหาประโยชน์จากห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Supply Chain) ในประเทศต่างๆ ที่เป็นประเทศภาคีภายใต้กรอบความตกลงฉบับต่างๆ ทั้งในด้านวัตถุดิบ แรงงาน และการขยายฐานการผลิต อีกทั้ง ขยายการส่งออกไปยังประเทศคู่ภาคีได้เพิ่มขึ้น ธุรกิจไทยสามารถเข้าไปจัดตั้งหรือให้บริการในประเทศคู่ภาคีได้ง่ายขึ้น

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยมีการดำเนินการเพื่อเตรียมการรองรับผลกระทบจากการจัดทำความตกลงทางการค้าในด้านต่างๆ เช่น การลงพื้นที่เพื่อสำรวจและรับฟังปัญหาและผลกระทบที่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการได้รับจากการเปิดเสรีทางการค้า และการจัดตั้งมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA เกษตรฯ) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาค

การผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA พาณิชย์) ของ
กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

2.3 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทย

ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศอาจแสดงให้เห็นโดยประจักษ์ได้ในหลายรูปแบบ เช่น การสูญเสียส่วนแบ่งตลาด ราคาสินค้า/บริการลดน้อยลงเนื่องจากความสามารถในการแสวงหาวัตถุดิบที่มีราคาต่ำลงได้ ความสามารถในการแข่งขันที่น้อยกว่าธุรกิจต่างชาติ แม้กระทั่งธุรกิจไทยที่สามารถแสวงหาตลาดใหม่และวัตถุดิบที่ราคาต่ำลงได้ จำนวนกิจการที่ยุติการดำเนินงานลง รวมไปถึงจำนวนแรงงานที่ต้องว่างงานจากการเลิกจ้าง อย่างไรก็ตาม ผลกระทบเหล่านี้เป็นผลกระทบทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้า เนื่องจากการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้การจัดทำความตกลงฉบับต่างๆ ของไทย มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อลดและยกเลิกอุปสรรคทางการค้าผ่านระบบอัตราภาษีระหว่างไทยและประเทศภาคี เมื่ออุปสรรคลดน้อยลง ผลจากการจัดทำ FTA อันดับแรกที่เกิดขึ้นคือ การนำเข้าและส่งออกโดยใช้สิทธิภายใต้ FTA กรอบนั้นๆ ไปยังประเทศภาคีความตกลง สินค้านำเข้าจำพวกสินค้าขั้นต้นและวัตถุดิบที่มีราคาถูกลงด้วยการนำเข้าภายใต้สิทธิ FTA ทำให้ธุรกิจในประเทศสามารถแสวงหาวัตถุดิบที่มีต้นทุนต่ำลงได้ ราคาสินค้าและบริการนั้นๆ จะมีแนวโน้มลดต่ำลงเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม สำหรับธุรกิจที่ไม่สามารถปรับตัวได้ จำเป็นต้องยุติการดำเนินงานลง และเกิดการเลิกจ้าง ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าผ่านอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสินค้า (CAGR)¹⁵ ระยะสั้น (5 ปี) ระยะกลาง (10 ปี) และระยะยาว (15 ปี) ภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ที่ไทยสรุปผลการเจรจาเป็นที่เรียบร้อยทั้งหมด 13 ฉบับ ครอบคลุมทั้งสิ้น 18 ประเทศ รวมไปถึงประเทศที่ไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA ด้วย 5 ประเทศ ได้แก่ เม็กซิโก และแคนาดา ภายใต้ความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก และปากีสถาน ศรีลังกา และตุรกี

¹⁵ อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (Compound Average Growth Rate: CAGR) เป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยที่เท่ากันทุกปี โดยวัดจากมูลค่าในปีเริ่มแรกถึงปีสุดท้าย ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$CAGR(t_0, t_n) = \left(\frac{V(t_n)}{V(t_0)} \right)^{\frac{1}{t_n - t_0}} - 1$$

โดย $V(t_0)$ คือ มูลค่าของปีที่เริ่มต้นการคำนวณ

$V(t_n)$ คือ มูลค่าของปีที่สิ้นสุดการคำนวณ

$(t_n - t_0)$ คือ ความแตกต่างของจำนวนปีที่สิ้นสุดกับปีที่เริ่มต้น

2.3.1 จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO)

การจำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลกจะเป็นการจัดประเภทสินค้าที่มีการจัดเก็บอัตราภาษีในปริมาณหรือร้อยละใกล้เคียงกัน เพื่อความแม่นยำในการเฉลี่ยอัตราภาษีของสินค้าที่ระดับพิกัดศุลกากร 6 หลักเมื่อต้องมารวมกันภายใต้ชื่อกลุ่มสินค้าใดสินค้าหนึ่ง เช่น ผลไม้ภัณฑ์ สัตว์ ชาและกาแฟ หรือเครื่องดื่มและยาสูบ เป็นต้น ดังนั้น การวิเคราะห์สินค้าที่จำแนกกลุ่มสินค้าตามองค์การศุลกากรโลกจะเป็นการวิเคราะห์สินค้าในภาพรวมทั้งหมดที่มีการนำเข้าจากประเทศต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมของสินค้าทั้งหมดว่ามีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากน้อยเพียงใด เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้น (5 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-1) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้นของมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 100 ได้แก่ ชาและกาแฟจากชิลี เปรู และเม็กซิโก ผ้ายจากญี่ปุ่น ผลไม้ภัณฑ์นมจากเกาหลีใต้ ปีโตรเลียมจากนิวซีแลนด์ จีน และตุรกี สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ จากศรีลังกา นอกจากนี้ สินค้าประเภทอื่นๆ ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้นของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น ผลไม้ภัณฑ์นมจากอาเซียน ญี่ปุ่น และแคนาดา เครื่องดื่มและยาสูบจากเกาหลีใต้ เป็นต้น ดังนั้น สินค้าเหล่านี้จัดเป็นสินค้าที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างมาก เนื่องจากมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นสูงฉับพลันในช่วงระยะเวลาเพียง 5 ปี

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลาง (10 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-2) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลางของมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 100 ได้แก่ ัญชีพีช และสารปรุงแต่งจากเปรู และปีโตรเลียมจากตุรกี นอกจากนี้ สินค้าประเภทอื่นๆ ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลางของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น ผลไม้ภัณฑ์จากสัตว์จากญี่ปุ่น ผลไม้ภัณฑ์นมจากเกาหลีใต้ ชาและกาแฟ และเมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมันจากชิลี เครื่องดื่มและยาสูบจากเกาหลีใต้ เป็นต้น โดยจะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาวิเคราะห์ในช่วงเวลาที่ยาวมากขึ้น จะพบว่าสินค้านานาการต่างๆ ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้นของมูลค่าการนำเข้าสูง อาจไม่ได้รับผลกระทบแล้วในการวิเคราะห์อัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะ

กลางของมูลค่าการนำเข้า อย่างไรก็ตาม สินค้านี้เป็นสินค้าที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเช่นเดียวกัน

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะยาว (15 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-3) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะยาวของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น ผักและผลไม้จากอาเซียน นิวซีแลนด์ อินเดีย และเปรู เครื่องดื่มและยาสูบจากฮ่องกง เกาหลีใต้ และปากีสถาน และสินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ จากชิลี เปรู ศรีลังกา และตุรกี เป็นต้น ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ในระยะยาวเป็นการวิเคราะห์ในภาพใหญ่ที่ครอบคลุมช่วงเวลายาวนานถึง 15 ปี ซึ่งอาจนำเสนอความรุนแรงของอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าได้ไม่มากเท่าไรนัก

เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA ร่วมกับอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังประเทศต่างๆ (ตารางที่ 2-4 ถึง 2-6) พบว่า ในห้วงเวลาเดียวกัน สินค้าบางประเภทมีการอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของการนำเข้าและส่งออกสูงเหมือนกัน ซึ่งพิจารณาได้ว่าสินค้านี้เป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อนำเข้ามาเป็นวัตถุดิบหรือนำไปแปรรูปอีกขั้นตอนหนึ่ง แต่ยังคงเป็นสินค้าในหมวดหมู่เดิมแล้วจึงส่งออก เช่น ปิโตรเลียมจากนิวซีแลนด์ จีน และตุรกี เป็นสินค้าจำพวกปิโตรเลียมและน้ำมันดิบ (Petroleum oils and oils obtained from bituminous minerals, crude) จะถูกนำเข้ามาเพื่อกลั่นแล้วจึงส่งออกโดยใช้สิทธิภายใต้ FTA ไปยังจีน เกาหลีใต้ เม็กซิโก ตุรกี เป็นต้น ดังนั้น สินค้าเหล่านี้แม้จะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสูง แต่จะไม่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า เนื่องจากเป็นการนำเข้าเพื่อการผลิตและส่งออก

ตารางที่ 2-1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ระหว่างปี 2558 – 2562 (5 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ และอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO)¹⁶

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
สินค้าทั้งหมด	4.87%	2.97%	-0.95%	5.56%	6.12%	1.97%	5.71%	27.07%	9.45%	17.72%	4.43%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	-4.88%	-30.01%	2.48%	3.47%	-2.10%	25.74%	-64.21%	-	-	1.87%	0.17%
ผลิตภัณฑ์นม	61.96%	-14.93%	4.37%	2.60%	2.87%	43.08%	137.29%	-	-	-	4.48%
ผักและผลไม้	5.83%	2.06%	10.74%	8.12%	4.49%	28.83%	27.26%	-10.24%	31.80%	31.39%	7.17%
ชาและกาแฟ	0.63%	-25.86%	4.04%	-5.23%	70.67%	5.90%	1.87%	111.47%	148.28%	-58.59%	-4.06%
ข้าวพืชและสารปรุงแต่ง	8.82%	4.45%	-1.45%	9.01%	14.09%	6.40%	25.37%	44.00%	33.19%	-4.49%	6.87%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	-3.07%	-8.77%	6.41%	7.67%	9.21%	-5.40%	-23.23%	25.36%	-10.15%	43.70%	-3.09%
น้ำตาลและลูกกวาด	3.04%	4.58%	8.16%	14.61%	3.64%	-4.00%	20.39%	-	-	-100.00%	8.42%
เครื่องดื่มและยาสูบ	9.80%	15.66%	4.84%	16.81%	4.30%	5.78%	60.44%	-21.85%	13.28%	12.00%	16.52%
ผ้า	-31.60%	-22.01%	-25.64%	-35.69%	-	111.43%	-5.05%	-100.00%	-	-	-24.83%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	-2.11%	8.73%	-2.81%	11.28%	6.13%	-5.00%	10.89%	-16.33%	1.34%	0.25%	3.59%
สินค้าประมง	13.85%	5.95%	3.48%	4.09%	9.51%	6.88%	12.53%	17.36%	5.45%	-11.58%	9.21%
สินแร่และโลหะ	8.19%	1.96%	-0.34%	3.06%	10.62%	0.30%	3.98%	86.77%	16.46%	24.57%	4.65%
ปิโตรเลียม	1.51%	-7.06%	-2.68%	279.91%	394.66%	10.88%	17.85%	-	-	18.39%	3.78%
เคมีภัณฑ์	3.85%	4.55%	1.92%	8.27%	-4.10%	5.58%	5.51%	23.21%	-8.61%	11.49%	5.95%
ไม้และกระดาษ	2.36%	6.38%	-9.97%	9.74%	16.40%	2.38%	7.34%	0.00%	-3.75%	-3.24%	5.38%
สิ่งทอ	8.09%	-0.45%	-6.80%	6.83%	-23.16%	0.43%	0.29%	-50.23%	33.56%	3.78%	5.34%
เสื้อผ้า	25.63%	12.60%	3.37%	11.52%	19.70%	2.45%	-1.45%	-13.16%	-100.00%	8.32%	14.07%
หนังและรองเท้า	11.24%	10.77%	-10.49%	14.42%	32.57%	3.06%	3.96%	-	-	7.06%	8.85%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	1.55%	1.66%	-10.46%	4.75%	-0.90%	0.01%	3.07%	2.99%	-32.68%	-12.46%	2.25%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	2.76%	3.35%	10.84%	2.10%	0.87%	3.68%	3.41%	-10.31%	-28.73%	-1.46%	2.69%
อุปกรณ์ขนส่ง	2.84%	16.26%	-7.49%	7.95%	10.05%	2.53%	27.08%	10.67%	-60.72%	13.18%	5.68%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	9.26%	-1.35%	-9.77%	10.93%	8.84%	1.55%	4.63%	12.59%	-38.07%	3.52%	7.74%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

¹⁶ ตัวเลขในวงเล็บหลังชื่อประเทศ/กลุ่มประเทศ คือปีที่ความตกลงที่มีประเทศนั้นๆ เป็นภาคีมีผลบังคับใช้ (หากประเทศนั้นๆ อยู่ภายใต้พันธกรณีมากกว่า 1 กรอบความตกลง จะใช้ปีของความตกลงที่มีผลบังคับใช้ก่อน เป็นอันดับแรก)

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
สินค้าทั้งหมด	8.87%	1.29%	25.49%	10.51%	27.02%	-2.81%	4.03%	-4.33%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	-100.00%	27.37%	-13.67%	-9.64%	-100.00%	9.58%	-1.74%	-35.19%
ผลิตภัณฑ์นม	-	15.18%	-	-	40.17%	6.17%	1.30%	17.25%
ผักและผลไม้	3.70%	-4.88%	4.98%	0.67%	24.65%	17.34%	7.18%	-0.09%
ชาและกาแฟ	114.61%	2.23%	-	4.62%	41.89%	3.97%	5.37%	5.50%
ัญชีและสารปรุงแต่ง	15.07%	6.39%	27.83%	1.24%	-2.32%	-18.65%	-9.45%	14.45%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	-15.38%	-17.19%	-100.00%	-	6.13%	-4.02%	4.18%	7.70%
น้ำตาลและลูกกวาด	21.32%	-22.15%	-	49.53%	21.35%	-7.64%	-0.64%	-17.62%
เครื่องดื่มและยาสูบ	14.54%	4.02%	20.12%	-29.58%	38.23%	-6.85%	-0.41%	1.72%
ฝ้าย	-23.24%	-	-41.85%	11.96%	58.34%	-	22.36%	-
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	-1.30%	63.77%	-20.64%	156.71%	24.35%	-1.96%	14.65%	12.74%
สินค้าประมง	4.13%	-9.00%	34.53%	45.74%	42.11%	19.98%	4.34%	18.01%
สินแร่และโลหะ	23.77%	-2.19%	14.41%	9.11%	3.01%	-17.89%	2.61%	-6.57%
ปิโตรเลียม	-15.08%	2.18%	-	-	560.51%	-60.20%	-21.58%	9.05%
เคมีภัณฑ์	-0.14%	4.25%	5.11%	-11.84%	29.67%	4.67%	5.32%	-3.34%
ไม้และกระดาษ	-8.49%	-2.10%	96.33%	3.01%	3.65%	1.36%	-0.26%	0.27%
สิ่งทอ	5.09%	81.91%	-7.41%	21.18%	-6.93%	1.22%	3.99%	4.19%
เสื้อผ้า	-13.91%	14.77%	17.01%	2.56%	8.22%	15.53%	11.45%	-0.53%
หนังและรองเท้า	1.93%	-0.63%	-14.35%	3.56%	5.80%	19.39%	8.43%	12.63%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	8.98%	13.47%	14.08%	22.03%	13.51%	-3.06%	0.92%	-1.08%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	3.54%	3.35%	18.73%	43.27%	14.42%	8.08%	6.31%	10.71%
อุปกรณ์ขนส่ง	16.42%	-26.03%	27.65%	-0.38%	87.86%	-0.40%	8.54%	81.70%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	15.20%	4.86%	13.23%	11.30%	2.49%	3.34%	7.38%	-5.97%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-2 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ระหว่างปี 2553 – 2562 (10 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ และอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO)

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
สินค้าทั้งหมด	4.74%	2.91%	-4.12%	8.61%	4.32%	-1.30%	0.92%	8.95%	3.19%	5.77%	3.43%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	26.15%	-1.70%	13.79%	25.83%	12.83%	54.88%	-32.73%	-	-100.00%	-13.38%	18.46%
ผลิตภัณฑ์นม	16.19%	-24.23%	2.65%	10.57%	2.45%	12.70%	59.69%	-	-100.00%	-	2.89%
ผักและผลไม้	17.77%	17.50%	12.11%	11.13%	13.41%	16.39%	17.64%	36.42%	15.46%	12.25%	13.45%
ชาและกาแฟ	8.19%	-1.43%	7.07%	11.30%	-16.71%	7.74%	14.45%	-	45.09%	-28.31%	7.05%
ัญชีพืชและสารปรุงแต่ง	9.68%	4.16%	-0.16%	10.33%	3.01%	3.54%	16.64%	117.85%	15.96%	10.04%	6.73%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	0.50%	5.96%	7.34%	4.03%	9.20%	-3.59%	-8.81%	64.43%	54.62%	52.72%	2.00%
น้ำตาลและลูกกวาด	2.64%	2.47%	11.47%	11.46%	7.02%	1.88%	15.60%	-	-100.00%	-	6.43%
เครื่องดื่มและยาสูบ	6.43%	31.96%	8.40%	12.82%	11.95%	13.06%	58.14%	-	14.08%	18.11%	12.28%
ฝ้าย	-12.27%	-4.31%	-23.71%	-21.19%	-	10.19%	16.42%	-	-	-	-20.96%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	6.73%	4.69%	-4.05%	10.30%	11.42%	3.22%	11.54%	21.15%	17.52%	6.54%	6.02%
สินค้าประมง	8.26%	0.16%	-1.70%	19.51%	10.60%	3.42%	1.72%	19.36%	6.23%	-7.05%	7.66%
สินแร่และโลหะ	4.08%	-1.61%	-3.09%	9.33%	21.15%	-1.06%	-1.27%	4.66%	1.16%	13.98%	2.62%
ปิโตรเลียม	7.82%	3.89%	-9.06%	24.32%	-12.18%	3.80%	11.26%	-	-	30.21%	4.64%
เคมีภัณฑ์	2.87%	2.35%	1.41%	9.65%	-5.10%	-0.42%	4.10%	10.69%	-7.31%	2.05%	3.81%
ไม้และกระดาษ	0.65%	5.00%	-4.94%	11.75%	6.88%	-1.62%	-5.23%	6.07%	1.20%	-0.75%	3.26%
สิ่งทอ	4.76%	1.44%	-8.24%	5.10%	-13.37%	-0.06%	1.94%	6.65%	-	-2.00%	3.68%
เสื้อผ้า	23.77%	13.09%	9.14%	13.60%	19.25%	3.25%	14.32%	6.87%	-	-1.70%	14.01%
หนังและรองเท้า	9.97%	9.38%	-8.80%	9.95%	1.81%	0.06%	5.05%	0.00%	-27.49%	-0.58%	5.88%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	2.97%	2.42%	-2.53%	5.86%	-0.11%	-1.52%	-0.34%	18.19%	-4.90%	-11.53%	2.10%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	4.08%	5.28%	2.59%	8.21%	4.21%	-2.21%	-0.37%	3.60%	0.00%	-12.93%	3.33%
อุปกรณ์ขนส่ง	4.93%	12.56%	4.50%	13.44%	-0.81%	-2.62%	4.05%	12.98%	-40.74%	6.19%	2.79%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	5.90%	-5.93%	-1.52%	9.02%	-2.03%	0.66%	3.01%	-7.41%	-	-2.96%	5.12%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
สินค้าทั้งหมด	7.63%	0.74%	15.53%	-0.40%	10.32%	1.37%	4.41%	-3.00%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	-	8.42%	10.99%	-	-100.00%	10.31%	12.46%	-15.73%
ผลิตภัณฑ์นม	-	4.90%	-	-	33.21%	11.86%	7.19%	9.36%
ผักและผลไม้	4.05%	0.13%	4.71%	11.15%	14.19%	6.89%	7.78%	-8.04%
ชาและกาแฟ	53.56%	21.27%	-	8.88%	30.70%	6.23%	8.57%	5.40%
ัญชีและสารปรุงแต่ง	14.46%	7.21%	5.82%	1.17%	-10.32%	2.30%	4.73%	8.97%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	2.24%	6.62%	-100.00%	12.51%	1.22%	-0.14%	2.29%	5.92%
น้ำตาลและลูกกวาด	21.03%	-2.12%	-100.00%	19.58%	74.47%	-18.97%	-0.28%	-3.60%
เครื่องดื่มและยาสูบ	18.22%	3.20%	17.74%	45.92%	49.33%	-2.46%	3.61%	23.32%
ฝ้าย	10.93%	-	-26.48%	-	30.99%	-	13.42%	-100.00%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	7.20%	28.28%	57.37%	17.00%	11.16%	9.19%	9.12%	14.56%
สินค้าประมง	0.97%	-4.71%	26.56%	34.01%	97.87%	15.21%	-1.99%	10.09%
สินแร่และโลหะ	-6.46%	-3.07%	3.09%	-5.67%	-8.48%	-6.47%	1.83%	-5.50%
ปิโตรเลียม	-4.13%	-33.24%	-	40.19%	198.88%	2.65%	0.48%	3.45%
เคมีภัณฑ์	9.84%	4.94%	10.50%	-3.72%	13.44%	2.50%	3.68%	-0.84%
ไม้และกระดาษ	16.69%	-2.61%	40.96%	-4.03%	11.84%	2.12%	2.58%	0.73%
สิ่งทอ	3.86%	26.26%	0.33%	4.67%	6.45%	1.19%	3.18%	3.07%
เสื้อผ้า	-0.64%	39.03%	-1.12%	10.26%	16.24%	23.89%	17.56%	6.05%
หนังและรองเท้า	32.03%	0.57%	4.94%	4.14%	7.41%	6.40%	8.28%	-0.90%
เครื่องจักรที่ไม่ใช่ไฟฟ้า	9.95%	9.09%	-12.97%	34.26%	15.86%	-1.39%	3.01%	1.56%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	6.53%	-2.77%	27.03%	19.42%	16.63%	14.94%	4.29%	2.57%
อุปกรณ์ขนส่ง	14.68%	3.26%	15.53%	40.90%	34.54%	4.73%	11.46%	20.74%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	21.05%	8.16%	17.48%	2.06%	19.82%	5.27%	7.17%	5.91%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-3 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ระหว่างปี 2548 – 2562 (15 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ และอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO)

ประเภทสินค้า	ประเทศที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
สินค้าทั้งหมด	5.88%	6.30%	1.58%	11.47%	8.05%	1.87%	6.02%	12.38%	6.88%	5.10%	5.85%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	9.34%	-6.34%	20.12%	30.88%	22.00%	38.83%	-17.47%	-	-	-9.19%	15.25%
ผลิตภัณฑ์นม	10.70%	-17.98%	0.73%	7.49%	7.70%	20.10%	-	-	-	-	5.55%
ผักและผลไม้	21.71%	21.01%	15.79%	15.01%	21.18%	15.16%	14.30%	40.26%	10.62%	-1.86%	16.97%
ชาและกาแฟ	12.05%	2.33%	6.63%	19.59%	-3.79%	16.95%	22.64%	-	51.71%	-19.94%	10.74%
ัญชีพืชและสารปรุงแต่ง	13.57%	10.39%	3.17%	14.14%	0.64%	6.07%	23.59%	-	73.40%	-1.53%	9.72%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	7.33%	17.48%	11.27%	9.36%	12.70%	-0.97%	0.14%	-	-	14.73%	8.68%
น้ำตาลและลูกกวาด	11.77%	9.49%	18.07%	26.85%	-0.65%	8.35%	-1.17%	-	-	-100.00%	14.54%
เครื่องดื่มและยาสูบ	5.29%	16.00%	13.13%	8.78%	11.50%	5.59%	40.49%	6.83%	16.72%	20.17%	9.14%
ฝ้าย	3.46%	13.04%	-13.15%	-23.09%	-	-2.05%	-	-100.00%	-	-	-10.99%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	8.14%	6.73%	-2.96%	12.76%	6.10%	6.20%	15.56%	21.42%	21.45%	2.15%	6.80%
สินค้าประมง	6.08%	-2.68%	3.83%	17.84%	7.43%	2.97%	5.52%	19.54%	5.18%	-7.96%	5.72%
สินแร่และโลหะ	8.26%	5.68%	0.69%	10.34%	15.45%	2.88%	8.22%	9.44%	8.27%	13.09%	6.48%
ปิโตรเลียม	2.88%	5.13%	3.47%	31.33%	36.54%	7.88%	18.80%	-	-	22.13%	4.45%
เคมีภัณฑ์	4.17%	4.46%	4.56%	13.45%	5.58%	2.35%	7.45%	8.30%	1.00%	2.18%	5.98%
ไม้และกระดาษ	0.52%	5.89%	2.87%	16.59%	10.31%	2.87%	6.09%	13.19%	5.53%	-0.74%	5.07%
สิ่งทอ	8.37%	2.96%	-1.72%	8.57%	-5.81%	0.71%	1.14%	16.35%	20.74%	-4.79%	5.60%
เสื้อผ้า	22.59%	13.26%	-0.01%	16.34%	6.11%	5.89%	17.00%	18.19%	-100.00%	1.81%	15.51%
หนังและรองเท้า	10.55%	8.58%	-4.42%	14.68%	-7.40%	4.21%	9.48%	-9.43%	-29.08%	-2.54%	8.64%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	3.06%	4.90%	-1.93%	9.74%	8.80%	1.36%	4.57%	5.96%	-5.09%	-5.67%	4.40%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	5.08%	5.33%	3.81%	10.89%	4.30%	0.08%	1.19%	18.68%	-19.26%	-8.34%	4.85%
อุปกรณ์ขนส่ง	9.92%	15.03%	4.12%	22.10%	3.10%	2.37%	13.07%	-	-30.56%	-8.35%	7.15%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	8.86%	2.37%	0.77%	11.76%	7.92%	2.74%	8.88%	-	8.98%	-2.08%	7.59%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
สินค้าทั้งหมด	10.09%	5.04%	9.42%	13.91%	15.61%	4.19%	5.25%	7.98%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	-	12.68%	-	-	-	-4.83%	7.92%	-18.55%
ผลิตภัณฑ์นม	-	12.24%	-	-	18.81%	-5.95%	3.77%	-2.05%
ผักและผลไม้	13.37%	5.61%	-7.43%	6.98%	18.56%	7.91%	9.39%	1.68%
ชาและกาแฟ	-	30.93%	-	22.03%	-	2.68%	9.83%	7.92%
ัญชีและสารปรุงแต่ง	26.90%	20.62%	12.12%	79.85%	25.17%	0.87%	5.34%	9.54%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	10.66%	13.84%	-100.00%	-	24.83%	10.54%	7.73%	2.45%
น้ำตาลและลูกกวาด	-15.51%	-12.40%	-	-	30.28%	-1.99%	5.09%	8.80%
เครื่องดื่มและยาสูบ	15.53%	-9.56%	33.59%	-	-	0.59%	5.26%	8.07%
ผ้า	27.35%	-	-19.23%	-	5.11%	-100.00%	3.52%	-100.00%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	10.01%	18.93%	11.67%	50.43%	33.03%	10.98%	12.98%	8.79%
สินค้าประมง	10.36%	-3.43%	20.41%	30.44%	38.23%	7.09%	4.20%	19.83%
สินแร่และโลหะ	5.95%	2.84%	10.76%	13.61%	14.09%	1.13%	3.55%	10.32%
ปิโตรเลียม	20.11%	-0.64%	9.31%	-	93.18%	4.87%	4.89%	7.86%
เคมีภัณฑ์	5.60%	5.76%	-2.80%	3.89%	16.12%	3.71%	5.35%	5.62%
ไม้และกระดาษ	11.34%	4.05%	36.51%	2.58%	27.44%	0.73%	3.20%	8.12%
สิ่งทอ	13.30%	17.85%	2.23%	2.74%	2.87%	-2.23%	1.78%	1.42%
เสื้อผ้า	12.67%	39.06%	38.73%	22.73%	28.18%	8.43%	13.10%	-2.99%
หนังและรองเท้า	24.86%	1.12%	5.25%	6.83%	18.31%	4.89%	9.00%	2.86%
เครื่องจักรที่ไม่ใช่ไฟฟ้า	3.67%	6.51%	19.92%	21.94%	14.22%	8.93%	4.55%	-0.51%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	8.83%	1.04%	18.15%	16.33%	19.53%	4.68%	4.18%	3.74%
อุปกรณ์ขนส่ง	22.36%	18.36%	4.34%	34.84%	9.29%	2.92%	9.14%	15.81%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	25.48%	5.77%	14.76%	20.42%	21.07%	5.18%	7.16%	5.92%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-4 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยที่มีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO)

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
สินค้าทั้งหมด	3.62%	4.09%	1.31%	5.54%	3.99%	5.48%	3.93%	-9.53%	-3.10%	0.11%	3.77%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	10.73%	10.67%	-7.25%	345.39%	1.96%	8.40%	53.93%	-	-100.00%	15.23%	12.31%
ผลิตภัณฑ์นม	7.45%	22.81%	1.23%	6.66%	16.19%	39.18%	115.64%	-	-100.00%	8.13%	8.27%
ผักและผลไม้	21.32%	15.12%	0.43%	7.83%	-5.69%	2.05%	7.10%	1.62%	-1.17%	7.03%	10.02%
ชาและกาแฟ	-3.34%	8.89%	-23.65%	45.15%	-29.43%	-22.24%	22.59%	-100.00%	-	13.93%	-2.99%
วิทยุพีซและสารปรุงแต่ง	-2.97%	-9.25%	8.07%	1.22%	4.30%	0.80%	7.31%	-5.73%	7.06%	1.46%	-0.99%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	11.29%	19.01%	-11.47%	14.17%	-9.68%	-7.91%	-8.30%	14.19%	39.69%	-1.46%	7.27%
น้ำตาลและลูกกวาด	8.16%	16.29%	-7.60%	-2.05%	1.22%	-22.67%	11.05%	31.27%	31.61%	8.18%	7.17%
เครื่องดื่มและยาสูบ	7.90%	6.86%	-8.68%	42.88%	-0.91%	7.10%	23.61%	38.31%	-5.29%	-3.37%	8.98%
ผ้า	9.66%	165.02%	-100.00%	-60.83%	-	15.51%	-22.52%	-	-	49.53%	-3.62%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	6.41%	6.72%	8.77%	10.47%	7.10%	1.53%	3.99%	-48.92%	14.69%	1.45%	5.17%
สินค้าประมง	-0.36%	-9.27%	1.35%	22.42%	3.10%	1.65%	-3.24%	5.08%	10.41%	1.34%	3.78%
สินแร่และโลหะ	4.04%	2.83%	4.13%	3.89%	15.69%	5.03%	6.99%	5.15%	15.79%	0.10%	3.66%
ปิโตรเลียม	0.84%	0.49%	4.80%	25.72%	2.76%	-18.34%	20.77%	-	-100.00%	-10.05%	1.86%
เคมีภัณฑ์	4.74%	4.73%	-2.79%	5.55%	-4.29%	7.18%	1.26%	-13.75%	0.53%	-9.56%	4.47%
ไม้และกระดาษ	4.36%	0.49%	-8.54%	4.26%	0.77%	0.12%	5.13%	46.96%	3.95%	1.51%	3.11%
สิ่งทอ	3.81%	-3.45%	-8.12%	3.23%	-0.14%	4.90%	-1.81%	-2.42%	-6.46%	-7.40%	2.23%
เสื้อผ้า	-1.23%	2.85%	-8.65%	19.99%	8.90%	0.31%	-3.44%	-11.61%	-9.47%	-4.54%	0.77%
หนังและรองเท้า	3.26%	4.39%	4.49%	2.51%	5.85%	-0.69%	3.12%	10.33%	19.61%	7.44%	2.69%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	0.95%	5.12%	2.74%	5.23%	2.64%	4.34%	10.79%	7.85%	13.00%	1.71%	2.88%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	4.60%	8.63%	-8.89%	-0.61%	-3.83%	11.14%	-6.61%	-12.31%	-13.72%	0.58%	4.01%
อุปกรณ์ขนส่ง	3.63%	0.16%	1.70%	38.39%	5.39%	8.64%	4.35%	-21.57%	-7.96%	6.38%	4.01%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	5.26%	12.48%	-3.75%	0.89%	2.80%	3.04%	1.36%	11.53%	3.51%	-11.04%	0.93%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
สินค้าทั้งหมด	2.53%	4.22%	6.98%	-3.26%	-2.15%	0.51%	2.11%	20.23%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	-	3.77%	-40.54%	-6.56%	-100.00%	1.25%	0.50%	8.75%
ผลิตภัณฑ์นม	-	24.72%	-57.27%	-29.29%	21.32%	64.56%	85.11%	197.66%
ผักและผลไม้	4.18%	-3.40%	-6.26%	0.20%	-24.98%	-5.71%	-6.04%	4.03%
ชาและกาแฟ	-58.97%	5.21%	10.52%	-23.85%	-	30.50%	-35.09%	-17.47%
รัฐพิธีและสารปรุงแต่ง	-18.17%	7.38%	25.62%	-2.93%	4.66%	8.71%	5.86%	4.14%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	-7.30%	-7.71%	-11.66%	95.87%	-8.92%	-6.67%	5.87%	-48.64%
น้ำตาลและลูกกวาด	8.15%	2.94%	-7.90%	8.13%	-66.90%	-2.00%	-1.50%	6.35%
เครื่องตีและยาสูบ	62.47%	3.04%	5.60%	25.93%	-22.78%	-4.95%	-4.70%	3.17%
ผ้า	-	-	207.58%	-	-	-	5.93%	-
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	-6.12%	7.02%	23.43%	7.85%	37.89%	2.33%	8.43%	-4.83%
สินค้าประมง	62.50%	-1.71%	3.84%	-12.32%	-3.92%	-15.46%	-9.19%	-6.34%
สินแร่และโลหะ	-3.50%	-2.43%	6.43%	-7.51%	6.10%	2.10%	2.97%	25.49%
ปิโตรเลียม	54.85%	-9.64%	37.82%	1.31%	37.66%	-30.86%	39.00%	-
เคมีภัณฑ์	6.02%	5.83%	11.56%	-5.36%	-8.25%	-2.09%	1.96%	13.33%
ไม้และกระดาษ	14.48%	-5.22%	1.62%	-12.19%	24.31%	-6.48%	-6.91%	-20.26%
สิ่งทอ	-2.50%	-13.43%	5.15%	-4.76%	-8.83%	-12.72%	-1.31%	0.29%
เสื้อผ้า	-6.99%	-7.56%	-24.88%	-12.52%	-16.76%	1.37%	1.65%	-5.25%
หนังและรองเท้า	8.49%	6.43%	-7.43%	1.62%	7.55%	8.22%	5.16%	5.58%
เครื่องจักรที่ไม่ใช่ไฟฟ้า	-6.44%	19.88%	4.51%	1.81%	-7.42%	-3.31%	0.77%	-1.85%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	11.85%	4.57%	16.97%	4.11%	23.00%	2.48%	4.01%	0.36%
อุปกรณ์ขนส่ง	4.73%	2.16%	3.04%	2.20%	-8.77%	1.75%	3.02%	-2.25%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	3.35%	3.05%	38.33%	-5.57%	11.60%	0.87%	3.96%	-1.86%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-5 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยที่มีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO)

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
สินค้าทั้งหมด	3.91%	2.34%	0.90%	3.40%	7.43%	2.03%	3.00%	-0.06%	0.34%	-1.28%	2.69%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	14.56%	-4.41%	-12.41%	45.91%	-2.68%	8.91%	18.02%	-	-	8.74%	11.05%
ผลิตภัณฑ์นม	6.05%	-7.25%	-15.92%	18.19%	9.58%	96.68%	19.06%	-	-100.00%	26.99%	7.26%
ผักและผลไม้	20.62%	5.01%	3.00%	11.45%	-1.72%	0.96%	13.54%	5.39%	3.66%	11.53%	11.56%
ชาและกาแฟ	-1.74%	33.29%	-18.12%	43.83%	-19.43%	7.74%	34.33%	-	-1.16%	11.14%	1.00%
วิทยุพีซและสารปรุงแต่ง	1.09%	0.12%	6.42%	10.85%	5.17%	-0.58%	3.19%	17.58%	14.29%	-0.28%	2.94%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	2.21%	3.86%	0.31%	7.06%	-4.60%	-0.17%	-0.80%	-	-	23.98%	2.85%
น้ำตาลและลูกกวาด	4.43%	5.61%	-7.86%	43.36%	3.67%	-11.74%	14.26%	-	22.24%	18.47%	5.17%
เครื่องดื่มและยาสูบ	14.18%	7.32%	6.52%	34.89%	13.65%	2.13%	20.69%	16.23%	3.77%	12.72%	14.29%
ผ้า	5.81%	31.03%	-100.00%	-16.37%	-100.00%	28.66%	2.88%	-	-	-44.71%	-4.96%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	7.07%	5.24%	7.14%	9.69%	12.68%	2.49%	6.39%	-10.56%	78.85%	5.78%	5.56%
สินค้าประมง	2.83%	-13.48%	0.44%	10.84%	-0.84%	-1.96%	4.53%	51.62%	11.13%	1.80%	1.27%
สินแร่และโลหะ	7.94%	3.75%	-7.02%	5.37%	7.28%	2.14%	10.41%	5.81%	-4.44%	-1.12%	2.95%
ปิโตรเลียม	-0.28%	-9.26%	-5.30%	-4.70%	-8.76%	-9.22%	-6.80%	-	-100.00%	-9.53%	-1.38%
เคมีภัณฑ์	5.68%	6.11%	0.62%	4.93%	-0.67%	3.99%	7.31%	1.57%	-1.20%	-10.75%	4.51%
ไม้และกระดาษ	3.33%	1.42%	-3.32%	7.68%	0.03%	-2.38%	4.97%	39.70%	3.73%	-32.12%	-2.07%
สิ่งทอ	2.81%	1.45%	-4.75%	1.96%	3.09%	3.07%	2.78%	-10.15%	1.49%	-7.53%	1.94%
เสื้อผ้า	1.47%	4.83%	4.06%	15.65%	3.40%	4.75%	6.63%	8.25%	-2.90%	7.47%	5.29%
หนังและรองเท้า	-1.23%	2.43%	2.96%	0.72%	4.55%	-5.68%	-4.63%	8.80%	7.07%	-2.38%	-0.91%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	1.58%	1.30%	1.53%	-5.58%	3.85%	1.20%	7.40%	5.08%	6.14%	4.84%	0.58%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	3.45%	4.88%	-6.47%	1.70%	-7.07%	4.26%	-3.48%	3.80%	-2.06%	-0.44%	2.20%
อุปกรณ์ขนส่ง	5.59%	-2.12%	5.01%	25.67%	15.96%	3.95%	-0.89%	-7.59%	-1.63%	2.09%	5.04%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	2.70%	6.48%	3.59%	13.16%	5.09%	-0.03%	7.22%	-2.14%	2.11%	-1.30%	3.68%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
สินค้าทั้งหมด	13.13%	1.18%	3.87%	-0.77%	-1.36%	0.54%	0.83%	2.83%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	-	15.35%	-4.41%	17.27%	-100.00%	2.18%	3.33%	6.97%
ผลิตภัณฑ์นม	-	101.96%	-34.96%	-21.33%	-	30.53%	57.14%	34.36%
ผักและผลไม้	3.83%	-1.61%	3.76%	5.53%	-10.43%	-2.60%	-3.70%	3.39%
ชาและกาแฟ	-37.73%	3.56%	-19.73%	0.74%	-	-2.05%	-13.30%	-7.08%
ัญชีและสารปรุงแต่ง	9.06%	4.49%	20.00%	-2.80%	7.47%	5.62%	3.70%	2.22%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	6.03%	14.64%	3.73%	46.13%	-1.21%	13.33%	6.65%	-20.01%
น้ำตาลและลูกกวาด	17.92%	-1.29%	-44.98%	0.31%	-31.34%	5.13%	6.64%	5.12%
เครื่องดื่มและยาสูบ	40.85%	17.20%	-14.09%	23.30%	9.62%	5.89%	-5.02%	6.76%
ผ้า	-	-	-	-	-	-	-2.15%	-100.00%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	3.54%	4.86%	13.38%	17.59%	21.70%	6.42%	6.78%	0.11%
สินค้าประมง	-5.51%	-3.74%	6.08%	-2.76%	17.98%	-12.28%	-11.79%	-4.44%
สินแร่และโลหะ	8.24%	-1.21%	4.02%	0.62%	-2.11%	-0.08%	1.82%	3.54%
ปิโตรเลียม	-	-16.37%	41.17%	19.99%	-27.56%	-15.65%	12.99%	-
เคมีภัณฑ์	14.74%	9.93%	6.99%	-2.65%	-7.25%	-0.86%	0.47%	9.79%
ไม้และกระดาษ	10.13%	-7.37%	2.40%	2.79%	8.69%	-8.62%	-6.02%	-7.35%
สิ่งทอ	-3.31%	-3.73%	2.74%	-5.16%	-7.17%	-7.85%	-2.33%	0.81%
เสื้อผ้า	-7.32%	-6.04%	-11.24%	-7.27%	-15.72%	-7.82%	-5.94%	-4.46%
หนังและรองเท้า	9.15%	1.04%	-3.12%	6.86%	-0.65%	0.49%	-1.17%	6.31%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	11.77%	8.10%	6.01%	1.35%	6.05%	-1.94%	1.90%	0.70%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	9.28%	-2.89%	7.72%	4.61%	16.34%	0.87%	0.37%	-3.77%
อุปกรณ์ขนส่ง	31.68%	13.67%	4.56%	-2.67%	-5.51%	5.55%	5.95%	-5.95%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	11.48%	-0.40%	19.81%	9.41%	4.54%	5.04%	2.46%	-3.00%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-6 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยที่มีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามองค์การศุลกากรโลก (WCO)

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยที่มีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
สินค้าทั้งหมด	7.21%	6.11%	8.72%	8.64%	8.03%	3.64%	5.45%	14.82%	11.11%	4.97%	6.54%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	27.76%	1.31%	50.55%	45.27%	45.11%	10.71%	22.77%	-	-	9.62%	13.38%
ผลิตภัณฑ์นม	4.80%	-16.16%	3.21%	17.48%	24.08%	43.40%	48.74%	-	-100.00%	11.33%	4.93%
ผักและผลไม้	17.76%	9.28%	6.03%	14.64%	3.03%	1.77%	12.39%	22.68%	8.86%	13.00%	12.68%
ชาและกาแฟ	12.03%	15.83%	-8.77%	35.41%	9.84%	9.53%	34.59%	-	-	16.01%	12.17%
ัญชีพืชและสารปรุงแต่ง	7.35%	9.66%	10.81%	12.61%	9.06%	4.01%	7.80%	30.23%	25.83%	3.48%	7.99%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	5.33%	1.17%	15.30%	16.25%	13.40%	2.94%	14.10%	-	45.90%	23.26%	7.26%
น้ำตาลและลูกกวาด	10.75%	9.88%	14.01%	16.28%	28.51%	-3.38%	10.02%	-	-	24.83%	9.87%
เครื่องดื่มและยาสูบ	18.68%	10.04%	12.18%	38.53%	14.22%	1.14%	29.96%	-	4.04%	14.79%	17.74%
ผ้า	-1.45%	-5.89%	-	-4.29%	-	6.13%	2.15%	-	-	-28.87%	-3.34%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	9.87%	12.51%	7.04%	11.69%	10.44%	4.62%	11.62%	-1.02%	21.75%	4.96%	7.92%
สินค้าประมง	5.62%	-3.16%	3.24%	16.56%	2.78%	0.90%	1.56%	-	16.18%	1.96%	3.49%
สินแร่และโลหะ	9.15%	7.44%	10.01%	6.42%	6.85%	5.15%	11.74%	14.99%	2.11%	10.72%	8.25%
ปิโตรเลียม	6.31%	-15.79%	-1.25%	0.16%	-14.53%	-6.83%	-1.32%	-	-	-0.02%	3.78%
เคมีภัณฑ์	7.57%	6.80%	9.88%	10.77%	5.53%	8.55%	8.01%	4.39%	9.95%	-9.44%	7.42%
ไม้และกระดาษ	7.64%	9.12%	1.46%	10.88%	-0.95%	-0.63%	5.83%	13.49%	11.65%	-2.46%	6.31%
สิ่งทอ	6.30%	4.90%	0.53%	3.50%	1.19%	4.67%	1.65%	1.38%	4.20%	-5.21%	4.47%
เสื้อผ้า	3.73%	6.32%	4.49%	21.57%	4.68%	3.98%	8.65%	17.32%	0.81%	8.10%	5.54%
หนังและรองเท้า	4.99%	6.74%	9.05%	10.93%	9.69%	-1.10%	1.68%	13.27%	6.80%	-1.03%	5.68%
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	4.57%	7.85%	7.72%	1.77%	9.90%	3.09%	7.32%	15.09%	9.80%	8.13%	4.68%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	5.19%	7.53%	2.41%	6.65%	4.95%	3.06%	0.30%	6.77%	4.02%	4.54%	4.41%
อุปกรณ์ขนส่ง	8.53%	3.78%	10.48%	24.17%	12.35%	9.58%	20.19%	17.99%	13.69%	-3.17%	9.18%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	6.59%	9.52%	7.84%	15.71%	0.99%	-0.51%	9.81%	1.87%	7.78%	5.51%	5.29%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ประเภทสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
สินค้าทั้งหมด	14.05%	3.17%	5.07%	4.93%	3.44%	2.44%	3.38%	16.08%
ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	-	13.73%	-11.46%	48.76%	-	7.92%	8.12%	17.17%
ผลิตภัณฑ์นม	-	-	-24.79%	8.16%	-	3.83%	20.17%	21.74%
ผักและผลไม้	11.67%	2.55%	3.10%	7.20%	1.38%	-1.73%	-1.38%	5.57%
ชาและกาแฟ	-19.69%	18.84%	1.62%	15.69%	-34.85%	30.67%	-6.23%	-8.26%
วิทยุพีซและสารปรุงแต่ง	9.78%	10.31%	19.90%	9.79%	-2.15%	11.25%	8.64%	8.02%
เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน	19.97%	13.86%	12.90%	19.59%	9.00%	14.27%	19.54%	9.42%
น้ำตาลและลูกกวาด	-	8.33%	-16.41%	18.75%	-	0.95%	2.54%	7.00%
เครื่องตีและยาสูบ	-	9.22%	7.60%	16.79%	32.99%	7.01%	0.85%	3.95%
ฝ้าย	-	-	-	-	-	16.31%	6.42%	-100.00%
สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ	11.92%	8.18%	13.94%	16.88%	17.63%	9.31%	9.46%	7.65%
สินค้าประมง	2.89%	1.00%	6.36%	6.93%	20.44%	-1.33%	-3.11%	-0.26%
สินแร่และโลหะ	11.29%	0.83%	3.66%	2.55%	0.56%	2.70%	4.22%	27.84%
ปิโตรเลียม	-	5.08%	25.27%	21.77%	10.31%	10.41%	-16.55%	-2.22%
เคมีภัณฑ์	13.57%	2.50%	4.63%	2.94%	4.63%	2.57%	4.42%	6.52%
ไม้และกระดาษ	5.83%	-9.08%	8.62%	6.49%	3.58%	-7.26%	-5.19%	-2.79%
สิ่งทอ	2.42%	-3.43%	2.21%	0.40%	2.10%	-3.71%	-0.12%	2.17%
เสื้อผ้า	-0.21%	-5.93%	-8.68%	-6.45%	-5.51%	-6.65%	-2.98%	-4.21%
หนังและรองเท้า	10.72%	4.43%	3.74%	9.41%	4.15%	1.38%	3.08%	3.13%
เครื่องจักรที่ไม่ใช่ไฟฟ้า	13.32%	7.54%	4.39%	3.37%	7.73%	-0.02%	3.80%	4.24%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	11.63%	0.24%	6.77%	4.36%	7.29%	0.85%	2.98%	0.48%
อุปกรณ์ขนส่ง	47.39%	13.32%	5.50%	10.93%	0.58%	5.23%	5.48%	-1.26%
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	2.95%	3.19%	13.48%	9.02%	7.89%	5.09%	5.23%	0.57%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

2.3.2 จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (Tariff Rate Quota: TRQ)

การจำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี เป็นการวิเคราะห์รายการสินค้าเกษตรกรรมที่ไทยมีความอ่อนไหวภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ อีกทั้งเป็นรายการสินค้าเกษตรกรรมที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และมีความเกี่ยวข้องกับเกษตรกรจำนวนมาก ซึ่งภาครัฐโดยกระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดให้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อให้การนำเข้าเป็นไปด้วยความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ ประกอบไปด้วยสินค้าเกษตรทั้งสิ้น 23 รายการ ได้แก่ นมดิบ และนมพร้อมดื่ม นมผงขาดมันเนย มันฝรั่งสดหรือแช่เย็น หอมหัวใหญ่ กระเทียม มะพร้าวและมะพร้าวฝอย ลำไยแห้ง เมล็ดกาแฟ ชา (ชาใบ ชาผง) พริกไทย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว เมล็ดถั่วเหลือง เนื้อมะพร้าวแห้ง เมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์มและน้ำมันเนื้อในเมล็ดปาล์ม น้ำมันมะพร้าว น้ำตาลทราย ผลิตภัณฑ์กาแฟ ถั่วเหลือง ไหมดิบ และใบยาสูบ

ดังนั้น การวิเคราะห์รายการสินค้าที่จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษีเป็นการวิเคราะห์เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์รายการสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้น (5 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-7) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้นของมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 100 ได้แก่ กระเทียมจตุรกี ชาจากแคนาดา ใบยาสูบจากอาเซียน พริกไทยจากจีน และหอมหัวใหญ่จากญี่ปุ่น นอกจากนี้ สินค้าประเภทอื่นๆ ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้นของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น กาแฟสำเร็จรูปจากออสเตรเลีย ข้าวจากญี่ปุ่น ชาจากจีนและญี่ปุ่น น้ำมันดิบจากญี่ปุ่น และพริกไทยจากอินเดีย เป็นต้น ดังนั้น สินค้าเหล่านี้จัดเป็นสินค้าที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างมาก เนื่องจากมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นสูงในช่วงระยะเวลาอันสั้น

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลาง (10 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-8) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลางของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น ข้าว เมล็ดกาแฟ ใบยาสูบ และมะพร้าวผลจากอาเซียน น้ำมันดิบจากญี่ปุ่น

มะพร้าวผลและลำไยจากอินเดีย และหอมหัวใหญ่จากเกาหลีใต้ เป็นต้น จัดเป็นสินค้าที่ต้องได้รับความสำคัญในการพิจารณาเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะยาว (15 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-9) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะยาวของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น เมล็ดกาแฟ พริกไทย และมะพร้าวผลจากอาเซียน และมะพร้าวผลจากอินเดีย เป็นสินค้าที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

อย่างไรก็ดี สินค้าบางประเภทเป็นสินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสูงระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว แสดงให้เห็นว่า สินค้าเหล่านั้นๆ ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าอย่างต่อเนื่องยาวนาน เช่น มะพร้าวผล พริกไทย หอมหัวใหญ่ และใบยาสูบ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA ร่วมกับอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังประเทศต่างๆ (ตารางที่ 2-10 ถึง 2-12) พบว่า ในห้วงเวลาเดียวกัน สินค้าบางประเภทมีการอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของการนำเข้าและส่งออกสูงเหมือนกัน ซึ่งพิจารณาได้ว่าสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อนำเข้ามาเป็นวัตถุดิบหรือนำไปแปรรูปอีกขั้นตอนหนึ่ง แต่ยังคงเป็นสินค้าในหมวดหมู่เดิมแล้วจึงส่งออกหรือเป็นการนำเข้าเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ เช่น ชา กากถั่วเหลือง เป็นต้น ดังนั้น สินค้าเหล่านี้แม้จะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสูง แต่อาจไม่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ตารางที่ 2-7 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ)¹⁷

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	070320	-41.36%	-	-	10.55%	-	-100.00%	-	-	-	-	10.11%
	071290	5.62%	2.72%	-11.58%	-3.21%	3.03%	2.75%	-	-	-	-100.00%	-0.70%
กากถั่วเหลือง	230400	-100.00%	-	-	34.83%	-	-22.48%	-	-	-	-	17.95%
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-1.14%	9.42%	46.70%	-6.81%	-	3.46%	-0.25%	-	-	-	-0.47%
	210112	-0.77%	-12.85%	-100.00%	-	-	-23.14%	25.74%	-	-	-	-1.79%
ข้าว	100600	4.31%	-	-33.61%	-	-	41.15%	-100.00%	-	-	-	1.10%
	100610	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	100620	-13.91%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-14.06%
	100630	1.71%	-	-33.50%	-	-	41.22%	-100.00%	-	-	-	-1.22%
	100640	16.92%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	16.53%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	60.81%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%	-	60.69%
ชา	090210	-3.14%	-24.84%	-69.26%	-7.10%	-	21.64%	-100.00%	-	-	-	8.04%
	090220	11.82%	-100.00%	-	9.24%	-	21.07%	-	-	-	-	12.86%
	090230	-1.06%	-	-100.00%	-14.44%	-	16.74%	-	-	-	-	0.52%
	090240	17.33%	9.40%	-	34.27%	-	62.66%	-	-	-	-100.00%	14.98%
นมผงขาดมันเนย	040210	-	-	-16.01%	-	-6.40%	0.00%	-	-	-	-	-7.45%
น้ำตาล	170111	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170199	-57.39%	-	-	-100.00%	-	-43.24%	-	-	-	-	-29.68%
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	040120	-	-	-11.67%	-	-4.74%	93.31%	-	-	-	-	50.99%
	040130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	220290	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%

¹⁷ ตัวเลขในวงเล็บหลังชื่อประเทศ/กลุ่มประเทศ คือปีที่ความตกลงที่มีประเทศนั้นๆ เป็นภาคีมีผลบังคับใช้ (หากประเทศนั้นๆ อยู่ภายใต้พันธกรณีมากกว่า 1 กรอบความตกลง จะใช้ปีของความตกลงที่มีผลบังคับใช้ก่อน เป็นอันดับแรก)

ชื่อสินค้า	พิกัดศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันเมล็ดปาล์ม	151110	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	151190	-52.15%	-77.01%	-	-	-	-	-	-	-	-	-58.35%
	151321	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151329	-19.26%	-19.26%	-	-	-	-	-	-	-	-	-19.26%
น้ำมันมะพร้าว	151311	-10.73%	-11.91%	-	-	-	-	-	-	-	-	-11.31%
	151319	-11.62%	-28.01%	-	-	-	-	-	-	-	-	-16.28%
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
ใบยาสูบ	240100	-8.83%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-8.84%
	240110	-13.98%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-13.98%
	240120	439.00%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	353.24%
	240130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พริกไทย	090411	-14.58%	58.77%	-	-100.00%	-	-9.64%	-	-	-	-	-12.43%
	090412	-5.88%	-39.66%	-100.00%	244.90%	-	48.53%	-100.00%	-	-	-	-3.34%
มะพร้าวผล	080111	23.46%	26.50%	-	-	-	-	-	-	-	-	24.02%
	080119	17.73%	-10.36%	-	-	-	-	-	-	-	-	6.68%
มันฝรั่ง	070110	-	-	49.47%	-58.20%	-	-	-	-	-	-	11.27%
	070190	19.16%	-	-	41.75%	-	-	-	-	-	-	20.68%
เมล็ดกาแฟ	090111	-6.91%	-42.53%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-15.08%
	090112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	090121	35.15%	-	10.64%	-100.00%	-	-9.36%	-100.00%	-	-	-	34.49%
	090122	-	-	41.42%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	33.75%
	090190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	-1.39%	-12.02%	-22.38%	17.73%	-8.65%	-13.65%	3.85%	-2.66%	24.13%	3.11%	-0.87%
ลำไยแห้ง	081340	51.81%	75.25%	-100.00%	11.91%	-100.00%	55.27%	10.67%	-	-	-	29.60%
หอมหัวใหญ่	070310	4.08%	17.24%	65.40%	23.43%	65.88%	105.98%	-	-	-	-	18.06%
	071220	-	-	-100.00%	3.75%	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	3.63%
ไหมดิบ	500200	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	070320	-	-	-	-	-	-	-	-
	071290	-	6.09%	-	-	198.13%	3.64%	14.41%	-100.00%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-	-	-	-	-	-	-
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-	-	-	-	-	13.50%	10.36%	-26.58%
	210112	-	-	-	-	-	-64.41%	-3.59%	10.67%
ข้าว	100600	-	-	18.13%	-	-	-	-24.92%	11.99%
	100610	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	100620	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	100630	-	-	18.09%	-	-	-	-24.54%	11.99%
	100640	-	-	-	-	-	-	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-	-	-	-	-	-	-	-
ชา	090210	-	100.00%	-	-6.04%	-	11.37%	-2.13%	-
	090220	-	-	-	-12.77%	-	-29.29%	13.62%	-
	090230	-	-	-	-7.97%	-	11.50%	6.26%	-
	090240	-	-	-	9.48%	-	10.96%	11.18%	-
นมผงขาดมันเนย	040210	-	54.24%	-	-	-	-24.57%	-1.82%	-
น้ำตาล	170111	-	-	-	-	-	-	-	-
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-	-	-	-	-	-	-	-
	170199	-	-	-	-	-	-	16.36%	-
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	-	-	-	-	-	-	-	-
	040120	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	040130	-	-	-	-	-	-	-	-
	220290	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-	-3.86%	-

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันในเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	-	-	-	-	-	-	-	-
	151321	-	-	-	-	-	-	-	-
	151329	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-	-	-	-	-	-	-
	151319	-	-	-	-	-	-	4.50%	-
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-	-	-	-	-	-
ใบยาสูบ	240100	-	-	-	-	-	-	-	-
	240110	-	-	-	-	-	-	-	-
	240120	-	-	-	-	-	-	-	-
	240130	-	-	-	-	-	-	-	-
พริกไทย	090411	-	-	-	-	-	-100.00%	17.13%	-
	090412	-	-	-	-	-	-	-8.78%	-
มะพร้าวผล	080111	-	-	-	-52.71%	-	-	-	-
	080119	-	-	-	-	-	-	-	-
มันฝรั่ง	070110	-	-0.79%	-	-	-	55.73%	50.83%	-
	070190	-	-2.28%	-	-	-	-	53.84%	-
เมล็ดกาแฟ	090111	16.36%	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%
	090112	-	-	-	-	-	-	-15.91%	-
	090121	-	-	-	-	-	16.97%	2.68%	70.09%
	090122	-	-	-	-	-	31.61%	7.33%	50.72%
	090190	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	-41.27%	-	-	-	-	-100.00%	-3.66%	-
ลำไยแห้ง	081340	-	-	-	-	-	38.38%	1.58%	-
หอมหัวใหญ่	070310	-	-	-	-	-	-	52.31%	-
	071220	-	-	-	-	-	-	-31.44%	-
ไหมดิบ	500200	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-8 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ)

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	070320	-28.73%	-100.00%	-	15.85%	-	-100.00%	-	-	-	-	14.50%
	071290	10.67%	4.25%	-4.08%	8.57%	9.27%	21.90%	18.67%	-	-	-	8.62%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-	-	50.05%	-	-	-	-	-	-	33.91%
กาแฟสำเร็จรูป	210111	12.78%	25.11%	64.46%	7.59%	12.98%	2.02%	14.11%	-	-	-100.00%	12.67%
	210112	3.19%	34.85%	-100.00%	39.71%	-	-3.25%	19.58%	-	-	-100.00%	4.11%
ข้าว	100600	14.99%	-100.00%	51.72%	-100.00%	-	42.59%	-100.00%	-	-	-	15.01%
	100610	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	100620	14.53%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.53%
	100630	11.61%	-100.00%	51.72%	-	-	42.58%	-100.00%	-	-	-	12.39%
	100640	91.58%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91.59%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	14.43%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.43%
ชา	090210	19.32%	-3.50%	-	6.31%	-	6.47%	-	-	-	-	7.96%
	090220	17.38%	-100.00%	-	23.47%	-	50.52%	-	-	-	-100.00%	26.51%
	090230	45.08%	-	-100.00%	-3.50%	-	50.24%	-	-	-	-	16.34%
	090240	26.42%	30.59%	-100.00%	18.87%	-	24.14%	-	-	-	-100.00%	23.26%
นมผงขาดมันเนย	040210	19.42%	-	-6.73%	-	-4.95%	-	-	-	-	-	-4.56%
น้ำตาล	170111	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-10.91%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-16.43%
	170199	-17.53%	-	3.56%	-100.00%	-	6.97%	-	-	-	-	0.83%
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	040120	-	-	-	-	10.94%	67.04%	-	-	-	-	45.81%
	040130	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-100.00%
	220290	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ชื่อสินค้า	พิกัดศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	8.03%	2.85%	-	-	-	-	-	-	-	-	7.76%
	151321	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	151329	8.16%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.82%
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151319	-37.00%	-42.11%	-	-	-	-	-	-	-	-	-38.33%
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ใบยาสูบ	240100	63.85%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	0.73%
	240110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	240120	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-19.07%
	240130	21.87%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21.87%
พริกไทย	090411	5.01%	-	-100.00%	-100.00%	-	16.65%	-	-	-	-	6.09%
	090412	19.81%	-23.32%	-100.00%	55.47%	-	14.85%	-100.00%	-	-	-	19.79%
มะพร้าวผล	080111	23.75%	54.88%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	26.21%
	080119	89.91%	68.24%	-	-	-	-	-	-	-	-	81.77%
มันฝรั่ง	070110	-	-	-3.55%	-35.11%	-100.00%	-	-	-	-	-	-11.26%
	070190	51.62%	-	4.70%	11.74%	-	-	-	-	-	-	4.17%
เมล็ดกาแฟ	090111	14.80%	10.22%	-	-	-	-	-	-	-	-	14.39%
	090112	43.62%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	27.12%
	090121	68.98%	43.84%	13.34%	-	-	11.36%	-100.00%	-	-	-	48.58%
	090122	-	-	13.80%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	11.51%
	090190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-100.00%
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	-1.47%	-7.72%	-5.95%	3.33%	-3.21%	-8.79%	5.08%	17.86%	21.37%	11.20%	-1.06%
ลำไยแห้ง	081340	21.81%	65.73%	-	17.05%	-	41.85%	-	-	-	-	23.36%
หอมหัวใหญ่	070310	3.22%	7.38%	92.21%	11.58%	-	-	68.81%	-	-	-	9.40%
	071220	-100.00%	-	-	8.90%	-	-100.00%	-	-	-	-	8.42%
ไหมดิบ	500200	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	070320	-	-	-	-	-	-	-	-
	071290	-	4.31%	-	-	62.50%	13.63%	12.14%	-100.00%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-100.00%	-	-	-	-	-39.52%	-
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-	-	-	-	-	14.91%	-0.86%	4.61%
	210112	-	-	-	-	-	-27.90%	-5.30%	-18.62%
ข้าว	100600	-	-	1.82%	-	-	14.93%	-12.67%	3.07%
	100610	-	-	-	-	-	-	-	-
	100620	-	-	-	-	-	-	-	-
	100630	-	-	1.80%	-	-	14.93%	-12.67%	3.07%
	100640	-	-	-	-	-	-	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
ชา	090210	-	-	-	18.88%	-	-3.67%	13.78%	-
	090220	-	8.01%	-	30.53%	-	-14.28%	1.60%	-
	090230	-	24.91%	-	16.02%	-	-10.92%	9.86%	-
	090240	-	-100.00%	-	9.91%	-	7.75%	10.58%	-100.00%
นมผงขาดมันเนย	040210	-	30.00%	-	-	-	83.71%	8.21%	-
น้ำตาล	170111	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
	170112	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
	170191	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	170199	-	-	-	-	-	-54.31%	-34.95%	-
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	-	-	-	-	-	-	-	-
	040120	-	-	-	-	-	-	-	-
	040130	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	220290	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-100.00%	-3.40%	-

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันในเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
	151321	-	-	-	-	-	-	-	-
	151329	-	-	-	-	-	-100.00%	-16.37%	-
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-	-	-	-	-	-	-
	151319	-	-	-	12.02%	-	-100.00%	-16.55%	-
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-	-	-	-	-	-
ใบยาสูบ	240100	-	-	-	-	-	-	-	-
	240110	-	-	-	-	-	-	-	-
	240120	-	-	-	-	-	-	-	-
	240130	-	-	-	-	-	-	-	-
พริกไทย	090411	-	-	-	-	-	-	-	-
	090412	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-12.19%	-
มะพร้าวผล	080111	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	080119	-	-	-	-	-	-	-	-
มันฝรั่ง	070110	-	-15.97%	-	-	-	9.78%	8.52%	-
	070190	-	-4.18%	-	-	-	-100.00%	45.49%	-
เมล็ดกาแฟ	090111	30.53%	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	090112	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-16.37%	-100.00%
	090121	-	-	-	-	-	77.59%	9.94%	94.23%
	090122	-	-	-	-	-	-	-0.87%	71.60%
	090190	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-100.00%
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	33.53%	-	-100.00%	-	-	-	4.36%	-
ลำไยแห้ง	081340	-	-	-	-	-	10.44%	7.65%	-100.00%
หอมหัวใหญ่	070310	-	-	-	-	-	-	53.29%	-
	071220	-	-	-	-	-	-	-16.28%	-
ไหมดิบ	500200	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-9 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ)

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	070320	-15.25%	-	-	15.98%	-	-	-	-	-	-	15.13%
	071290	11.61%	8.24%	-	9.09%	-	12.33%	-	-	-	-100.00%	9.63%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กาแฟสำเร็จรูป	210111	22.19%	9.35%	-	-	-	40.37%	-	-	-	-	20.97%
	210112	4.02%	11.68%	-100.00%	12.75%	-	-1.69%	-	-	-	-	4.39%
ข้าว	100600	25.84%	-	7.37%	-100.00%	-	30.78%	-	-	-	-	23.01%
	100610	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	100620	-6.54%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-6.54%
	100630	28.48%	-	7.37%	-	-	31.06%	-	-	-	-	23.78%
	100640	-	-	-	-100.00%	-	0.00%	-	-	-	-	51.89%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	29.55%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	29.51%
ชา	090210	28.99%	11.34%	-	23.17%	-	24.10%	-	-	-100.00%	-	22.10%
	090220	46.83%	-	-	8.89%	-	30.70%	-	-	-	-	15.71%
	090230	-	-	-	17.10%	-	29.91%	-	-	-	-	37.77%
	090240	23.64%	20.38%	-	21.88%	-	-7.85%	-	-	-	-100.00%	22.10%
นมผงขาดมันเนย	040210	26.52%	-100.00%	-6.74%	-	1.49%	-	-	-	-	-	-1.10%
น้ำตาล	170111	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170199	-	-	12.63%	-	-	12.95%	-	-	-	-	13.95%
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-100.00%
	040120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	040130	-	-	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-100.00%
	220290	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ชื่อสินค้า	พิกัดศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	-8.35%	20.74%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-8.20%
	151321	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151329	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151319	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ใบยาสูบ	240100	15.60%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-1.25%
	240110	30.49%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	24.19%
	240120	1.47%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-14.08%
	240130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พริกไทย	090411	52.45%	31.55%	-100.00%	-	-	0.00%	-	-	-	-	38.10%
	090412	59.33%	2.30%	-100.00%	40.88%	-	21.11%	-	-	-	-100.00%	42.00%
มะพร้าวผล	080111	28.63%	57.97%	-	-	-	-	-	-	-	-	30.20%
	080119	81.24%	76.72%	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	73.78%
มันฝรั่ง	070110	-	-	-4.12%	-	-	-	-	-	-	-	-0.95%
	070190	-2.15%	-	4.26%	25.16%	-100.00%	12.18%	-	-	-	-	9.00%
เมล็ดกาแฟ	090111	80.25%	73.20%	-	-	-	-	-	-	-	-	79.55%
	090112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	090121	47.74%	-	-	-	-	13.88%	-	-	-	-	44.95%
	090122	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	090190	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	9.08%	5.95%	-6.02%	14.88%	3.12%	-4.36%	5.35%	10.31%	-	16.68%	5.32%
ลำไยแห้ง	081340	19.36%	37.48%	-100.00%	7.76%	-	-	10.41%	-	-	-	14.19%
หอมหัวใหญ่	070310	11.38%	22.42%	-	13.32%	-	-	-	-	-	-	15.53%
	071220	-	-	-	22.80%	-	-	-	-	-	-	22.80%
ไหมดิบ	500200	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-100.00%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	070320	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	071290	-	-	-	-	-	21.34%	3.32%	-100.00%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-	-	-	-	-	-	-
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-	-	-	-	-	11.34%	8.45%	27.50%
	210112	-	-	-	-	-	-19.54%	-6.52%	-16.74%
ข้าว	100600	-	-	21.13%	-	-	6.24%	9.53%	-
	100610	-	-	-	-	-	-	-	-
	100620	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
	100630	-	-	21.12%	-	-	14.91%	9.93%	-
	100640	-	-	-	-	-	-	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-	-	-	-	-	-	-	-
ชา	090210	-	-	-	10.90%	-	-5.48%	9.27%	-
	090220	-	-2.85%	-	12.95%	-	-13.80%	2.24%	-
	090230	-	-	-	45.90%	-	-3.74%	10.48%	-
	090240	-	-100.00%	-	24.18%	-	-3.42%	-1.15%	-
นมผงขาดมันเนย	040210	-	13.27%	-	-	-	-15.87%	2.99%	-100.00%
น้ำตาล	170111	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	170112	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
	170191	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
	170199	-	-	-	-	-	2.08%	15.00%	-
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	-	-	-	-	-	-	-	-
	040120	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	040130	-	-	-	-	-	-	-	-
	220290	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-	8.55%	-

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันในเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	-	-	-	-	-	-	-	-
	151321	-	-	-	-	-	-	-	-
	151329	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
	151319	-	-	-	-	-	-	13.92%	-
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-	-	-	-	-	-
ใบยาสูบ	240100	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	240110	-	-	-	-	-	-	-	-
	240120	-	-	-	-	-	-	-	-
	240130	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
พริกไทย	090411	-	-	-	-	-	-	5.56%	-
	090412	-	-	-	-	-	-100.00%	11.34%	-
มะพร้าวผล	080111	-	-	-	-19.54%	-	-	-100.00%	-
	080119	-	-	-	-	-	-	-	-
มันฝรั่ง	070110	-	-	-	-	-	4.54%	5.01%	-
	070190	-	3.43%	-	-	-	-	68.66%	-
เมล็ดกาแฟ	090111	-	-	-	-	-	-	-	-
	090112	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
	090121	-	-	-	-	-	56.46%	18.53%	-
	090122	-	-	-	-	-	-	14.47%	-
	090190	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	-	-	-	-	-	-100.00%	10.67%	-
ลำไยแห้ง	081340	-	-100.00%	-	-	-	9.72%	12.95%	-
หอมหัวใหญ่	070310	-	-	-	-	-	-	12.21%	-
	071220	-	-	-	-	-	-	-	-
ไหมดิบ	500200	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-10 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ)

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	070320	11.32%	-	-100.00%	-	-100.00%	36.07%	-	-	-	-	21.89%
	071290	6.98%	144.95%	-28.35%	-0.78%	0.00%	-0.80%	-7.62%	-	-	74.79%	1.25%
กากถั่วเหลือง	230400	296.54%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	296.54%
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-13.56%	328.46%	-34.70%	4.38%	-100.00%	-100.00%	-	-	-	32.92%	-11.27%
	210112	-5.39%	-66.88%	-4.32%	15.03%	13.62%	-77.91%	-56.87%	-100.00%	-	53.18%	-9.34%
ข้าว	100600	-15.05%	-23.52%	3.72%	-10.89%	-1.11%	-0.66%	-46.56%	-16.20%	-14.54%	2.05%	-10.30%
	100610	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%
	100620	14.08%	-	12.67%	40.14%	7.88%	-	-100.00%	-	49.53%	4.58%	5.85%
	100630	-16.27%	-52.17%	3.59%	-13.97%	-1.25%	-0.68%	-32.72%	-16.20%	-14.76%	1.87%	-11.50%
	100640	-5.94%	-6.96%	-8.00%	0.29%	-22.78%	1.59%	-	-	-	26.21%	-3.10%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-49.41%	-100.00%	-8.07%	3.93%	-	-100.00%	-	-	-	129.40%	-37.16%
ชา	090210	62.15%	102.34%	-29.29%	-17.45%	0.00%	0.77%	-6.94%	-	-	47.63%	65.76%
	090220	15.58%	-	-8.53%	21.85%	-	41.42%	-100.00%	-	-	-39.63%	12.34%
	090230	76.93%	96.81%	-	21.92%	-100.00%	-	86.12%	-	-	-	82.36%
	090240	15.85%	44.48%	17.48%	-8.07%	-8.53%	-9.24%	-	-	-	22.47%	6.90%
นมผงขาดมันเนย	040210	17.90%	-	-	70.75%	10.67%	60.02%	-	-	-	82.12%	39.49%
น้ำตาล	170111	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%
	170191	-14.39%	-	-	-	108.09%	-100.00%	-	-	-	-	-45.67%
	170199	-1.50%	15.17%	-26.09%	-19.35%	15.67%	1.48%	16.28%	-	-	8.48%	-3.29%
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	31.61%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	171.33%	33.69%
	040120	22.67%	79.87%	-	-	-	-	22.70%	-	-	-	25.74%
	040130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	220290	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	31.70%	-	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	5.35%
	150790	34.03%	45.04%	-23.20%	-100.00%	-	5.54%	-16.60%	-	-	-32.69%	30.12%

ชื่อสินค้า	พิกัดศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	0.14%	-	-	-24.25%	-	-	-	-	-	-	-3.89%
	151321	-8.41%	-	-	247.31%	-	-100.00%	-	-	-	-	-7.97%
	151329	25.12%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	25.11%
น้ำมันมะพร้าว	151311	11.03%	-	-45.02%	10.26%	-18.67%	-38.70%	-30.59%	-	-17.18%	-1.09%	-32.78%
	151319	18.99%	-	-46.65%	22.16%	-22.92%	-43.76%	-1.34%	-	-	-14.20%	-32.52%
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-7.23%	-	-	83.00%	-	-100.00%	-41.86%	-	-	-	81.15%
ใบยาสูบ	240100	-4.67%	43.00%	-	33.88%	-	30.39%	-14.65%	-	-	-100.00%	-1.90%
	240110	3.17%	202.17%	-	-	-	-	-9.97%	-	-	-100.00%	7.25%
	240120	-20.55%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-23.96%	-	-	-	-22.52%
	240130	48.55%	28.26%	-	-	-	30.39%	-	-	-	-	44.78%
พริกไทย	090411	-29.71%	-100.00%	8.56%	16.56%	-0.54%	-	23.04%	-	-	38.38%	-16.25%
	090412	-5.81%	-22.35%	-17.74%	-	46.82%	151.49%	39.16%	-	-	8.46%	11.10%
มะพร้าวผล	080111	1.14%	-	-100.00%	-7.75%	-6.94%	-55.28%	94.57%	-	-	-	-1.08%
	080119	-7.06%	-18.49%	-5.56%	41.03%	13.89%	-8.10%	22.41%	-	-	0.35%	24.30%
มันฝรั่ง	070110	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	25.74%	-11.09%
	070190	-31.72%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-	-	-100.00%	-39.37%
เมล็ดกาแฟ	090111	-48.04%	-100.00%	41.42%	-	27.42%	44.60%	17.28%	-	-	-100.00%	-0.69%
	090112	-	-	-	-	-	41.42%	-100.00%	-	-	-	-39.57%
	090121	12.86%	-	10.67%	60.69%	-100.00%	-13.00%	-100.00%	-	-	10.67%	5.83%
	090122	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	090190	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	70.75%	-43.43%
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	7.73%	-1.61%	0.63%	15.09%	89.27%	-13.90%	29.59%	-	54.22%	-15.23%	4.44%
ลำไยแห้ง	081340	-12.08%	0.00%	17.62%	67.56%	4.46%	15.09%	-5.70%	-100.00%	-17.04%	-3.46%	13.46%
หอมหัวใหญ่	070310	-1.13%	-30.96%	-100.00%	6.30%	-	-6.18%	35.64%	-	-	-33.13%	-2.32%
	071220	20.90%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-29.56%
ไหมดิบ	500200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	070320	-	-100.00%	-	-	-	-	18.92%	-
	071290	-	12.98%	-6.94%	-100.00%	-	89.43%	16.99%	-1.26%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-	-	-	-	-	-	-
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-	0.00%	-100.00%	4.57%	-	165.91%	16.78%	-58.12%
	210112	-	56.51%	158.71%	-	-	-22.35%	-24.19%	-11.99%
ข้าว	100600	-30.43%	8.21%	32.35%	14.69%	17.56%	10.59%	4.14%	0.66%
	100610	-	-	-	-	-	-	-	-
	100620	-100.00%	27.75%	-	-	-	11.01%	-0.04%	4.67%
	100630	-30.42%	7.86%	32.35%	14.69%	17.56%	10.35%	5.99%	0.69%
	100640	-	12.72%	-	-	-	11.66%	-2.75%	-46.55%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-	10.67%	-	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%
ชา	090210	-	-	-	-	-	18.37%	-0.64%	18.92%
	090220	-	15.60%	-100.00%	-	-	-	5.71%	0.00%
	090230	-	96.80%	-	-	-	68.18%	48.11%	-100.00%
	090240	-	-14.70%	-100.00%	-	-	-8.61%	-7.36%	-
นมผงขาดมันเนย	040210	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	
น้ำตาล	170111	-	-	-	-	-	-	-	-
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-	-3.56%	-	-	-	-	-	-
	170199	-	8.00%	-7.24%	10.63%	-100.00%	-100.00%	19.82%	-100.00%
น้ำมันดิบ/นมพร้อมดื่ม	040110	-	-	-	-	-	-	15.02%	-
	040120	-	-	-	-	-	-	-	-
	040130	-	-	-	-	-	-	-	-
	220290	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-	46.98%	-

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันในเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	-	-	-	-100.00%	-	-	-49.80%	-
	151321	-	-	-	-	-	-	-50.51%	-
	151329	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-33.33%	-	-	-	-100.00%	-10.55%	-70.13%
	151319	-	-31.15%	-100.00%	-	-	-54.74%	-29.53%	119.47%
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	169.82%	-	-	-	-58.28%	-40.16%	-
ใบยาสูบ	240100	-	-	-	-	-	-	-13.99%	-100.00%
	240110	-	-	-	-	-	-	60.89%	-
	240120	-	-	-	-	-	-	-19.07%	-
	240130	-	-	-	-	-	-	1.78%	-100.00%
พริกไทย	090411	-	-	-	-	-	18.92%	58.76%	-6.94%
	090412	-	-	-	-	-	-7.65%	34.91%	-3.28%
มะพร้าวผล	080111	-	-100.00%	6.92%	-	-28.34%	-46.27%	-35.38%	0.00%
	080119	-	7.94%	1.06%	-	-100.00%	-82.94%	7.57%	24.14%
มันฝรั่ง	070110	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
	070190	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-
เมล็ดกาแฟ	090111	-	-0.93%	-	-	-	-16.47%	35.04%	-
	090112	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-
	090121	-	-	-	-100.00%	-	0.00%	-57.96%	-
	090122	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
	090190	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	-67.80%	-	-11.28%	3.02%	-2.43%	38.38%	16.24%	-100.00%
ลำไยแห้ง	081340	18.92%	11.61%	-44.94%	-	-22.54%	-3.98%	11.18%	10.30%
หอมหัวใหญ่	070310	-	94.72%	-	-	-	-	10.67%	-
	071220	-	-	-	-	-	-24.02%	0.00%	-
ไหมดิบ	500200	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-11 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยที่มีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ)

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยที่มีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	070320	6.69%	-	-	-	-	-16.37%	-	-	-	-	-12.37%
	071290	32.41%	-	-3.06%	4.89%	-16.37%	-0.78%	2.22%	-	16.65%	-2.75%	5.91%
กากถั่วเหลือง	230400	127.38%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	127.38%
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-8.29%	51.53%	-31.34%	30.62%	-100.00%	-100.00%	55.77%	-	-	31.48%	-6.73%
	210112	-3.17%	-26.40%	9.37%	34.31%	-11.16%	-2.15%	28.17%	-	-	3.49%	-2.69%
ข้าว	100600	-5.68%	-13.63%	-3.84%	3.39%	-3.46%	-3.48%	-38.04%	13.32%	2.22%	-1.36%	-3.57%
	100610	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	100620	6.58%	-100.00%	16.75%	29.44%	-0.57%	-	-100.00%	-	-2.01%	4.94%	-6.15%
	100630	-5.94%	-29.76%	-3.36%	0.83%	-3.42%	-3.33%	-17.55%	13.32%	2.28%	-1.33%	-3.97%
	100640	-5.02%	-5.99%	-26.52%	15.77%	-17.33%	-11.24%	-100.00%	-	-	-10.89%	-0.51%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-36.71%	-	-	-6.65%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	31.97%	-29.50%
ชา	090210	56.15%	-	-16.37%	-	-	15.53%	-	-	-	-	62.10%
	090220	4.87%	-	-8.12%	-	-	-12.27%	-	-	-	-	7.82%
	090230	79.00%	-	-	19.58%	-	-	-	-	-	-	79.69%
	090240	8.90%	13.19%	12.37%	16.45%	-2.75%	-2.56%	8.01%	-	-	2.05%	10.01%
นมผงขาดมันเนย	040210	-6.79%	-	22.03%	37.00%	-	-	-3.15%	-	-	30.53%	6.33%
น้ำตาล	170111	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-	-100.00%	-100.00%
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-26.57%	-	-	-	61.56%	-100.00%	-	-	-	-	-26.11%
	170199	-2.12%	-18.46%	-15.60%	31.00%	7.71%	-17.65%	56.23%	-	-	24.46%	-2.00%
น้ำนมดิบ/นมพร้อมดื่ม	040110	-1.79%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-3.72%
	040120	12.98%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	14.27%
	040130	-100.00%	-	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%
	220290	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	2.66%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.93%
	150790	29.51%	20.37%	-38.98%	-	-	10.18%	-3.10%	-	-	-	25.04%

ชื่อสินค้า	พิกัดศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันเมล็ดปาล์ม	151110	-24.47%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-24.47%
	151190	-0.31%	-	-	-17.88%	-	-	-	-	-	-	-4.05%
	151321	1.47%	-	-	-16.34%	-	-	-	-	-	-	0.16%
	151329	1.98%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-0.22%
น้ำมันมะพร้าว	151311	75.13%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	129.22%
	151319	6.71%	-	-0.47%	81.71%	-1.70%	-	-	-	23.06%	-	19.74%
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	57.61%	-	-	-	-	-	22.03%	-	-	-	200.61%
ใบยาสูบ	240100	-1.45%	2.14%	-100.00%	-7.53%	-	12.75%	8.16%	-	-	-	-0.59%
	240110	12.70%	2.64%	-100.00%	-100.00%	-	-	4.80%	-	-	-	8.46%
	240120	-14.68%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-13.87%
	240130	-16.21%	-	-	-	-	12.75%	-	-	-	-	4.51%
พริกไทย	090411	-1.03%	-	2.80%	42.35%	12.45%	-18.05%	20.85%	-	-	20.85%	3.29%
	090412	13.47%	16.65%	19.31%	48.25%	27.30%	-14.22%	27.65%	-	-	-2.35%	5.58%
มะพร้าวผล	080111	15.82%	-	-100.00%	7.49%	-	-31.47%	-2.70%	-	-	-31.42%	-1.76%
	080119	11.34%	-11.71%	14.80%	85.88%	11.66%	3.35%	42.11%	-	-	16.13%	35.32%
มันฝรั่ง	070110	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.58%
	070190	-43.69%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-46.62%
เมล็ดกาแฟ	090111	9.62%	-	-	-	6.11%	33.99%	-	-	-	-	31.75%
	090112	-41.16%	-	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-34.49%
	090121	7.50%	-100.00%	-0.79%	5.36%	-	15.60%	-	-	-	35.11%	7.77%
	090122	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	24.14%
	090190	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-38.33%
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	6.72%	-8.03%	-11.24%	16.47%	38.90%	4.13%	11.95%	-	-	4.55%	7.72%
ลำไยแห้ง	081340	21.82%	6.10%	10.55%	14.97%	22.03%	-0.18%	3.78%	-	27.65%	-2.14%	15.68%
หอมหัวใหญ่	070310	-7.87%	-27.21%	-	51.63%	-	-9.10%	-	-	-	-7.41%	-8.72%
	071220	-	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	36.39%
ไหมดิบ	500200	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-16.37%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	070320	-	-	-	-	-	-	-	-
	071290	-	2.84%	-4.41%	-	-	28.51%	15.11%	7.30%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-	-	-	-	-	-	-
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-	-18.05%	-	17.52%	-	22.58%	4.77%	-26.25%
	210112	-	-1.94%	2.72%	-	-	10.22%	-9.82%	-11.63%
ข้าว	100600	40.78%	1.89%	11.14%	0.24%	9.65%	0.92%	-1.88%	-1.45%
	100610	-	-	-	-	-	-	-	-
	100620	-	10.65%	-	-100.00%	-100.00%	1.69%	-3.52%	15.19%
	100630	40.78%	1.73%	11.14%	1.07%	9.69%	1.78%	-0.68%	-2.17%
	100640	-	3.57%	-	-	-	-18.20%	-8.06%	-20.71%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-
ชา	090210	-	-	-100.00%	-	-	43.93%	49.36%	6.42%
	090220	-	9.55%	-	-	-	5.36%	-7.70%	-36.06%
	090230	-	-	-100.00%	-	-	-	21.85%	-
	090240	-	-2.21%	-100.00%	-	-	-5.09%	-3.49%	-5.09%
นมผงขาดมันเนย	040210	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	
น้ำตาล	170111	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-	-	-	-	-	-	-	-
	170199	-	4.59%	-51.72%	1.92%	-100.00%	-100.00%	35.09%	-100.00%
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	-	-	-	-	-	-	-	-
	040120	-	-	-	-	-	-	-	-
	040130	-	-	-	-	-	-	-	-
	220290	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-	18.67%	-

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันในเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	151190	-	-	-	-	-	-	-	-
	151321	-	-	-	-	-	-	-48.11%	-
	151329	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-	-	-	-	-	-	-
	151319	-	-6.03%	-100.00%	-	-	-	7.78%	-
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-	-	-	-	29.15%	-
ใบยาสูบ	240100	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-12.49%	-
	240110	-	-	-	-	-	-	-3.74%	-
	240120	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-13.96%	-
	240130	-	-	-	-	-	-	-19.47%	-
พริกไทย	090411	-	-2.01%	-	-	-	3.25%	-9.34%	-10.33%
	090412	-	25.99%	-100.00%	-	-	-29.95%	-29.86%	14.93%
มะพร้าวผล	080111	-	-	0.52%	-	6.51%	-	4.44%	0.00%
	080119	-	9.16%	5.73%	-	-	-38.88%	31.00%	5.74%
มันฝรั่ง	070110	-	-	-	-	-	-33.81%	-33.81%	-
	070190	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดกาแฟ	090111	-	11.55%	-	-	-	28.04%	53.63%	-32.34%
	090112	-	-	-	-	-	-	-22.57%	-
	090121	-	-100.00%	-	-	-	-14.28%	-25.11%	12.98%
	090122	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
	090190	-	-	-	-	-	-	15.53%	-
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%	-
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	-	-	10.96%	8.95%	13.88%	-23.60%	9.46%	-100.00%
ลำไยแห้ง	081340	8.01%	4.88%	-25.73%	18.03%	-13.05%	1.19%	8.70%	7.93%
หอมหัวใหญ่	070310	-	-	-100.00%	-	-	-7.41%	4.61%	-
	071220	-	-	-	-	-	-18.05%	-11.49%	-
ไหมดิบ	500200	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-12 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยที่มีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี (TRQ)

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	070320	0.52%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-7.64%	-	-	-	-	-10.14%
	071290	24.29%	5.96%	-0.73%	7.14%	-4.83%	5.16%	8.76%	-	-	15.63%	9.50%
กากถั่วเหลือง	230400	73.69%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73.69%
กาแฟสำเร็จรูป	210111	2.48%	12.23%	-21.93%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	44.91%	3.34%
	210112	19.75%	-15.13%	18.46%	39.44%	17.88%	2.01%	-	-	-	11.26%	19.46%
ข้าว	100600	2.79%	2.42%	5.02%	3.15%	5.30%	4.72%	-24.08%	-	30.32%	2.64%	3.01%
	100610	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	100620	17.65%	-	29.04%	41.67%	14.69%	-	-100.00%	-	-	7.58%	8.47%
	100630	2.90%	-4.34%	4.84%	1.08%	5.07%	9.08%	-23.07%	-	30.22%	2.57%	2.80%
100640	0.90%	3.67%	-0.06%	16.96%	1.68%	-18.92%	-	-	-	-	1.27%	3.93%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-14.60%	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-	-100.00%	-	16.43%	-9.98%
ชา	090210	58.05%	-	-7.55%	-	-	-	-	-	-	-	60.26%
	090220	14.38%	-	-11.21%	31.95%	-1.10%	7.26%	-	-	-	0.90%	13.17%
	090230	52.77%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	58.92%
	090240	28.13%	21.48%	7.79%	24.81%	6.24%	-1.04%	7.26%	-	-	0.00%	21.03%
นมผงขาดมันเนย	040210	3.82%	-100.00%	-	-15.22%	16.99%	-	2.94%	-	-	-10.97%	11.04%
น้ำตาล	170111	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-100.00%
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-14.99%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-14.55%
	170199	6.40%	-9.21%	57.47%	39.50%	-	15.55%	5.39%	-	-	45.81%	4.87%
น้ำมันดิบ/นมพร้อม ดื่ม	040110	0.92%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	1.33%
	040120	9.76%	-14.03%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	58.09%	7.72%
	040130	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	220290	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	60.42%	-	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	14.28%
	150790	23.02%	8.42%	7.26%	-	-	-7.77%	-	-	-	-	18.62%

ชื่อสินค้า	พิกัดศุลกากร	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
		อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันในเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	-0.27%	-100.00%	-	-3.02%	-	-	-100.00%	-	-	0.00%	-0.57%
	151321	-2.70%	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-3.70%
	151329	42.71%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	42.09%
น้ำมันมะพร้าว	151311	-13.43%	-	-	24.77%	-	-	-	-	-	-	2.88%
	151319	12.56%	-	-	18.96%	-	-	-	-	-	-	21.44%
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	108.86%
ใบยาสูบ	240100	5.28%	64.47%	-100.00%	-	-100.00%	6.77%	-	-	-	-	6.82%
	240110	9.25%	64.37%	-	-	-	-	-	-	-	-	11.51%
	240120	-1.66%	-	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-1.72%
	240130	21.90%	-	-	-	-	6.77%	-	-	-	-	11.12%
พริกไทย	090411	26.95%	-	3.97%	-	10.76%	2.94%	9.72%	-	-	-8.47%	8.21%
	090412	12.65%	-	17.71%	24.55%	30.03%	-4.30%	11.34%	-	-	7.01%	9.85%
มะพร้าวผล	080111	3.72%	-	-	20.82%	-	-9.43%	-	-	-	-	10.62%
	080119	8.35%	9.61%	18.57%	34.29%	49.78%	1.02%	22.91%	-	-	10.68%	23.05%
มันฝรั่ง	070110	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.18%
	070190	-6.06%	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-10.04%
เมล็ดกาแฟ	090111	4.62%	-	-	-100.00%	-	20.52%	12.99%	-	-	-	13.94%
	090112	-19.17%	-	-	-	-	5.08%	-	-	-	-	-13.51%
	090121	14.53%	-100.00%	16.99%	30.15%	-	-	-	-	-	21.34%	15.01%
	090122	6.76%	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-3.78%
	090190	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-1.50%	-17.30%
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	10.92%	-6.95%	14.51%	11.00%	14.91%	3.36%	10.04%	-	-	11.66%	8.31%
ลำไยแห้ง	081340	7.85%	18.53%	9.00%	15.47%	10.10%	9.51%	10.57%	-	16.99%	4.82%	12.06%
หอมหัวใหญ่	070310	-2.46%	-8.43%	-	-	-	-6.20%	19.16%	-	-	0.00%	-2.52%
	071220	19.24%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-12.96%
ไหมดิบ	500200	-	-	-	2.24%	-	-100.00%	-	-	-	-	-13.80%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	070320	-	-100.00%	-	-	-	-	-30.27%	0.00%
	071290	-	9.46%	-	-100.00%	-100.00%	6.51%	7.47%	16.23%
กากถั่วเหลือง	230400	-	-	-	-	-	-	-	-
กาแฟสำเร็จรูป	210111	-	-	-100.00%	-	-100.00%	32.24%	-5.14%	5.08%
	210112	-	29.91%	1.90%	16.30%	-100.00%	-	5.46%	17.76%
ข้าว	100600	24.72%	9.50%	43.47%	9.40%	27.45%	12.23%	5.85%	6.17%
	100610	-	-	-	-	-	-	-	-
	100620	-	25.64%	-	-	-	19.62%	3.24%	13.14%
	100630	24.72%	9.38%	43.47%	9.40%	27.45%	11.17%	8.12%	6.05%
	100640	-	4.58%	-	-	-	-4.42%	-2.02%	-17.23%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	100590	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
ชา	090210	-	-	-100.00%	-	-	32.79%	42.14%	14.91%
	090220	-	12.18%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-1.58%	9.51%	-21.38%
	090230	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
	090240	-	-4.83%	-	-	-	8.98%	-5.43%	-9.10%
นมผงขาดมันเนย	040210	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-
น้ำตาล	170111	-	-100.00%	-	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-
	170112	-	-	-	-	-	-	-	-
	170191	-	-	-	-	-	-	19.66%	-100.00%
	170199	-	16.24%	-23.12%	101.82%	-	-100.00%	12.80%	-
น้ำมันดิบ/นมพร้อมดื่ม	040110	-	-	-	-	-	-	-	-
	040120	-	-	-	-	-	-	-	-
	040130	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-
	220290	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%
น้ำมันถั่วเหลือง	150710	-	-	-	-	-	-	-	-
	150790	-	-	-	-	-	-	-	-

ชื่อสินค้า	พิกัด ศุลกากร	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
		เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
น้ำมันปาล์มและ น้ำมันในเมล็ดปาล์ม	151110	-	-	-	-	-	-	-	-
	151190	-	-	-100.00%	-	-	-	10.41%	-
	151321	-	-	-	-	-	-	-25.18%	-
	151329	-	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-
น้ำมันมะพร้าว	151311	-	-	-	-	-	-	46.95%	-
	151319	-	5.08%	-	-	-	19.42%	29.42%	-
เนื้อมะพร้าวแห้ง	120300	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-
ใบยาสูบ	240100	-	-	-	-	-	-100.00%	-5.80%	-100.00%
	240110	-	-	-	-	-	-	2.18%	-100.00%
	240120	-	-	-	-	-	-100.00%	-7.01%	-100.00%
	240130	-	-	-	-	-	-100.00%	-8.97%	-
พริกไทย	090411	-	9.52%	-	-	-	-12.27%	2.45%	2.94%
	090412	-	18.42%	-	-	-	-3.92%	-11.65%	9.36%
มะพร้าวผล	080111	-	-	11.30%	-	18.68%	-	2.08%	-
	080119	-	12.88%	-	-	-100.00%	-20.31%	26.32%	1.70%
มันฝรั่ง	070110	-	-	-	-	-	-20.54%	-20.54%	-
	070190	-	-	-	-	-	-	-	-
เมล็ดกาแฟ	090111	-	-	-	-	-	-	-15.11%	-25.56%
	090112	-	-	-	-	-	-	-	-
	090121	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-
	090122	-	-	-	-	-	-	-	-
	090190	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-18.03%	-100.00%
เมล็ดถั่วเหลือง	120100	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%
เมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่	120991	-	-	34.07%	14.47%	-	-11.20%	14.03%	-100.00%
ลำไยแห้ง	081340	-	5.32%	-11.53%	-	-5.14%	2.14%	7.77%	0.75%
หอมหัวใหญ่	070310	-	-	-	-	-	-	-11.65%	-
	071220	-	-100.00%	-	-	-	0.00%	-3.58%	-100.00%
ไหมดิบ	500200	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

2.3.3 จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ

สินค้าเกษตรของไทยอ้างอิงจากรายการสินค้าเกษตรตามปฏิทินฤดูกาลสินค้าเกษตร โดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ จำแนกออกได้ทั้งสิ้น 24 รายการ ได้แก่ กระเทียม กาแฟ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ปาล์ม น้ำมัน มะพร้าวผล มันสำปะหลัง ยางพารา หอมแดง หอมหัวใหญ่ เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง ลำไย ลิ้นจี่ สับปะรด กุ้ง ไก่เนื้อ ไข่ไก่ สุกร เกล็ดทะเล และปลาป่น นอกจากนี้คณะผู้วิจัยเพิ่มเติมสินค้า 2 รายการ ได้แก่ โคน้และโคนม เพื่อให้การ จำแนกสินค้าในรูปแบบดังกล่าวครอบคลุมสินค้าที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ดังนั้น การจำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญจะประกอบไปด้วยสินค้าจำนวนทั้งสิ้น 26 รายการ จัดกลุ่มเพื่อให้สามารถนำเสนอมูลค่าการนำเข้าในระดับพิกัดศุลกากร 6 หลัก ได้จำนวน 22 รายการ¹⁸

หลังจากการวิเคราะห์สินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวทั้งในประเภทสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรม ทำให้เห็นผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่สินค้าประเภทต่างๆ ที่มีความอ่อนไหว เพื่อเป็นการวิเคราะห์เชิงลึกในกลุ่มสินค้าเกษตรกรรม คณะผู้วิจัยจึงเลือกวิเคราะห์สินค้าโดยการจำแนกตามสินค้าเกษตรสำคัญของไทยเพิ่มเติม

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้น (5 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-13) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้นของมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 100 ได้แก่ กระเทียมจากตุรกี และหอมแดงและหอมหัวใหญ่จากญี่ปุ่น นอกจากนี้ สินค้าประเภทอื่นๆ ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะสั้นของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากอาเซียน หอมแดงและหอมหัวใหญ่จากออสเตรเลีย หอมแดงและหอมหัวใหญ่และปลาป่นจากนิวซีแลนด์ ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกองจากชิลี เป็นต้น ดังนั้น สินค้าเหล่านี้จัดเป็นสินค้าที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างมาก เนื่องจากมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นสูงในช่วงระยะเวลาไม่นาน

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลาง (10 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-14) พบว่า สินค้าที่

¹⁸ การจัดกลุ่มเพื่อให้สามารถนำเสนอข้อมูลในระดับพิกัดศุลกากร 6 หลัก ทำให้ต้องรวม หอมแดงและหอมใหญ่ไว้ร่วมกัน เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกองเป็นผลไม้อื่นๆ

มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลางของมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 100 คือ โคนี้อจากญี่ปุ่น นอกจากนี้ สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะกลางของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น กระจุกเหล็กจากตุรกี มะพร้าวผลจากอินเดีย หอมแดงและหอมหัวใหญ่จากออสเตรเลีย และสับปะรดจากอาเซียน เป็นต้น ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรกรรมสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับความสำคัญในการพิจารณาเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะยาว (15 ปี) ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA (ตารางที่ 2-15) พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะยาวของมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 100 คือ มันสำปะหลังจากอาเซียน นอกจากนี้ สินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยระยะยาวของมูลค่าการนำเข้าสูง (มากกว่าร้อยละ 20 แสดงในตารางด้วยสีแดง) เช่น มะพร้าวผลจากอาเซียน เกลือจากจีน มะพร้าวผลจากอินเดีย และโคนี้อจากญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นสินค้าที่ต้องให้ความสำคัญรองลงมา

อย่างไรก็ดี สินค้าบางประเภทเป็นสินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสูงทั้งระยะสั้น (5 ปี) ระยะกลาง (10 ปี) และระยะยาว (15 ปี) แสดงให้เห็นว่า สินค้าเหล่านั้นๆ ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้ามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน เช่น เกลือ โคนี้อ และข้าว เป็นต้น

เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA ร่วมกับอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังประเทศต่าง ๆ (ตารางที่ 2-16 ถึง 2-18) พบว่า ในห้วงเวลาเดียวกัน สินค้าบางประเภทมีการอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของการนำเข้าและส่งออกสูงเหมือนกัน ซึ่งพิจารณาได้ว่าสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อนำเข้ามาเป็นวัตถุดิบหรือนำไปแปรรูปอีกขั้นในตอนหนึ่ง แต่ยังคงเป็นสินค้าในหมวดหมู่เดิมแล้วจึงส่งออกหรือเป็นการนำเข้าเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ เช่น มะพร้าวผล ดังนั้น สินค้าเหล่านี้แม้จะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสูง แต่อาจไม่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ตารางที่ 2-13 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ¹⁹

ชื่อสินค้า	ประเทศที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	1.82%	2.72%	-11.58%	6.97%	3.03%	2.48%	-	-	-	-100.00%	6.54%
กาแฟ	-2.22%	-32.76%	12.51%	18.23%	-	0.55%	-0.27%	-	-	-	-7.18%
ข้าว	4.31%	-	-33.61%	-	-	41.15%	-100.00%	-	-	-	1.10%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	60.81%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-	-100.00%	-	60.69%
ถั่วเหลือง	-3.57%	-	-	6.97%	-	-	-	-	-	-	-8.47%
ปาล์มน้ำมัน	3.24%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.24%
มะพร้าวผล	18.37%	-8.19%	-	-	-	-	-	-	-	-	8.22%
มันสำปะหลัง	6.82%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.86%
ยางพารา	-23.92%	-100.00%	-	-36.48%	-	-52.10%	-	-	-	-	-24.10%
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	4.08%	17.24%	65.40%	23.43%	65.88%	105.98%	-	-	-	-	18.06%
ทุเรียน	17.06%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17.06%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	-1.37%	34.59%	-100.00%	1.69%	-32.98%	-14.11%	-46.27%	-100.00%	77.83%	-	-0.50%
มังคุด	-10.22%	-86.90%	-	-	-	-	-	-	-	-	-24.30%
สับปะรด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทุ้ง	22.14%	12.99%	-9.39%	-28.72%	-	6.24%	-42.26%	-	-	-	3.29%
เนื้อไก่	11.54%	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-4.21%
ไข่ไก่	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-	-54.90%
สุกร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
โคเนื้อ	-100.00%	-100.00%	0.54%	-100.00%	5.25%	27.13%	-100.00%	-	-	-	5.55%
โคนม	-100.00%	-100.00%	-63.27%	-100.00%	-5.43%	-19.28%	-100.00%	-	-	-100.00%	-52.74%
เกลือ	-15.63%	18.92%	0.28%	43.23%	-0.23%	1.58%	22.47%	-	-	-100.00%	15.66%
ปลาป่น	-33.13%	-9.64%	-	-	73.21%	15.83%	-	-	-	-	12.35%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

¹⁹ ตัวเลขในวงเล็บหลังชื่อประเทศ/กลุ่มประเทศ คือปีที่ความตกลงที่มีประเทศนั้นๆ เป็นภาคีมีผลบังคับใช้ (หากประเทศนั้นๆ อยู่ภายใต้พันธกรณีมากกว่า 1 รอบความตกลง จะใช้ปีของความตกลงที่มีผลบังคับใช้ก่อน เป็นอันดับแรก)

ชื่อสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	-	6.09%	-	-	198.13%	3.64%	14.41%	-100.00%
กาแฟ	16.36%	-	-	-	-	9.57%	5.02%	34.09%
ข้าว	-	-	18.13%	-	-	-	-24.92%	11.99%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	-	-	-	-	-	-
ถั่วเหลือง	-	-9.91%	-	-	-	-	89.28%	-
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-
มะพร้าวผล	-	-	-	-52.71%	-	-	-	-
มันสำปะหลัง	-	-	-	-	-	-	-	-
ยางพารา	-	-	-	-	-	-	-38.12%	-
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	-	-	-	-	-	-	52.31%	-
ทุเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	-	-	-	-	-	-	-	-
มังคุด	-	-	-	-	-	-	-	-
สับปะรด	-	-	-	-	-	-	-	-
กุ้ง	-11.30%	-11.56%	1.33%	31.22%	-	-53.56%	13.13%	-
เนื้อไก่	-	-	11.41%	-	-100.00%	-	-60.70%	-
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-74.59%	-
สุกร	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-
โคเนื้อ	-	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-43.09%	-
โคนม	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%
เกลือ	-	-	50.62%	-	-	-15.91%	12.75%	-
ปลาป่น	-	-	-	-	-	-	-100.00%	4.89%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-14 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ

ชื่อสินค้า	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	3.34%	3.77%	-4.08%	13.96%	9.27%	19.83%	18.67%	-	-	-	12.55%
กาแฟ	12.41%	16.65%	14.52%	17.95%	12.98%	2.47%	12.32%	-	-	-100.00%	12.49%
ข้าว	14.99%	-100.00%	51.72%	-100.00%	-	42.59%	-100.00%	-	-	-	15.01%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	14.43%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.43%
ถั่วเหลือง	-8.93%	-	-100.00%	8.59%	-	-	-	-	-	-	0.72%
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มะพร้าวผล	53.64%	65.89%	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	55.11%
มันสำปะหลัง	45.03%	-	-	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	45.05%
ยางพารา	-17.95%	-100.00%	-	-45.12%	-	-39.64%	-	-	-	-	-18.83%
หอมแดงและ หอมหัวใหญ่	3.22%	7.38%	92.21%	11.58%	-	-	68.81%	-	-	-	9.40%
ทุเรียน	49.95%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49.95%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	11.79%	52.69%	-100.00%	-0.77%	-23.13%	-19.23%	-39.71%	-	8.01%	-	4.01%
มังคุด	67.37%	-	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	55.41%
สับปะรด	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
ทุ้ง	9.81%	17.97%	51.39%	7.34%	-	-1.37%	-	-	-	-100.00%	7.41%
เนื้อไก่	52.72%	-	6.31%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	38.31%
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-100.00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
โคเนื้อ	-	-	12.94%	-	12.88%	160.02%	-	-	-	-	16.53%
โคนม	-100.00%	-100.00%	-36.68%	-100.00%	-36.58%	18.34%	-100.00%	-	-	-	-23.90%
เกลือ	-1.22%	-24.47%	1.03%	22.45%	8.99%	0.97%	48.91%	-	-	-100.00%	12.67%
ปลาป่น	-	-	-	-	-	14.47%	-	-	-	-	16.38%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	ประเทศที่ไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	-	4.31%	-	-	62.50%	13.63%	12.14%	-100.00%
กาแฟ	30.53%	24.14%	-	-	-	28.10%	2.92%	30.61%
ข้าว	-	-	1.82%	-	-	14.93%	-12.67%	3.07%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
ถั่วเหลือง	-	8.14%	-	-	-	-	-	-100.00%
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-
มะพร้าวผล	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
มันสำปะหลัง	-	-	-	-	-	-	-	-
ยางพารา	-	-	-	-	-	0.00%	-20.43%	-
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	-	-	-	-	-	-	53.29%	-
ทุเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
มังคุด	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
สับปะรด	-	-	-	-	-	-	-	-
กุ้ง	39.56%	-6.13%	15.13%	-	-	-28.51%	8.51%	-18.54%
เนื้อไก่	-	-	-	-	-	-100.00%	29.15%	-
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	-	-	-
โคเนื้อ	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-
โคนม	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-
เกลือ	-	19.58%	51.56%	-	-	-17.57%	5.88%	8.01%
ปลาป่น	-	-	-	-	-	-	-	1.57%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
 ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-15 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ

ชื่อสินค้า	ประเทศไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	7.16%	8.24%	-	14.00%	-	12.33%	-	-	-	-100.00%	13.17%
กาแฟ	17.02%	16.94%	19.09%	16.72%	-	23.21%	-	-	-	-100.00%	17.17%
ข้าว	25.84%	-	7.37%	-100.00%	-	30.78%	-	-	-	-	23.01%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	29.55%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-	29.51%
ถั่วเหลือง	1.62%	-100.00%	-100.00%	6.44%	-	14.09%	-100.00%	-	-	-	10.48%
ปาล์มน้ำมัน	33.58%	-100.00%	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-	-	-	24.01%
มะพร้าวผล	48.70%	71.97%	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	49.91%
มันสำปะหลัง	110.43%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110.46%
ยางพารา	3.24%	-100.00%	-	-	-	-27.00%	-	-	-	-	2.69%
หอมแดงและ หอมหัวใหญ่	11.38%	22.42%	-	13.32%	-	-	-	-	-	-	15.53%
ทุเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	15.68%	23.41%	-100.00%	23.38%	-10.76%	-2.12%	-34.55%	-	-	-	14.89%
มังคุด	18.36%	5.08%	-	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-	18.20%
สับปะรด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กุ้ง	2.59%	-9.67%	-0.63%	5.70%	0.00%	0.11%	-4.83%	-	-	-100.00%	2.96%
เนื้อไก่	-	-	28.26%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	55.32%
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โคเนื้อ	-	-	20.25%	-	25.92%	52.33%	-	-	-	-	23.88%
โคนม	-100.00%	-100.00%	-19.60%	-100.00%	-3.48%	31.25%	-	-	-	-	-7.80%
เกลือ	26.54%	-	-11.46%	58.13%	12.09%	3.33%	-	-	-	-100.00%	11.72%
ปลาป่น	-18.32%	-	-	-	-	13.96%	-	-	-	-	5.08%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	ประเทศที่ไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	-	-	-	-	-	21.34%	3.32%	-100.00%
กาแฟ	-	-	-	-	-	18.41%	8.55%	17.31%
ข้าว	-	-	21.13%	-	-	6.24%	9.53%	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	-	-	-	-	-	-
ถั่วเหลือง	-	21.28%	-	-	-	-	26.29%	-
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
มะพร้าวผล	-	-	-	-19.54%	-	-	-100.00%	-
มันสำปะหลัง	-	-	-	-	-	-	-	-
ยางพารา	-	-	-	-	-	-	-1.71%	-
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	-	-	-	-	-	-	12.21%	-
ทุเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-
ผลไม้อื่น ๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
มังคุด	-	-	-	-	-	-	-	-
สับปะรด	-	-	-	-	-	-	-	-
กุ้ง	-	0.95%	10.28%	-	-	8.16%	0.69%	-33.30%
เนื้อไก่	-	-	-	-	-	-	-8.37%	-
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	-	-	-
โคเนื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-100.00%
โคนม	-	-	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-
เกลือ	-	-	-	-	-	-1.47%	8.26%	-6.34%
ปลาป่น	-	-	-	-	-	-	-	-6.28%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-16 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ

ชื่อสินค้า	ประเทศที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	7.07%	144.95%	-28.46%	-0.78%	-4.46%	0.03%	-7.62%	-	-	75.30%	1.64%
กาแฟ	-7.02%	-40.75%	-4.24%	11.45%	-18.64%	-52.97%	-22.76%	-100.00%	-	38.16%	-9.53%
ข้าว	-15.05%	-23.52%	3.72%	-10.89%	-1.11%	-0.66%	-46.56%	-16.20%	-14.54%	2.05%	-10.30%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-49.41%	-100.00%	-8.07%	3.93%	-	-100.00%	-	-	-	129.40%	-37.16%
ถั่วเหลือง	-5.55%	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	-5.18%
ปาล์มน้ำมัน	-1.90%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1.90%
มะพร้าวผล	-6.90%	-18.49%	-5.59%	40.75%	13.17%	-9.67%	24.77%	-	-	0.37%	24.14%
มันสำปะหลัง	66.58%	71.90%	-100.00%	-23.46%	-	-0.10%	-	-	-	-100.00%	-23.30%
ยางพารา	-1.96%	-6.00%	-27.49%	-10.08%	58.11%	-3.15%	-12.68%	12.23%	-	-10.54%	-7.83%
หอมแดงและ หอมหัวใหญ่	-1.13%	-30.96%	-100.00%	6.30%	-	-6.18%	35.64%	-	-	-33.13%	-2.32%
ทุเรียน	101.26%	-100.00%	81.42%	44.95%	15.54%	73.86%	61.02%	-	-	8.87%	39.28%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	22.57%	19.00%	1.70%	29.61%	-12.85%	-9.16%	-56.25%	-	-	-1.36%	22.51%
มังคุด	25.20%	54.29%	23.09%	56.52%	19.72%	16.63%	14.78%	-	-52.71%	6.01%	38.99%
สับปะรด	-0.18%	-	45.38%	123.54%	-	148.28%	-9.17%	-	5.14%	253.98%	77.48%
ทุ้ง	-0.23%	-	2.78%	45.26%	2.80%	1.98%	-4.75%	-	61.88%	2.98%	14.12%
เนื้อไก่	5.33%	-	-	598.23%	-	8.06%	-	-	-	41.54%	19.58%
ไข่ไก่	4.43%	-	-	-	-	-	-	-	-	6.48%	6.37%
สุกร	-14.37%	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-	133.71%	53.51%
โคเนื้อ	-66.01%	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-	-66.03%
โคนม	-46.36%	-56.81%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-66.75%	-52.25%	-100.00%	-100.00%	-12.26%	-45.87%
เกลือ	11.84%	-1.82%	3.77%	-48.30%	-27.73%	-61.73%	-3.66%	-	-	-12.46%	8.65%
ปลาป่น	-74.27%	-	154.57%	-100.00%	-26.89%	-11.30%	-	-	-	-100.00%	-41.30%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	ประเทศที่ไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	-	12.30%	-6.94%	-100.00%	-	89.51%	17.00%	-1.05%
กาแฟ	-	0.94%	138.11%	12.30%	-	-2.77%	-4.87%	-18.35%
ข้าว	-30.43%	8.21%	32.35%	13.80%	17.56%	10.59%	4.14%	0.66%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	10.67%	-	-100.00%	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%
ถั่วเหลือง	-	-8.94%	-	-100.00%	-	0.00%	-33.13%	-100.00%
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-
มะพร้าวผล	-	6.42%	4.06%	-	-35.25%	-74.74%	5.31%	23.07%
มันสำปะหลัง	-	-	-	-	-	34.20%	80.52%	-100.00%
ยางพารา	7.60%	22.07%	-2.07%	0.58%	10.90%	0.30%	9.05%	-100.00%
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	-	94.72%	-	-	-	-	10.67%	-
ทุเรียน	-	103.83%	-	-	-	-13.80%	32.39%	71.03%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	-	9.95%	-37.95%	-	180.61%	4.80%	10.97%	18.95%
มังคุด	-100.00%	216.70%	-	-100.00%	-100.00%	-26.32%	9.29%	20.80%
สับปะรด	38.65%	-	-	-100.00%	-	-36.11%	2.52%	-100.00%
ทุ้ง	-	-5.17%	15.98%	207.15%	41.42%	-2.77%	-4.72%	20.68%
เนื้อไก่	-	-	-	-25.99%	-	-75.12%	-21.39%	-
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	-	-	-
โคเนื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-
โคนม	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-100.00%	-76.77%	-80.26%	-100.00%
เกลือ	-	-	-11.09%	18.77%	-100.00%	-	-18.22%	-100.00%
ปลาป่น	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-17 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศที่ไทยมีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ

ชื่อสินค้า	ประเทศที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	30.53%	-	-3.06%	4.89%	-16.37%	-2.48%	2.22%	-	16.65%	-2.63%	4.49%
กาแฟ	-4.33%	-4.39%	-1.71%	32.17%	-2.28%	12.48%	50.66%	-	-	11.31%	-3.53%
ข้าว	-5.68%	-13.63%	-3.84%	3.39%	-3.46%	-3.48%	-38.04%	13.32%	2.22%	-1.36%	-3.57%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-36.71%	-	-	-6.65%	-	-100.00%	-100.00%	-	-	31.97%	-29.50%
ถั่วเหลือง	8.35%	-	-24.80%	-17.38%	-	-29.75%	-	-	-	8.01%	4.66%
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มะพร้าวผล	11.43%	-11.71%	14.79%	81.35%	11.92%	1.58%	23.43%	-	-	14.88%	34.45%
มันสำปะหลัง	-13.87%	-	-100.00%	-4.65%	-100.00%	-7.24%	-	-	-	-	-4.70%
ยางพารา	-8.43%	0.59%	-24.04%	-4.51%	7.64%	-12.53%	-13.26%	-4.49%	-100.00%	-23.80%	-7.50%
หอมแดงและ หอมหัวใหญ่	-7.87%	-27.21%	-	51.63%	-	-9.10%	-	-	-	-7.41%	-8.72%
ทุเรียน	41.42%	-100.00%	20.82%	31.97%	18.63%	18.46%	48.93%	-	-	28.32%	31.20%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	23.84%	9.81%	-12.50%	27.09%	-4.06%	13.11%	-8.99%	-	16.65%	-2.65%	18.86%
มังคุด	24.85%	-30.03%	11.34%	34.83%	18.90%	1.64%	42.53%	-	-	-10.35%	26.14%
สับปะรด	-1.99%	-	-	43.57%	-	1.18%	-4.33%	-	-	52.59%	25.63%
ทุ้ง	6.20%	17.22%	-0.75%	23.87%	-12.80%	-9.12%	-6.78%	-	92.56%	8.89%	2.24%
เนื้อไก่	13.60%	-	-	-	-	113.25%	-	-	-	5.03%	32.79%
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	2.50%	-	-	-	-	-	-	-	-	43.47%	29.23%
โคเนื้อ	-20.23%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-20.23%
โคนม	-15.17%	-26.93%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-32.45%	-1.12%	-	-100.00%	9.75%	-14.91%
เกลือ	5.75%	31.39%	19.58%	4.61%	4.61%	-12.32%	0.20%	-	-	4.93%	5.66%
ปลาป่น	-50.17%	-100.00%	-	-	-	-6.59%	-	-	-	-100.00%	-33.32%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์

ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ชื่อสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	-	2.84%	-4.41%	-	-	28.53%	15.15%	7.40%
กาแฟ	-	9.12%	2.77%	21.39%	-	16.78%	0.14%	-17.34%
ข้าว	40.78%	1.89%	11.14%	0.14%	9.65%	0.92%	-1.88%	-1.45%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	-	-100.00%	-	-	-	-
ถั่วเหลือง	-	0.00%	-	-	-	-	-11.49%	-
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-
มะพร้าวผล	-	9.16%	2.56%	-	6.51%	-26.91%	29.77%	5.54%
มันสำปะหลัง	-	-100.00%	-	-	-	25.99%	22.25%	-100.00%
ยางพารา	-3.04%	-2.71%	-4.08%	9.13%	-2.53%	-13.81%	-4.40%	-
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	-	-	-100.00%	-	-	-7.41%	4.61%	-
ทุเรียน	-	73.84%	-	-	-	31.18%	14.34%	79.40%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	-	-1.29%	6.98%	-100.00%	-	0.60%	1.95%	-0.07%
มังคุด	-	21.27%	-	-	-	7.87%	11.45%	30.79%
สับปะรด	-	-	-	-	-	-	-1.46%	-100.00%
ทุ้ง	-	-10.16%	-	-	-28.28%	-11.01%	-21.24%	-17.26%
เนื้อไก่	-	-	-	5.17%	-	0.72%	83.50%	-
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	-	-	-
โคเนื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-
โคนม	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-38.37%	-45.30%	-100.00%
เกลือ	-	-100.00%	19.58%	29.68%	-100.00%	-100.00%	-19.52%	-100.00%
ปลาป่น	-	-100.00%	-	-100.00%	-	-	-	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-18 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปี ของมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยที่มีการจัดทำและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA
จำแนกสินค้าตามประเภทสินค้าเกษตรสำคัญ

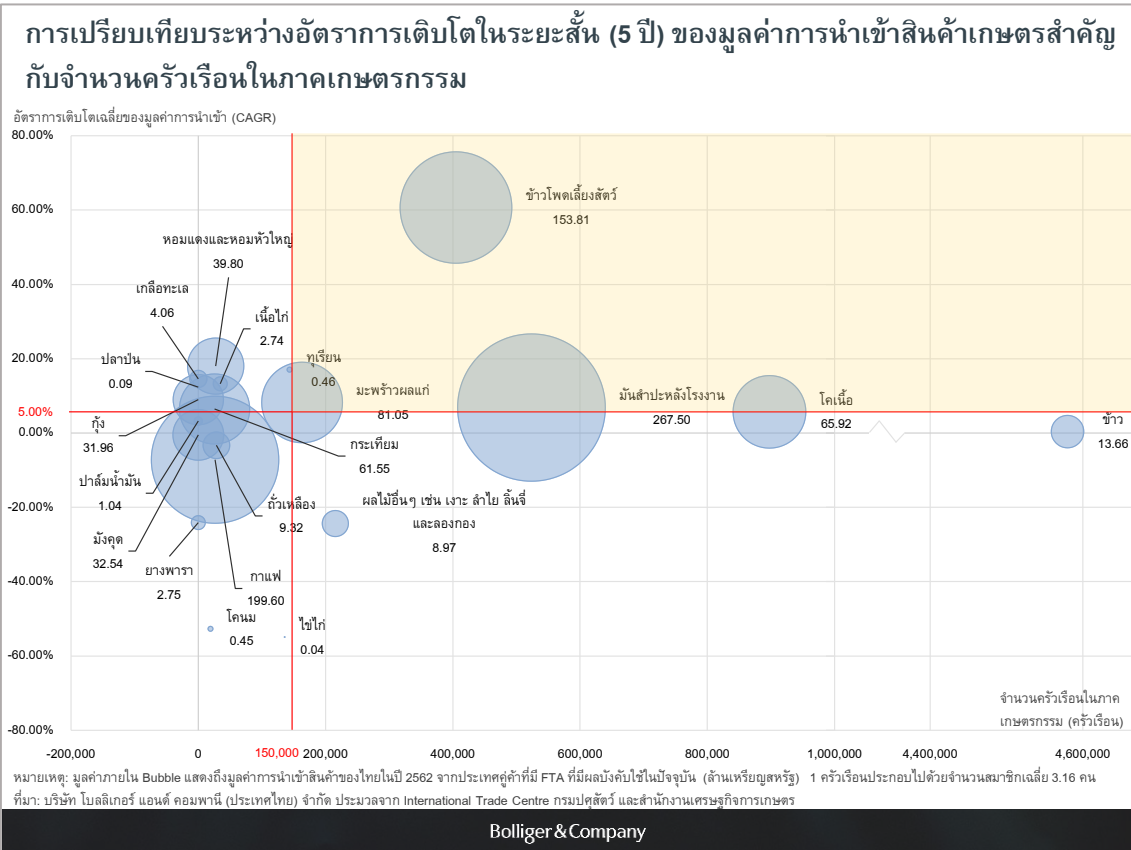
ชื่อสินค้า	ประเทศไทยที่มีการจัดทำ FTA ด้วย										
	อาเซียน (2546)	อินเดีย (2547)	ออสเตรเลีย (2548)	จีน (2548)	นิวซีแลนด์ (2548)	ญี่ปุ่น (2550)	เกาหลีใต้ (2553)	เปรู (2554)	ชิลี (2558)	ฮ่องกง (2562)	รวม
กระเทียม	21.18%	4.87%	-0.83%	-10.13%	-4.83%	3.58%	8.76%	-	-	15.73%	6.75%
กาแฟ	12.54%	-0.64%	1.66%	33.40%	23.64%	5.78%	16.35%	-	-	15.86%	12.66%
ข้าว	2.79%	2.42%	5.02%	3.15%	5.30%	4.72%	-24.08%	-	30.32%	2.64%	3.01%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-14.60%	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-	-100.00%	-	16.43%	-9.98%
ถั่วเหลือง	14.16%	-100.00%	-2.85%	4.04%	-100.00%	-32.87%	-	-	-	-18.73%	6.72%
ปาล์มน้ำมัน	28.57%	-	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-	28.43%
มะพร้าวผล	8.20%	9.61%	18.57%	34.23%	50.00%	0.91%	23.72%	-	-	10.69%	22.94%
มันสำปะหลัง	3.09%	-	-100.00%	4.17%	-	-0.18%	-	-	-	-	4.17%
ยางพารา	-0.10%	18.33%	-21.53%	5.03%	-12.77%	-5.82%	-3.67%	-1.85%	-100.00%	-17.51%	0.63%
หอมแดงและ หอมหัวใหญ่	-2.46%	-8.43%	-	-	-	-6.20%	19.16%	-	-	0.00%	-2.52%
ทุเรียน	31.12%	-100.00%	26.93%	28.54%	-	10.69%	51.86%	-	-	27.88%	27.46%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	22.37%	12.59%	-2.34%	18.10%	0.52%	-8.22%	-2.55%	-	-	5.53%	17.21%
มังคุด	31.16%	-24.72%	3.40%	30.60%	27.62%	6.70%	42.58%	-	-	4.29%	26.77%
สับปะรด	-0.08%	-	-3.96%	63.57%	-	1.70%	19.60%	-	-	-	18.90%
ทุ้ง	8.96%	-1.81%	0.15%	24.60%	-3.79%	-1.96%	-6.36%	-	-	5.78%	4.75%
เนื้อไก่	49.52%	-100.00%	-	-	-	34.32%	-	-	-	60.05%	41.15%
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	53.52%	-	-100.00%	-	-	-100.00%	-	-	-	5.53%	6.15%
โคเนื้อ	54.81%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54.81%
โคนม	-2.76%	-18.96%	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-29.99%	31.65%	-	-	22.67%	-3.29%
เกลือ	7.17%	5.22%	-4.87%	-12.01%	2.94%	-13.49%	2.60%	-	-	4.88%	6.59%
ปลาป่น	-10.86%	-	30.60%	-	5.08%	-	-	-	-	-100.00%	6.33%

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณหาค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีแดงคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีเขียว คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

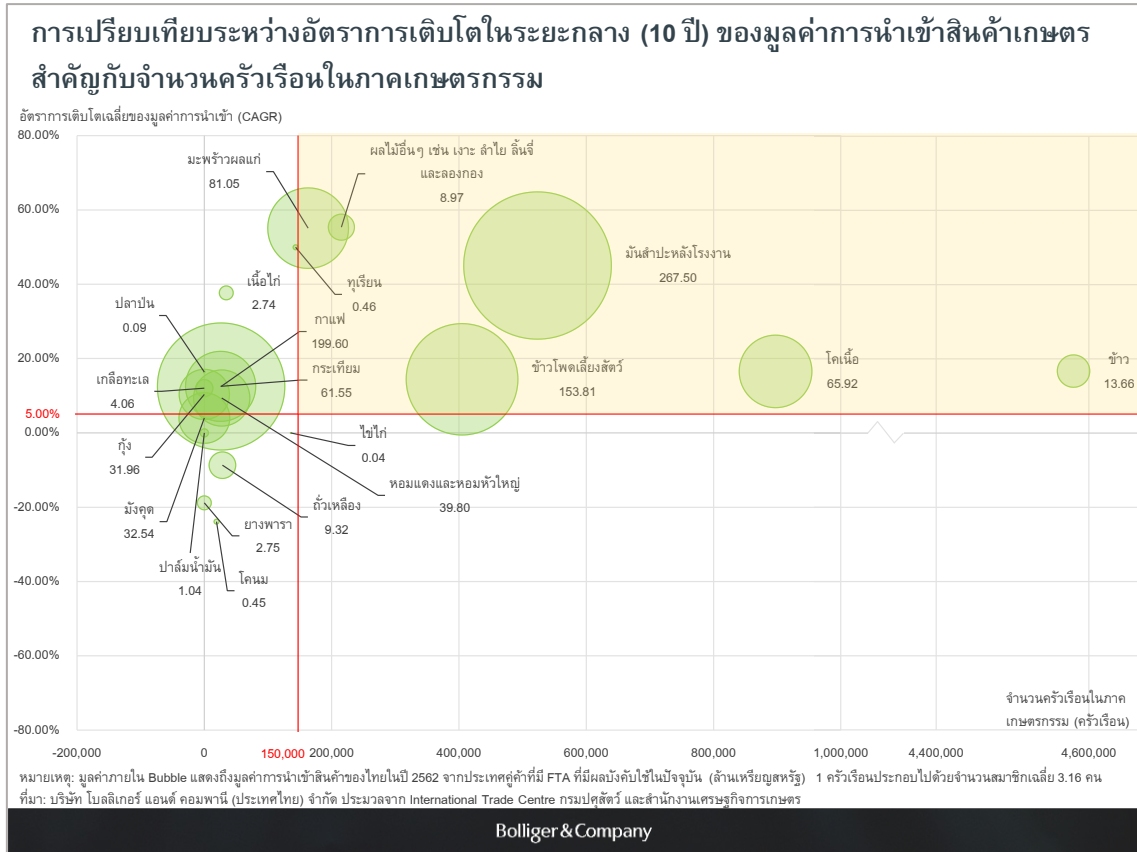
ชื่อสินค้า	ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA							
	เม็กซิโก	แคนาดา	ปากีสถาน	ศรีลังกา	ตุรกี	UK	EU	EFTA
กระเทียม	-	-4.43%	-	-100.00%	-100.00%	6.52%	1.32%	15.73%
กาแฟ	-	21.89%	1.06%	28.29%	-100.00%	39.05%	-10.02%	-16.46%
ข้าว	24.72%	9.50%	43.47%	9.40%	27.45%	12.23%	5.85%	6.17%
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	-	-	-	-	-100.00%	-
ถั่วเหลือง	-	-2.19%	-	-	-	-4.83%	-24.04%	-100.00%
ปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-100.00%	-	-	-
มะพร้าวผล	-	12.88%	16.19%	-	17.74%	-10.60%	24.33%	1.89%
มันสำปะหลัง	-	-100.00%	-	-	-	-	-16.99%	-
ยางพารา	7.37%	3.44%	2.09%	15.42%	2.03%	-7.09%	1.37%	-100.00%
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	-	-	-	-	-	-	-11.65%	-
ทุเรียน	-	47.99%	-	-	-	19.06%	17.12%	36.38%
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง	-	-1.92%	25.55%	-	-	3.23%	3.36%	6.98%
มังคุด	-	55.94%	-	-	-	10.87%	17.03%	16.14%
สับปะรด	-	-	-	-	-	-9.82%	-1.54%	-100.00%
ทุ้ง	-100.00%	-2.68%	2.21%	-	-	9.99%	0.04%	-20.76%
เนื้อไก่	-	-	-	-	-	-28.53%	4.65%	-
ไข่ไก่	-	-	-	-	-	-	-	-
สุกร	-	-	-	-	-	-	-	-
โคเนื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-
โคนม	-	-100.00%	-100.00%	-100.00%	-	-36.68%	-35.14%	-100.00%
เกลือ	-	-	-	11.67%	-	-	3.86%	-
ปลาป่น	-	-100.00%	-	-	-	-100.00%	-100.00%	-

หมายเหตุ: ช่องที่มีเครื่องหมาย - หมายถึง ไม่สามารถคำนวณค่าของ CAGR ได้ เนื่องจากมูลค่าในปีตั้งต้นมีค่าเป็นศูนย์ หรือมูลค่าในปีตั้งต้นและปีสุดท้ายเป็นศูนย์
ช่องสีเขียวคือ อัตราการเติบโตน้อยกว่าร้อยละ 5 ช่องสีเหลือง คือ อัตราการเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ 5 และร้อยละ 20 และช่องสีแดง คือ อัตราการเติบโตมากกว่าร้อยละ 20
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

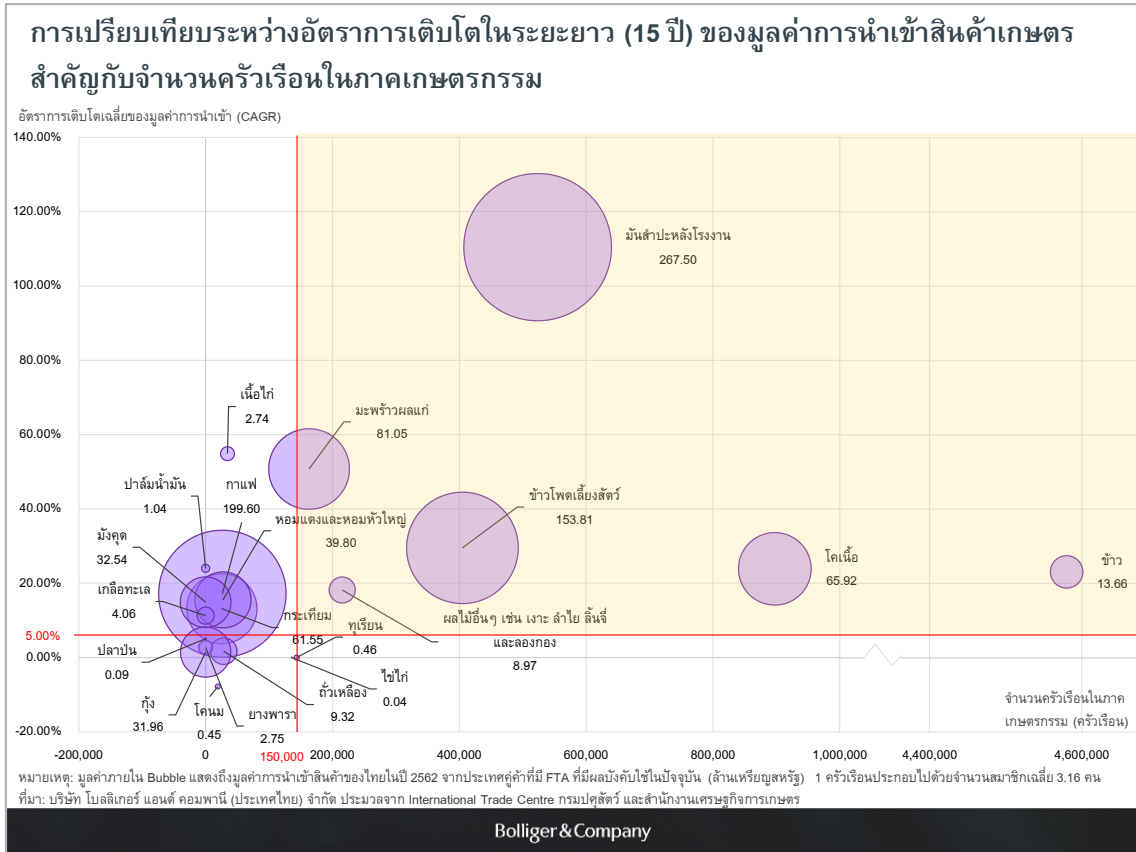
ภาพที่ 2-1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 5 ปีของสินค้าเกษตรสำคัญที่มีการลดภาษี และจำนวนครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมนั้น ๆ



ภาพที่ 2-2 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 10 ปีของสินค้าเกษตรสำคัญที่มีการลดภาษี และจำนวนครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมนั้น ๆ



ภาพที่ 2-3 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) 15 ปีของสินค้าเกษตรสำคัญที่มีการลดภาษี และจำนวนครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมนั้น ๆ



ตารางที่ 2-19 สรุปรายการสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า จากรายการการนำเข้าจำแนกโดย WCO TRQ และสินค้าเกษตรสำคัญ

	WCO	TRQ	สินค้าเกษตรสำคัญ
ระยะสั้น (5 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> ชาและกาแฟ ฝ้าย ผลิตภัณฑ์นม สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ เครื่องดัดและยาสูบ 	<ul style="list-style-type: none"> กระเทียม ไบยาสูบ พริกไทย หอมหัวใหญ่ กาแฟสำเร็จรูป ข้าว น้ำมันดิบ 	<ul style="list-style-type: none"> กระเทียม หอมแดงและหอมหัวใหญ่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลาป่น ผลไม้ อื่น ๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และลองกอง
ระยะกลาง (10 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> รัฐพิธีและสารปรุงแต่ง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ผลิตภัณฑ์นม 	<ul style="list-style-type: none"> ข้าว เมล็ดกาแฟ ไบยาสูบ 	<ul style="list-style-type: none"> โคเนื้อ กระเทียม มะพร้าวผล

	WCO	TRQ	สินค้าเกษตรสำคัญ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ชาและกาแฟ ▪ เมล็ดน้ำมัน ไขมัน และน้ำมัน ▪ เครื่องดื่มและยาสูบ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มะพร้าวผล ▪ น้ำมันดิบ ▪ ลำไย ▪ หอมหัวใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ หอมแดงและหอมหัวใหญ่ ▪ สับปะรด
ระยะยาว (15 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผักและผลไม้ ▪ เครื่องดื่มและยาสูบ ▪ สินค้าเกษตรกรรมอื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เมล็ดกาแฟ ▪ พริกไทย ▪ มะพร้าวผล 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มันสำปะหลัง ▪ มะพร้าวผล ▪ เกล็ด ▪ โคน้ำ

2.4 การเปรียบเทียบอุปสงค์และอุปทานของกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

คณะผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ขนาดของตลาด (Market Size Analysis) ในการประเมินผลกระทบเชิงปริมาณจากการเปิดเสรีทางการค้า เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับขนาดของความช่วยเหลือจากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทย กล่าวคือ การวิเคราะห์จะประกอบไปด้วยด้านอุปสงค์ของความช่วยเหลือจากการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (ความช่วยเหลือ) ซึ่งประกอบไปด้วยเกษตรกรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ และด้านอุปทานของความช่วยเหลือ คือ ผังของมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ที่ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า เพื่อประเมินเบื้องต้นให้ทราบว่า ในปัจจุบันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ได้รับความช่วยเหลือหรือรองรับจากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่ เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนา ริเริ่มและจัดตั้งมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ให้มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าได้อย่างครบถ้วนและทั่วถึง

2.4.1 อุปสงค์ของความช่วยเหลือ

ด้านอุปสงค์ของความช่วยเหลือ สามารถนิยามให้เข้าใจร่วมกันได้ว่า ความต้องการความช่วยเหลือจากมาตรการหรือกลไกต่างๆ ที่มีของภาครัฐและภาคเอกชนเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น เกษตรกร ผู้ประกอบการในภาคส่วนอุตสาหกรรมต่างๆ

ทั้งนี้ การพิจารณาขนาดของอุปสงค์ของความช่วยเหลือ ประกอบไปด้วย มูลค่าการนำเข้าและส่งออกของสินค้าต่างๆ เช่น สินค้าเกษตรกรรม อุปกรณ์ขนส่ง และเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น เพื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้า หากมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ย่อมแสดงให้เห็นถึงสัญญาณของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่อุตสาหกรรมนั้นๆ เมื่อผนวกเข้ากันกับสัดส่วนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมนั้นๆ ได้แก่ เกษตรกรคือหน่วยงานในภาคอุตสาหกรรมเกษตรกรรม แรงงานคือหน่วยงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตทั่วไป จะทำให้เห็นถึงขนาดของผลกระทบในภาพรวมที่เกิดขึ้นกับภาคส่วนอุตสาหกรรมนั้นๆ เช่น หากมูลค่าการนำเข้าของสินค้าเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ประกอบกับสัดส่วนเกษตรกรซึ่งเป็นหน่วยงานในภาคเกษตรกรรมมีจำนวนมาก สามารถวิเคราะห์และประเมินเบื้องต้นได้ว่า สินค้าเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า จากนั้นนำมาวิเคราะห์ในระดับประเภทสินค้า เช่น สินค้าจากปศุสัตว์ ผลไม้ กาแฟ น้ำตาล ผัก เป็นต้น เพื่อเป็นการวิเคราะห์ให้เห็นถึงกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบ

➤ ภาคเกษตรกรรม

หากพิจารณาในภาพรวมโดยไม่เจาะจงไปเฉพาะผลจากการเปิดเสรีทางการค้าฉบับใดฉบับหนึ่งและเพื่อให้สามารถนำไปเปรียบเทียบกับอุปทานของการให้ความช่วยเหลือซึ่งเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นประมาณปี 2550 จึงใช้ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศในด้านการนำเข้าในการวิเคราะห์ ผ่านอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ย้อนหลังเป็นเวลา 10 ปี คือ ข้อมูลตั้งแต่ปี 2553 ถึงปี 2562 ซึ่งเป็นปีที่มีข้อมูลล่าสุด

จากตารางที่ 2-20 พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรสำคัญจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยและอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำ FTA ในระดับปานกลางถึงสูง และมีจำนวนครัวเรือนในการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญนั้นๆ ในระดับปานกลางถึงสูง ได้แก่ มันสำปะหลังโรงงาน โคเนื้อ ข้าว และทุเรียน ดังนั้น สินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ผ่านอัตราการเติบโตของการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกับหรือคล้ายกัน ซึ่งสามารถเข้ามาครองส่วนแบ่งตลาดเดิมของผู้ผลิตภายในประเทศได้

ตารางที่ 2-20 อัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรสำคัญ
และจำนวนครัวเรือนในการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญนั้น ๆ

ประเภทสินค้า	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	CAGR 10 ปี (ร้อยละ)	มูลค่าการ นำเข้าปี 2562
กระเทียม	25,560	12.55%	61.73
กาแฟ	26,347	12.49%	199.62
ข้าว	4,580,065	15.01%	14.51
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	404,941	14.43%	153.81
ถั่วเหลือง	28,424	1.02%	38.27
ปาล์มน้ำมัน	-	-	1.04
มะพร้าวผล	163,104	55.11%	81.05
มันสำปะหลัง	523,589	45.05%	267.50
ยางพารา	-	-18.83%	2.75
หอมแดงและหอมหัวใหญ่	27,300	9.40%	39.85
ทุเรียน	143,455	49.95%	0.46
มังคุด	-	55.41%	32.54
ผลไม้อื่นๆ เช่น เงาะ ลำไย ลิ้นจี่ และ ลองกอง	215,351	4.01%	8.99
สับปะรด	48,544	-100.00%	0.00
กุ้ง	-	7.41%	50.48
เนื้อไก่	34,465	38.31%	2.85
ไข่ไก่	135,704	-	0.04
สุกร	166,591	-	0.00
โคเนื้อ	897,588	16.53%	65.92
โคนม	19,159	-23.90%	0.45
เกลือทะเล	-	12.67%	4.29
ปลาป่น	-	16.38%	0.09

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก ธนาคารแห่งประเทศไทยและแหล่งข้อมูลอื่นๆ

➤ ภาคอุตสาหกรรมการผลิต

จากตารางที่ 2-21 พบว่า สัดส่วนการนำเข้าช่วง 10 ปีที่ผ่านมา สินค้าอุตสาหกรรม การผลิตที่มีสัดส่วนการนำเข้าสูงเป็นอันดับแรกคือ สินแร่และโลหะ รองลงมาคือ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์และอุปกรณ์ขนส่ง ตามลำดับ ซึ่งทำให้เห็นขนาดของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสินค้าอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ เมื่อพิจารณาในมิติความรุนแรง สามารถพิจารณาได้จากอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) โดยสินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าสูง 5 อันดับแรก คือ เครื่องนุ่งห่ม รองลงมาคือ เครื่องหนังและรองเท้า สินค้าอุตสาหกรรม อื่นๆ ปีโตรเลียม และเคมีภัณฑ์ ตามลำดับ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเพิ่มเติมร่วมกับสัดส่วนแรงงานผู้ที่อยู่ในภาคสินค้าอุตสาหกรรม นั้นๆ ตามตารางที่ 2-22 จะพบว่า สินค้าส่วนใหญ่ที่มีทั้งสัดส่วนการนำเข้าเฉลี่ยย้อนหลังสูงและมี CAGR สูง รวมไปถึงมีสัดส่วนผู้ที่จะได้รับผลกระทบสูง คือ สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ เคมีภัณฑ์ และปีโตรเลียม เนื่องจากสินค้าเหล่านี้มีสัดส่วนแรงงานในระบบผู้ทำการผลิตถึงร้อยละ 23.03 อย่างไรก็ตาม สินแร่และโลหะและเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นสินค้าที่มีสัดส่วนการนำเข้าสูงถึงร้อยละ 26.63 และ 20.92 ตามลำดับ แต่มีอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 2.62 และ 3.33 ตามลำดับ จึงมีนัยยะว่า สินค้าจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเหมือง หินและเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่มีการนำเข้าสูงเป็นปกติอยู่แล้วและเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญรองลงมา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเหมืองหิน ซึ่งมี จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเหมืองหินน้อย หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียง ร้อยละ 0.22

ดังนั้น สรุปได้ว่า ในเชิงอุปสงค์ของความช่วยเหลือในภาคอุตสาหกรรมการผลิต สินค้า อุตสาหกรรมการผลิตที่มีทั้งขนาดของสัดส่วนการนำเข้าที่สูง ความรุนแรงจากการนำเข้าผ่านอัตรา การเติบโตเฉลี่ยต่อปีที่สูงและมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจำนวนมากผ่านสัดส่วนแรงงานที่อยู่ในกิจกรรม นั้นๆ ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ เคมีภัณฑ์และปีโตรเลียม

ตารางที่ 2-21 ข้อมูลการค้าย้อนหลังสินค้าอุตสาหกรรมย้อนหลัง 10 ปี (ปี พ.ศ. 2553-2562)

ประเภทสินค้า	มูลค่าการนำเข้า เฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (ล้านบาท สหรัฐ)	สัดส่วนการนำเข้า เฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (สินค้าทั้งหมด)	สัดส่วนการนำเข้า เฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (เฉพาะสินค้า อุตสาหกรรม)	CAGR ของมูลค่า การนำเข้า (2553-2562)
สินแร่และโลหะ	36,305	25.34%	26.63%	2.62%
ปิโตรเลียม	8,016	5.57%	5.88%	4.64%
เคมีภัณฑ์	15,021	10.47%	11.02%	3.81%
ไม้และกระดาษ	2,658	1.86%	1.95%	3.26%
สิ่งทอ	3,173	2.22%	2.33%	3.68%
เสื้อผ้า	675	0.46%	0.50%	14.01%
ไม้และรองเท้า	2,169	1.51%	1.59%	5.88%
เครื่องจักรที่ไม่ ใช้ไฟฟ้า	21,927	15.31%	16.09%	2.10%
เครื่องใช้ไฟฟ้า	28,515	19.90%	20.92%	3.33%
อุปกรณ์ขนส่ง	9,924	6.91%	7.28%	2.79%
สินค้า อุตสาหกรรม การผลิตอื่นๆ	7,924	5.51%	5.81%	5.12%
รวม	136,308	95.05%	100%	-

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-22 สัดส่วนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมในแต่ละกิจกรรมการผลิต*

กิจกรรม	ประเภทสินค้าอุตสาหกรรม	สัดส่วนแรงงานในระบบ**
การผลิต	ปิโตรเลียม	23.03%
	เคมีภัณฑ์	
	ไม้และกระดาษ	
	สิ่งทอ	
	เสื้อผ้า	
	ไม้และรองเท้า	
	เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า	
	เครื่องใช้ไฟฟ้า	
	อุปกรณ์ขนส่ง	
	สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	สินแร่และโลหะ	0.22%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก ธนาคารแห่งประเทศไทยและแหล่งข้อมูลอื่นๆ
หมายเหตุ: * ข้อมูลสัดส่วนแรงงานในกิจกรรมการผลิตต่างๆ ไม่มีข้อมูลแยกโดยละเอียด มีเพียงข้อมูลโดยรวมของภาคการผลิต
และการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน จากสถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย

** สัดส่วนแรงงานในระบบ จะเป็นสัดส่วนที่รวมแรงงานในภาคบริการด้วย โดยแรงงานในภาคบริการอยู่ที่ร้อยละ 76.75

2.4.2 อุปทานของความช่วยเหลือ

ด้านอุปทานของความช่วยเหลือ สามารถนิยามให้เข้าใจร่วมกันได้ว่า ปริมาณการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจากมาตรการหรือกลไกต่างๆ โดยขอบเขตการวิเคราะห์และประเมินด้านอุปทานของความช่วยเหลือ จะพิจารณาจากการให้ความช่วยเหลือจากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ในโครงการต่างๆ ที่หน่วยงานซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยตรง ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA เกษตรฯ) และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA พาณิชย์) อนุมัติ โดยแบ่งโครงการออกตามหมวดหมู่สินค้า ได้แก่ สินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถจำแนกแยกย่อยออกมาได้อีกเป็นรายสินค้าโดยละเอียด เพื่อนำไปวิเคราะห์ให้เห็นถึงปริมาณการช่วยเหลือ ในแต่ละกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับกองทุน FTA เกษตรฯ และกองทุน FTA พาณิชย์จะอยู่ในบทถัดไป

➤ ภาคเกษตรกรรม

สำหรับภาคเกษตรกรรม ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าสามารถขอความช่วยเหลือได้จากมาตรการช่วยเหลือ ทั้ง 2 กองทุน ได้แก่ กองทุน FTA เกษตรฯ และกองทุน FTA พาณิชย์ เนื่องจากกองทุนทั้งสองมีขอบเขตที่กำหนดผู้ขอรับความช่วยเหลือที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กองทุน FTA เกษตรฯ กำหนดขอบเขตผู้ขอรับความช่วยเหลือคือ เกษตรกรขั้นต้น หรือเกษตรกรที่เป็นผู้ดำเนินการเพาะปลูกเท่านั้น ขณะที่ กองทุน FTA พาณิชย์จะกำหนดขอบเขตช่วยเหลือเกษตรกรที่ครอบคลุมเกษตรกรผู้ดำเนินการในขั้นถัดไปจากการเพาะปลูก เช่น การแปรรูป การจำหน่าย การให้บริการ เป็นต้น

ดังนั้น ในห่วงโซ่มูลค่าของการผลิตภาคเกษตรจะอยู่ในขอบเขตของทั้ง 2 กองทุน โดยกองทุน FTA เกษตรฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีตั้งแต่เริ่มมีการดำเนินงานในปี 2549 จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 918 ล้านบาท โดยใช้ในการดำเนินงานจริงเพื่ออนุมัติให้แก่โครงการต่าง ๆ มูลค่า 870.67 ล้านบาท สามารถแบ่งออกเป็นโครงการสำหรับปศุสัตว์จำนวน 18 โครงการและโครงการสำหรับพืชจำนวน 12 โครงการ สำหรับกองทุน FTA พาณิชย์ได้อนุมัติวงเงินให้แก่โครงการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตรกรรม ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 230.75 ล้านบาท

หากพิจารณาในรายโครงการของกองทุน FTA เกษตรฯ พบว่า งบประมาณที่จัดสรรแก่โครงการที่เกี่ยวกับพืชจำนวนวงเงินทั้งสิ้น 431.59 ล้านบาท และโครงการที่เกี่ยวกับสัตว์จำนวนวงเงินทั้งสิ้น 439.09 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.57 และ 50.43 ตามลำดับ ดังนั้นความช่วยเหลือจากกองทุน FTA เกษตรฯ มีการจัดสรรแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ อย่างเท่าเทียมกันทั้งผู้เพาะปลูกและผู้เลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเพิ่มเติมพบว่า โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน FTA เกษตรฯ มีความกระจุกตัวไม่น้อย โดยโครงการส่วนใหญ่ที่มีการเสนอเข้ามาเพื่อขอรับความช่วยเหลือ มักเป็นโครงการเกี่ยวกับสัตว์ โดยเฉพาะโคเนื้อ โคนมและโคขุน

หากพิจารณาในรายโครงการของกองทุน FTA พาณิชย์ พบว่า โครงการเกี่ยวกับภาคเกษตรกรรมที่ได้รับความช่วยเหลือมีจำนวนทั้งสิ้น 32 โครงการ สามารถแบ่งออกเป็นโครงการที่เกี่ยวกับพืชจำนวน 16 โครงการ มูลค่าวงเงิน 116.09 ล้านบาทและโครงการที่เกี่ยวกับสัตว์จำนวน 16 โครงการ มูลค่าวงเงิน 114.66 ล้านบาท ดังนั้น ความช่วยเหลือจากกองทุน FTA พาณิชย์มีการจัดสรรแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ อย่างเท่าเทียมกันทั้งผู้เพาะปลูกและผู้เลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเพิ่มเติมพบว่า โครงการที่ได้รับอนุมัติจากกองทุน FTA พาณิชย์ที่เกี่ยวกับสัตว์มักเป็นโครงการเกี่ยวกับโค ประกอบไปด้วย โคเนื้อและโคนมเป็นส่วนมาก ดังนั้น การช่วยเหลือจาก

กองทุนแก่ผู้เลี้ยงสัตว์จึงมีความกระจุกตัวและไม่ครอบคลุมถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบในสินค้าเกษตรอื่นๆ

โดยสรุป มาตรการช่วยเหลือแก่ภาคเกษตรกรรมของไทยจากกองทุน FTA ทั้งสองของไทย ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA เกษตรฯ) และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA พาณิชย์) มีการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในภาคเกษตรกรรมทั้งหมด 62 โครงการ มูลค่าวงเงิน 1,101.43 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนจากวงเงินที่มีการอนุมัติทั้งหมดร้อยละ 84.82 โดยแบ่งออกเป็นความช่วยเหลือแก่สินค้าเกษตรกรรมที่เกี่ยวกับพืชทั้งสิ้น 547.68 ล้านบาทและสินค้าเกษตรกรรมที่เกี่ยวกับสัตว์ทั้งสิ้น 553.75 ล้านบาท ทั้งนี้ โครงการที่ได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนฯ ทั้งสอง มักเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับโคนม โคนม โคนุนเป็นหลัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการกระจุกตัวของความช่วยเหลือในปัจจุบัน

➤ ภาคอุตสาหกรรมการผลิต

สำหรับภาคอุตสาหกรรมการผลิต กองทุนช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าที่รองรับและมีขอบเขตช่วยเหลือมีเพียงกองทุน FTA พาณิชย์ ซึ่งเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การดำเนินงานของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีขอบเขตการให้ความช่วยเหลือครอบคลุมทั้งผู้อยู่ในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ดังนั้น หากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอยู่ในภาคอุตสาหกรรม จะต้องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนดังกล่าว โดยกองทุน FTA พาณิชย์ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากเงินงบประมาณประจำปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 605.91 ล้านบาท ใช้ในการดำเนินงานจริงเพื่ออนุมัติให้แก่โครงการต่างๆ 427.86 ล้านบาท สามารถแบ่งออกเป็นโครงการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิต 22 โครงการ จากทั้งสิ้น 63 โครงการ ครอบคลุมสินค้าอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องหนัง ปลาป่น ยาแผนปัจจุบัน ยาสมุนไพร ยาแผนโบราณ เครื่องสำอางสมุนไพร พลาสติก สิ่งทอและอัญมณี ทั้งนี้ โครงการส่วนมากที่ได้รับการจัดสรรวงเงินมูลค่าสูง มักเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมผลิตยา

ตารางที่ 2-23 อุปทานความช่วยเหลือจากกองทุน FTA เกษตรฯ และกองทุน FTA พาณิชย

หัวข้อ	FTA เกษตรฯ	FTA พาณิชย	รวม (ล้านบาท)
งบประมาณที่ได้รับตั้งแต่เริ่มดำเนินงาน (ล้านบาท)	918	605.91	1,523.91
วงเงินในการอนุมัติโครงการตั้งแต่เริ่มดำเนินงาน (ล้านบาท)	870.67	427.86	1,298.53
จำนวนโครงการทั้งหมด	30	63	93
จำนวนโครงการเกี่ยวกับพืช	12	16	28
มูลค่าวงเงินที่อนุมัติแก่โครงการเกี่ยวกับพืช (ล้านบาท)	431.59	116.09	547.68
สินค้าพืชที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ	กระเทียม ปาล์มน้ำมัน ชา ข้าว พืชผัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริกไทย มะพร้าว และกาแฟ	ส้ม ชา ลิ้นจี่ สับปะรด ข้าวกลอง กาแฟ กระเทียม หอมแดง หอมใหญ่ ไม้ดอก และ มะพร้าว	-
จำนวนโครงการเกี่ยวกับสัตว์	18	16	34
มูลค่าวงเงินที่อนุมัติแก่โครงการเกี่ยวกับสัตว์ (ล้านบาท)	439.09	114.66	553.75
สินค้าสัตว์ที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ	โคขุน โคเนื้อ โคนม และ สุกร	โคเนื้อ โคนม ปลา และ ผึ้ง	
จำนวนโครงการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิต	-	22	22
มูลค่าวงเงินที่อนุมัติแก่โครงการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิต (ล้านบาท)	-	145.25	145.25
สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ	-	เครื่องหนัง ปลาป่น ยา อาหารสัตว์ เครื่องสำอาง ยาแผนโบราณ อีฐมอญ พลาสติก สิ่งทอ และ เครื่องใช้ไฟฟ้าและ อิเล็กทรอนิกส์	-
จำนวนโครงการเกี่ยวกับภาคบริการ	-	9	9
มูลค่าวงเงินที่อนุมัติแก่โครงการเกี่ยวกับภาคบริการ (ล้านบาท)	-	52.03	52.03
สาขาบริการที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ	-	บริการขนส่ง ธุรกิจ โรงแรม ธุรกิจบริการโลจิสติกส์ บริการวิชาชีพ วิศวกรรม บริการก่อสร้าง บริการการท่องเที่ยว และ บริการด้านอาหาร	-

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก กองทุน FTA เกษตรฯ และกองทุน FTA พาณิชย

2.5 สรุปปัญหาและผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

การดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศของไทยในปัจจุบันเน้นการสร้างความสัมพันธ์และพันธมิตรกับหลากหลายประเทศทั่วโลก หวังใช้ความสัมพันธ์เหล่านี้สามารถสร้างได้หลายทาง โดยหนึ่งในนั้นคือการจัดทำความตกลงทางการค้าและการลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าระหว่างประเทศ ทั้งการส่งออกและนำเข้า นอกจากนี้ ความตกลงเหล่านี้สามารถลดอุปสรรคการลงทุนได้เช่นเดียวกัน ซึ่งการจัดทำความตกลงการค้าและการลงทุนสามารถจัดทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น ข้อตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ความตกลงการหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่มีความใกล้ชิดยิ่งขึ้นและความตกลงการค้าเสรี เป็นต้น

โดยในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการจัดทำความความตกลงการค้าเสรีและข้อตกลงที่เทียบเท่าความตกลงการค้าเสรีทั้งสิ้น 13 ฉบับ ครอบคลุม 18 ประเทศและมีแนวโน้มในการจัดทำนโยบายเพื่อเพิ่มจำนวนการจัดทำความตกลงการค้าเสรีให้ครอบคลุมประเทศต่างๆ ให้มากขึ้น ทั้งนี้ การจัดทำความตกลงการค้าเสรีก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจมหภาคและจุลภาค กล่าวคือ การจัดทำความตกลงการค้าเสรีสามารถสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศผ่านการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) หรือสร้างความเจริญเติบโตให้แก่การค้าระหว่างประเทศผ่านมูลค่าการส่งออก นำเข้า และดุลการค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งสามารถสร้างงานสร้างอาชีพได้ หากมีการเข้ามาลงทุนเพื่อประกอบกิจการจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีทางการค้ามิได้ก่อให้เกิดแต่เพียงประโยชน์ ผลกระทบด้านลบก็เป็นสิ่งที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นเดียวกันผ่านต้นทุนในการปรับตัว (Adjustment Cost) ที่เกิดขึ้น โดยหากไม่มีการปรับตัว ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมเหล่านั้นอาจต้องปิดตัวลงเนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการจากต่างประเทศได้ นอกจากนี้ การเปิดเสรีทางการค้าอาจนำมาซึ่งการเปิดเสรีของการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้แรงงานไทยอาจตกงานเนื่องจากมีประสิทธิภาพไม่เทียบเท่าแรงงานจากต่างประเทศ ซึ่งแรงงานไทยต้องมีการปรับตัวและเกิดต้นทุนในการปรับตัวเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐตามรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้ว่า ภาครัฐต้องให้การเยียวยาและช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของตน โดยสินค้าที่ค่อนข้างอ่อนไหวต่อการจัดทำความตกลงการค้ามักเป็นสินค้าประเภทสินค้าเกษตรกรรม เช่น ผัก ผลไม้ ใต้อ้อย ใต้อ้อย ใต้อ้อย และสัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการความตกลงทางการค้าเสรีกรอบต่างๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-24 สินค้าที่อาจได้รับผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้ากรอบต่าง ๆ

กรอบความตกลง	สินค้าที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ
ความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการกำหนดอัตราอากรร่วมเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)	สินค้าเกษตร อาทิ เมล็ดกาแฟดิบ มันฝรั่ง มะพร้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กากถั่วเหลือง และน้ำมันปาล์ม
ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย (TIFTA)	คาดว่าไม่มีสินค้าที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากไทยและอินเดียมีการปกป้องสินค้าเกษตรระหว่างกันในระดับสูง ทั้งโดยมาตรการภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี
ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA)	เนื้อวัว เครื่องในวัว สิ้นค่านมและผลิตภัณฑ์นม
ความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (TNZCEP)	เนื้อวัว นมและผลิตภัณฑ์
ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ACFTA)	อุปกรณ์โทรคมนาคม ของอื่นๆ ทำด้วยเหล็กกล้า เครื่องส่งสำหรับวิทยุ/โทรศัพท์ เครื่องประมวลผลข้อมูล
ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA)	เหล็ก และชิ้นส่วนยานยนต์
ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP)	ไม่กระทบ
ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอาเซียน-เกาหลีใต้ (AKFTA)	เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก และสิ่งทอ
ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (AIFTA)	นมและผลิตภัณฑ์ เนื้อโคกระบือแช่เย็นแช่แข็ง หอมกระเทียม ชา กาแฟ ข้าว ไข่ไก่และผลิตภัณฑ์ เหล็กและผลิตภัณฑ์ และยานยนต์และชิ้นส่วนประกอบ เป็นต้น
ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA)	เนื้อสัตว์ นมและผลิตภัณฑ์
ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู (TPCEP)	ไม่ได้รับผลกระทบเนื่องจากการเปิดตลาดการค้าเป็นสินค้าขั้นต้น
ความตกลงการค้าเสรีไทย-ชิลี (TCFTA)	สินค้าของไทยและชิลีไม่เป็นคู่แข่งกันโดยตรง แต่สินค้าที่อาจได้รับผลกระทบ ได้แก่ องุ่นสด และสัตว์น้ำแช่เย็น แช่แข็ง
ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง (AHKFTA)	คาดว่าไม่มีสินค้าที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากไทยเนื่องจากฮ่องกงไม่ใช่ผู้ผลิต ธุรกิจส่วนมากเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงไม่กระทบต่อดุลการค้า อีกทั้งมีกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดที่รัดกุม

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

โดยในกรอบความตกลงจำนวนมากที่ได้รับการศึกษาจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ มีการระบุการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดทำความตกลงฉบับนั้นๆ เกี่ยวกับมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ที่จะสามารถช่วยเหลือในการปรับตัว เพิ่มหรือคงไว้ซึ่งระดับความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ การนำเข้าที่เพิ่มจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ ทั้งที่เป็นภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการผลิต และการบริการ โดยจากการวิเคราะห์อัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยต่อปีระยะสั้น (5 ปี) ระยะกลาง (10 ปี) และระยะยาว (15 ปี) ของสินค้าที่มีการจำแนกประเภทรูปแบบต่างๆ ได้แก่ จำแนกตามองค์การศุลกากรโลก จำแนกตามสินค้าที่มีการกำหนดมาตรการโควตาภาษี และจำแนกตามสินค้าเกษตรสำคัญของไทย พบว่า สินค้าส่วนใหญ่ที่มีอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสูง ได้แก่ ฝ้าย ชา และกาแฟ สินค้าประมง ัญพืชและสารปรุงแต่ง ไบยาสูบ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริกไทย โคนี้อหอมแดงและหอมหัวใหญ่ กระเทียม ข้าว มันสำปะหลัง และมะพร้าว นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาพร้อมกับจำนวนครัวเรือนผู้อยู่ในภาคเกษตรกรรมนั้นๆ พบว่า สินค้าที่มีอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสูง ประกอบกับจำนวนครัวเรือนผู้อยู่ในภาคเกษตรกรรมนั้นๆ มากเช่นกัน ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าว โคนี้อ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้องได้รับการให้ความสำคัญในการพิจารณาเป็นสินค้าที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือในอันดับแรก

อีกทั้ง ผลจากการวิเคราะห์ผลกระทบผ่านวรรณกรรมปริทัศน์ และอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้า มีความสอดคล้องกัน อย่างไรก็ดี สินค้าบางรายการ เช่น ข้าวและโคนี้อ เป็นสินค้าที่มีอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นสูงและอาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า นอกเหนือจากรายการสินค้าที่มีการวิเคราะห์สินค้าที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า แสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์สินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ โดยอาจแบ่งเป็นช่วงเวลาทุก 3 ถึง 5 ปี

หลังจากศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นด้านอุปสงค์และอุปทานของการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าข้างต้นแล้ว เมื่อนำองค์ความรู้ทั้งสองผนวกกันสามารถประเมินให้เห็นถึงความเพียงพอของความช่วยเหลือ เบื้องต้นได้ กล่าวคือ มูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาร่วมกับจำนวนประชากรที่อยู่ในภาคส่วนนั้นๆ แล้ว เมื่อเทียบกับมูลค่าของความช่วยเหลือ ที่มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ จัดสรรให้ภายใต้โครงการต่างๆ เพื่อ

ประเมินมูลค่าของอุปสงค์และอุปทานว่าด้านใดมีมูลค่ามากกว่า กรณีอุปสงค์ของการให้ความช่วยเหลือ มีมูลค่ามากกว่าอุปทานของการให้ความช่วยเหลือ แสดงว่า ในเบื้องต้นการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้ายังไม่เพียงพอและต้องมีการพัฒนา หรือเพิ่มเติมมาตรการและกลไกช่วยเหลือ

ในทางกลับกัน กรณีอุปทานของการให้ความช่วยเหลือ มีมูลค่ามากกว่าอุปสงค์ของการให้ความช่วยเหลือ แสดงว่า ในเบื้องต้น การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพียงพอแล้ว อย่างไรก็ตาม ต้องพิจารณาพร้อมกับความกระจุกตัวของการให้ความช่วยเหลือด้วย หากความช่วยเหลือ จัดสรรให้แก่โครงการที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมเดิมทุกปี ความช่วยเหลือที่เพียงพอเหล่านี้อาจไม่มีประสิทธิภาพและต้องได้รับการพัฒนาแก้ไขต่อไป

ภาคเกษตรกรรม

เมื่อนำอุปสงค์ของความช่วยเหลือซึ่งแสดงผ่าน อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของสินค้าเกษตรสำคัญและอุปทานของความช่วยเหลือ ซึ่งแสดงผ่านจำนวนวงเงินและโครงการที่มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของภาครัฐในปัจจุบันช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในสินค้าเกษตรกรรมประเภทต่างๆ พบว่า สินค้าที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ได้แก่ โคน้ำมันสำปะหลัง ข้าว มะพร้าว และทุเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการให้ความช่วยเหลือของกองทุนทั้งสองค่อนข้างน้อย เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือในโครงการที่เกี่ยวข้องกับโคนม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าการนำเข้าปานกลาง และมีจำนวนครัวเรือนผู้เพาะเลี้ยงโคนมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง อีกทั้ง โคนมที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของการนำเข้าติดลบ และจำนวนครัวเรือนผู้เพาะเลี้ยงโคนมที่ค่อนข้างน้อย ซึ่งมีได้แสดงให้เห็นถึงความผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า แต่เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าและจำนวนครัวเรือนผู้ผลิตมันสำปะหลัง พบว่า เป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบและต้องได้รับความช่วยเหลือจากกลไกช่วยเหลือ ดังนั้น การเน้นให้ความช่วยเหลือโครงการเกี่ยวกับโคของกองทุน ทั้งสองจึงไม่สอดคล้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง หรือเป็นการช่วยเหลือที่ยังไม่ครอบคลุม

ภาคอุตสาหกรรมการผลิต

เมื่อนำอุปสงค์ของความช่วยเหลือ ซึ่งแสดงผ่านสัดส่วนการนำเข้า มูลค่าการนำเข้า อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของสินค้าอุตสาหกรรมการผลิตและอุปทานของความช่วยเหลือ ซึ่ง

แสดงผ่านจำนวนวงเงินและโครงการที่มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือของภาครัฐในปัจจุบันช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในสินค้าอุตสาหกรรมการผลิตประเภทต่างๆ พบว่า สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบมากจากการเปิดเสรีทางการค้า ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ เคมีภัณฑ์และปิโตรเลียม มีความสอดคล้องกับการให้ความช่วยเหลือของกองทุน FTA พาณิชย์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือสินค้าประเภทยา เครื่องใช้ไฟฟ้าและสิ่งทอเป็นหลัก ซึ่งเป็นหมวดประเภทสินค้าที่มีสัดส่วนการนำเข้าเฉลี่ย 10 ปี ต่ำ หรือมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีต่ำ หรือมีทั้งสัดส่วนการนำเข้าเฉลี่ยและอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีต่ำ ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือของกองทุน FTA พาณิชย์จึงเป็นการช่วยเหลือสินค้าที่มีหมวดประเภทสินค้าที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงในสินค้าอุตสาหกรรมการผลิต

บทที่ 3

มาตรการและกลไกช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

การศึกษาในบทนี้ เป็นการศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทยและต่างประเทศ เพื่อมีข้อมูลภาพรวมมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือของไทยในปัจจุบันที่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าสามารถใช้ประโยชน์ได้ และมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือของต่างประเทศที่อาจนำมาพิจารณาปรับใช้เป็นแนวทางของไทยได้ รวมถึงชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับและปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการหรือการใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือในปัจจุบันของไทย

เนื้อหาในบทนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (3.1) มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทย (3.2) มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของต่างประเทศ และ (3.3) การเปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับและปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการหรือการใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือในปัจจุบันของไทย

3.1 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ของไทย

มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ปัจจุบันของไทย สามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ที่จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะ และมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ที่จัดตั้งเป็นการทั่วไปโดยองค์กรของรัฐ โดยอาจอยู่ในรูปแบบของกองทุนหรือมิใช่กองทุนก็ได้

3.1.1 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ที่จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะ

ในส่วนของกลไกที่จัดตั้งโดยเฉพาะฯ สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 178 ที่วางหลักว่า รัฐบาล หากได้มีการลงนามในหนังสือสัญญากับองค์การระหว่างประเทศหรือนานาประเทศแล้ว การปฏิบัติตามสัญญาได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางหรือขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม ด้วยเหตุดังกล่าว ส่งผลให้เกิดโครงการเพื่อช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรีขึ้น โดยในปัจจุบันมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่ทั้งสิ้น 1 กองทุน 1 โครงการ ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

➤ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA เกษตรฯ)

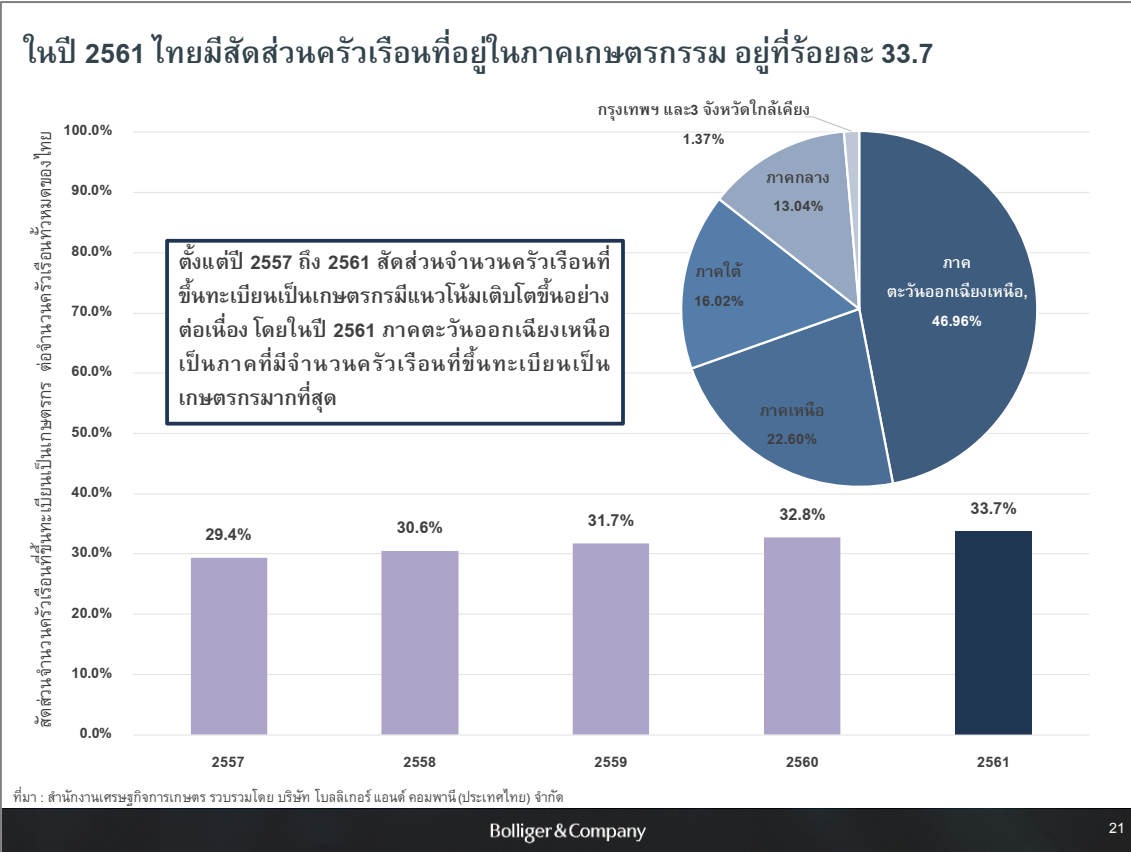
ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนามาจากสังคมเกษตรกรรม ทำให้ภาคเกษตรกรรมถือเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานและรากฐานของประเทศ โดยสินค้าเกษตรกรรมเหล่านั้นเป็นสินค้าขั้นต้นซึ่งสามารถนำมาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าผ่านกระบวนการต่างๆ ในอุตสาหกรรมการผลิตและแปรรูปต่อไปได้ ในช่วงปี 2557 ถึงปี 2561 จำนวนครัวเรือนไทยที่อยู่ในภาคการเกษตรมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในปี 2561 สัดส่วนครัวเรือนที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรต่อครัวเรือนทั้งหมดของประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 33.7 โดยที่การเติบโตของครัวเรือนในภาคเกษตรเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเติบโตของจำนวนครัวเรือนโดยรวมของไทย แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้ที่อยู่ในภาคการเกษตรของไทยเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าจำนวนครัวเรือนโดยรวมของประเทศไทย อันเสริมให้เห็นถึงความสำคัญของภาคการเกษตรของไทย ทั้งนี้ ในบรรดาภูมิภาคของประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนครัวเรือนที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรมากที่สุด

ขณะเดียวกัน การผลิตภาคการเกษตรมีบทบาทอย่างมากในตลาดการค้าระหว่างประเทศของไทย ทั้งนี้ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2553 ถึง 2562 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทยจากประเทศที่ไทยมีการจัดทำความตกลงการค้าเสรีด้วยเพิ่มขึ้นในภาพรวมอาจมีการเติบโตและหดตัวสลับกันไป โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสม (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 3.43 ต่อปี ทั้งนี้ มูลค่าการนำเข้าดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมทั้งสิ้นร้อยละ

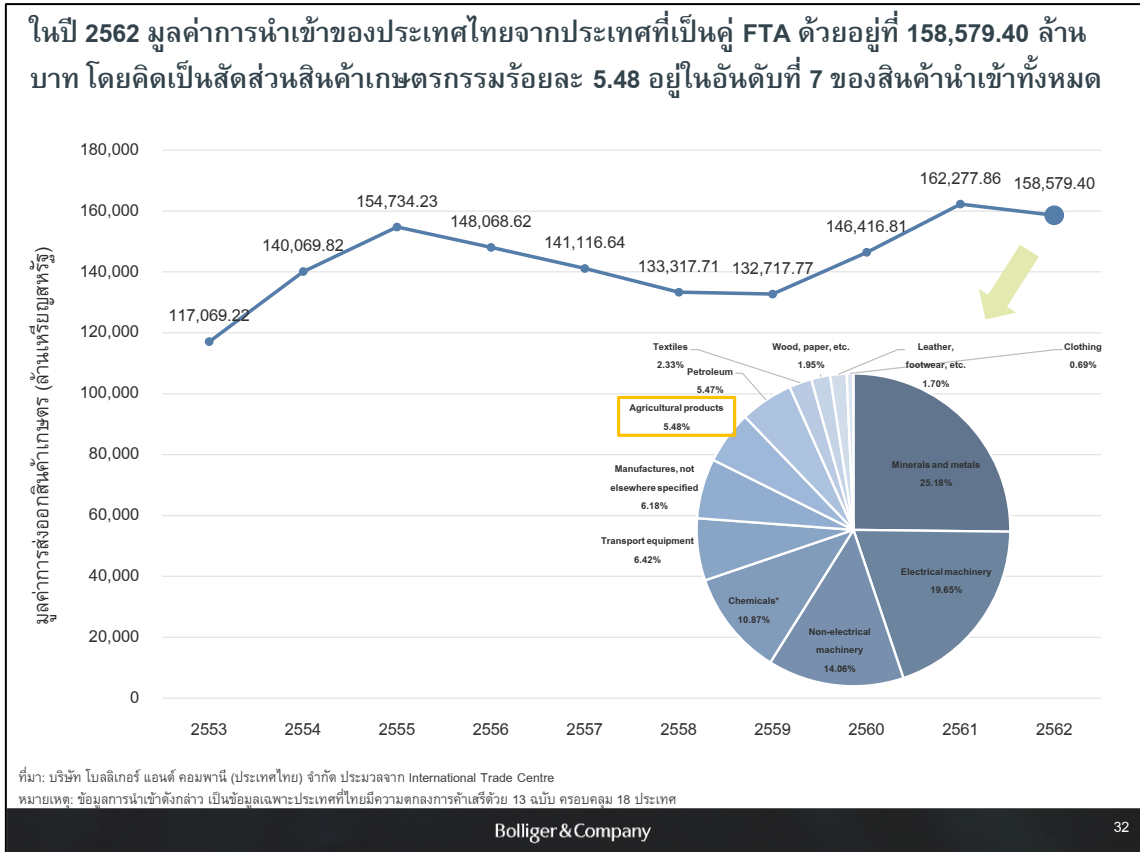
5.48 หรือจัดอยู่อันดับที่ 7 จากการนำเข้าสินค้าประเภทอื่นทั้งหมด รองลงมาคือ สินแร่และโลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์ขนส่ง และสินค้าอุตสาหกรรมการผลิต ที่มีได้ระบุไว้ ณ ที่นี้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของสินค้าเกษตรกรรม พบว่าในช่วงปี 2553 ถึงปี 2562 อัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมอยู่ที่ร้อยละ 7.57 มากกว่าอัตราการเติบโตของมูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 3.23 กล่าวคือ การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศกับประเทศ 18 ประเทศอาจเป็นเหตุผลหนึ่งในการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการนำเข้าตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งจำนวนครัวเรือนที่สามารถแสดงให้เห็นถึงปริมาณของผู้ที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศที่ไทยเป็นคู่ภาคีในความตกลงการค้าเสรีด้วยที่มีอัตราการเติบโตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลผลิตจากผู้ที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้เห็นถึงความสำคัญของภาคเกษตรกรรมของไทย และความจำเป็นที่ต้องได้รับการช่วยเหลือจากมาตรการหรือกลไกของรัฐ หากคนเหล่านั้นได้รับผลกระทบจากนโยบายภาครัฐ

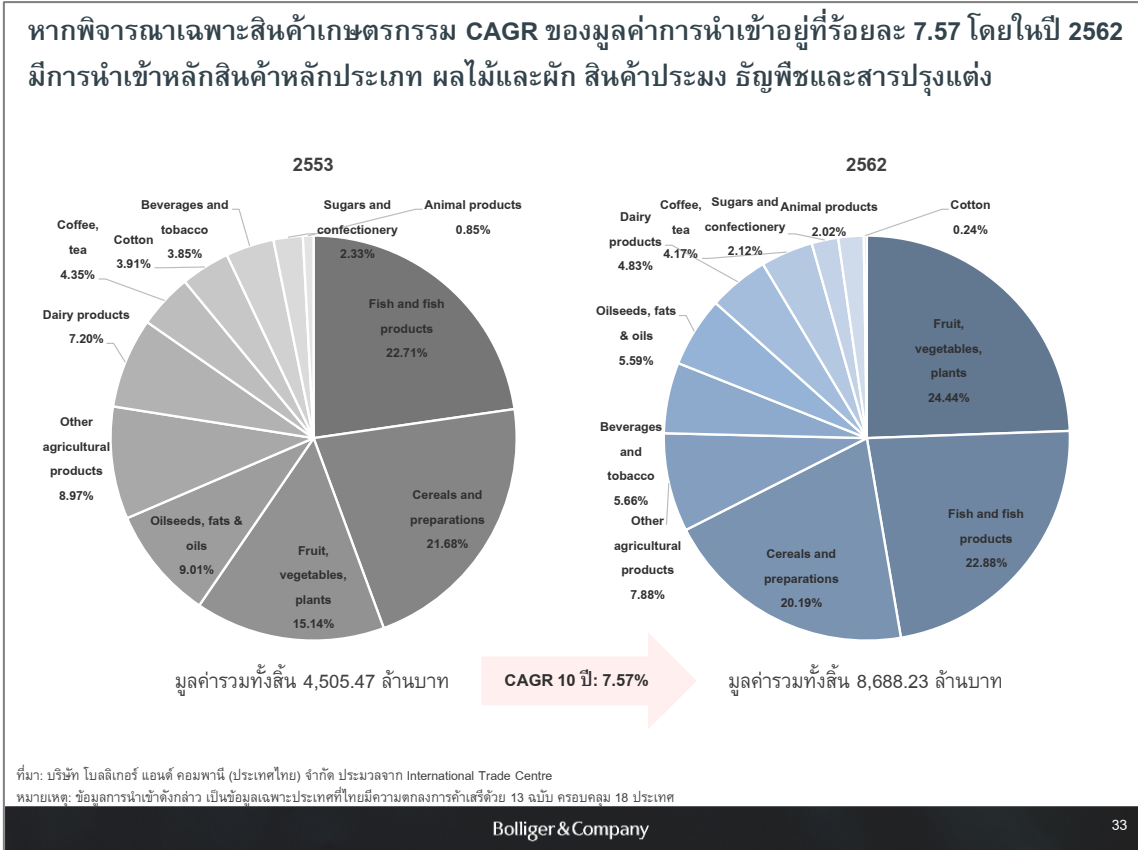
ภาพที่ 3-1 สัดส่วนภาพรวม 5 ปี และรายภาคของจำนวนครัวเรือนที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ของไทย



ภาพที่ 3-2 มูลค่าการนำเข้าของสินค้าทั้งหมด และสัดส่วนการนำเข้าสินค้าเกษตรของไทย จากประเทศที่ไทยมีการจัดทำ FTA ด้วยตั้งแต่ปี 2553 ถึง 2562



ภาพที่ 3-3 สัดส่วนมูลค่านำเข้าของไทย รายประเภทสินค้าต่าง ๆ จากประเทศที่ไทยมี การจัดทำ FTA ด้วย (ปี 2553 และปี 2562)



การจัดตั้งกองทุนฯ

การเปิดเสรีทางการค้าเป็นนโยบายจากภาครัฐที่สามารถก่อผลประโยชน์ทางบวกและผลกระทบทางลบแก่ภาคส่วนต่างๆ ในประเทศได้ โดยผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น ภาครัฐมีการจัดตั้งมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือโดยเฉพาะ ซึ่งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศหรือกองทุน FTA เกษตรจัดเป็นหนึ่งในมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบของภาครัฐ จัดตั้งขึ้นมติดคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2547 ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยดำเนินการโดยให้การสนับสนุนเงินทุนทั้งในรูปเงินยืม เงินหมุนเวียน และเงินจ่ายขาด เพื่อใช้สนับสนุนสินเชื่อปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยี สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาการให้ความรู้ จัดฝึกอบรมและดูงาน ให้การสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนอาชีพ

กองทุนฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร ปฏิรูปผลิตผลทางการเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและอาหาร รวมทั้งช่วยเหลือให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าที่ไม่มีศักยภาพให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

การบริหารกองทุนฯ

สำหรับการบริหารกองทุน FTA เกษตรฯ มีการจัดโครงสร้างหน่วยงานในการบริหารออกเป็น 5 คณะหลัก ได้แก่

1) คณะกรรมการบริหารกองทุน FTA เกษตรฯ

ประธาน: เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กรรมการ: ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

กรรมการและเลขานุการ: ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร

หน้าที่: คณะกรรมการฯ เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติงบประมาณ โครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอรับการสนับสนุนและพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเกี่ยวกับการเบิกเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน ฯลฯ

2) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการและเรื่องต่างๆ ของกองทุน FTA เกษตรฯ

ประธาน: รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

อนุกรรมการ: ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่เกิน 3 ท่าน

อนุกรรมการและเลขานุการ: ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร

หน้าที่: คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ มีอำนาจกำหนดมาตรการหรือกรอบโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ พิจารณากลั่นกรองความเหมาะสม

ของโครงการและเรื่องต่างๆ ที่เสนอขอรับการช่วยเหลือจากกองทุน และให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ขยายเวลาโครงการ ขยายระยะเวลาการชำระคืน เปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงาน แผนการใช้จ่ายเงินหรือกิจกรรมการดำเนินงานภายในงบเดียวกัน เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระคืน และการใช้เงินเหลือมอบปี แต่งตั้งคณะทำงานได้ตามความจำเป็น

3) คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเรื่องต่างๆ ของกองทุน FTA เกษตรฯ

ประธาน: รองเลขาธิการสำนักเศรษฐกิจการเกษตรที่ได้รับมอบหมาย

อนุกรรมการ: ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้อำนวยการศูนย์ประเมินผล หรือผู้แทน ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร หรือผู้แทน

อนุกรรมการและเลขานุการ: ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนภาคเกษตร

หน้าที่: คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผล มีอำนาจกำหนดกำหนดมาตรการหรือกรอบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเรื่องต่างๆ ของกองทุนฯ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่ได้รับการช่วยเหลือจากกองทุน ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานและตัวชี้วัดประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน รายงานผลการปฏิบัติพร้อมทั้งข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ทราบ แต่งตั้งคณะทำงานได้ตามความจำเป็น

4) คณะอนุกรรมการแก้ไขกฎระเบียบกองทุน FTA เกษตรฯ

ประธาน: รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ได้รับมอบหมาย

รองประธาน: ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

อนุกรรมการ: ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนฝ่ายนิติการ วินัย และเสริมสร้างคุณธรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

อนุกรรมการและเลขานุการ: ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนภาคเกษตร

หน้าที่: คณะอนุกรรมการแก้ไขกฎระเบียบมีอำนาจพิจารณาทบทวนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามระเบียบต่าง ๆ ของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ศึกษาผลกระทบของข้อกฎหมาย กฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกองทุน เสนอร่างแก้ไขปรับปรุงระเบียบกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ พิจารณา รายงานความคืบหน้าการดำเนินงาน ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ทราบตามความเหมาะสม

5) คณะทำงานจัดทำแผนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของกองทุน FTA เกษตรฯ

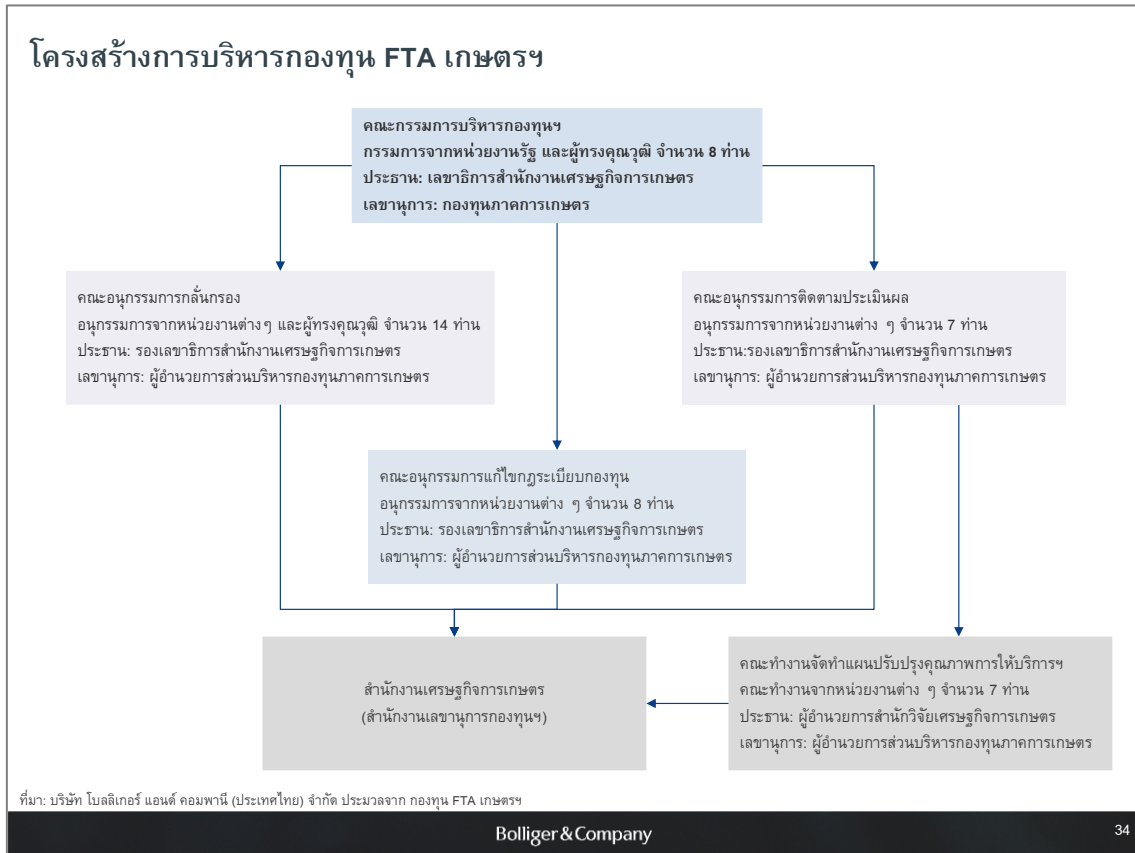
ประธาน: ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

คณะทำงาน: ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกองนโยบายและแผนการเกษตร ผู้แทนศูนย์ประเมินผล

คณะทำงานและเลขานุการ: ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนภาคเกษตร สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

หน้าที่: คณะทำงานมีหน้าที่พิจารณา จัดทำแผนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ให้คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานฯ ทราบ

ภาพที่ 3-4 โครงสร้างการบริหารกองทุน FTA เกษตร



การใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ

ขอบเขตโครงการที่สามารถขอรับความช่วยเหลือ

- โครงการที่ยื่นเสนอขอรับการสนับสนุนโดย เกษตรกร สถาบันเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และภาคเอกชน ต้องเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมจากการเปิดเสรีทางการค้า และหากเป็นเกษตรกร ต้องเสนอในนามสถาบันเกษตรกร หรือองค์กรเกษตรกรที่ได้รับการยอมรับจากส่วนราชการ โดยผู้เสนอจะต้องขอรับการสนับสนุนผ่านส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ เพื่อให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ กำกับดูแลการปฏิบัติงานการใช้จ่ายเงิน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- โครงการ งาน หรือกิจกรรมที่ยื่นเสนอขอรับการสนับสนุนโดยหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นโครงการ งาน หรือกิจกรรมที่ดำเนินการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อลด

ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และเป็นโครงการที่เกิดจากความต้องการ หรือ การมีส่วนร่วมของเกษตรกร

- งานวิจัยที่ยื่นเสนอขอรับการสนับสนุนต้องเป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) หรือการวิจัยด้านการตลาด โดยต้องได้รับผลการวิจัยภายในระยะเวลา ไม่เกิน 1 ปี และต้องไม่เป็นโครงการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Basic Research) ซึ่งเป็น งานวิจัยที่มุ่งแสวงหาความรู้ ความจริง เพื่อสร้างกฎ สูตร ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานใน การศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป
- พื้นที่ดำเนินโครงการ ต้องอยู่ในพื้นที่ของกิจกรรม หรือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นโครงการปรับโครงสร้าง หรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรปรับตัว และ/หรือปรับเปลี่ยนอาชีพ
- การเสนอขอรับการสนับสนุนในรูปเงินทุนหมุนเวียน ต้องระบุ เงื่อนไขและแผนการ คืนเงินอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม กองทุน FTA เกษตรฯ มีขอบเขตให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่เป็น ผู้ผลิตสินค้าขั้นต้น เช่น พืชพันธุ์ต่างๆ ปศุสัตว์ต่างๆ โดยอยู่ภายใต้กิจกรรมการเพาะปลูก การ เพาะพันธุ์ เช่น การช่วยเหลือในเรื่องเมล็ดพันธุ์ การช่วยเหลือในเรื่องการใช้น้ำเชื้อโคในการ เพาะพันธุ์ เป็นต้น

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ

เนื่องจากกองทุนฯ มีเป้าหมายในการช่วยเหลือภาคการเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการ เปิดเสรีทางการค้า อีกทั้ง มีรูปแบบการดำเนินงานเป็นทุนหมุนเวียน ซึ่งต้องคำนึงถึง ความคุ้มค่าของการใช้เงินงบประมาณเพื่ออนุมัติช่วยเหลือโครงการต่างๆ จึงจำเป็นต้องมี การกำหนดกรอบและเงื่อนไขสำหรับการสนับสนุนเงินให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยมี รายละเอียดดังนี้

- เงินจ่ายขาด ให้เฉพาะกรณีหรือค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้
 - (1) ค่าปัจจัยการผลิตในกรณีทดลอง/สาธิต/นำร่อง

- (2) ค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับงานวิจัยที่เป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) หรือการวิจัยด้านการตลาด โดยมีผลวิจัยในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และต้องไม่เป็นโครงการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Basic Research)
 - (3) ค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดเทคโนโลยี อาทิ การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน
 - (4) ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน หรือค่าบริหารโครงการของหน่วยงานราชการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด หรือตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 3 ของงบประมาณโครงการ
 - (5) ค่าใช้จ่ายต่างๆ นอกเหนือจากที่ระบุข้างต้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารกองทุน
- เงินยืม เงินหมุนเวียน
 - (1) เงินยืมปลอดดอกเบี้ย ให้เฉพาะกรณี หรือค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้
 - การช่วยเหลือสำหรับโครงการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐ
 - การช่วยเหลือสำหรับโครงการที่ริเริ่มใหม่ รวมทั้งกรณีจูงใจให้เกิดการผลิตหรือเปลี่ยนแปลงการผลิต
 - ค่าใช้จ่ายที่สนับสนุน ได้แก่ ค่าลงทุนต่างๆ อาทิ ค่าก่อสร้างโรงเรียน/โรงงาน ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ ฯลฯ และค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการผลิต
 - กรณีกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนจะชดเชยดอกเบี้ยทั้งหมด
 - วงเงินให้ยืมและกำหนดการชำระคืนให้เป็นไปตามลักษณะการดำเนินงาน/ความจำเป็นของแต่ละโครงการ
 - (2) เงินยืมคิดดอกเบี้ย ให้เฉพาะโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าการลงทุนโดยวงเงินให้ยืม กำหนดการชำระคืน และอัตราดอกเบี้ยให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ โดยพิจารณาตามความจำเป็นของแต่ละโครงการจากแผนปฏิบัติงาน แผนการใช้เงิน และแผนการชำระคืน

ทั้งนี้กองทุน FTA เกษตรฯ ไม่เพียงแต่ช่วยเหลือเกษตรกรด้านการเงินเท่านั้น การดำเนินงานช่วยเหลือเชิงเทคนิคเป็นหนึ่งในวิธีการช่วยเหลือในกรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือมีความพร้อมด้านทุนการดำเนินงานพร้อมแล้ว แต่ขาดเพียงองค์ความรู้ที่จะผนวกและผลักดันให้โครงการประสบผลสำเร็จ

ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติการสนับสนุนจากกองทุนฯ

1) เกษตรกร สถาบันเกษตรกร องค์กรเกษตรกร หรือส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสนอโครงการ หากเป็นเกษตรกรจะต้องขอรับการสนับสนุนผ่านส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ เพื่อมอบอำนาจในการใช้เงินของโครงการ หากเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสนอโครงการด้วยตนเองจะต้องเป็นโครงการที่เกิดจากความต้องการหรือการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ทั้งนี้ การเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ จะต้องจัดทำเป็นโครงการเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร ซึ่งมีความหมายว่า เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง เสริมสร้าง พัฒนา โครงสร้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพในการผลิต ตลอดจนการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า รวมทั้งช่วยเหลือให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าไปยังอาชีพเกษตรอื่นๆ โดยยื่นเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาแก่กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พร้อมแสดงรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้

- ชื่อโครงการ หรืองาน หรือกิจกรรม
- ชื่อเจ้าของโครงการ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- หลักการและเหตุผล
- วัตถุประสงค์ของโครงการ
- วิธีดำเนินงาน
- ขอบเขตการดำเนินงาน
- ระยะเวลาดำเนินงาน หรือแผนปฏิบัติงาน
- งบประมาณ หรือแผนการใช้เงิน หรือแผนการคืนเงิน
- ตัวชี้วัดความสำเร็จ
- กรอบแนวทางการจัดการปัญหา หรือความเสี่ยงของโครงการ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด

ภาพที่ 3-5 ตัวอย่างแบบฟอร์มในการกรอกข้อมูลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ

ตัวอย่างแบบฟอร์มในการกรอกข้อมูลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ

**แบบฟอร์มการเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนบริษัทประกันชีวิตภาคเอกชน
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ**

1. ชื่อโครงการ/งานกิจกรรม

2. ชื่อเจ้าของโครงการ

3. หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

4. หลักการและเหตุผล

5. วัตถุประสงค์ของโครงการ

6. วัตถุประสงค์เชิงงาน

7. ขอบเขตการดำเนินงาน

8. ระยะเวลาดำเนินงาน ปี (เริ่มต้น ถึงสิ้นสุด) / แผนปฏิบัติงาน
ตัวอย่างแผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม	เดือน (ปีใด)	ระยะเวลา (ชม)	เดือน														
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1.																	
2.																	

9. งบประมาณ บาท
 9.1 งบค่าใช้เงิน (เงินจ้ค่า) บาท เงินปลอดดอกเบี้ย บาท)
 9.2 งบค่ากินเงิน ปี

10. คำชี้แจงความสำรับ

11. ครอบคลุมรายการจัดการปัญหาเฉพาะของโครงการ

12. ประโยชน์ที่จะได้รับ

Bolliger & Company 27

2) เมื่อกองทุน FTA เกษตร ได้รับโครงการจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการของกองทุนฯ จะดำเนินการรวบรวมเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุนฯ อีกทั้งศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการในเบื้องต้น หากเห็นว่ามีความเป็นไปได้ และไม่ขัดแย้งกับระเบียบของกองทุนฯ จะดำเนินการตามขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติเงินต่อไป อย่างไรก็ตาม หากพบว่าโครงการมีความขัดแย้งกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของกองทุนฯ หรือพบว่าโครงการยังไม่มีความเหมาะสม จะแจ้งให้เจ้าของโครงการทราบ ผ่านทางหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำเสนอกองทุนฯ เพื่อพิจารณาตามขั้นตอนต่าง ๆ ต่อไปอีกครั้ง

3) โครงการที่ผ่านการประเมินและพิจารณาในขั้นตอนที่ 2 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจะนำเข้าหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้แก่ สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์ประเมินผล รวมทั้งหารือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

กรมปศุสัตว์ เป็นต้น ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้โครงการมีความเหมาะสมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเจ้าของโครงการและหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบโครงการจะนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ไปแก้ไขปรับปรุงโครงการอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ในกรณีที่โครงการไม่มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงแก้ไขไม่มาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจะนำโครงการนั้นๆ เสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเสนอขอรับ เงินสนับสนุนกองทุนโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรพิจารณาต่อไป

4) เมื่อผ่านพิจารณาในขั้นตอนที่ 3 หรือปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากขั้นตอนที่ 3 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจะนำเสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้นำเสนอต่อไปยังคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ พิจารณานุมัติต่อไป ทั้งนี้ หากคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ มีความเห็นให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในฐานะเลขานุการคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ จะดำเนินการแจ้งไปยังเจ้าของโครงการทราบผ่านหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและ เสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ พิจารณาอีกครั้งหนึ่งจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบ

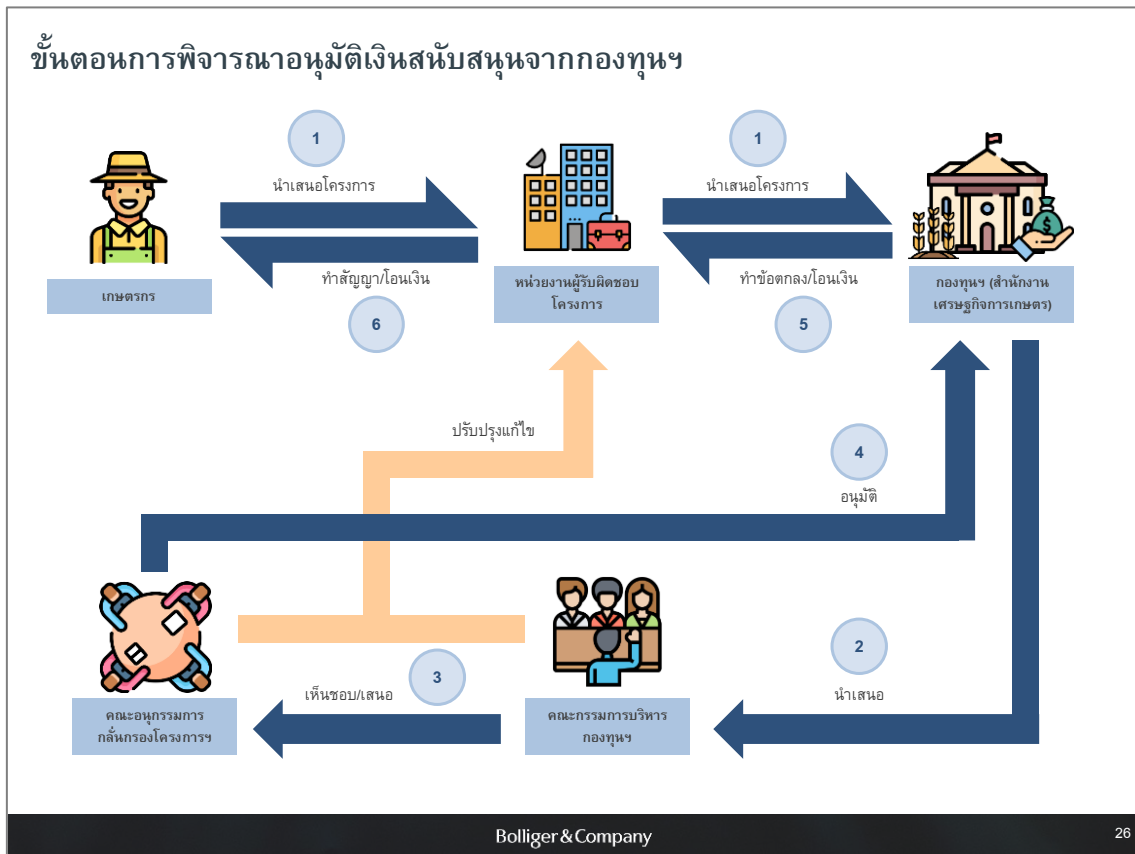
5) เมื่อผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ จะดำเนินการ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ เพื่อพิจารณานุมัติ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีความเห็นให้ปรับปรุงแก้ไขโครงการเพิ่มเติม จะดำเนินการแจ้งไปยังเจ้าของโครงการ เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จนกว่าจะได้รับการอนุมัติ

6) หลังจากได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรจะดำเนินการแจ้งให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการขอเบิกเงินจากกองทุนฯ เพื่อนำไป ดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ โดยกองทุนฯ จะจัดทำเป็นบันทึกคำรับรองการเบิกเงินจาก กองทุนฯ และจะจ่ายเงินให้โครงการเป็นรายปีของแต่ละโครงการผ่านทางบัญชีธนาคารของรัฐ ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงิน

7) กรณีเจ้าของโครงการ เป็นเกษตรกร สถาบันเกษตรกร หรือองค์กรเกษตรกรหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องดำเนินการจัดทำนิติกรรมสัญญาการเข้าร่วมโครงการกับเจ้าของ โครงการ และดำเนินการจ่ายเงินผ่านทางบัญชีธนาคารของรัฐให้เจ้าของโครงการนำไปใช้จ่ายตาม วัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

8) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจะติดตามผลการดำเนินโครงการ และการใช้จ่ายเงิน เป็นประจำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสิ้นสุดโครงการ อีกทั้งจะมีการประเมินผลความสำเร็จของ โครงการเป็นระยะตามความเหมาะสม

ภาพที่ 3-6 ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนปรับโครงสร้าง ภาคเกษตรฯ



หลักเกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

การพิจารณาเพื่อประเมินและยืนยันว่าข้อเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ จะต้องผ่านการยืนยันในเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสินค้าเนื่องจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยจะมีการพิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อประเด็นประกอบกัน ขึ้นอยู่กับกรอบการค้าเสรีที่นำมาพิจารณา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- สินค้านั้นๆ ต้องเป็นสินค้าเกษตรที่อยู่ในกลุ่มกำหนดโควตาภาษี (TRQ) 23 รายการ ได้แก่ ชา เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป น้ำมันดิบ/นมพร้อมดื่ม นมผงขาดมันเนย

มะพร้าวผล เนื้อมะพร้าวแห้ง น้ำมันมะพร้าว เมล็ดถั่วเหลือง ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ น้ำมันปาล์มและน้ำมันในเมล็ดปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง ลำไยแห้ง พริกไทย ใหม้ดิบ กระเทียม กากถั่วเหลือง หอมหัวใหญ่ เมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ มันฝรั่ง น้ำตาล และใบยาสูบ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นการสินค้านำเข้าที่อยู่ในกลุ่ม TRQ 23 รายการก็ตาม แต่มีได้หมายความว่าจำเป็นต้องได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเสมอไป จำเป็นต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้ออื่นๆ ประกอบด้วย

- สินค้านั้นๆ จะต้องถูกพิจารณาสิทธิการนำเข้าเปรียบเทียบก่อนและหลังการเปิดเสรีทางการค้า เพื่อให้เห็นหลักฐานเชิงสถิติว่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ
- สินค้านั้นๆ จะต้องถูกพิจารณาราคาของสินค้าเกษตรภายในประเทศ โดยราคาลดลงอย่างผิดปกติ เปรียบเทียบก่อนและหลังจากการเปิดเสรีทางการค้า
- สินค้านั้นๆ จะต้องถูกพิจารณาด้านต้นทุนการผลิตต่อหน่วย โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง
- สินค้านั้นๆ มีรายงานผลการศึกษาวิจัยของหน่วยงานภาครัฐ หรือสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป็นการยืนยันการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า
- สินค้านั้นๆ จะต้องถูกพิจารณาด้านส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศ และเห็นผลว่าสูญเสียส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศไป
- สินค้านั้นๆ อาจเป็นสินค้าที่คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการกำหนดไว้ว่าเป็นสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และต้องได้รับการช่วยเหลือ

ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรมีการออกเอกสารที่แสดงรายละเอียดภายใต้หัวข้อผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทยกับคู่แข่งรายต่าง ๆ โดยมีข้อมูลประเทศคู่แข่งจา สถานะปัจจุบันของความตกลงการค้า วันที่ความตกลงเริ่มบังคับใช้ และสินค้าที่ไทยมีโอกาสนำเข้าเพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทยกับคู่เจรจาต่าง ๆ

ประเทศคู่เจรจา	สินค้าที่ไทยมีโอกาสนำเข้าเพิ่มขึ้น
ออสเตรเลีย	โคนม โคนเนื้อ มันฝรั่ง องุ่น ส้ม
นิวซีแลนด์	โคนม โคนเนื้อ มันฝรั่ง
อินเดีย	โคนเนื้อ ชา ไหมดิบ พริกไทย เครื่องเทศ หอมแขก (กระทบหอมหัวใหญ่)
จีน	พืชผัก ที่มีโอกาสนำเข้าเพิ่มขึ้น หอมหัวใหญ่ กระเทียม มันฝรั่ง แครอท เห็ด บล็อกเคอร์รี่ ไม้ผล ที่มีโอกาสนำเข้าเพิ่มขึ้น แอปเปิ้ล สาลี่ องุ่น ไม้ผล ที่ถูกแย่งส่วนแบ่งการตลาด ทุเรียน ลำไย มังคุด
บราซิล	ปลาหมึกกระดองแช่แข็ง
ญี่ปุ่น	ปลาแมคเคอเรล แอปเปิ้ล ชาและผลิตภัณฑ์
เปรู	ปลาหมึกแช่แข็ง น้ำมันปลา ปลาป่น
สหรัฐอเมริกา	เนื้อวัวและผลิตภัณฑ์ เนื้อหมูและผลิตภัณฑ์ เครื่องในสัตว์ เนื้อไก่ (ส่วนขา) นมและผลิตภัณฑ์ มันฝรั่งปรุงแต่ง (เฟรนฟรายด์แช่แข็ง) ส้ม องุ่น แอปเปิ้ลตัวต่างๆ
BIMST-EC	เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์นม กุ้ง ชา กาแฟ กากถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ น้ำผึ้ง

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก กองทุน FTA เกษตรฯ

รายได้และรายจ่ายของกองทุนฯ

กองทุน FTA เกษตรฯ มีแหล่งรายได้เริ่มต้นจากการจัดสรรเงินงบประมาณจากกระทรวงการคลัง โดยฝากเงินเข้าไปยังบัญชีเงินฝากที่กระทรวงการคลัง ภายใต้ชื่อบัญชี กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ เพื่อเป็นจำนวนเงินเริ่มต้นสำหรับการใช้ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และพันธกิจของกองทุนฯ ทั้งนี้จำนวนเงินงบประมาณรวมตั้งตั้งแต่ปี 2549 ถึงปี 2562 ที่กองทุนฯ ได้รับการจัดสรรจากกระทรวงการคลังรวมทั้งสิ้น 918 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 3-2 นอกจากนี้ตามระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการใช้เงินกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ กำหนดแหล่งเงินทุนของกองทุนฯ เพิ่มเติมว่าสามารถใช้เงินยืมจากธนาคารของรัฐได้

ตารางที่ 3-2 สถานะการเงินกองทุนปรับปรุงโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

รายรับ รายจ่าย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
รายรับ	1,148.25
รายรับจากงบประมาณจัดสรร	918.00
ปี 2549	200.00
ปี 2550	100.00
ปี 2551	100.00
ปี 2552	140.00
ปี 2553	-
ปี 2554	100.00
ปี 2555	-
ปี 2556	58.00
ปี 2557	60.00
ปี 2558	60.00
ปี 2559	-
ปี 2560	-
ปี 2561	50.00
ปี 2562	50.00
รายรับจากการชำระคืนจากโครงการต่างๆ	230.25
รายจ่ายรวมตั้งแต่ปี 2549 - 2562	827.49
คงเหลือ	320.76
ภาระผูกพันที่ได้รับอนุมัติแล้ว	63.44
เงินกองทุนเหลือจ่าย ณ 30 กันยายน 2562	257.04

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก กองทุน FTA เกษตรฯ

ทั้งนี้ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2563 จำนวน 50 ล้านบาท และไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2564 ดังนั้น ตั้งแต่เริ่มดำเนินการกองทุนจนกระทั่งปัจจุบัน กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณไปแล้วมูลค่า 968 ล้านบาท

โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ

โครงการที่ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ โครงการเกี่ยวกับปศุสัตว์จำนวน 18 โครงการ และโครงการเกี่ยวกับพืชจำนวน 12 โครงการ รวมทั้งสิ้น 30 โครงการ¹ ทั้งนี้ สามารถยกตัวอย่างโครงการดังกล่าว ได้ดังนี้

โครงการจัดตั้งฟาร์มโคนมประสิทธิภาพสูง (Thai-Denmark Smart Dairy Farm)

โครงการจัดตั้งฟาร์มโคนมประสิทธิภาพสูง เป็นโครงการใหม่ที่วางระยะเวลาในการดำเนินโครงการไว้ตั้งแต่ปี 2562 ถึงปี 2577 ต้องการงบประมาณจำนวน 55.0 ล้านบาท โดยมีองค์กรส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) เป็นเจ้าของโครงการ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์นมไทย-เดนมาร์ก จำกัด โดยมีจุดประสงค์ของโครงการดังนี้ (1) เพื่อจัดตั้งฟาร์มสาธิตเชิงธุรกิจในพื้นที่ของ อ.ส.ค. ให้เป็น Smart Dairy Farm ที่ใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการฟาร์ม และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติและการสร้างบุคลากรมืออาชีพด้านการเลี้ยงโคนม (2) เพื่อเป็นฟาร์มสำหรับใช้ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการฟาร์ม ให้มีความสะดวกและเหมาะสมกับการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรยุคใหม่ที่สอดคล้องกับหลักการดูแลสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) และ (3) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมของประเทศ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการริเริ่มโครงการดังกล่าวเพื่อตอบสนองปัญหาจากนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าของรัฐบาลในหลายกรอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบทวิภาคีไทย-ออสเตรเลีย และไทย-นิวซีแลนด์ ซึ่งประเทศดังกล่าวมีพัฒนาการและความก้าวหน้าในอุตสาหกรรมโคนมมากกว่าประเทศไทยมาก แม้ว่าประเทศไทยจะมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมมาอย่างยาวนาน แต่ยังคงจำเป็นต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพการเลี้ยงเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกภายใต้กรอบความตกลงเสรีทางการค้า

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เป็นโครงการที่วางระยะเวลาในการดำเนินโครงการไว้ที่ 10 ปี ต้องการงบประมาณ 23.53 ล้านบาท โดยมีสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคขุนในเขตปฏิรูปที่ดินปางศิลาทอง จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร

¹ ข้อมูลโครงการที่ได้รับการอนุมัติและสนับสนุนจากกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ โดยสืบค้นจากเว็บไซต์ของกองทุนฯ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2563

เป็นเจ้าของโครงการ ภายใต้ความรับผิดชอบของ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีจุดประสงค์ของโครงการ ดังนี้ (1) เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพที่มั่นคง ยั่งยืน และมีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ สมาชิกมีความเป็นอยู่ดีกินดี มีสันติสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (2) เพื่อให้เกษตรกรได้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ถึงการเลี้ยงโคแม่พันธุ์ การเลี้ยงโคขุน อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการริเริ่มโครงการดังกล่าวเพื่อตอบสนองปัญหาจากนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าทวิภาคีไทย-ออสเตรเลีย เนื่องจากการเปิดเสรีทางการค้ากรอบดังกล่าวทำให้โคเนื้อคุณภาพดีจากต่างประเทศนำเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้น อีกทั้ง ราคาที่จำหน่ายยังใกล้เคียงกับราคาเนื้อโคคุณภาพดีในประเทศ ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบางส่วนได้ขายโคเนื้อออกไปหรือเลิกเลี้ยง และหันไปปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน โดยแสดงหลักฐานด้วยปริมาณการผลิตที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับจำนวนการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าสุกรของชุมนุมสหกรณ์การปศุสัตว์ภาคตะวันออก

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าสุกรของชุมนุมสหกรณ์การปศุสัตว์ภาคตะวันออก เป็นโครงการที่วางระยะเวลาในการดำเนินโครงการไว้ที่ 10 ปี ตั้งแต่ปี 2552 ถึงปี 2561 ต้องการงบประมาณจำนวน 22.62 ล้านบาท โดยมีชุมนุมสหกรณ์การปศุสัตว์ภาคตะวันออก จำกัด ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าของโครงการ พร้อมทั้งที่ปรึกษาทางวิชาการและผู้สนับสนุนโครงการจากหลายภาคส่วน ได้แก่ สถาบันสุวรรณวาจกกสิกิจ เพื่อการค้นคว้าและพัฒนาการผลิตปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน นครปฐม และกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีจุดประสงค์ของโครงการ ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาการเลี้ยงสุกรของสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรภาคตะวันออกทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีต้นทุนการผลิตต่ำลงเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ภายใต้ข้อตกลงเปิดเสรีทางการค้า และ (2) เพื่อพัฒนาการตลาดสุกรมีชีวิตและเนื้อสุกรที่ผลิตโดยสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรภาคตะวันออกทั้งระบบให้ตรงถึงผู้บริโภค เพื่อเป็นการลดผลกระทบจากความผันผวนของราคาสุกรมีชีวิตที่จะเกิดขึ้นกับเกษตรกร ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการริเริ่มโครงการดังกล่าวเพื่อตอบสนองปัญหาจากนโยบายการเปิดเสรีทางการค้า ที่ทำให้ปริมาณการนำเข้าเครื่องในสุกรจากประเทศคู่แข่งเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีราคานำเข้าที่ต่ำกว่าราคาเครื่องในที่จำหน่ายในประเทศ

โครงการปรับโครงสร้างสินค้าชา

โครงการปรับโครงสร้างสินค้าชา เป็นโครงการที่วางระยะเวลาในการดำเนินโครงการไว้ที่ 1 ปี นับตั้งแต่ได้รับอนุมัติโครงการ ต้องการงบประมาณจำนวน 6.82 ล้านบาท โดยมีสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงรายเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ฟ้าหลวง ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงราย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์ของโครงการ ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาคุณภาพชาของกลุ่มบ้านพญาไพรเล่าจ้อให้ได้มาตรฐานระดับสากล (2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า (3) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาชาบ้านพญาไพรเล่าจ้อให้เป็นที่ต้องการของตลาดและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และ (4) เพื่อฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้ปลูกชาให้มีความรู้ทักษะความสามารถผลิตชาให้เป็นมาตรฐานสากลที่มีตลาดรองรับและเน้นการผลิตเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการริเริ่มโครงการดังกล่าวเพื่อตอบสนองปัญหาจากนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าที่ทำให้ปริมาณการนำเข้าชาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยที่ราคานำเข้ามีราคาต่ำกว่าราคาจำหน่ายภายในประเทศ พ่อค้าคนกลางผู้รับซื้อชาจากสวนเพื่อนำไปจำหน่ายต่อจึงมีอำนาจในการต่อรองราคา และกดราคาเกษตรกรได้

โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวและสร้างความเข้มแข็งให้ชาวนาเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าอาเซียน (AFTA)

โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวและสร้างความเข้มแข็งให้ชาวนาเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าอาเซียน (AFTA) เป็นโครงการที่วางระยะเวลาในการดำเนินโครงการไว้ที่ 4 ปี ตั้งแต่ปี 2553 ถึง 2556 ต้องการงบประมาณจำนวน 128.9 ล้านบาท โดยมีกรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมชลประทาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีจุดประสงค์ของโครงการ ดังนี้ (1) เพื่อยกระดับผลผลิตข้าว และปรับปรุงคุณภาพข้าวให้สูงขึ้น สามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวของชาวนาให้สามารถแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน (2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรชาวนาในชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอ กระจายสู่ชาวนาอย่างทั่วถึงและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการผลิตข้าวของชาวนาให้มีความสามารถในการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการริเริ่มโครงการดังกล่าว

เพื่อตอบสนองปัญหาจากนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและอาเซียน แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าข้าวอันดับหนึ่งของโลก² แต่ผลผลิตเฉลี่ยข้าวยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าผลผลิตข้าวในประเทศอาเซียน ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ศักยภาพในการแข่งขันลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน

กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับกองทุน FTA เกษตร

- มติคณะรัฐมนตรี
- พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 (ประกาศ ณ วันที่ 14 กันยายน 2558)
- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เรื่อง มาตรฐานการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ การบัญชี การรายงานทางการเงิน และการตรวจสอบภายในของทุนหมุนเวียน (ประกาศ ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2560)
- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนว่าด้วยมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของทุนหมุนเวียน
- ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ว่าด้วยการเงิน การพัสดุของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (ประกาศ ณ วันที่ 2 เมษายน 2561)
- ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ว่าด้วยการบริหารบุคคลของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ
- ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ว่าด้วยค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการของพนักงานกองทุนปรับโครงสร้างของพนักงานกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง

เนื่องจากการจัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ จัดตั้งขึ้นตามแนวนโยบายรัฐ เนื่องจากเห็นผลกระทบด้านลบที่อาจ

² หลักการและเหตุผลของข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA เกษตรฯ

เกิดขึ้นแก่ภาคเกษตรกรรมในประเทศ หากมีการจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ ดั ึ่ง นี้ ัน การจัดตั้งกองทุนจึงไม่มีอุปสรรคหรือปัญหามากนัก อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งกองทุนฯ ยังต้องมีการจัดทำที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ เพื่อแสดงหลักฐานให้เห็นว่าการจัดตั้งกองทุนมีความสำคัญอย่างไร แม้ว่า ณ ขณะนั้น การจัดตั้งกองทุนยังไม่ต้องมีการแสดงรายละเอียดทั้ง 15 ประการจากกรมบัญชีกลางอย่างปัจจุบัน

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร

- สินค้าเกษตรที่ได้รับความช่วยเหลือค่อนข้างกระจุกตัว
- เงินทุนจ่ายขาดสูงถึงร้อยละ 70 ทำให้กองทุนฯ ต้องรองรับภาระค่าใช้จ่ายโดยมีอาจสร้างรายได้กลับมามากขึ้น
- ลักษณะความช่วยเหลือในการปรับโครงสร้างฯ มักมุ่งไปที่การสนับสนุนการอบรมความรู้ การเพิ่มผลผลิต และการลดต้นทุนการผลิต แต่ไม่มีโครงการที่ช่วยเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการผลิตไปสู่สินค้าที่มีศักยภาพ
- กองทุนฯ ค่อนข้างใช้เวลานานในการดำเนินการพิจารณาเพื่ออนุมัติโครงการเฉลี่ย 284 วันต่อโครงการ อาจทำให้การดำเนินงานของกองทุนฯ ไม่ทันท่วงทีต่อการช่วยเหลือ
- การเขียนข้อเสนอโครงการไม่สมบูรณ์และขาดรายละเอียด การนัดหมายคณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ
- กองทุนฯ ประสบปัญหาความล่าช้าในการโอนเงิน เนื่องจากมีข้อติดขัดเกี่ยวกับความเข้าใจของหน่วยงานรับผิดชอบโครงการในระเบียบการเบิกจ่ายฯ เช่น กรณีเงินทุนหมุนเวียนที่ต้องชำระคืน บุคคลใดต้องเป็นผู้รับผิดชอบหากไม่สามารถคืนเงินกู้แก่กองทุนได้ เป็นต้น

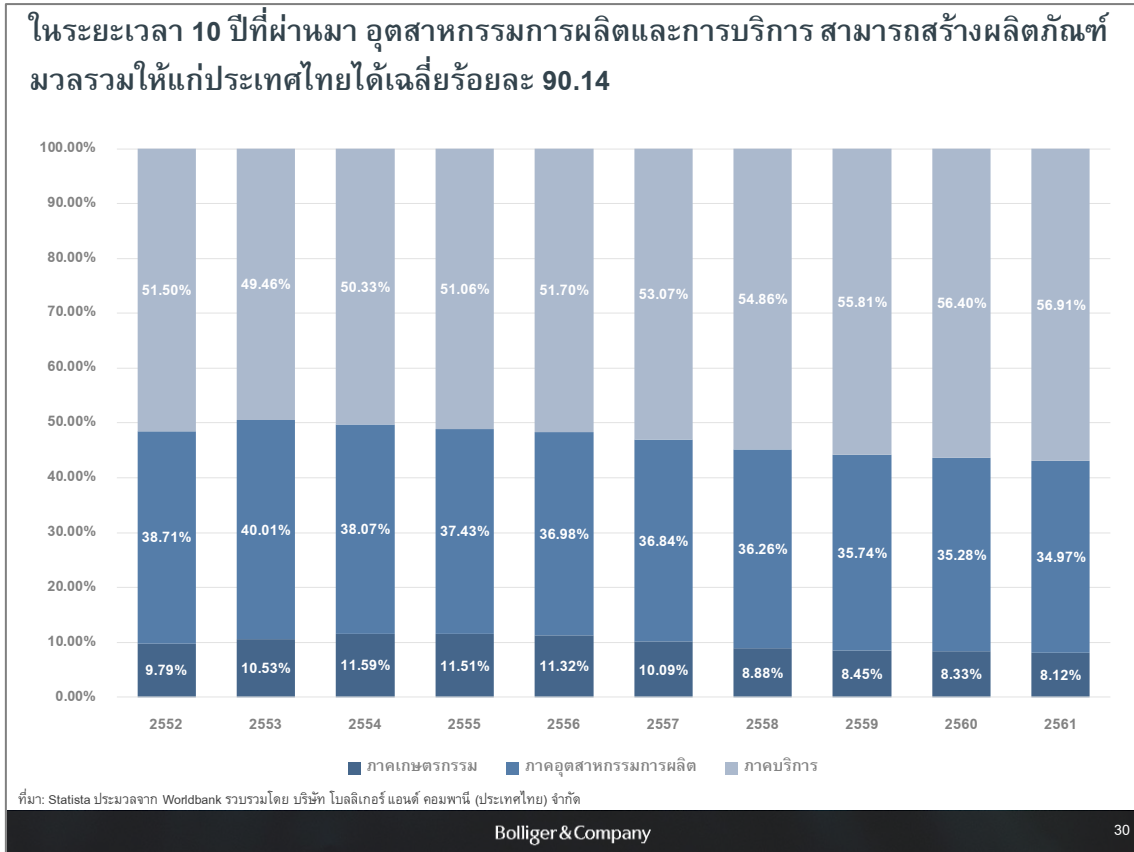
- โครงการจำนวนมากไม่สามารถคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดชำระ เนื่องจากการดำเนินงานที่ขาดการวางแผนและบริหารความเสี่ยงจากเจ้าของโครงการ และปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้
 - กองทุนฯ มิได้ก่อตั้งแยกออกไปเป็นนิติบุคคล ทำให้การดำเนินงานบางประการไม่ตอบสนองพันธกิจในการช่วยเหลือได้ เช่น กองทุนฯ ไม่สามารถทำนิติกรรมรูปแบบสัญญาโดยตรงกับเกษตรกรได้ ทำให้จำเป็นต้องมีหน่วยงานโซ่ข้อกลางที่เข้ามามีบทบาทในการทำนิติกรรมสัญญากับเกษตรกร และทำนิติกรรมสัญญากับกองทุนฯ อีกทอดหนึ่ง การดำเนินงานช่วยเหลือ และการติดตามประเมินผลรวมไปถึงความใกล้ชิดระหว่างกองทุนฯ กับเกษตรกรจึงลดน้อยถอยลงไป
 - การดำเนินงานของกองทุนฯ ไม่มีผู้แทนจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ จึงทำให้กองทุนฯ พิจารณาโครงการให้ความช่วยเหลือโดยอ้างอิงจากหลักฐานและวิจรณ์ญาณในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ เท่านั้น
 - เงินงบประมาณมีจำกัด อีกทั้งต้องใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ดังนั้น การดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือจึงช่วยเหลือได้เพียงระดับจุลภาค (ครัวเรือน ชุมชน หรือสหกรณ์ต่าง ๆ) แต่ความคาดหวังของสังคมในเรื่องการให้ความช่วยเหลือกลับต้องการให้สามารถช่วยเหลือในระดับมหภาคได้ (ภาคเกษตรกรรมดีขึ้น สามารถเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบครบถ้วน)
 - การมีหน่วยงานที่มีบทบาทเป็นโซ่ข้อกลาง ทำให้โครงการที่นำเสนอเข้ามาเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนฯ กระจุกตัวอยู่กับสินค้าไม่กี่ประเภท เนื่องจากหน่วยงานที่สามารถมีบทบาทเป็นโซ่ข้อกลางได้ ต้องเป็นหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรประเภทนั้น ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ อีกทั้งหน่วยงานรัฐเหล่านั้นอาจมีการกลั่นกรองเบื้องต้นเพื่อรับโครงการที่หน่วยงานมีความถนัดมากกว่าโครงการที่หน่วยงานมีความรู้เพียงเบื้องต้น
- **โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA พาณิชย์)**

ภาคการผลิตและภาคบริการถือเป็นอีกส่วนประกอบหนึ่งของภาคส่วนที่ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยอย่างมาก กระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลายศตวรรษทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เริ่มต้นจากสังคมเกษตรกรรมที่ผู้คนต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ออกล่าสัตว์และทำเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การผลิตเพื่อการค้าขาย กาลเวลาที่ผันผ่านไปพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งทักษะและปัญญาที่มีความเจริญมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 1 กิจกรรมทางเศรษฐกิจจึงเปลี่ยนรูปแบบจากการทำเกษตรกรรมมาเป็นการผลิตจำนวนมาก (Mass Production) เกิดโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อการผลิตและแปรรูป อุตสาหกรรมการผลิตกลายเป็นเครื่องยนต์ในการสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องการผลิตตามความถนัดของแต่ละประเทศสร้างความได้เปรียบเสียเปรียบที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศในลำดับถัดมา แนวคิดการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution Industrialization: ISI) และพัฒนาไปสู่การผลิตเพื่อส่งออก (Export-oriented Industrialization: EOI) จึงเกิดขึ้น

ขณะนั้น หลายประเทศพึ่งพาระบบเศรษฐกิจที่เน้นการส่งออกเป็นหลักในการสร้างความเติบโตให้กับประเทศ รวมไปถึงประเทศไทยด้วยเช่นกัน เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในระดับใหญ่ที่กระทบกับหลายประเทศทั่วโลกทำให้เกิดความท้าทายแก่แนวคิดการผลิตเพื่อส่งออกเนื่องจากความสามารถในการนำเข้าของต่างประเทศลดลง ทำให้การส่งออกชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง แนวคิดอุตสาหกรรมใหม่จึงเกิดขึ้น ซึ่งก็คือ ภาคบริการ

โดยในปัจจุบัน หลายประเทศทั่วโลกเน้นการผลิตภาคบริการ เพื่อให้ภาคบริการเป็นเครื่องยนต์ในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเจริญเติบโตให้แก่เศรษฐกิจของประเทศ โดยประเทศไทยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่มาจากภาคอุตสาหกรรมการผลิตและภาคบริการคิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 90.14 (ภาพที่ 3-7) ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคบริการที่สร้างความเจริญเติบโตให้แก่ประเทศไทยเป็นหลักจึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือหากได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานตามนโยบายของภาครัฐ

ภาพที่ 3-7 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ จำแนกรายภาคส่วน
(GDP Composition by Sector)



การจัดตั้งกองทุนฯ

กองทุนซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ จัดตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2550 โดยได้ดำเนินการในรูปแบบของ โครงการเงินช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นให้แก่ผู้ผลิตและผู้ประกอบการใน สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจบริการที่ได้รับผลกระทบจากการ เปิดเสรีทางการค้า เพื่อให้สามารถปรับตัวหรือปรับเปลี่ยนให้แข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยให้ เงินทุนสนับสนุนในด้านการศึกษา วิจัยพัฒนาการจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยในการปรับปรุงธุรกิจ และการจัดฝึกอบรม โดยเน้นกิจกรรมที่ไม่อยู่ในรูปตัวเงิน และไม่ใช้การจัดซื้อจัดจ้าง

การบริหารกองทุนฯ

จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2550 อนุมัติให้จัดตั้งโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และมอบหมายให้กรมการค้าต่างประเทศทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการบริหารฯ โดยมีโครงสร้างการบริหาร ดังนี้

1) คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า มีคณะกรรมการฯ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวม 12 คน โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน รายละเอียดขององค์ประกอบคณะกรรมการฯ มีดังนี้

- | | |
|---|---------------------|
| ▪ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ | ประธานกรรมการ |
| ▪ ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ ปลัดกระทรวงแรงงาน หรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ หรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ อธิบดีกรมการค้าภายใน หรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน | กรรมการ |
| ▪ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย | กรรมการ |
| ▪ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย | กรรมการ |
| ▪ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ | กรรมการและเลขานุการ |

หน้าที่: คณะกรรมการบริหารฯ มีหน้าที่พิจารณาอนุมัติ โครงการ และจัดสรรเงินช่วยเหลือฯ /กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบการติดตามประเมินผลโครงการที่ได้รับอนุมัติ /แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้ /มีอำนาจเรียกบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อมูล หรือส่งเอกสารใด ๆ

เพื่อประกอบการพิจารณาได้ /ปฏิบัติการณ์ใดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเงินช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวฯ

2) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า มีคณะกรรมการฯ จากหน่วยงานภาครัฐรวม 11 คน โดยมีรองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นประธาน รายละเอียดขององค์ประกอบคณะอนุกรรมการฯ มีดังนี้

- | | |
|--|-------------------------------|
| ▪ รองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ | ประธานอนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนสำนักงบประมาณ | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนกรมการค้าภายใน | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง | อนุกรรมการ |
| ▪ ผู้อำนวยการกองสิทธิประโยชน์ทางการค้า | อนุกรรมการและเลขานุการ |
| ▪ ผู้แทนกองคลัง | อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

หน้าที่: คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ มีหน้าที่กลั่นกรองโครงการที่เสนอขอใช้เงินนำเสนอโครงการที่ผ่านความเห็นชอบแล้วให้คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือพิจารณาอนุมัติ/ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือฯ /แต่งตั้งคณะทำงานฯ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ/ให้มีอำนาจเรียกบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง ให้ข้อมูล หรือส่งเอกสารใดๆ เพื่อประกอบการพิจารณา/ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารฯ มอบหมาย

3) คณะทำงานติดตามและประเมินผลทำให้ความช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

หน้าที่: คณะทำงานติดตามและประเมินผลฯ มีหน้าที่ศึกษา กำหนดแนวทาง ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับอนุมัติ จากคณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือฯ รวมทั้งจัดจ้างหน่วยงานราชการหรือ เอกชนเพื่อดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการที่ ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาค การผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า หรือเพื่อ ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผล

การใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ

ขอบเขตโครงการที่สามารถขอรับความช่วยเหลือ

- โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบ จากการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งอยู่ในรูปแบบของการสนับสนุนการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ (in kind) มีใช้การช่วยเหลือในรูปของตัวเงิน
- กลุ่มผู้ผลิต หรือกลุ่มผู้ประกอบการในสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร สินค้า อุตสาหกรรม ภาคธุรกิจบริการ ที่ได้รับผลกระทบ หรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก การเปิดเสรีทางการค้า
- กลุ่มผู้ผลิตสินค้าหรือบริการที่ประสงค์จะเสริมสร้างศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสทาง การตลาด การแข่งขันทางการค้า รวมทั้งการใช้สิทธิประโยชน์จากการเปิดเสรี ทางการค้าที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือในระยะสั้น

นอกจากนี้ โครงการจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของกระทรวงพาณิชย์ มีขอบเขตการดำเนินงานที่ สอดคล้องกับรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของกองทุนฯ มิเป็นโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ความ ช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ไม่เป็นโครงการกิจกรรมที่มุ่งในการจัดซื้อจัดจ้าง และไม่ใช่นโครงการ ที่ขัดกับพันธกรณีระหว่างประเทศและความตกลงการค้าเสรีอื่นใดที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ

- การศึกษาวิจัยและพัฒนา
- การจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการปรับปรุงธุรกิจ
- การฝึกอบรมอาชีพใหม่ให้กับคนงาน
- กิจกรรมที่มีผลโดยรวมต่อการสนับสนุนการบริโภค การตลาด ในภาคการผลิตหรือการบริการ
- การจัดอบรมเสริมสร้างให้มีความรู้เพื่อการปรับตัว

ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติการสนับสนุนจากกองทุนฯ

1) ผู้มีคุณสมบัติยื่นข้อเสนอโครงการตามระยะเวลาในประกาศที่คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือฯ กำหนด โดยยื่นใบสมัคร ข้อเสนอโครงการ เอกสารหลักฐานอื่น ๆ เสนอผ่านหน่วยงานของรัฐ สมาคม หรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ ส่งถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดภายในข้อเสนอที่ควรมีรายละเอียด ดังนี้

- ชื่อโครงการ
- ผู้เสนอโครงการ
- เสนอผ่านสถาบัน
- เหตุผลความจำเป็น
- วัตถุประสงค์ของโครงการ
- ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในสาขา
- รูปแบบการขอรับความช่วยเหลือ
- วิธีการดำเนินการ
- วงเงินที่เสนอ
- ระยะเวลาดำเนินการ
- ผลสัมฤทธิ์ ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- ตัวชี้วัดโครงการ

2) กรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวฯ รวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการในเบื้องต้น รวมทั้งให้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกรม มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเสนอโครงการด้วย หากข้อเสนอโครงการเข้าข่ายหลักเกณฑ์ของโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวฯ แต่มีรายละเอียดไม่สมบูรณ์หรือไม่เพียงพอทางฝ่ายเลขานุการฯ จะให้ผู้เสนอโครงการฯ นำกลับไปแก้ไข หรือกรณีที่โครงการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ จะแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอโครงการ

3) เมื่อข้อเสนอโครงการผ่านการพิจารณาความเป็นไปได้ในเบื้องต้นแล้ว จึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโครงการของคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเงินช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งนี้ หากโครงการได้รับความเห็นชอบในเบื้องต้นแต่รายละเอียดโครงการยังไม่สมบูรณ์จะส่งกลับไปยังผู้เสนอโครงการเพื่อปรับแก้ไข ในกรณีที่โครงการไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลั่นกรองฯ จะแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอโครงการ โดยองค์ประกอบคณะกรรมการกลั่นกรองฯ จะมีเพียงหน่วยงานจากภาครัฐเท่านั้น ได้แก่ รองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ (**ประธาน**) ผู้แทนสำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานปรมาณู ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ผู้แทนกรมการค้าภายใน ผู้แทนกองคลัง (**อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ**) และผู้อำนวยการกองสิทธิประโยชน์ทางการค้า (**อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ**)

ทั้งนี้ อนุกรรมการจะพิจารณาโครงการโดยใช้หลักเกณฑ์พิจารณาจาก ผลกระทบด้านปริมาณนำเข้าสินค้าประเภทเดียวกันจากต่างประเทศที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อสินค้าไทยที่ผลิตภายในประเทศหลังจากการเปิดเสรีทางการค้า ผลกระทบต่อราคาของสินค้าส่วนแบ่งการตลาด มีการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่องลดลง รวมถึงสินค้าที่ต้องการใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออก ภายใต้ข้อผูกพันของความตกลงการค้าเสรี ในรอบต่าง ๆ รวมทั้งอาเซียนด้วย ทั้งนี้ต้องมีผลการศึกษาระบุว่าภาคการผลิตหรือภาคบริการนั้นได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

4) หากคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เห็นชอบโครงการ จึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวฯ โดยองค์ประกอบคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณานุมัติโครงการและจัดสรรเงินช่วยเหลือให้กับโครงการ ที่ขอรับความช่วยเหลือ องค์ประกอบคณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ (**ประธาน**) ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน ปลัดกระทรวง

อุตสาหกรรมหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้แทน อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าภายในหรือผู้แทน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ (*กรรมการและเลขานุการ*)

5) กรรมการค้าต่างประเทศ ดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบต่อไป

รายได้และรายจ่ายของกองทุนฯ

โครงการช่วยเหลือฯ ของกรรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ มีแหล่งรายได้จากงบประมาณกลางของรัฐ แต่มีความแตกต่างจากแหล่งเงินได้ของกองทุน FTA เกษตรฯ ในส่วนของขั้นตอนการขอรับเงินงบประมาณ กล่าวคือ การได้มาของเงินงบประมาณของโครงการช่วยเหลือ กองทุน FTA พาณิชย์ จะต้องมีการขอรับข้อเสนอโครงการเข้ามาเพื่อทำการพิจารณากลับกรองตามขั้นตอน แล้วจึงส่งเรื่องต่อไปยังหน่วยงานต้นสังกัด หากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาไม่คงเหลือ จะสามารถส่งต่อมายังโครงการช่วยเหลือได้ ดังนั้น การดำเนินงานของกองทุนจึงอาจมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับงบประมาณและให้การช่วยเหลือได้ไม่ต่อเนื่องทุกปี ทั้งนี้ กองทุน FTA พาณิชย์ได้รับการจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น 605.91 ล้านบาท และมีการใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือโครงการต่างๆ จำนวน 427.86 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3-3 เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของกองทุน FTA พาณิชย์

รายรับ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
ปี 2550 (มิถุนายน - กันยายน)	40
ปี 2551	100
ปี 2552	100
ปี 2553	40
ปี 2554	70
ปี 2555	55
ปี 2556	55
ปี 2557	50
ปี 2558	12.91
ปี 2559	40
ปี 2560	20
ปี 2561	5
ปี 2562	-

รายรับ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
ปี 2563	18
ปี 2564	-
รวม	605.91

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก กองทุน FTA พาณิชย์

โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ

กองทุน FTA พาณิชย์เริ่มดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี 2550 จวบจนปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 13 ปีและกำลังก้าวเข้าสู่ปีที่ 14 ของการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อยู่ในภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยตั้งแต่ปี 2550 ถึงปี 2563 กองทุนฯ อนุมัติโครงการเพื่อช่วยเหลือไปแล้วจำนวนทั้งสิ้น 63 โครงการ สามารถจำแนกประเภทออกได้ 3 ประเภทย่อย ได้แก่ (1) กลุ่มสินค้าเกษตรจำนวน 32 โครงการ ช่วยเหลือสินค้าประเภท โคเนื้อ โคนม ชา ข้าว ส้ม ลิ้นจี่ สับปะรด หอมแดง ปลาน้ำจืด น้ำผึ้ง ไม้ดอก กาแฟอาราบิก้า และมะพร้าว (2) กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมจำนวน 22 โครงการ ช่วยเหลือสินค้าประเภท เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องหนัง ปลาป่น ยาแผนปัจจุบัน ยาสมุนไพร ยาแผนโบราณ เครื่องสำอางสมุนไพร พลาสติก สิ่งทอ และอัญมณี และ (3) กลุ่มภาคบริการจำนวน 9 โครงการ ช่วยเหลือบริการประเภท ธุรกิจร้านอาหาร โลจิสติกส์ ท่องเที่ยว ก่อสร้าง วิศวกรรม และโรงแรม ในปีงบประมาณ 2563 กองทุน FTA พาณิชย์เริ่มเปิดรับสมัครโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการประจำปี 2564 กำหนดให้ยื่นเสนอโครงการฯ ภายใน 31 มกราคม 2563

ทั้งนี้สามารถยกตัวอย่างโครงการที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนฯ ได้ดังนี้

โครงการโคเนื้อ

โครงการโคเนื้อ เป็นโครงการที่จัดกิจกรรมให้ความช่วยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) จัดทำระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Beef Traceability) เพื่อพัฒนาคุณภาพโคเนื้อ (2) ให้คำแนะนำในการพัฒนาแฟรนไชส์ร้านอาหารเนื้อและร้านสเต็ก (3) จัดฝึกอบรมเพื่อการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) (4) จัดฝึกอบรมการตัดแต่งเนื้อโคและแปรรูปเนื้อโค เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และ (5) พัฒนาตลาดและช่องทางการจำหน่าย รวมทั้งรณรงค์การบริโภคเนื้อโคไทย ทั้งนี้ โครงการสามารถทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจำหน่ายสินค้าได้ในราคาที่สูงขึ้น มีรายได้มากขึ้น เนื่องจากการยกระดับมาตรฐานการผลิตและการแปรรูปเนื้อโคไทยให้สามารถแข่งขันกับเนื้อโคนำเข้าได้ ทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในคุณภาพและความปลอดภัยของเนื้อโคไทยมากยิ่งขึ้น

โครงการสัม

โครงการสัม เป็นโครงการที่จัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสัม เพื่อยกระดับคุณภาพให้ปลอดภัยและมี อีกทั้งขยายช่องทางในการกระจายสินค้าและพัฒนากระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัม (2) วิจัยวิธีป้องกันและกำจัดโรคโรครินหนึ่งและการยืดอายุสัม อีกทั้งพัฒนาวิธีการทดสอบโรคโดยใช้ชุดทดสอบ (Test Kit) ให้กับเกษตรกร (3) จัดทำระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพ โดยใช้ระบบ QR Code ในการตรวจสอบย้อนกลับโดยผู้บริโภค ทั้งนี้ โครงการสามารถทำให้ผลผลิตสัมจากโครงการจำหน่ายได้ในราคาสูง เนื่องจากมีรสหวาน ปราศจากสารเคมีตกค้าง ราคาจำหน่ายต่อกิโลกรัมเปลี่ยนแปลงจาก 7-10 บาทไปเป็น 65-80 บาท อีกทั้งสามารถเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้าเพื่อจำหน่ายในตลาดบน ตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำ เช่น Tops Supermarket ได้

โครงการเครื่องหนัง

โครงการเครื่องหนัง เป็นโครงการที่จัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของอุตสาหกรรมเครื่องหนังไทย ผ่านการศึกษาเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำของอุตสาหกรรมเครื่องหนัง อีกทั้งสำรวจข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อให้เห็นภาพรวมโครงสร้างของอุตสาหกรรมเครื่องหนัง (2) รวบรวมข้อคิดเห็น แล้วนำมาวิเคราะห์หาภาพจำลองเหตุการณ์ (Scenarios) ในอีก 5 ปี ข้างหน้า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับกลยุทธ์ โดยมีผู้ประกอบการเข้าร่วม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมต้นน้ำ (ฟอกหนัง) กลุ่มผู้ค้าวัตถุดิบและ Non-leather กลุ่มกระเป๋าสตรี กลุ่มรองเท้าชาย กลุ่มรองเท้ากีฬา กลุ่มผู้นำเข้าและส่งออก และกลุ่มเครื่องประดับจากหนัง (Accessories) ทั้งนี้ โครงการสามารถสร้างแนวทางปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Road Map) ได้

โครงการยาแผนปัจจุบัน

โครงการยาแผนปัจจุบัน เป็นโครงการที่จัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาแผนปัจจุบันตามเกณฑ์ GMP แบบ Pharmaceutical Inspection Co-operation Schemes (PIC/S) และจัดทำคู่มือประกอบฉบับภาษาไทย (2) ให้คำแนะนำและจัดทำแบบตรวจประเมินมาตรฐานด้วยตัวเอง สำหรับสถานที่ผลิตยาแผนปัจจุบัน ตามข้อกำหนดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ GMP แบบ PIC/S (3) อบรมบุคลากรใน

อุตสาหกรรมยา เพื่อให้ทำหน้าที่ผู้ฝึกสอน (Trainer) อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องและง่ายต่อความเข้าใจ และ (4) เป็นโครงการนำร่องของโรงงานที่มีความพร้อม ที่จะได้รับการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GMP แบบ PIC/S

โครงการบริการท่องเที่ยว

โครงการบริการท่องเที่ยว เป็นโครงการที่จัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ศึกษา ประชุม วิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และสมาคมธุรกิจ (2) ศึกษาและวิจัยเพื่อเผยแพร่ พร้อมจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากร (3) อบรมบุคลากรระดับปฏิบัติและระดับผู้บริหารในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการในพื้นที่นำร่อง ให้สามารถปรับตัวและเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน และ (4) จัดชุดปฏิบัติการจากตัวแทนภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อให้คำแนะนำ

โครงการบริการขนส่ง

โครงการบริการขนส่ง เป็นโครงการที่จัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ฝึกอบรม พัฒนาศักยภาพบุคลากรของผู้ให้บริการขนส่ง เช่น เทคนิคการให้บริการในระบบขนส่ง การจัดการด้านการตลาด เป็นต้น (2) ให้คำปรึกษาแนะนำ ณ สถานประกอบการ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการให้บริการขนส่ง และ (3) พัฒนาระบบ E-Logistic เพื่อเป็นระบบแม่ข่ายสำหรับผู้ให้บริการขนส่งในการเชื่อมโยงถึงผู้ซื้อบริการด้วยระบบออนไลน์และระบบบริหารการขนส่ง

กฎ ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับกองทุน

- มติคณะรัฐมนตรี
- คำสั่งกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารฯ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ และคณะทำงานติดตามและประเมินผล

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดตั้ง

กองทุนจัดตั้งขึ้นตามแนวนโยบายรัฐ เพื่อเพิ่มขอบเขตการช่วยเหลือให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของประเทศ ดังนั้น การริเริ่มโครงการจึงไม่มีอุปสรรคหรือปัญหามากนัก อย่างไรก็ตาม การต้องมีการจัดทำมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เพื่อแสดงหลักฐานให้เห็นว่าโครงการมีความสำคัญอย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดในการจัดทำที่ต้องใช้ความละเอียดอย่างมาก

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร

- การดำเนินงานของกรมการค้าต่างประเทศยังไม่ใช้รูปแบบกองทุน แต่เป็นการตั้งของบประมาณเป็นโครงการซึ่งจะถูกจำกัดด้วยกรอบงบประมาณรายปี ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในระยะยาวได้
- โครงการเป็นการจ่ายขาดเพื่อช่วยเหลือเชิงเทคนิคเป็นระยะ 1 ปี ทำให้ขาดความต่อเนื่อง
- โครงการใช้เวลานานในการอนุมัติ เนื่องจากการเขียนโครงการที่ไม่ถูกต้อง
- การที่โครงสร้างบริหารที่ใหญ่เกินไปทำให้การนัดหมายประชุมอนุมัติทำได้ยาก
- การพิจารณาเป็นรายโครงการ ไม่ใช่ รายสินค้า ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการ
- ช่วยเหลือตลอดห่วงโซ่สินค้าจึงทำให้การดำเนินงานไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ
- รูปแบบของการช่วยเหลือเป็นลักษณะ In kind คือการให้คำปรึกษา ฝึกอบรม ทำกิจกรรมส่งเสริมการตลาดและการบริโภค โดยไม่ได้เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินหรือการลงทุน ซึ่งอาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ขอรับความช่วยเหลือได้

- กลุ่มผู้ขอรับความช่วยเหลือยังขาดความรู้ในการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอรับความช่วยเหลือตามที่ภาครัฐกำหนด
- โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัว ของกรมการค้าต่างประเทศมีรูปแบบกิจกรรมที่เน้นการฝึกอบรม ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับมักจะตกไปอยู่ที่ผู้ทำการวิจัยมากกว่า โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะยังไม่ได้รับประโยชน์ที่แท้จริง
- หลายโครงการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากทีมที่ปรึกษาโครงการอาจจะไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญอย่างแท้จริงในทุกมิติ จึงไม่สามารถทำงานได้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบได้

3.1.2 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ที่จัดตั้งเป็นการทั่วไปโดยองค์กรของรัฐ

นอกเหนือจากโครงการที่จัดทำเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะ ยังมีโครงการที่ให้ความช่วยเหลือเป็นการทั่วไป หากแต่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประกอบการ หรือแรงงานที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยโครงการเหล่านี้ได้มีการจัดทำโดยองค์กรต่าง ๆ เช่น

สำนักงานพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สพข.) ภายใต้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2545 สพข. มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาวในปี 2554 โดยมีจุดประสงค์ในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ผ่านความร่วมมือกับกระทรวงต่างๆ โครงการสำคัญ อาทิ การจัดทำกลุ่มธุรกิจ (Cluster) เพื่อผลักดันให้เศรษฐกิจไทยบรรลุสู่ระดับเศรษฐกิจที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Cluster) ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมอาหาร ท่องเที่ยว และชิ้นส่วนยานยนต์

กลุ่มเป้าหมาย: เน้นการพัฒนาในภาพรวมของอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ต้องการปรับโครงสร้างให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ: ประสานงานและสร้างการบูรณาการในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กระทรวงแรงงาน

เนื่องมาจาก การเปิดเสรีทำให้อุตสาหกรรมหลายประเภทสูญเสียความสามารถในการแข่งขันต้องปิดตัวไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อคนงานและก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน หรือเมื่อการเปิดเสรีการค้าส่งผลให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมบางชนิดที่มีความสามารถในการสร้างงาน ก็ต้องการการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อตอบโจทย์ต่อความต้องการของแรงงานที่เพิ่มขึ้น แรงงานดังกล่าว สามารถเข้าขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีอยู่ภายใต้กระทรวงแรงงาน เช่น กรมจัดหางาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประกันสังคม

กลุ่มเป้าหมาย: แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการยุติกิจการของสถานประกอบการ

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ: ดำเนินการช่วยเหลือโดยอาศัยกลไกจากกองทุนหมุนเวียนภายใต้กระทรวงแรงงานเพื่อช่วยเหลือ เช่น กองทุนหมุนเวียนภายใต้กรมการจัดหางาน เพื่อดำเนินการฝึกอาชีพ และจัดหางานให้เพื่อทำงานที่บ้าน หรือจัดหางานใหม่เพื่อการดำรงชีพ นอกจากนี้ ยังมีการช่วยเหลือผ่านเงินชดเชยจากประกันสังคมแก่แรงงานที่ได้รับผลกระทบ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สืบเนื่องมาจากหนึ่งในกลุ่มสินค้าที่มีการนำเข้ามากคือ สินค้าเกษตร ซึ่งคิดเป็นมูลค่าต่อปีกว่า 7 ล้านล้านบาท ทำให้มีความเป็นไปได้ที่สินค้านำเข้าจะมีคุณภาพสูงกว่า หรือ ราคาถูกกว่าจากความแตกต่างทางด้านต้นทุนและกระบวนการผลิต กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการพิเศษที่มีส่วนช่วยเหลือเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร เช่น โครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านการเกษตร โครงการปรับปรุงคุณภาพสินค้าการเกษตรและการตลาด

กลุ่มเป้าหมาย: เกษตรกรผู้ที่ได้รับผลกระทบ และต้องการปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของตน

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ: ช่วยเหลือเชิงเทคนิคโดยการเข้าช่วยเหลือเกษตรกรจากหน่วยงานวิชาการของภาครัฐ เช่น กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือช่วยเหลือผ่านการเข้าพียงราคาและรับซื้อสินค้าเกษตรกรรมที่ล้นตลาด

กระทรวงอุตสาหกรรม

จากการศึกษาสินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุด พบว่าในปี 2562 ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบ เช่นเดียวกับการส่งออกที่ เครื่องจักร เครื่องใช้กล และส่วนประกอบรับอันดับ 1 โดย เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบรับอันดับ 2 ความสำคัญของอุตสาหกรรมที่มีต่อไทย กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการจัดตั้งโครงการเพื่อช่วยเหลือแรงงานและผู้ประกอบการ เช่น โครงการพัฒนาการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงอุตสาหกรรม (Cluster) ซึ่งร่วมมือกับสภาพัฒน์ โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs โครงการบริการเงินสมทบจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรภาคอุตสาหกรรม - Training Fund

กลุ่มเป้าหมาย: แรงงานและผู้ประกอบการ

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ: ช่วยเหลือโดยการริเริ่มโครงการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น สพข. รวมไปถึงการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือในการฝึกอาชีพ

กระทรวงพาณิชย์

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหน่วยงานสนับสนุนการค้า ผ่านกรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า มีโครงการเช่น โครงการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรในประเทศและต่างประเทศ โครงการสนับสนุนพัฒนาระบบโลจิสติกส์สำหรับผู้นำเข้าและส่งออก

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้ประกอบการ

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ: ช่วยเหลือโดยการริเริ่มและดำเนินโครงการผ่านกรมภายใต้กระทรวงพาณิชย์ เช่น กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมการ

ค้าต่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อพัฒนา เชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า และสร้างขีดความสามารถให้แก่ธุรกิจ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 เพื่อช่วยเหลือ SMEs ผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการร่วมทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันธุรกิจไทย โครงการเครือข่ายส่งเสริมการนำนวัตกรรมไปใช้ในเชิงพาณิชย์ โครงการยกระดับมาตรฐานสินค้า โครงการส่งเสริมพัฒนาตลาดอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้ประกอบการ SMEs

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ: ช่วยเหลือด้านการเงินผ่านเงินกู้ระยะยาว ดอกเบี้ยต่ำ ปรับมาตรการการปล่อยสินเชื่อของธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)

ภายใต้วิสัยทัศน์ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการสร้างสรรค์นวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทย และเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จึงกำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต หรือ มาตรการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

กลุ่มเป้าหมาย: นักลงทุน

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ: ช่วยเหลือผ่านการให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี ปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของ BOI ฝึกอบรมแรงงาน และอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ

นอกจากนี้ หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ได้มีกองทุนที่ดำเนินการภายใต้การกำกับของ พระราชบัญญัติการบริหารกองทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ที่มีส่วนช่วยในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า อาทิ

➤ **กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร กรมการค้าภายใน**

■ **วัตถุประสงค์**

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2560 หมวดที่ 3 กองทุนและการบริหารกองทุน ข้อที่ 16 ระบุ วัตถุประสงค์ของกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรไว้ว่า เป็นกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรทั้งระบบและครอบคลุมสินค้าเกษตรทุกชนิด

■ **งบประมาณที่ได้รับ**

กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรได้รับเงินงบประมาณล่าสุด ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวนเงินทั้งสิ้น 500 ล้านบาท

■ **แหล่งรายได้**

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร พ.ศ. 2534 ข้อ 18 กำหนดไว้ว่า กองทุนประกอบด้วย (1) เงินที่ได้รับจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี (2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ (3) ดอกผลของเงินกองทุน และ (4) เงินที่รัฐบาลอุดหนุนให้

■ **หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ**

กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรกำหนดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรไว้ทั้งสิ้น 2 มาตรการ ได้แก่

1) มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรด้านการตลาด โดยแบ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่สินค้าที่ผลิตเกินความต้องการภายในประเทศ และเหลือส่งออก เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง กาแฟ มันสำปะหลัง เป็นต้น การให้ความช่วยเหลือสินค้าที่ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ เช่น กระเทียม หอมแดง หอมหัวใหญ่ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และปศุสัตว์ เป็นต้น และการให้ความช่วยเหลือสินค้าที่ผลิตไม่เพียงพอ และต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น กากถั่วเหลือง ปลาป่น และฝ้าย เป็นต้น

2) มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรด้านการผลิต โดยเป็นการให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา ระบบส่งเสริมการเกษตร สินเชื่อระยะยาว การเงิน เพื่อจัดตั้งกองทุนที่ดิน

ทั้งนี้ โครงการที่จะขอรับการสนับสนุนจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ที่กำหนดการใช้จ่ายเงินเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกษตรกรทั้งระบบ และครอบคลุมสินค้าเกษตรทุกชนิด (ยกเว้นสินค้าที่มีการจัดการระบบโดยกฎหมายกำหนดใช้เฉพาะอยู่แล้ว เช่น อ้อยและปาล์ม) เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

- 1) ช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการตลาด เพื่อรักษาระดับราคา หรือยกระดับราคาสินค้าเกษตร
- 2) พัฒนาโครงสร้างการผลิต และการปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
- 3) ช่วยเหลือเกษตรกรในด้านสินเชื่อ และการดำเนินงานของกองทุนที่ดิน
- 4) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนไม่เกินร้อยละ 1 ของเงินกองทุน
- 5) ช่วยเหลือสินค้าเกษตรที่มีกฎหมายกำหนดให้มีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบอยู่แล้ว โดยผ่านกองทุนซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นการเฉพาะคราวและมีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อคุ้มครองและรักษาประโยชน์ของเกษตรกร

■ ปัญหาและอุปสรรค

กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เป็นกองทุนที่ดำเนินการช่วยเหลือผ่านการนำเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรประจำปีเข้าแทรกแซงกลไกตลาด ด้วยการรับซื้อสินค้าเกษตรที่มีปริมาณอุปทานส่วนเกินจนเกิดสภาวะสินค้าเกษตรกรรมล้นตลาดด้วยเหตุนี้ การช่วยเหลือจึงไม่ใช่การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ และอาจทำให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณภาครัฐสามารถแก้ไขปัญหาและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบเพียงระยะสั้นเท่านั้น

➤ เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมการข้าว

■ วัตถุประสงค์

เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมการข้าวจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และคุณภาพผลผลิตข้าว พัฒนาศักยภาพชาวนา และองค์กรชาวนาให้เข้มแข็ง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิตข้าว และ

เครื่องจักรกลการเกษตร ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าข้าว ผลิตภัณฑ์แปรรูป และผลพลอยได้จากข้าว และวิจัยและพัฒนารูปแบบบูรณาการด้านการผลิต การแปรรูป และบรรจุภัณฑ์ข้าว

- งบประมาณที่ได้รับ
 - เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมการข้าวได้รับเงินงบประมาณล่าสุดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวนเงินทั้งสิ้น 150 ล้านบาท

➤ กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- วัตถุประสงค์
 - กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ทางการเงินสำหรับการก่อตั้ง ปรับปรุง และพัฒนากิจการให้มีประสิทธิภาพ
- งบประมาณที่ได้รับ
 - กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้รับเงินงบประมาณล่าสุดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวนเงินทั้งสิ้น 913,094,400 บาท
- แหล่งรายได้
 - ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มาตรา 32 กำหนดให้กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วยเงินจากแหล่งต่างๆ ดังนี้
 - 1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
 - 2) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
 - 3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสทบกองทุน
 - 4) ดอกผลหรือรายได้ของกองทุน
 - 5) เงินอื่นที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน

➤ กองทุนพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

■ วัตถุประสงค์

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ให้จัดตั้ง กองทุนพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation-Based Enterprise Development Fund: TED Fund) ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อดำเนินงานสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการรายใหม่ ให้สามารถดำเนินธุรกิจบนฐานขององค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเป็นตัวเร่งสำคัญในการเพิ่มปริมาณการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน และก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจที่มีความก้าวหน้าและยั่งยืน

■ งบประมาณที่ได้รับ

กองทุนพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้รับเงินงบประมาณล่าสุดตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวนเงินทั้งสิ้น 1 ล้านบาท

■ แหล่งรายได้

ตามระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม พ.ศ. 2560 ข้อ 8 ระบุรายละเอียดเงินและทรัพย์สินของกองทุนว่าประกอบด้วยรายการดังนี้

- 1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- 2) เงิน ทรัพย์สิน หนี้ ที่โอนมาจากกองทุนตั้งตัวได้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนตั้งตัวได้ พ.ศ. 2555
- 3) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 4) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้กองทุน
- 5) เงินที่ได้รับจากการดำเนินงานของกองทุน
- 6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- 7) รายได้อื่น

■ หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ³

การส่งเสริมและสนับสนุนของกองทุนจะดำเนินการในลักษณะสนับสนุนทุนอุดหนุนบางส่วน (Matching Grant) หรือทุนอุดหนุนสมทบกำหนดเงื่อนไขการส่งคืนเมื่อโครงการประสบความสำเร็จเชิงพาณิชย์ (Recoverable Grant) ในการพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ บริการใหม่ หรือกระบวนการผลิต กระบวนการให้บริการใหม่ ซึ่งครอบคลุมกระบวนการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ พิสูจน์ความเป็นไปได้ทางการตลาด การจัดทำแผนธุรกิจ การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบวิศวกรรม การทดลองผลิตระดับอุตสาหกรรม การทดสอบและขอรับรองมาตรฐาน การเสาะหาลูกค้าหรือตลาดใหม่ และการทดสอบตลาด รวมทั้งสนับสนุนนวัตกรรม การจัดการเพื่อให้ธุรกิจสามารถขยายผลเชิงพาณิชย์ได้จริงเป็นรูปธรรม โดยสนับสนุนแก่นักศึกษา หรือผู้ที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษามาไม่เกิน 7 ปี หรือบุคลากรในสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย หรือผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อมหรือวิสาหกิจเริ่มต้นที่มีการดำเนินงานด้านการพัฒนานวัตกรรม ร่วมกันสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน เพิ่มริเริ่มหรือขยายธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ทั้งนี้ กองทุนกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะสำคัญที่โครงการที่ขอรับการสนับสนุนอย่างน้อยต้องมี ดังต่อไปนี้

- 1) มีการพัฒนาธุรกิจบนฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีศักยภาพทางการตลาด สามารถต่อยอดเชิงพาณิชย์ และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
- 2) มีความต้องการพัฒนา ปรับปรุง หรือขยายผลด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3) มีผลลัพธ์หรือผลผลิตที่ชัดเจนภายในระยะเวลาที่รับการสนับสนุนทุน
- 4) มีความพร้อมในการร่วมลงทุนในลักษณะที่เป็นงบประมาณ (In cash) หรือที่เป็นการสนับสนุนอย่างอื่น (In kind) ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของมูลค่าโครงการ
- 5) มีความร่วมมือด้านการพัฒนานวัตกรรมหรือการพัฒนาศักยภาพร่วมกับสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย
- 6) มีความพร้อมและแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการดำเนินงานโครงการและมีแนวโน้มที่จะประกอบธุรกิจต่อเนื่อง
- 7) ไม่เป็นผู้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นในโครงการเดียวกันระหว่างยื่นข้อเสนอโครงการจนถึงพิจารณาโครงการ เว้นแต่ทุนนั้นเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ซ้ำซ้อนกับค่าใช้จ่ายที่ขอรับการสนับสนุนตามประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนา

³ ระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม พ.ศ. 2560

ผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนทุนพัฒนา
ผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ประเภทการสนับสนุนทุนอุดหนุนสมทบ
บางส่วน พ.ศ. 2560

8) ลักษณะสำคัญอื่นที่กองทุนกำหนด

➤ กองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

■ วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนด้านการเงินสำหรับการดำเนินการโครงการของ
ภาครัฐและเอกชนด้านการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศให้มีความคล่องตัว รวมทั้ง
การปกป้องผลประโยชน์ในทางการพาณิชย์ การแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการส่งออก
ให้สามารถดำเนินการได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจโลก

2. เพื่อเป็นแหล่งเงินเสริมเงินงบประมาณสำหรับการดำเนินงานตามแผนงาน/
โครงการด้านการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศให้มีความคล่องตัว รวมทั้งการ
ปกป้องผลประโยชน์ในทางการพาณิชย์ การแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการส่งออกให้
บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

■ งบประมาณที่ได้รับ

กองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้รับเงินงบประมาณล่าสุดตาม
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวนเงิน
ทั้งสิ้น 695 ล้านบาท

■ แหล่งรายได้

ตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่ง
สินค้า พ.ศ. 2522 ระบุเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ รวม
ไปถึงรายละเอียดเกี่ยวกับเงินและทรัพย์สินของกองทุน ซึ่งประกอบไปด้วย

1) ค่าธรรมเนียมพิเศษตามมาตรา 6 (ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดย
อนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษ รวมทั้งแก้ไข
เพิ่มเติมหรือยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษในการส่งออกหรือในการนำเข้า)

2) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากรัฐบาลหรือจากแหล่งต่างๆ ภายในประเทศ
หรือต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศหรือบุคคลอื่น

3) ดอกผลของเงินกองทุน

- หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ⁴

ใช้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ การซื้อ การจ้าง การเช่า การใช้จ่ายเงิน ตลอดจน การเบิกจ่าย และการเก็บรักษาเงินกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2553 โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง และหากมีวิธีการอื่นใดซึ่งมิได้กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์นี้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ โดยอนุโลม และในกรณีที่ไม่มีระเบียบของทางราชการกำหนดไว้หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากระเบียบของทางราชการ ให้ขออนุมัติจากคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการบริหารกองทุนฯ พ.ศ.2541 ข้อ 13

สำหรับการดำเนินงานของภาคเอกชนจะมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่สามารถเบิกจ่ายจากเงินกองทุนฯ ได้ตามหลักเกณฑ์กิจกรรมและประเภทค่าใช้จ่ายจากเงินกองทุนฯ ของภาคเอกชน พ.ศ.2545

- ปัญหาและอุปสรรค

กองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ประสบปัญหาเช่นเดียวกับกองทุนอื่นๆ เนื่องจากแรกเริ่มกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ มีแหล่งเงินทุนหลักจากการเก็บค่าธรรมเนียมจากการค้าระหว่างประเทศ (Premium) และนำเงินดังกล่าวเข้าสู่กองทุน แต่เมื่อดำเนินงานต่อมาจนถึงปัจจุบัน รายได้ในส่วนดังกล่าวมีสัดส่วนที่น้อยลง และจำเป็นต้องพึ่งพางบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล ซึ่งอาจทำให้ขาดสภาพคล่องในการดำเนินงานของกองทุน หรืออาจดำเนินงานในกิจกรรมเร่งด่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

3.2 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของต่างประเทศ

หลังจากศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือที่รัฐให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในปัจจุบันของไทย ทำให้เห็นถึงลักษณะของกองทุนช่วยเหลือของไทยว่ามีรูปแบบการจัดตั้ง การบริหาร รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ กระบวนการในการขอใช้ประโยชน์จากกองทุนช่วยเหลือ ที่มาและจำนวนของเงินงบประมาณ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือ ที่ได้ชื่อว่าเป็นกองทุนที่มีเป้าหมายใน

⁴ เข้าถึงได้จาก https://www.ditp.go.th/download/pdf/info_gen2556.pdf

การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า อย่างไรก็ตาม การพิจารณาศึกษาตัวอย่างจากมาตรการและกลไกภายในประเทศไม่เพียงพอต่อการกำหนดนโยบาย การปรับปรุงกองทุนช่วยเหลือ เดิม และการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือ ใหม่ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจากตัวอย่างมาตรการหรือกลไกที่ต่างประเทศใช้เพื่อช่วยเหลือประชากรในประเทศ ประกอบไปด้วย สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย สหภาพยุโรป และเวียดนาม

รูปแบบของมาตรการหรือกลไกให้ความช่วยเหลือของต่างประเทศที่มอบให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าสามารถแบ่งออกได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

- มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะ ได้แก่ โครงการ Trade Adjustment Assistance ของสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเกาหลี
- มาตรการหรือกลไกที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจซึ่งผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าก็จัดว่าอยู่ในขอบเขตของมาตรการหรือกลไกดังกล่าว ได้แก่ กองทุน European Globalization Fund ของสหภาพยุโรปและ Steel Foundation ของออสเตรเลีย
- มาตรการหรือกลไกให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีวัตถุประสงค์ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้า เช่น นโยบายประกันการว่างงาน ซึ่งเป็นนโยบายที่ภาครัฐจะช่วยเหลือทางการเงินและทางเทคนิคแก่บุคคลที่ว่างงานจากการถูกเลิกจ้างเนื่องจากกิจการเลิกประกอบธุรกิจ แต่ไม่มีการจัดตั้งเป็นโครงการอย่างเป็นทางการ ได้แก่ มาตรการประกันการว่างงานของเวียดนาม

ทั้งนี้ มาตรการและกลไกช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ ของต่างประเทศมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของสหรัฐอเมริกา

Trade Adjustment Assistance (TAA) เป็นมาตรการสำหรับการเป็นมาตรการสำหรับการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ปรากฏแนวคิดครั้งแรกภายใต้ Trade Expansion Act ปี ค.ศ. 1962 มาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเบื้องต้นเพื่อตอบโต้การเจรจาความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade: GATT) ในรอบ

เคนเนดี (Kennedy Round) โดยมีจุดประสงค์หลักสามประการหลัก ได้แก่ ประสิทธิภาพ (Efficiency) ความเท่าเทียม (Equity) และการชดเชย (Political Compensation) ผ่านการแก้ไขทั้ง ปัญหาด้านเศรษฐกิจและการเมือง ทั้งการลดแรงเสียดทานการเมือง (Political Friction) ของความ ตกลง และลดความผันผวนของผลกระทบจากการว่างงานชั่วคราว (Frictional Unemployment)

ต่อมา เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าร่วมเจรจากับองค์การการค้าโลกในรอบโตเกียว (WTO's Tokyo Round Negotiation) จึงริเริ่มแนวคิดการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการก่อตั้งโครงการ ช่วยเหลือ TAA อย่างเป็นทางการ ในปี ค.ศ. 1974 โดยแล้วเสร็จและประกาศใช้ เมื่อเดือน มกราคม ค.ศ. 1975 การดำเนินงานของมาตรการ TAA ประสบปัญหาและอุปสรรคเรื่อยมา ทำให้ ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้มาตรการ TAA สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ต้องการ ขอรับความช่วยเหลือได้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงสำคัญรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 การเปลี่ยนแปลงเมื่อปี ค.ศ. 2002 ภายใต้กฎหมาย Trade Adjustment Assistance Reform Act (TAARA) ดำเนินการเพิ่มผลประโยชน์ต่างๆ เข้ามา เช่น การประกัน รายได้ (Wage Insurance) การได้รับสิทธิลดหย่อนภาษีตามค่าใช้จ่ายประกันสุขภาพ (Health Coverage Tax Credit: HCTC) ส่งผลให้มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นถึง 2 เท่าและมี ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า

ครั้งที่ 2 การเปลี่ยนแปลงเมื่อปี ค.ศ. 2009 ภายใต้กฎหมาย Trade and Globalization Adjustment Assistance Act of 2009 (TGAAA) ดำเนินการเพิ่มสิทธิประโยชน์ อำนวย ความสะดวกต่อการขอรับความช่วยเหลือ และลดภาระผูกพันให้น้อยลง เช่น เพิ่มแรงงานจาก หน่วยงานสาธารณะและภาคการบริการเข้าในผู้มีสิทธิ์ขอความช่วยเหลือ เพิ่มการสนับสนุนผ่าน การฝึกอาชีพเป็น 26 สัปดาห์ แรงงานไม่ต้องร่วมจ่ายจำนวนร้อยละ 10 ของการจ่ายเงินรวม สำหรับการประกันภัย (Co-Pays) สำหรับการหางานและเบี่ยงการย้ายที่อยู่สำหรับการทำงาน (Relocation Allowance) เป็นต้น

ครั้งที่ 3 การเปลี่ยนแปลงเมื่อปี ค.ศ. 2011 ภายใต้กฎหมาย Trade Adjustment Assistance Extension Act of 2011 (TAAEA) โดยมีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขผู้มีสิทธิ์ขอรับ ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวชี้แจงรายละเอียดความช่วยเหลือที่มอบให้ เช่น การ ฝึกอาชีพ (Training) เบี้ยเลี้ยงการปรับตัวใหม่ (Readjustment Allowances) ความช่วยเหลือเบี่ยง ประกันสุขภาพ (Assistance with Healthcare Premium Costs) เป็นต้น

ครั้งที่ 4 การเปลี่ยนแปลงเมื่อปี ค.ศ. 2015 ภายใต้กฎหมาย Trade Adjustment Assistance Reauthorization Act of 2015 (TAARA) โดยมีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขผู้มีสิทธิ์ขอรับความช่วยเหลือเพิ่มเติม สิทธิประโยชน์ที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือจะได้รับ อีกทั้ง แก้ไขประมวลกฎหมายภาษีอากรของสหรัฐอเมริกา เพื่อเตรียมพร้อมระบบเครดิตภาษีด้านสุขภาพ (Health Coverage Tax Credit: HCTC) รูปแบบใหม่สำหรับผู้ได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการ TAA

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ

มาตรการ TAA เป็นมาตรการที่ออกแบบเพื่อตอบสนองในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมาตรการดังกล่าวนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท ได้แก่

มาตรการ TAA สำหรับแรงงาน (TAA for Workers) ภายใต้การกำกับของกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริกา

มาตรการ TAA สำหรับแรงงานให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานที่ต้องสูญเสียงาน โดยต้องแสดงให้เห็นว่าการเสียนั้นๆ เกิดจากงานที่เคยทำย้ายออกไปประกอบนอกสหรัฐอเมริกา หรืองานนั้นๆ ได้รับผลโดยตรงจากสภาพการแข่งขันอันเนื่องมาจากการนำเข้าสินค้า ทั้งนี้ มาตรการช่วยเหลือที่สามารถมอบให้แก่ผู้ขอรับความช่วยเหลือ ได้แก่

- **เบี้ยการปรับตัวใหม่ (Trade Readjustment Allowances)** เป็นการสนับสนุนรายให้แก่ผู้ได้รับความช่วยเหลือขณะเข้าร่วมการฝึกอาชีพแบบเต็มเวลา (Full-time Training) จำนวนเงินของเบี้ยขึ้นอยู่กับสิทธิประโยชน์ของเงินประกันการว่างงาน (Unemployment Insurance: UI) ประจำสัปดาห์ของบุคคลนั้นๆ ทั้งนี้ เบี้ยการปรับตัวใหม่แบ่งออกได้เป็นสามประเภทย่อย ได้แก่ (1) Basic TRA เบี้ยเบื้องต้นที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือจะได้รับจากมาตรการ เป็นจำนวนเงินที่คำนวณจากเงินประกันการว่างงาน จ่ายเป็นระยะเวลา 52 สัปดาห์ โดยจะต้องเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ TAA-Approved Training (2) Additional TRA เบี้ยเพิ่มเติมเป็นระยะเวลา 65 สัปดาห์ ทั้งนี้ ผู้ที่จะได้รับต้องเป็นผู้ที่หมดสิทธิ์จาก Basic TRA แล้วเท่านั้น และ (3) Completion TRA เบี้ยเพิ่มเติมเป็นระยะเวลา 13 สัปดาห์ ทั้งนี้ ผู้ที่จะได้รับต้องเป็นผู้ที่หมดสิทธิ์จาก Basic TRA และ Additional TRA แล้วเท่านั้น

- **การฝึก (Training)** โดยมีทางเลือกหลากหลายทางให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือได้ตัดสินใจ เช่น การฝึกภายในห้องเรียน (Classroom Training) การฝึกอาชีพ (On The-Job Training) การฝึกโดยเฉพาะเพื่อตอบสนองความต้องการของนายจ้าง เฉพาะกลุ่ม การฝึกงาน (Apprenticeship Programs) การศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษา (Post-Secondary Education) ฝึกภาษา คณิตศาสตร์ เป็นต้น
- **ระบบเครดิตภาษีสุขภาพ (Health Coverage Tax Credit: HCTC)** ซึ่งเป็นระบบสำหรับการจ่ายเบี้ยประกันสุขภาพบางส่วน เพื่อให้ผู้อยู่ภายใต้ระบบการประกันสุขภาพที่มีคุณภาพ
- **เงินช่วยเหลือเพื่อการจ้างงานใหม่ (Reemployment Trade Adjustment Assistance: RTAA)** ซึ่งเป็นการมอบค่าจ้างเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่ได้รับการจ้างงานใหม่ โดยเงินเพิ่มเติมนี้คำนวณจากร้อยละ 50 จากผลต่างของค่าจ้างเก่าและค่าจ้างใหม่ ช่วยเหลือมากที่สุด 10,000 เหรียญสหรัฐ จ่ายให้เป็นเวลา 2 ปี ทั้งนี้ ผู้ที่มีสิทธิ์ในการขอรับความช่วยเหลือ จะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 50 ปี และมีค่าจ้างที่ได้รับจากนายจ้างใหม่ไม่เกิน 50,000 เหรียญสหรัฐต่อปี
- **บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจ้างงาน (Employment and Case Management Services)** โดยให้ความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ จากรัฐที่อาศัยอยู่ เช่น พัฒนาแผนการทำงานส่วนบุคคลเพื่อระบุเป้าหมายในการทำงาน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอาชีพที่เปิดอยู่ เป็นต้น
- **เบี้ยการหางาน (Job Search Allowances)** เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินโดยครอบคลุมรายได้ที่เกิดขึ้นระหว่างการหางานนอกพื้นที่อาศัยของตน โดยจะชำระเงินคืนร้อยละ 90 ของต้นทุนที่จ่ายไป มากที่สุดจำนวน 1,250 เหรียญสหรัฐ ทั้งนี้ ผู้ที่จะขอรับความช่วยเหลือต้องยื่นใบสมัครแสดงความจำนงในการขอเบี้ยการหางานก่อนเริ่มการหางาน โดยต้องอยู่ในภายใน 365 วันหลังจากการออกจากการทำงาน หรือภายใน 182 วันหลังจากการจบการฝึกอาชีพ
- **เบี้ยการย้ายที่อยู่ (Relocation Allowances)** เป็นการให้ความช่วยเหลือผ่านการชำระคืนจำนวนร้อยละ 90 ของค่าใช้จ่ายในการย้ายที่อยู่ตนเอง ครอบคลุมไปยังละแวกใหม่ ซึ่งเป็นละแวกของงานใหม่ มากสุด 1,250 เหรียญสหรัฐ ทั้งนี้ ผู้ที่จะ

ขอรับความช่วยเหลือต้องยื่นใบสมัครแสดงความจำนงในการขอเบี่ยงการหางานก่อนเริ่มการหางาน โดยต้องอยู่ในภายใน 365 วันหลังจากการออกจากกรงาน หรือภายใน 182 วันหลังจากการจบการฝึกอาชีพ

มาตรการ TAA สำหรับธุรกิจ (TAA for Firms) ภายใต้การกำกับของกระทรวงพาณิชย์ สหรัฐอเมริกา

มาตรการ TAA สำหรับธุรกิจ เป็นการให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคแก่ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบทางการค้า เพื่อปรับกลยุทธ์ของการทำธุรกิจให้สามารถคงความสามารถในการแข่งขันภายในตลาดเช่นเดิมได้ โดยมีขั้นตอนหลักสามขั้น ได้แก่

- ธุรกิจต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการค้า ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
 - (1) แรงงานจำนวนมากหรือส่วนหนึ่งของแรงงานในธุรกิจจะได้รับผลกระทบ
 - (2) ยอดขาย หรือผลผลิตลดลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของการผลิตของธุรกิจในช่วง 1-3 ปี ก่อนหน้าที่จะมีการลดลงของยอดขาย หรือผลผลิต
 - (3) การนำเข้า และสภาพการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แรงงาน ยอดขาย หรือผลผลิตของธุรกิจได้รับผลกระทบ
- ธุรกิจต้องยื่น Adjustment Proposal หรือแผนฟื้นฟูกิจการ แก่กระทรวงพาณิชย์ โดยแสดงให้เห็นเหตุผลของการยื่นขอความช่วยเหลือ ประโยชน์ที่เกิดกับแรงงาน และธุรกิจ หากได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการ TAA และแสดงว่าจะใช้ทรัพยากรของธุรกิจในการปรับตัว
- ธุรกิจมีเวลา 5 ปีในการดำเนินโครงการปรับปรุงกิจการตามที่ระบุไว้ใน Adjustment Proposal โดยกระทรวงพาณิชย์สามารถช่วยเหลือด้านการเงินแก่กิจการได้ แต่กิจการจำเป็นต้องจ่ายอย่างน้อยร้อยละ 25 หากโครงการปรับปรุงกิจการมีมูลค่าน้อยกว่า 30,000 เหรียญสหรัฐ อย่างไรก็ตาม หากโครงการปรับปรุงกิจการมีมูลค่ามากกว่า 30,000 เหรียญสหรัฐ กิจการจำเป็นต้องรองรับค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นต้นทุนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

ปัญหาและอุปสรรค

- โครงการดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายที่พุ่งสูงขึ้น เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบเงินที่สูงกว่าความช่วยเหลือการประกันการว่างงานของกระทรวงแรงงานสหรัฐฯ (Unemployment insurance) ทั้งที่ผลกระทบไม่ได้ก่อให้เกิดความยากลำบากในการหางานเพิ่มขึ้น
- โครงการดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือขนาดใหญ่ มูลค่าสูง แต่มีผู้ที่สามารถได้รับความช่วยเหลือจำกัด
- สำหรับการประกันรายได้ (Wage Insurance) อาจก่อให้เกิดแรงจูงใจในการรับงานที่มีรายได้ต่ำ เพียงเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์มากขึ้น
- โครงการดังกล่าวอาจจะทำให้เกิดการทำ Temporary lay-off and recall ของผู้ว่าจ้างได้

3.2.2 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือของสาธารณรัฐเกาหลี

ในช่วงปี 2546 ถึง 2550 สาธารณรัฐเกาหลีอาศัยการส่งออกเป็นปัจจัยหลักในการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลต้องจัดทำนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะก่อประโยชน์ในการลดต้นทุนการนำเข้าและการส่งออกหากการเจรจาการค้าระหว่างประเทศนั้นๆ กับประเทศคู่เจรจาสำเร็จ รัฐบาลเกาหลีเน้นการสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อเป็นการสนับสนุนการขยายตัวของการค้าตามความตกลงเสรีทางการค้า อย่างที่ทราบกันดีว่าการเปิดเสรีทางการค้าไม่เพียงแต่สร้างประโยชน์ แต่กลับเป็นดาบสองคมที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบแก่กิจการ และแรงงานภายในประเทศ ดังนั้น สาธารณรัฐเกาหลีจึงพยายามนำเสนอมาตรการหรือกลไกที่สามารถช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า เช่น กฎหมาย FTA Special Act ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ชาวประมง และกิจการอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าที่ประกาศใช้เมื่อปี 2547

อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือดังกล่าวไม่เพียงพอ ในปี 2549 โครงการช่วยเหลือการปรับตัวทางด้านการค้า (Trade Adjustment Assistance: TAA) โดยมีต้นแบบแนวคิดมาจากสหรัฐอเมริกา จึงถูกริเริ่มขึ้น และประกาศใช้อย่างเป็นทางการภายใต้กฎหมายเมื่อเดือนเมษายน

2550 เดิมทีมาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และแรงงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งแตกต่างจากต้นแบบของสหรัฐอเมริกาที่เน้นให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร และแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

นอกจากนี้ในปี 2556 รัฐบาลประกาศแนวทางการดำเนินนโยบายโดยใช้ชื่อว่า New Trade Roadmap ดังนั้น โครงการ TAA จึงเป็นหนึ่งในทางเลือกของรัฐบาลเกาหลีเพื่อใช้ในการช่วยเหลืออุตสาหกรรมในประเทศที่ได้รับผลกระทบ

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ

มาตรการ TAA เป็นมาตรการที่ออกแบบเพื่อตอบสนองในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมาตรการดังกล่าวนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท ได้แก่

มาตรการ TAA สำหรับธุรกิจ (TAA for Firms) ภายใต้การกำกับของกระทรวงการค้า อุตสาหกรรม และพลังงานเกาหลี (Ministry of Trade, Industry and Energy: MOTIE)

มาตรการ TAA สำหรับธุรกิจเน้นให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการของประเทศ โดยมาตรการ TAA มีมาตรการให้ความช่วยเหลือสองประเภท ได้แก่

- ความช่วยเหลือทางการเงิน ผ่านระบบเงินกู้ หรือการลงทุนจากภาครัฐ
- ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค ผ่านการจัดตั้ง TAA Center ภายใต้การดูแลของ SBC (Small & Medium Business Cooperation) ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่ภาครัฐในการดำเนินนโยบายของรัฐ ทั้งนี้ ศูนย์ TAA มีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ได้แก่ ให้คำปรึกษา แนะนำทางศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ TAA เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงโครงการ รวมไปถึงให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจในการเตรียมสมัครเพื่อขอรับความช่วยเหลือจาก มาตรการ

ทั้งนี้ ผู้ที่ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องผ่านเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ได้แก่ ต้องมีการแสดงให้เห็นว่ามีการนำเข้าสินค้าและบริการประเภทเดียวกันกับธุรกิจหรือแข่งขันกับธุรกิจได้เพิ่มขึ้น และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงกับธุรกิจ อาจอยู่ในรูปของการสูญเสียยอดขายร้อยละ 10 เป็นเวลา 6 เดือนเมื่อเปรียบเทียบกับเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา หรืออาจอยู่ในรูปของรายได้ จำนวน ลูกจ้าง ผลผลิต สินค้าคงคลังที่ได้รับผลกระทบ

มาตรการ TAA สำหรับแรงงาน (TAA for Workers) ภายใต้การกำกับของกระทรวงการจ้างงาน แรงงานเกาหลี (Ministry of Employment and Labor: MOEL)

มาตรการ TAA สำหรับแรงงานให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคและการเงินแก่แรงงาน เช่น การให้คำปรึกษา การฝึกอาชีพ การช่วยหางาน การจ่ายเบี้ยช่วยเหลือชั่วคราวขณะเปลี่ยนงาน หรือเบี้ยช่วยเหลือการว่างงาน ผ่านสำนักงานย่อยของกระทรวงในแต่ละภูมิภาค โดยความช่วยเหลือดังกล่าวเหล่านี้ถูกระบุไว้ในกฎหมาย Frame Act on Employment Policy และ Employment Insurance Act

ทั้งนี้ ผู้ที่ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องผ่านเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ได้แก่ แรงงานดังกล่าวต้องเป็น หรือมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่สูญเสียงาน หรือถูกลดเวลางานลงร้อยละ 30 จากเวลางานเฉลี่ยสองเดือน เมื่อเปรียบเทียบกับ 6 เดือนที่ผ่านมา และแรงงานเหล่านั้นต้องเป็นแรงงานที่เคยทำงานอยู่ในธุรกิจที่เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ ธุรกิจที่เป็นแหล่งวัตถุดิบของธุรกิจที่เป็นเป้าหมายของมาตรการ TAA

ปัญหาและอุปสรรค

- โครงการฉบับแรกออกมาในนามของกระทรวงการค้า อุตสาหกรรม และพลังงาน เกาหลี (Ministry of Trade, Industry and Energy) ทำให้ถูกออกแบบมาเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตเป็นหลัก ภายหลังแม้ว่าจะมีการเพิ่มเติมการให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานเข้ามาในนโยบาย ก็พบว่าเป็นเพียงเป้าหมายทางการเมือง (Politically Motivated) เท่านั้น
- มาตรการได้รับการแทรกแซงเชิงนโยบายสูง เนื่องจากโครงการนี้เป็นความร่วมมือกับกระทรวงยุทธศาสตร์และการคลัง (Ministry of Strategy and Finance) มีความ

เข้มงวดในการกลั่นกรองโครงการมากกว่าในงานอนุมัติโครงการที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลืออื่นๆ ทำให้ใน 5 ปีแรก มีเพียง 7 โครงการที่ผ่านอนุมัติ

- องค์กรที่มีบทบาทในการกำกับดูแลและช่วยเหลือโครงการ มี 2 องค์กร คือ SBC (Small & Medium Business Cooperation) และ KTC (Korea Trade Commission) ซึ่งแม้ SBC ได้จัดตั้ง TAA Center เพื่อให้การช่วยเหลือโครงการ โดยเฉพาะ SMEs แต่ KTC มีลักษณะเป็นหน่วยงานตรวจสอบ (Investigation Agency) ที่มีความเข้มงวดมาก ทำให้การขอเอกสารมีความยากและใช้เวลานาน
- งบประมาณที่จัดสรรไว้ให้กู้ยืม ได้มีสัดส่วนการนำมาใช้ค่อนข้างน้อย เช่น ในปี 2555 งบประมาณถูกใช้ร้อยละ 5.4 จากงบประมาณทั้งหมดที่จัดสรรไว้เพื่อช่วยเหลือผ่านการกู้ยืม ในขณะที่งบประมาณสำหรับการให้คำปรึกษาถูกใช้เต็มอัตราสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนิยมขอความช่วยเหลือผ่านการกู้ยืมมากกว่า เนื่องจากการขอรับคำปรึกษามีค่าใช้จ่ายเงินดาวน์ถึงร้อยละ 20

3.2.3 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือของสหภาพยุโรป

มาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของสหภาพยุโรปอยู่ในรูปแบบกองทุนเพื่อช่วยเหลือ ภายใต้ชื่อกองทุนเพื่อการปรับตัวของโลกาภิวัตน์ยุโรป (European Globalization Adjustment Fund: EGF) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2549 ภายใต้กฎ Regulation (EC) No. 1927/2006 ของรัฐสภาและคณะมนตรียุโรป (the European Parliament and of the Council) โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือทางการเงินแก่แรงงานที่ต้องสูญเสียงานจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า

ทั้งนี้ กองทุนฯ มีการกำหนดระเบียบในกฎหมายสหภาพยุโรป (Regulation EU No. 1309/2013) ซึ่งระเบียบกองทุนดังกล่าวมีการปรับปรุงเรื่อยมา โดยส่วนมากมักเป็นการขยายระยะเวลาการดำเนินงานของกองทุนฯ ซึ่งในครั้งล่าสุดมีการระบุว่า กองทุนดังกล่าวจะดำเนินการจนถึง 31 ธันวาคม 2563 เนื่องจากมีการเล็งเห็นว่าสามารถสร้างประโยชน์ในการเร่งสร้างการจ้างงานแก่แรงงานที่สูญเสียงานได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีการขยายขอบเขตการให้ความช่วยเหลือของกองทุนฯ ให้ครอบคลุมถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยระบบการดำเนินงานเบื้องต้นของกองทุนฯ จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน โดยทำงานคนละหน้าที่ ได้แก่ The European Monitoring Centre on Change ซึ่งทำหน้าที่ในการช่วย

พิจารณาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อคาดการณ์ทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ เหล่าประเทศสมาชิกเป็นผู้เตรียมเอกสารเพื่อเสนอข้อเสนอไปเพื่อพิจารณาในการช่วยเหลือ

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรป (The Commission) คณะมนตรียุโรป (European Council) และรัฐสภายุโรป (EU parliament) จะดำเนินการช่วยเหลือกันเพื่อพิจารณาในการให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะทำหน้าที่พิจารณาเบื้องต้นว่าข้อเสนอเพื่อขอความช่วยเหลือตรงตามเงื่อนไขของการช่วยเหลือหรือไม่ รัฐสภายุโรปและคณะมนตรียุโรปจะเป็นผู้พิจารณาเป็นขั้นต่อไปเพื่อลงความเห็นว่าจะสมควรให้ความช่วยเหลือหรือไม่ อย่างไรก็ตาม กองทุนช่วยเหลือฯ กำลังจะสิ้นสุดการดำเนินงานในปี 2563 ทำให้ในเดือนพฤษภาคม 2561 คณะกรรมาธิการยุโรปได้ยื่นข้อเสนอในการปฏิรูปโครงสร้างกองทุนช่วยเหลือฯ เพื่อใช้ในช่วงปี 2564 ถึง 2570 การปฏิรูปดังกล่าวไม่เพียงมีจุดประสงค์เพื่อต่ออายุการดำเนินงานของกองทุนฯ ออกไป แต่ยังเป็นการแก้ไขปัญหาที่ประเทศสมาชิกบางประเทศไม่ใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ หรือไม่สามารการใช้ประโยชน์จากกองทุนฯ ได้

ข้อเสนอในการปฏิรูปกองทุนช่วยเหลือฯ ที่อยู่ภายในข้อเสนอการปฏิรูปของคณะกรรมาธิการยุโรป ระบุในประเด็นต่างๆ เช่น

- ปรับปรุงขอบเขตของการให้การสนับสนุนช่วยเหลือของกองทุนช่วยเหลือฯ ให้ครอบคลุมนอกเหนือจากความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน เช่น ครอบคลุมในเรื่องการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล
- ลดจำนวนพนักงานขั้นต่ำของธุรกิจที่จะได้รับการพิจารณาให้เหลือ 250 คน
- ปรับปรุงขั้นตอนให้ดำเนินการได้ง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยการแบ่งขอบเขตงานของรัฐสภาและคณะมนตรียุโรป และคณะกรรมาธิการยุโรปให้แยกออกจากกันมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ รัฐสภาและคณะมนตรียุโรปดูแลเรื่องที่เกี่ยวข้องงบประมาณ ส่วนคณะกรรมาธิการยุโรปดูแลเรื่องกฎหมายด้านการเงินที่จะถูกบังคับใช้หลังจากได้รับการอนุมัติงบประมาณจากรัฐสภาและคณะมนตรียุโรป

- เพิ่มจำนวนเงินที่กองทุนสามารถใช้ประโยชน์ได้เป็น 1.6 พันล้านยูโร หรือคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ยต่อปี 225 ล้านยูโร ซึ่งเพิ่มจากเดิมที่มีจำนวนเงินเฉลี่ยต่อปี 170 ล้านยูโร

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ

กองทุน EGF ของสหภาพยุโรป ระบุรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับกองทุนฯ ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ ระเบียบเงื่อนไข และการบริหารเงิน ภายใต้กฎหมาย สหภาพยุโรป (Regulation EU No. 1309/2013) ประกาศ ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2556 ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานของกองทุนตั้งแต่ปี 2557 ถึงปี 2563 กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานไว้ว่า มุ่งให้ความช่วยเหลือแก่ (1) แรงงาน หรือผู้จ้างงานตนเองที่ได้รับผลกระทบจากการหยุดกิจการ ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการค้าโลก เนื่องจากโลกาภิวัตน์สังเกตจากมีจำนวนการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เสียส่วนแบ่งตลาด หรือเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก (2) แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการหยุดกิจการที่เป็นผลมาจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินโลกเมื่อปี 2552

ทั้งนี้ ผู้ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องผ่านเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น หากต้องการขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินจะต้องเป็น กิจการที่มีแรงงานที่ได้รับผลกระทบอย่างน้อย 500 คน หรือผู้ที่จ้างงานตนเองต้องหยุดงานเป็นระยะเวลา 4 เดือน รวมไปถึงกิจการและแรงงานที่อยู่ในธุรกิจซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบหรือธุรกิจปลายน้ำ หรือหากไม่ตรงเงื่อนไขข้างต้นหน่วยงานในแต่ละประเทศสมาชิกสามารถช่วยเหลือด้วยวงเงินไม่เกินร้อยละ 15 ของงบประมาณประจำปีของกองทุน EGF

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือของกองทุน EGF มีทั้งด้านการเงินและเชิงเทคนิค เช่น การฝึกอาชีพโดยเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมกับนายจ้าง การฝึกอาชีพโดยทั่วไป การให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะด้านเทคโนโลยี การให้ใบประกาศเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มา ความช่วยเหลือในการหางาน คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ความช่วยเหลือแก่บุคลากรที่ถูกเลิกจ้าง การบริการให้คำปรึกษา เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรค

ขอบเขตของรูปแบบและโครงการที่จะได้รับอนุมัติให้การช่วยเหลือครอบคลุมเพียง ปัญหาที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหรือการเงิน และการเปลี่ยนแปลงจากการเปิดเสรีทางการค้าทำให้ธุรกิจในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปไม่สามารถยื่นขอรับความช่วยเหลือได้อย่างไรก็ตาม ในการปฏิรูปกองทุน จะมีการเพิ่มขอบเขตในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจอันเนื่องมาจากการเข้าสู่สังคมไร้คาร์บอน และการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันของสหภาพยุโรปมากขึ้น

3.2.4 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของออสเตรีย

Steel Foundation ของออสเตรีย เป็นหน่วยงานภาคเอกชนที่มีบทบาทในการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ โดยเริ่มก่อตั้งเมื่อวิกฤตการณ์ทางการเงินครั้งยิ่งใหญ่ 2530 จากสภาที่ปรึกษาฝั่งแรงงานจำนวนสามแห่ง และผู้จัดการจากบริษัทเหล็กอีกสามแห่ง หน่วยงานดังกล่าวของออสเตรียมีลักษณะพิเศษประการหนึ่งคือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำงานของอุตสาหกรรมเหล็กจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการระดมเงินเพื่อสร้างกองทุนช่วยเหลือ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน ผู้ประกอบการ ผู้รับการฝึกอบรม และภาครัฐ เพื่อเป็นการลดปัญหาในเรื่องแรงจูงใจในการระดมเงินทุน ทั้งนี้ แรงงานที่อยู่ในโครงการกองทุนดังกล่าวจะได้รับการพัฒนาอาชีพซึ่งอาจนับได้ว่าเป็นค่าตอบแทนจากเงินที่แรงงานได้ลงไปในการระดมทุน สำหรับผู้รับการฝึกอบรม แม้จะนับว่าเป็นผู้ว่างงานและได้รับเงินชดเชยการว่างงานจากภาครัฐ ก็จะเป็นการนำเงินส่วนนั้นเข้าฝึกอบรมกับทางกองทุน และได้รับประกาศนียบัตรเป็นการตอบแทน

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ

Steel Foundation ของออสเตรียเป็นการให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคเท่านั้นแก่ผู้ที่เข้าร่วม Steel Foundation ผ่านโครงการฝึกอาชีพที่มีการจัดเตรียมไว้ โดยผู้ที่ถูกเลิกจ้างและยินยอมสมัครเข้าร่วมโครงการจะต้องเข้าร่วมการฝึกอาชีพอย่างเต็มรูปแบบ ทุกและสัญญาว่าจะทำตามกฎของมูลนิธิ

- **Occupational Orientation Seminar** เป็นระยะเวลา 6 เดือนแรก จะมีการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 10-15 คน เพื่อเข้าร่วมการฝึกอาชีพกับผู้ฝึกชำนาญการ

ส่วนใหญ่มักเป็นนักจิตวิทยาหรือผู้ให้คำปรึกษา แนวคิดของกระบวนการแรกคือ การกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมเกิดความคิดเกี่ยวกับแผนการทำงานและแผนการศึกษา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการนำไปสู่งานที่เป็นอาชีพในอนาคตของผู้เข้าร่วม

- **Training Programs** เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากกระบวนการสัมมนาปฐมนิเทศ โดยผู้ฝึกชำนาญการสามารถเลือกหลักสูตรที่มูลนิธิกำหนดให้ โดยหลักแล้วมักเป็น หลักสูตรสอนเกี่ยวกับภาษา คณิตศาสตร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเทคนิค การสื่อสารและการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมสามารถเลือกได้ว่าจะศึกษาจากองค์กรเพื่อ การฝึกอาชีพ หรือโรงเรียนภาคค่ำ มหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแหล่งประศาสน์วิชาให้ หลักสูตรเหล่านี้จะมีระเบียบที่เข้มงวด และมีการมอบประกาศนียบัตรเพื่อเป็น เอกสารอย่างเป็นทางการ
- **New Firm Formation** เป็นกระบวนการช่วยเหลือ หากผู้เข้าร่วมการฝึกมีแนวคิด วางแผนเพื่อออกแบบโครงการสำหรับการสร้างธุรกิจใหม่ มูลนิธิจะให้ความ ช่วยเหลือพิเศษโดยการให้คำแนะนำและคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ
- **Outplacement** กระบวนการช่วยจัดหางานใหม่ เป็นกระบวนการสุดท้ายหลังจาก สำเร็จการศึกษา หรือหลังจากการเข้าร่วมการสัมมนาปฐมนิเทศ หากผู้เข้าร่วมไม่ ต้องการเปลี่ยนเส้นทางสายอาชีพของตน มูลนิธิจะให้เวลา 4 เดือนสำหรับการหา งาน หากไม่สามารถหางานใหม่ได้ ผู้เข้าร่วมจำเป็นต้องกลับมาเปลี่ยนเป้าหมายใหม่ หรือออกจากมูลนิธิไป กระบวนการช่วยหางานนี้ จะช่วยเหลือตั้งแต่การเขียนประวัติ ส่วนตัวสำหรับยื่นเพื่อการพิจารณาเข้าทำงาน การฝึกการนำเสนอและการสื่อสาร ทดสอบ IQ รวมไปถึงการสร้างสถานการณ์การสัมภาษณ์ เพื่อฝึกและวิเคราะห์ วิธีการให้สัมภาษณ์เข้าทำงานของผู้เข้าร่วมโครงการ

ปัญหาและอุปสรรค

- ในกระบวนการแรก ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มักมีอายุมากกว่า 30 ปี ซึ่งมีประวัติการ ทำงานเป็นหลักแหล่ง ทำให้การเปลี่ยนแนวคิดของคนกลุ่มนี้เป็นไปได้ค่อนข้างยาก

- การอบรมจะแสดงผลได้อย่างชัดเจนกับกลุ่มผู้เข้าอบรมที่มีอายุน้อย และผู้ที่มีรายได้ต่ำ กล่าวคือ การอบรมสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่แรงงานได้ไม่ครอบคลุมทุกระดับ
- การดำเนินงานของมูลนิธิค่อนข้างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากต้องอาศัยพฤติกรรมของผู้ขอความช่วยเหลืออย่างมาก เช่น ผู้เข้าอบรมอาจไม่สามารถรับความเข้มงวดและความเครียดที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรได้

3.2.5 มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของเวียดนาม

หลังจากภาวะถดถอยของเศรษฐกิจโลก วิกฤตเศรษฐกิจในช่วงกลางถึงปลายของปี ค.ศ. 2000 อีกทั้งอัตราการเติบโตของประชากรในเวียดนามที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดภาวะความตึงเครียดในตลาดแรงงานของเวียดนามอย่างมาก อัตราการว่างงานของเวียดนามสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในช่วงปี 2533 ถึงปี 2543 อัตราการว่างงานของเวียดนามมีแนวโน้มลดลงแต่ยังสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนารายอื่น ๆ เวียดนามต้องการลดอัตราการว่างงานนี้ให้เร็วขึ้น จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายประกันการว่างงาน (Unemployment Insurance) โดยประกาศใช้จริงเมื่อปี 2552 ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวมีเป้าหมายไม่เพียงแต่ช่วยเหลือผู้ที่สูญเสียงาน และเป็นผู้ว่างงาน แต่ยังรวมถึงช่วยประหยังบประมาณภาครัฐสำหรับการแก้ไขปัญหาทางสังคมด้านอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาการว่างงาน ทั้งนี้ รายรับของนโยบายประกันการว่างงานมาจากร้อยละ 3 ของค่าจ้างของลูกจ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็นร้อยละ 1 จากนายจ้าง ร้อยละ 1 จากแรงงาน และร้อยละ 1 จากงบประมาณกลาง

รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ

นโยบายประกันการว่างงานมีการให้ความช่วยเหลือทั้งในรูปแบบการเงิน ได้แก่ เบี้ยการหางานใหม่ เบี้ยประกันสุขภาพ และการให้สิทธิประโยชน์สำหรับการว่างงานแก่ผู้ว่างงาน โดยการจ่ายเบี้ยประกันการว่างงาน ซึ่งคำนวณจากร้อยละ 60 ของค่าจ้างเฉลี่ย 6 เดือนย้อนหลังก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะการว่างงาน อ้างอิงระยะเวลาการให้เงินช่วยเหลือตามระยะเวลาที่ผู้ว่างงานชำระเงินให้กับนโยบายประกันการว่างงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ได้รับเงินช่วยเหลือเป็นระยะเวลา 3 เดือน หากชำระเงินให้กับนโยบายประกันการว่างงานเป็นระยะเวลา 12 ถึง 36 เดือน

- ได้รับเงินช่วยเหลือเป็นระยะเวลา 6 เดือน หากชำระให้กับนโยบายประกันการว่างงานเป็นระยะเวลา 36 ถึง 72 เดือน
- ได้รับเงินช่วยเหลือเป็นระยะเวลา 9 เดือน หากชำระให้กับนโยบายประกันการว่างงานเป็นระยะเวลา 72 ถึง 144 เดือน
- ได้รับเงินช่วยเหลือเป็นระยะเวลา 12 เดือน หากชำระให้กับนโยบายประกันการว่างงานเป็นระยะเวลายาวกว่า 144 เดือน

นอกจากนี้ นโยบายยังช่วยเหลือให้บริการการฝึกอาชีพโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ให้บริการช่วยเหลือในการหางานใหม่

ทั้งนี้ หากต้องการขอรับความช่วยเหลือผ่านนโยบายประกันการว่างงาน จะต้องผ่านเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ได้แก่ (1) เป็นผู้ที่จ่ายเงินให้กับนโยบายประกันการว่างงานอย่างน้อยเป็นระยะเวลา 12 เดือน ภายใน 24 เดือนก่อนจะเป็นผู้ว่างงาน (2) เป็นผู้ที่ลงทะเบียนว่าเป็นผู้ว่างงาน ผ่านองค์กรประกันสังคม (Social Insurance Organizations) และ (3) ยังไม่สามารถหางานได้ ภายใน 15 วันหลังจากลงทะเบียนในเงื่อนไขที่ 2

ปัญหาและอุปสรรค

- ระยะเวลาในการสมัครและการขอรับประโยชน์จากนโยบายการประกันการว่างงานค่อนข้างสั้นเกินไป อาจสร้างการแสวงหาผลประโยชน์จากนายจ้างได้
- สิทธิประโยชน์ที่ผู้ว่างงานคาดว่าจะได้รับ สูงกว่าสิ่งที่ต้องชำระให้กับนโยบายประกันการว่างงาน อาจทำให้แรงงานหวังใช้ประโยชน์จากการว่างงานระยะสั้น ต้องการว่างงานเพื่อให้ได้ประโยชน์จากประกันการว่างงาน
- ระเบียบในการสมัครขอรับความช่วยเหลือกับนโยบายประกันการว่างงานค่อนข้างไม่เข้มงวด ทำให้อาจเกิดภาวะการว่างงานปลอมเพื่อเข้ามาขอรับความช่วยเหลือได้

- ผู้เข้าร่วมการฝึกอาชีพมีน้อย ทำให้ไม่มีการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้สามารถแข่งขันกับตลาดแรงงาน และลดภาวะการว่างงานได้ยาก

3.3 การเปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับและปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการ หรือการใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือในปัจจุบันของไทย

จากการศึกษามาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทยและต่างประเทศ สามารถนำมาวิเคราะห์ประเด็นที่แตกต่างกันระหว่างมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของไทยและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

➤ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ ของไทยและต่างประเทศกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินงานของมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือ เหมือนกันคือ กำหนดให้หน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานภาครัฐที่มีพันธกิจหลักเกี่ยวข้องด้วย เช่น หากมาตรการช่วยเหลือ มุ่งเน้นช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในภาคเกษตรกรรม จะเป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรมของประเทศนั้นๆ หากมาตรการช่วยเหลือ มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบในภาคธุรกิจและภาคบริการ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการหรือแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต จะเป็นหน้าที่กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมการผลิตและแรงงานของประเทศนั้นๆ

สำหรับมาตรการที่มาจากหน่วยงานเอกชนของออสเตรเลียมีความคล้ายคลึงกับมาตรการช่วยเหลือ จากภาครัฐเช่นกัน แต่เป็นการมุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรมเหล็กกล้าที่ธุรกิจของตนและกลุ่มได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบ ดังนั้น จึงรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งมาตรการช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มภายในอุตสาหกรรมเหล็กกล้าของตน

➤ แหล่งรายได้

สำหรับประเด็นแหล่งรายได้ มาตรการช่วยเหลือ ของไทยและต่างประเทศกำหนดแหล่งรายได้เหมือนกันคือ เงินงบประมาณจากภาครัฐเป็นแหล่งรายได้หลัก และระบุแหล่งรายได้

เสริมภายใต้กฎหมายการจัดตั้งมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ เช่น เงินบริจาคหรือดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของมาตรการช่วยเหลือฯ อย่างไรก็ตาม แหล่งรายได้ที่มาจากการจัดสรรงบประมาณประจำปีอาจประสบปัญหาเรื่องความไม่ต่อเนื่องของการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากความต่อเนื่องของการจัดสรรงบประมาณและมูลค่าวงเงินงบประมาณที่จัดสรรให้ในแต่ละปีไม่เท่ากัน บางปีวงเงินมูลค่าสูงและมั่งบประมาณคงเหลือ บางปีวงเงินมูลค่าต่ำและไม่สามารถช่วยเหลือได้อย่างครบถ้วน โดยมาตรการ FTA Special Act ของสาธารณรัฐเกาหลีได้กำหนดเพิ่มเติมถึงแหล่งรายได้จากการกู้ยืมจากธนาคารและสถาบันการเงินที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถสร้างความยืดหยุ่นในประเด็นแหล่งรายได้ แต่จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด หากวินัยการเงินของมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ไม่เพียงพอ อาจก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินขึ้นได้

สำหรับมาตรการที่มาจากหน่วยงานเอกชนของออสเตรเลียกำหนดแหล่งเงินได้จากผู้ประกอบการ แรงงานในอุตสาหกรรม และภาครัฐ เพื่อกระจายความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ประกอบการต้องมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือแรงงานให้สามารถสร้างผลิตผลแก่ตน แรงงานต้องมีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนให้สามารถปฏิบัติงานต่อไปได้ และภาครัฐต้องมีส่วนร่วมเพื่อชดเชยผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย

➤ กลุ่มเป้าหมาย

ประเด็นกลุ่มเป้าหมายของมาตรการช่วยเหลือฯ ของไทยและต่างประเทศมีความแตกต่างกันเล็กน้อยคือ มาตรการช่วยเหลือฯ ของไทยกำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือธุรกิจไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ซึ่งจัดเป็นผู้ประกอบการในภาคเกษตรกรรม หรือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ ผ่านมาตรการช่วยเหลือ 1 โครงการ 1 กองทุนที่แยกออกจากกัน โดยไม่ได้กำหนดการช่วยเหลือแก่แรงงานโดยตรง แต่มาตรการช่วยเหลือฯ ของต่างประเทศกำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธุรกิจและกลุ่มแรงงาน ซึ่งครอบคลุมมากกว่ามาตรการช่วยเหลือฯ ของไทย

➤ รูปแบบมาตรการให้ความช่วยเหลือฯ

รูปแบบมาตรการให้ความช่วยเหลือฯ ของมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ของไทยมีความครอบคลุมและคล้ายคลึงกับรูปแบบที่มาตรการของต่างประเทศช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในประเทศนั้นๆ กล่าวคือ รูปแบบการให้ความช่วยเหลือสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลักคือ การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน (In Cash) และการให้

ความช่วยเหลือเชิงเทคนิค (In Kind) ซึ่งกองทุน FTA เกษตรฯ ของไทยกำหนดรูปแบบการให้ความช่วยเหลือไว้ทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าว กองทุน FTA พาณิชย์ กำหนดรูปแบบการให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคเท่านั้น เนื่องจากประเด็นการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) มาตรการ TAA ของสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเกาหลีกำหนดรูปแบบการให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิค แต่เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของมาตรการช่วยเหลือฯ ของต่างประเทศมุ่งเน้นช่วยเหลือแรงงาน จึงทำให้รูปแบบการให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคแตกต่างจากไทย ในด้านการฝึกอบรมและแนวอาชีพ ให้เงินชดเชยการว่างงาน เพิ่มเติมจากการให้คำปรึกษาแก่ธุรกิจของไทย

➤ แนวทางการขอใช้ประโยชน์

แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ของไทยและต่างประเทศมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ติดต่อกับมายังมาตรการเหล่านั้นเพื่อแสดงความประสงค์ขอรับความช่วยเหลือจากมาตรการ โดยต้องมีการแสดงรายละเอียดให้เห็นถึงผลกระทบที่ได้รับหรืออาจได้รับการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งอาจแสดงผ่านมูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้น รายรับหรือยอดขายที่ลดน้อยลง ราคาสินค้าลดต่ำลง หรือส่วนแบ่งการตลาดของสินค้าที่ลดลง ทั้งนี้ เกณฑ์เหล่านี้เป็นการกำหนดกรอบโดยกว้าง เพื่อสร้างความยืดหยุ่นให้แก่ผู้พิจารณา กลั่นกรองหรืออนุมัติโครงการได้พิจารณาตามความเหมาะสมอีกชั้นหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม มาตรการของต่างประเทศบางมาตรการกำหนดเกณฑ์อย่างแน่ชัดและเข้มงวด เช่น มาตรการ TAA ของสาธารณรัฐเกาหลีมีการกำหนดเกณฑ์อย่างแน่ชัดว่าบริษัทที่มีรายรับหรือยอดขายลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าติดต่อกันระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน โดยการกำหนดเกณฑ์ที่เข้มงวดสามารถเป็นพื้นฐานของการพิจารณาถ่วงดุลโครงการได้ดี แต่ความเข้มงวดนี้อาจทำให้การช่วยเหลือไม่สามารถเข้าถึงผู้ที่ต้องการรับความช่วยเหลือรายย่อย หรือต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนได้ จึงต้องมีการพิจารณากำหนดเกณฑ์การพิจารณาอย่างรอบคอบ

➤ ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคที่มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ของไทยและต่างประเทศประสบคล้ายกันคือ ปัญหาด้านการเงิน เนื่องจากการใช้งบประมาณประจำปีจากภาครัฐทำให้มีความเข้มงวดเพื่อความคุ้มค่าของการเบิกจ่ายและอนุมัติให้แก่โครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ ส่งผลให้โครงการที่ได้รับความช่วยเหลือค่อนข้างกระจุกตัว มีจำนวนน้อยที่ผ่านการอนุมัติ และไม่

ครอบคลุมทุกภาคส่วน แต่สำหรับมาตรการช่วยเหลือฯ ของไทยจะมีประเด็นเรื่องการเขียนโครงการของผู้ขอรับความช่วยเหลือที่มีคุณภาพไม่เพียงพอต่อการพิจารณาอนุมัติเพิ่มเติม

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ประเด็นมิติต่างๆ ของมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือฯ ของไทยและต่างประเทศ สามารถนำมาสรุปและจัดทำเป็นตารางเปรียบเทียบ ได้ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3-4 การเปรียบเทียบกองทุนช่วยเหลือของไทยและของต่างประเทศในมิติต่าง ๆ

มาตรการช่วยเหลือ	กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ - ไทย	โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า กระทรวงพาณิชย์ - ไทย
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
แหล่งรายได้	เงินยืมจากธนาคารของรัฐ และเงินจากบัญชีเงินฝากที่กระทรวงการคลัง ชื่อบัญชี กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ	เงินงบประมาณแผ่นดิน
กลุ่มเป้าหมาย	เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า	ผู้ผลิต และผู้ประกอบการในสินค้าเกษตร และ SMEs
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนสินเชื่อ - สนับสนุนปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยี - สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา - ให้ความรู้ ฝึกอบรมและการดูงาน - สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเกษตร - ช่วยปรับเปลี่ยนอาชีพ และอื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาวิจัยและพัฒนา - การจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการปรับปรุงธุรกิจ - การฝึกอบรมอาชีพใหม่ให้กับคนงาน - กิจกรรมที่มีผลโดยรวมต่อการสนับสนุนการบริโภค การตลาด ในภาคการผลิตหรือภาคบริการ - การจัดอบรมเสริมสร้างให้มีความรู้เพื่อการปรับตัว
แนวทางการขอใช้ประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - สินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันหรือทดแทนกันมีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากจากต่างประเทศอย่างเห็นได้ชัดเจน หรือมีสัญญาณบ่งชี้ หรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบซึ่งส่งผลกระทบต่อสินค้าไทย ที่ผลิตภายในประเทศหลังจากการเปิดเสรีทางการค้า - ผลกระทบต่อราคาของสินค้า หรือบริการประเภทเดียวกัน หรือ ทดแทนกัน หรือมีแนวโน้มว่าจะมีผลกระทบต่อราคาของสินค้าข้างต้น - ส่วนแบ่งการตลาดของสินค้าประเภท เดียวกันหรือทดแทนกันที่ผลิตในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง - มีการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือ อุตสาหกรรมต่อเนื่องลดลง - มีผลการศึกษาระบุว่า ภาคการผลิตหรือภาคบริการนั้นๆ ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - มีสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันนำเข้าเพิ่มขึ้นมากอย่างเห็นได้ชัด - ส่วนแบ่งการตลาดมีแนวโน้มลดลง - มีสัญญาณบ่งชี้หรือคาดการณ์ได้ว่าจะได้รับผลกระทบ - มีผลการศึกษาว่าจะได้รับผลกระทบ - มีผลกระทบต่อราคาของสินค้า หรือบริการประเภทเดียวกันหรือทดแทนกัน หรือมีแนวโน้มว่าจะมีผลกระทบต่อราคาของสินค้า - มีการจ้างงานในอุตสาหกรรมหรือบริหารลดลง หรือมีการย้ายฐานการผลิตสินค้าไปประเทศเพื่อนบ้าน - ไม่เป็นโครงการที่ได้รับอนุมัติความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ แล้ว - ต้องไม่ขัดกับรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของ WTO คือ ไม่เป็นการอุดหนุนโดยตรง เช่น การซื้อเครื่องจักร เป็นต้น
ปัญหาและอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีปัญหาในการเขียนโครงการ ไม่สามารถเตรียมเอกสารเองได้ - เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงกรมที่อยู่กองทุนช่วยเหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการเป็นการจ่ายขาดระยะ 1 ปี ทำให้ขาดความต่อเนื่อง - โครงการใช้เวลานานในการอนุมัติ เนื่องจากจากการเขียนโครงการที่ไม่ถูกต้อง - การที่โครงสร้างบริหารที่ใหญ่เกินไปทำให้การนัดหมายประชุมอนุมัติทำได้ยาก - การพิจารณาเป็นรายโครงการ ไม่ใช่ รายสินค้า ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการช่วยเหลือตลอดห่วงโซ่สินค้า

มาตรการช่วยเหลือฯ	Trade Adjustment Assistance (TAA) for Firm - สหรัฐอเมริกา	Trade Adjustment Assistance (TAA) for Labor - สหรัฐอเมริกา
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	US Department of Commerce Economic Development Administration (EDA)	กระทรวงแรงงาน (US Department of Labor)
แหล่งรายได้	ภาครัฐ	ภาครัฐ (โดยในปี 2562 งบประมาณสำหรับ Direct Spending Programs ซึ่งรวมไปถึง TAA ด้วยคิดเป็นจำนวน 790 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
กลุ่มเป้าหมาย	ธุรกิจ	แรงงาน
มาตรการ	ช่วยเหลือเชิงเทคนิคเท่านั้น ผ่านศูนย์ TAA ทั้ง 11 แห่ง เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินโดยตรง จะทำให้อาจผิดกฎของ WTO ในเรื่องการให้เงินสนับสนุน (Subsidy)	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือเชิงเทคนิค เช่น โครงการฝึกอบรมช่วยเหลือในการจ้างงาน - เบี้ยเลี้ยงการหางาน ค่าใช้จ่ายในการย้ายที่อยู่
แนวทางการขอใช้ประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องแสดงให้เห็นว่าได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า - ต้องพยายามหางาน และเข้าร่วมการอบรม (ฝึกงาน) ตามที่กำหนด 	
ปัญหาและอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายที่พุ่งสูงขึ้น เนื่องจากเป็นการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบเงินที่สูงกว่าความช่วยเหลือการประกันการว่างงานของกระทรวงแรงงานสหรัฐ (Unemployment insurance) ทั้งที่ผลกระทบไม่ได้ออกให้เกิดความยากลำบากในโรงงานเพิ่มขึ้น - เป็นการช่วยเหลือขนาดใหญ่ มูลค่าสูง แต่มีผู้ที่สามารถได้รับความช่วยเหลือจำกัด - สำหรับการประกันรายได้ (Wage Insurance) ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดแรงจูงใจผิดๆ ในการรับงานที่มีรายได้ต่ำ เพียงเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์มากขึ้น - อาจจะทำให้เกิดการทำให้ Temporary lay-off and recall ของผู้ว่าจ้างได้ 	

มาตรการช่วยเหลือ	Steel Foundation - ออสเตเรีย	Trade Adjustment Assistance (TAA) - เกาหลีใต้
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หน่วยงานเอกชนหรือธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก เช่น บริษัทเหล็ก	กระทรวงการจ้างงานและแรงงาน (Ministry of Employment and Labor: MOEL)
แหล่งรายได้	มาจากหลายแหล่งรายได้ โดยมาจาก ภาครัฐ บริษัทเหล็ก ลูกจ้าง และ Trainee	ภาครัฐ
กลุ่มเป้าหมาย	แรงงาน	แรงงาน
มาตรการ	ฝึกอาชีพ ผ่านขั้นตอนต่างๆ ของกองทุนฯ เช่น การสัมมนาปฐมนิเทศเกี่ยวกับอาชีพ การฝึกอาชีพ ให้คำปรึกษาในการสร้างกิจการ ช่วยหางานใหม่ เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำปรึกษา - ให้บริการฝึกอาชีพ - สรรหาและอาชีพ - ให้เงินชดเชยระหว่างการหางาน - ให้เงินชดเชยการว่างงาน
แนวทางการขอใช้ประโยชน์	เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ Steel Foundation อีกทั้งเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมอาชีพที่มีการจัดเตรียมไว้	<ul style="list-style-type: none"> - ปริมาณนำเข้าของสินค้าประเภทเดียวกัน หรือสินค้าคู่แข่ง เปรียบเทียบกับสินค้าหรือบริการที่บริษัทผลิตสูงขึ้น - บริษัทมีรายรับหรือยอดขายลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 (หรือร้อยละ 5 สำหรับการได้รับคำปรึกษา) เทียบกับปีก่อนหน้า โดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน
ปัญหาและอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - การอบรมจะแสดงผลได้อย่างชัดเจนกับกลุ่มผู้เข้าอบรมที่มีอายุน้อย และผู้ที่มีรายได้ต่ำ กล่าวคือ การอบรมสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่แรงงานได้ไม่ครอบคลุมทุกระดับ - การดำเนินงานของ Foundation ค่อนข้างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก ต้องอาศัยพฤติกรรมของผู้ขอความช่วยเหลืออย่างมาก เช่น ผู้เข้าอบรมอาจไม่สามารถรับความเข้มงวดและความเครียดที่จะเกิดขึ้นจากหลักสูตรได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการฉบับแรกออกมาในนามของกระทรวงการค้า อุตสาหกรรม และพลังงานเกาหลี (Ministry of Trade, Industry and Energy) ทำให้ถูกออกแบบมาเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตเป็นหลัก และแม้ว่าจะมีการเพิ่มเติมการให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานเข้ามาในนโยบายในภายหลัง ก็พบเป็นเพียงเป้าหมายทางการเมือง (Politically motivated) เท่านั้น - มีการแทรกทรกนโยบายเกิดขึ้นสูง เนื่องจากโครงการนี้เป็นความร่วมมือกับกระทรวงยุทธศาสตร์และการคลัง (Ministry of Strategy and Finance) มีความเคร่งครัดกว่าในทางอนุมัติโครงการที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือ ทำให้ในปีแรกๆ ได้แก่ ใน 5 ปีแรก มีเพียง 7 โครงการที่ผ่านอนุมัติ - องค์กรที่มีบทบาทในการกำกับดูแลและช่วยเหลือโครงการ มี 2 องค์กร คือ SBC (Small & Medium Business Cooperation) และ KTC (Korea Trade Commission) ซึ่งแม้ SBC ได้จัดตั้ง TAA Center เพื่อให้การช่วยเหลือโครงการ โดยเฉพาะ SMEs แต่ KTC มีลักษณะเป็นหน่วยงานตรวจสอบ (Investigation Agency) ที่มีความเข้มงวดมาก ทำให้การขอเอกสารมีความยากและใช้เวลานาน - งบประมาณที่จัดสรรไว้ให้กู้ยืม ได้มีการนำมาใช้ต่ำ เช่น ร้อยละ 5.4 ในปี 2012 ในขณะที่งบประมาณสำหรับการให้คำปรึกษาถูกใช้เต็มอัตรา หากสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีผู้ยืมมากกว่า เนื่องจากการรับคำปรึกษามีค่าใช้จ่ายเงินดาวน์ถึงร้อยละ 20

มาตรการช่วยเหลือฯ	FTA special Act - เกาหลีใต้	European Globalisation Adjustment Fund (EGF) – สหภาพยุโรป
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	รัฐมนตรีกระทรวงเกษตร อาหารและกิจการชนบทแห่งประเทศไทยเกาหลีใต้ (Ministry of Agriculture, Food and Rural Affairs) หรือบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากรัฐมนตรีและได้รับการมอบหมายภายใต้คำสั่งประธานาธิบดี	สหภาพยุโรปในหลายภาคส่วน เช่น คณะมนตรียุโรป รัฐสภายุโรป คณะกรรมาธิการยุโรป
แหล่งรายได้	<ul style="list-style-type: none"> - ภาครัฐ - การบริจาคจากผู้อื่น นอกเหนือจากภาครัฐ - เป็นเงินโอนที่มาจาก Korean racing Association - กู้ยืมเงินจากธนาคารกลางและสถาบันการเงินที่ระบุไว้ใน the Act on the Credit Guarantee for Farmers and Fishermen อาทิ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง - ส่วนที่ได้จากการ Public Sale และส่วนต่างระหว่างราคาสินค้านำเข้าและราคาภายในประเทศ - เงินโอนระหว่าง the Accounts for project for the Structural Improvement of Agricultural and Fishing Villages 	งบประมาณกลาง (General Budget) โดยแยกออกจากกรอบการเงินสำหรับหลายปีของสหภาพยุโรป (Multiannual Financial Framework: MFF) เพื่อให้อิสระในการใช้เงินในกรณีฉุกเฉิน
กลุ่มเป้าหมาย	ธุรกิจ, เกษตรกร, ชาวประมง ที่ได้รับหรืออาจจะได้รับผลกระทบจากการทำความตกลงทางการค้า (FTA)	แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> - การขยายกิจการในการเกษตรและการประมง ผ่านการซื้อหรือเช่าที่ดิน - ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในกระบวนการผลิต อาทิ ช่องทางการประปา พื้นที่เพาะปลูก - สนับสนุนให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพสูง เช่น การจัดหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพสูง หรือการจัดหาอุปกรณ์ทางการเกษตรให้ - สนับสนุนให้การผลิตและการกระจายสินค้าให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - สร้างและจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำการเกษตรและการประมง - ทำวิจัย และเผยแพร่เพื่อพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์ - ให้คำปรึกษาในการพัฒนาเทคนิคการบริหาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยหางาน - แนะนำอาชีพ - ให้การศึกษา และการฝึกอาชีพ - ให้คำแนะนำด้วยการโค้ชและระบบพี่เลี้ยง - สร้างทักษะการบริหารธุรกิจและผู้ประกอบการ - ให้เงินชดเชย
แนวทางการขอใช้ประโยชน์	<p>สินค้าที่จะได้รับการชดเชยความเสียหายจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่ว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - สินค้าหนึ่ง ๆ ี่ราคาเฉลี่ยลดลงต่ำกว่าราคาพื้นฐาน ซึ่งคำนวณจากร้อยละ 90 ของผลต่างของราคาเฉลี่ยสามปีย้อนหลังกับราคาเฉลี่ยห้าปีย้อนหลัง โดยไม่รวมราคาสูงสุดและราคาต่ำสุด - ปริมาณการนำเข้าของสินค้านั้นๆ เพิ่มประมาณมากขึ้น และสูงกว่าปริมาณการนำเข้าพื้นฐาน ซึ่งคำนวณจากผลต่างของปริมาณการนำเข้าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังกับปริมาณการนำเข้าเฉลี่ยห้าปีย้อนหลัง โดยไม่รวมราคาสูงสุดและราคาต่ำสุด 	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงาน หรือผู้จ้างงานตนเองที่ได้รับผลกระทบจากการหยุดกิจการ ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการค้าโลก เนื่องจาก โลกาภิวัตน์ สังเกตจากมีจำนวนการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เสียส่วนแบ่งตลาด หรือเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก - แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการหยุดกิจการที่เป็นผลมาจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินโลกเมื่อปี 2552
ปัญหาและอุปสรรค	การให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่ เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ทำให้ต้องระงับการพิจารณาการเงิน มิฉะนั้น อาจทำให้การใช้เงินงบประมาณเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ	ขอบเขตของรูปแบบและโครงการที่จะได้รับอนุมัติให้การช่วยเหลือครอบคลุมเพียงปัญหาที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหรือการเงิน และการเปลี่ยนแปลงจากการเปิดเสรีทางการค้าทำให้ธุรกิจในประเทศต่างๆ ของสหภาพยุโรปไม่สามารถยื่นขอรับความช่วยเหลือได้อย่างไรก็ตาม ในการปฏิรูปกองทุนฯ จะมีการเพิ่มขอบเขตในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจอันเนื่องมาจากการเข้าสู่สังคมไร้คาร์บอน และการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัล

มาตรการช่วยเหลือ	นโยบายประกันการว่างงาน (Unemployment Insurance) – เวียดนาม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กระทรวงแรงงาน ผู้พิการ และสวัสดิการสังคม (Ministry of Labor-Invalids and Social Affairs: MOLISA)
แหล่งรายได้	มาจากสามส่วน ได้แก่ 1 ส่วนจากลูกจ้าง 1 ส่วนจากนายจ้าง และ 1 ส่วนสมทบจากงบประมาณกลาง
กลุ่มเป้าหมาย	แรงงานที่เป็นผู้ว่างงาน ซึ่งลงทะเบียนกับนโยบายประกันการว่างงาน
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> - เบี้ยการหางานใหม่ - เบี้ยประกันสุขภาพ - การให้สิทธิประโยชน์สำหรับการว่างงานแก่ผู้ว่างงาน โดยการจ่ายเบี้ยประกันการว่างงาน ซึ่งคำนวณจากร้อยละ 60 ของค่าจ้างเฉลี่ย 6 เดือนย้อนหลังก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะการว่างงาน - บริการการฝึกอาชีพ และให้คำแนะนำในการหางานใหม่
แนวทางการขอใช้ประโยชน์	เป็นผู้ว่างงานที่อยู่ในระบบการประกันสังคม และเคยมีการชำระเบี้ยประกันเข้าไปสมทบกับนโยบายประกันการว่างงาน
ปัญหาและอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาในการสมัครและการขอรับประโยชน์จากนโยบายการประกันการว่างงานค่อนข้างสั้นเกินไป อาจสร้างการแสวงหาผลประโยชน์จากนายจ้างได้ - สิทธิประโยชน์ที่ผู้ว่างงานคาดว่าจะได้รับ สูงกว่าสิ่งที่ต้องชำระให้กับนโยบายประกันการว่างงาน อาจทำให้แรงงานหวังใช้ประโยชน์จากการว่างงานระยะสั้น ต้องการว่างงานเพื่อให้ได้ประโยชน์จากประกันการว่างงาน - ระเบียบในการสมัครขอรับความช่วยเหลือกับนโยบายประกันการว่างงานค่อนข้างไม่เข้มงวด ทำให้อาจเกิดภาวะการว่างงานปลอมเพื่อเข้ามาขอรับความช่วยเหลือได้ - ผู้เข้าร่วมการฝึกอาชีพมีน้อย ทำให้ไม่มีการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้สามารถแข่งขันกับตลาดแรงงาน และลดภาวะการว่างงานได้ยาก

บทที่ 4

แนวทางการขอใช้ประโยชน์จาก มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันของไทย

การศึกษาในบทนี้เป็นการศึกษาและเสนอแนะแนวทางการขอใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันของไทยเพื่อเป็นคู่มือการขอใช้ประโยชน์และข้อมูลแนวทางประกอบการพิจารณาปรับปรุงหรือพัฒนากลไกช่วยเหลือปัจจุบันให้สามารถรองรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก FTA ได้อย่างเหมาะสม

ในเบื้องต้น ผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องระบุอุตสาหกรรมของตนว่าเป็น ผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นต้น (สินค้าจากการเพาะปลูก โดยเป็นผลผลิตที่ยังไม่เข้ากระบวนการแปรรูป) ผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นกลางถึงขั้นสุดท้าย (สินค้าเกษตรกรรมที่ผ่านกระบวนการแปรรูปแล้ว โดยอาจอยู่ในขั้นตอนการเพิ่มมูลค่า หรือขั้นตอนการทำการตลาดเพื่อการจำหน่าย) ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต หรือผู้ประกอบการในภาคบริการ เพื่อพิจารณาขอรับประโยชน์จากมาตรการที่ถูกต้องได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA เกษตรฯ) เน้นช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นต้นเท่านั้น
- โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA พาณิชย์) ช่วยเหลือผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นกลางถึงขั้นสุดท้าย ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต และผู้ประกอบการในภาคบริการ

4.1 กองทุน FTA เกษตรฯ

4.1.1 วิธีการเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA เกษตรฯ

การเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ จะต้องจัดทำเป็นโครงการเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร (ปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร หมายความว่า เปลี่ยนแปลงปรับปรุง เสริมสร้าง พัฒนาโครงสร้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพในการผลิต ตลอดจนการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า รวมทั้งช่วยเหลือให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าไปยังอาชีพเกษตรอื่นๆ พร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา โดยแสดงรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้

- ชื่อโครงการ หรืองาน หรือกิจกรรม
- ชื่อเจ้าของโครงการ หรือหน่วยงานรับผิดชอบ (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ 4.1.2)
- หลักการและเหตุผล โดยต้องระบุอย่างชัดเจนว่าได้รับผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีฉบับใด อีกทั้ง ผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องแสดงหลักฐานให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นต่ออุตสาหกรรมของผู้ขอรับความช่วยเหลือ (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ 4.1.3)
- วัตถุประสงค์ของโครงการ (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ 4.1.4)
- วิธีการดำเนินงาน แสดงรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมของโครงการ (กรณีระยะเวลาดำเนินโครงการเกินกว่า 1 ปี ให้แยกกิจกรรมเป็นรายปี)
- ขอบเขตการดำเนินงาน ระบุถึงจำนวน/ปริมาณ/กลุ่ม/พื้นที่ที่ต้องดำเนินการในโครงการ
- ระยะเวลาดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติงาน แสดงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม เริ่มต้นตั้งแต่ปีไหนและสิ้นสุดปีไหน
- งบประมาณ หรือแผนการใช้เงิน หรือแผนการคืนเงิน แสดงถึงรายละเอียดของงบประมาณแต่ละหมวด ในแต่ละกิจกรรมตามวิธีการดำเนินงาน (กรณีระยะเวลาดำเนินโครงการเกินกว่า 1 ปี ให้แยกงบประมาณเป็นรายปี) และแจกแจงงบประมาณเป็นงบเงินจ่ายขาดและงบเงินหมุนเวียน/เงินยืม และต้องระบุเงื่อนไขและแผนการคืนเงินให้ชัดเจน (ถ้ามีการใช้เงินทุนหมุนเวียน)

- **ตัวชี้วัดความสำเร็จ** ระบุตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการ โดยกำหนดระดับตัวชี้วัด 2 ระดับ คือ ตัวชี้วัดระดับผลผลิต (Output) และตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์ (Outcome)
- **กรอบแนวทางการจัดการปัญหาหรือความเสี่ยงของโครงการ** มีการระบุปัจจัยเสี่ยง และประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ โดยมีแนวทางการจัดการกับปัจจัยเสี่ยงเพื่อเป็นการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเมื่อมีความเสี่ยงเกิดขึ้น
- **ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ** แสดงถึงผลของการดำเนินโครงการเมื่อเสร็จสิ้นแล้ว ช่วยลดผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างไร ผู้ใดเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ และโครงการสามารถลดผลกระทบที่เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด หากแสดงเป็นตัวเลขเชิงปริมาณได้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาอนุมัติโครงการ
- **อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด**

การเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA เกษตรฯ แบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

- **เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร** เป็นผู้เสนอโครงการ
หากเกษตรกรต้องการยื่นเสนอโครงการจะต้องขอรับการสนับสนุนและยื่นโครงการภายใต้นามส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกำกับ ดูแลการปฏิบัติงาน และจ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- **ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ** เป็นผู้เสนอโครงการ
หากหน่วยงานของรัฐต้องการยื่นขอเสนอโครงการ ต้องเป็นโครงการ งานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และเป็นโครงการที่เกิดจากความต้องการหรือการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

4.1.2 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA เกษตรฯ

กองทุน FTA เกษตรฯ กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้มีสิทธิ์เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุน ได้แก่

- เกษตรกรผู้ประกอบการ และให้หมายความถึงกลุ่มหรือคณะบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้
- สถาบัน องค์กร ที่เป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ดำเนินงานด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก
- หน่วยงานของรัฐ ในระดับกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานของรัฐที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

4.1.3 เกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของกองทุน FTA เกษตรฯ

นอกจากการตั้งวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบการอนุมัติจ่ายเงินให้แก่โครงการแล้ว ผู้ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องชี้แจงรายละเอียด พร้อมทั้งแสดงหลักฐานถึงผลกระทบที่ได้รับจากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม โดยสามารถวิเคราะห์ได้ในมิติต่างๆ ดังนี้

- เป็นสินค้าเกษตรที่อยู่ในกลุ่มกำหนดโควตาภาษี (TRQ) 23 รายการ ได้แก่ ชา เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป น้ำมันดิบ/นมพร้อมดื่ม นมผงขาดมันเนย มะพร้าวผล เนื้อมะพร้าวแห้ง น้ำมันมะพร้าว เมล็ดถั่วเหลือง ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ น้ำมันปาล์มและน้ำมันในเมล็ดปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง ลำไยแห้ง พริกไทย ไหมดิบ กระเทียม กากถั่วเหลือง หอมหัวใหญ่ เมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ มันฝรั่ง น้ำตาล และใบยาสูบ อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นสินค้าในกลุ่ม TRQ แต่มีได้หมายความว่า จะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเสมอไป จำเป็นต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ประการอื่นประกอบด้วย
- พิจารณาจากสถิติการนำเข้าเปรียบเทียบก่อนและหลังการเปิดเสรีทางการค้าที่มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ
- พิจารณาจากราคาสินค้าเกษตรชนิดนั้นๆ ภายในประเทศที่ลดลงอย่างผิดปกติ เปรียบเทียบก่อนและหลังการเปิดเสรีทางการค้า

- พิจารณาจากต้นทุนการผลิตต่อหน่วยโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง
- มีรายงานผลการศึกษาวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ ยืนยันการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า
- พิจารณาจากส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศที่ลดลง
- พิจารณาเฉพาะตามที่คณะกรรมการ/อนุกรรมการกำหนด

ทั้งนี้ การพิจารณาของคณะกรรมการฯ อาจพิจารณาจากข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อประกอบกัน ขึ้นอยู่กับกรอบการจัดทำความตกลงการค้าเสรีที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือระบุไว้

4.1.4 กิจกรรมที่สามารถขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน FTA เกษตรฯ

หลังจากพิจารณาว่าผู้ยื่นมีคุณสมบัติสามารถขอรับความช่วยเหลือจากมาตรการได้หรือไม่ ผู้ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องพิจารณาคูณสมบัติของโครงการประกอบอีกส่วนหนึ่ง เพื่อเพิ่มคุณภาพและโอกาสในการได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารฯ โดยกองทุน FTA เกษตรฯ กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของโครงการที่กองทุนจะให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

- เป็นโครงการเพื่อขอการสนับสนุนสินเชื่อ ปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยี
- เป็นโครงการเพื่อขอการสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา
- เป็นโครงการเพื่อขอความรู้ ฝึกอบรม และดูงาน
- เป็นโครงการเพื่อขอการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร
- เป็นโครงการเพื่อการปรับเปลี่ยนอาชีพ
- วัตถุประสงค์อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

4.1.5 เงื่อนไขการช่วยเหลือของกองทุน FTA เกษตรฯ

กองทุน FTA เกษตรฯ ถูกกำหนดเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบด้วย ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศว่าด้วยการเงิน การพัสดุของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2561 ข้อที่ 8 หมวดที่ 1 กองทุน ดังนั้นโครงการต่างๆ จะต้องพิจารณาว่าต้องการความช่วยเหลือที่อยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการช่วยเหลือของกองทุนหรือไม่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) กรณีที่เป็นการใช้จ่ายเงินจากกองทุน FTA เกษตรฯ โดยจะจ่ายเงินให้ใน 2 ลักษณะ คือ การจ่ายขาด หรือเงินหมุนเวียน โดยมีเงื่อนไขการจ่ายเงินในแต่ละลักษณะ ดังนี้
 - **เงินจ่ายขาด** ให้เฉพาะกรณีหรือค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้
 - (1) ค่าปัจจัยการผลิตในกรณีทดลอง/สาธิต/นำร่อง
 - (2) ค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับงานวิจัยต้องเป็นการวิจัยประยุกต์ หรือการวิจัยด้านการตลาด และต้องไม่เป็นโครงการวิจัยขั้นพื้นฐาน
 - (3) ค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดเทคโนโลยี อาทิ การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงานในประเทศ
 - (4) ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน หรือค่าบริหารโครงการของหน่วยงานราชการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด หรือตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 3 ของงบประมาณโครงการ
 - (5) ค่าใช้จ่ายต่างๆ นอกเหนือจากที่ระบุใน (1) (2) (3) และ (4) ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารกองทุน
 - **เงินยืม/เงินหมุนเวียน** ให้เฉพาะกรณีหรือค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้
 - (1) ค่าลงทุนต่างๆ อาทิ ค่าก่อสร้างโรงเรือน/โรงงาน ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ ฯลฯ
 - (2) ค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการผลิต
- 2) กรณีกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนจะชดเชยดอกเบี้ยให้ทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ วงเงินให้ยืมและกำหนดชำระคืนให้เป็นไปตามลักษณะการดำเนินงานตามความจำเป็นของแต่ละโครงการ

4.1.6 ขั้นตอนการยื่นขอรับความช่วยเหลือ และพิจารณาอนุมัติของกองทุน FTA เกษตรฯ

- 1) หากผู้ขอรับความช่วยเหลือเป็นเกษตรกร ผู้ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องยื่นเรื่องต่อหน่วยงานรัฐ เช่น สหกรณ์สินค้าเกษตรกรรมต่างๆ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์กรมส่งเสริมการเกษตร หรือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น เพื่อสนับสนุนเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
- 2) เกษตรกรร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือส่วนราชการที่ต้องการจัดทำโครงการเพื่อเกษตรกร ดำเนินการจัดทำโครงการโดยอ้างอิงรายละเอียดอย่างน้อยที่ควรระบุ

(ตามข้อ 4.1.1) จากนั้นส่งรายละเอียดที่จัดทำให้แก่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งมีหน้าที่เป็นเลขานุการกองทุน

- 3) เมื่อกองทุน FTA เกษตรฯ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)) ได้รับโครงการ จะเริ่มดำเนินการรวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆ ตรวจสอบความถูกต้อง ว่าเป็นไปตามระเบียบของกองทุนฯ หรือไม่ พร้อมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการในเบื้องต้น หากเห็นว่ามีความเป็นไปได้และไม่ขัดแย้งกับระเบียบของกองทุนฯ จะดำเนินการตามขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติเงินต่อไป แต่หากพบว่าโครงการมีความขัดแย้งกับหลักเกณฑ์เงื่อนไขของกองทุนฯ หรือพบว่าโครงการยังไม่มี ความเหมาะสม กองทุนฯ จะดำเนินการแจ้งให้เจ้าของโครงการทราบผ่านทางหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำเสนอกองทุนฯ พิจารณารับขั้นตอนต่างๆ ต่อไป
- 4) สศก. นำโครงการที่ได้ตรวจสอบความเป็นไปได้ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน สศก. ได้แก่ สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์ประเมินผล รวมทั้งหรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ เป็นต้น ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้โครงการมีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเจ้าของโครงการและหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่างๆ ไปแก้ไขปรับปรุงโครงการอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ในกรณีที่โครงการไม่มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงแก้ไขไม่มาก สศก. จะนำโครงการเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเสนอขอรับเงินสนับสนุนกองทุน FTA เกษตรฯ (คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ) พิจารณาต่อไป
- 5) สศก. นำโครงการที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ มีความเห็นให้ปรับปรุงแก้ไขโครงการเพิ่มเติม สศก. ในฐานะฝ่ายเลขานุการจะดำเนินการแจ้งให้เจ้าของโครงการทราบผ่านหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ ได้

ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ พิจารณาก่อนครั้งหนึ่งจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบ

- 6) สศก. นำโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ เสนอคณะกรรมการบริหารกองทุน FTA เกษตรฯ (คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ) เพื่อพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีความเห็นให้ปรับปรุงแก้ไขโครงการเพิ่มเติม สศก. ในฐานะฝ่ายเลขานุการจะดำเนินการแจ้งให้เจ้าของโครงการทราบผ่านหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ ให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ พิจารณาก่อนครั้งหนึ่งจนกว่าจะได้รับการอนุมัติ
- 7) เมื่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ อนุมัติโครงการ สศก. จะดำเนินการแจ้งให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการขอเบิกเงินจากกองทุนฯ เพื่อนำไปดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ โดยกองทุนฯ จะจัดทำเป็นบันทึกคำรับรองการเบิกเงินจากกองทุนฯ และจ่ายเงินให้โครงการเป็นรายปีโครงการ ผ่านทางบัญชีธนาคารของรัฐฯ ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่าย

ทั้งนี้ หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการต้องดำเนินการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารรัฐฯ ในชื่อบัญชี “กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ โครงการ.....” โดยแยกเป็นรายโครงการ และแจ้งเลขที่บัญชีเงินฝากดังกล่าวให้แก่ สศก. ทราบเพื่อสั่งโอนเงิน โดยสามารถดูระเบียบการเบิกเงินจากกองทุนได้จาก “ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศว่าด้วยการเงิน การพัสดุของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2561 ส่วนที่ 5 การเบิกเงินจากกองทุน”

- 8) ในกรณีเจ้าของโครงการ คือเกษตรกร สถาบันเกษตรกร หรือองค์กรเกษตรกร หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องดำเนินการจัดทำนิติกรรมสัญญาการเข้าร่วมโครงการกับเจ้าของโครงการและดำเนินการจ่ายเงินผ่านทางบัญชีธนาคารของรัฐฯ ให้เจ้าของโครงการนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

4.2 กองทุน FTA พาณิชย์

4.2.1 วิธีการเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA พาณิชย์

การเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ จะต้องจัดทำเป็นโครงการพร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา โดยแสดงรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้

- ชื่อโครงการ
- กลุ่มที่ขอรับความช่วยเหลือ โดยควรระบุว่าเป็นกลุ่มผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการในสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม หรือภาคบริการ พร้อมแจ้งที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร E-mail และชื่อผู้ประสานงาน ที่สามารถติดต่อได้ (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ 4.2.2)
- สถาบันที่ช่วยเหลือในการเสนอโครงการ โดยผู้เสนอโครงการ ยื่นใบสมัครขอรับความช่วยเหลือ ข้อเสนอโครงการฯ พร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ผ่านหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชน เช่น พาณิชย์จังหวัด สหกรณ์จังหวัด สมาหการค้าแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวมีหนังสือนำเสนอโครงการถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ
- วงเงินที่เสนอ ให้ระบุจำนวนเงินที่ขอรับความช่วยเหลือ และจัดทำตารางงบประมาณ โดยชี้แจงในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน
- หลักการและเหตุผล/ความจำเป็นในการเสนอโครงการ ให้ระบุให้ชัดเจนว่าจะทำโครงการดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรและปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบทางลบ หรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (FTA) กรอบใด หรือประสงค์จะใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างไร ซึ่งเป็นสาเหตุให้ต้องจัดทำโครงการดังกล่าว ควรอ้างข้อมูลให้ชัดเจน (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ 4.2.3)
- วัตถุประสงค์ของโครงการ (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ 4.2.4)
- กิจกรรมโครงการ หรือรูปแบบการช่วยเหลือที่ต้องการ โดยระบุว่าจะทำโครงการอย่างไร เพื่อให้โครงการนั้นดำเนินการได้ เช่น การศึกษา วิจัย และพัฒนา การจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการปรับปรุงธุรกิจ หรือการฝึกอบรม เป็นต้น (สามารถดูรายละเอียดได้ที่ 4.2.5)

- **ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ** ให้ระบุแผนการดำเนินงาน หรือกิจกรรมที่ต้องการดำเนินงานในการขอรับความช่วยเหลือ เช่น วิธีการวิจัย การจัดฝึกอบรมเรื่องใด แก่ใคร หรือวิธีการระดมสมองของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเพื่อหาแนวทางในการปรับตัว เป็นต้น
- **ระยะเวลาดำเนินการ** กำหนดระยะเวลาของโครงการที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ
- **ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ** ให้ระบุผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการที่เสนอขอรับความช่วยเหลือว่าจะเกิดผลดีหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างไรบ้าง
- **เป้าหมาย** ให้ระบุถึงเป้าหมายของโครงการที่เสนอขอรับความช่วยเหลือ
- **ตัวชี้วัด** (ระบุว่าเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ)

การเสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA พาณิชย์ต้องเสนอผ่านหน่วยงานรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชน เช่น พาณิชย์จังหวัด สหกรณ์จังหวัด สมาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ เพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ พิจารณารายละเอียดข้อเสนอโครงการในเบื้องต้น และนำส่งข้อเสนอโครงการมายังกรมการค้าต่างประเทศ

4.2.2 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุน FTA พาณิชย์

กองทุน FTA พาณิชย์กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้มีสิทธิ์เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุน ได้แก่

1. โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอยู่ในรูปแบบของการสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ โดยจะไม่อยู่ในรูปของตัวเงิน (In Kind)
2. ต้องเป็นกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหรือบริการที่ได้รับหรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า
3. ต้องเป็นกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหรือบริการที่ประสงค์จะเสริมสร้างศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสทางการตลาด การแข่งขันทางการค้า รวมทั้งการใช้สิทธิประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือในระยะสั้น

4.2.3 เกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของกองทุน FTA พาณิชย์

นอกจากพิจารณาว่าผู้ยื่นมีคุณสมบัติสามารถขอรับความช่วยเหลือจากมาตรการได้หรือไม่ ผู้ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องชี้แจงรายละเอียด พร้อมทั้งแสดงหลักฐานถึงผลกระทบที่ได้รับจากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม โดยสามารถวิเคราะห์ได้ในมิติต่างๆ ดังนี้

- ปริมาณการนำเข้าสินค้าหรือบริการ ประเภทเดียวกันหรือทดแทนกันจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด หรือมีสัญญาณบ่งชี้ หรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบกับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศภายหลังจากการเปิดเสรีทางการค้า
- ราคาของสินค้าหรือบริการ ประเภทเดียวกันหรือทดแทนกันมีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบ
- ส่วนแบ่งการตลาดของสินค้า ประเภทเดียวกันหรือทดแทนกันที่ผลิตในประเทศมีแนวโน้มลดลง
- การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่เกี่ยวข้องหรืออุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องลดลง
- มีผลการศึกษาระบุว่าภาคการผลิตหรือภาคบริการที่ขอรับการช่วยเหลือนั้น ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

4.2.4 กิจกรรมที่สามารถขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน FTA พาณิชย์

หลังจากการตั้งวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบการอนุมัติจ่ายเงินให้แก่โครงการแล้ว ผู้ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องพิจารณาคุณสมบัติของโครงการประกอบอีกส่วนหนึ่ง เพื่อเพิ่มคุณภาพและโอกาสในการได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารฯ โดยกองทุน FTA พาณิชย์ขอขอบเขตของโครงการที่กองทุนจะให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

- เป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของกระทรวงพาณิชย์
- เป็นโครงการที่มีขอบเขตของการดำเนินงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามขอบเขตเงื่อนไขการช่วยเหลือของกองทุน FTA พาณิชย์ (รายละเอียดตามข้อ 4.2.5)
- เป็นโครงการที่ไม่เคยได้รับอนุมัติให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น

- เป็นโครงการที่ไม่จัดกิจกรรมที่มุ่งในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การจัดซื้อครุภัณฑ์ เครื่องจักร ที่ดิน เป็นต้น รวมถึงการก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร และเงินทุนหมุนเวียน
- เป็นโครงการที่ไม่ขัดกับพันธกรณีระหว่างประเทศและความตกลงการค้าเสรีอื่นใดที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก

4.2.5 เงื่อนไขการช่วยเหลือของกองทุน FTA พาณิชย์

กองทุน FTA พาณิชย์กำหนดรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของกองทุนไว้ ดังนั้นโครงการต่างๆ จะต้องพิจารณาว่าต้องการความช่วยเหลือที่อยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการช่วยเหลือของกองทุนหรือไม่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- การศึกษาวิจัย และพัฒนา
- ช่วยเหลือในการปรับปรุงธุรกิจ
- การฝึกอบรม หรือ การพัฒนา และยกระดับ หรือการทดสอบฝีมือแรงงาน
- กิจกรรมที่มีผลโดยรวมต่อการสนับสนุนการบริโภค การตลาด ภาคการผลิต หรือ ภาคบริการนั้นๆ
- การจัดอบรมเสริมสร้างให้มีความรู้เพื่อการปรับตัว

4.2.6 ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติการให้ความช่วยเหลือของกองทุน FTA พาณิชย์

- 1) ผู้มีคุณสมบัติยื่นข้อเสนอโครงการตามระยะเวลาในประกาศที่คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือฯ กำหนด โดยยื่นใบสมัคร ข้อเสนอโครงการ เอกสารหลักฐานอื่นๆ เสนอผ่านหน่วยงานของรัฐ สมาคม หรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ ส่งถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ
- 2) กรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวฯ รวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการในเบื้องต้น รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกรม มีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเสนอโครงการด้วย หากข้อเสนอโครงการสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวฯ แต่มีรายละเอียดไม่สมบูรณ์ หรือไม่เพียงพอทางฝ่าย

เลขานุการฯ จะให้ผู้เสนอโครงการฯ นำกลับไปแก้ไข หรือกรณีที่โครงการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ จะแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอโครงการ

- 3) เมื่อข้อเสนองานโครงการผ่านการพิจารณาความเป็นไปได้ในเบื้องต้นแล้ว จึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโครงการของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการเงินช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งนี้ หากโครงการได้รับความเห็นชอบในเบื้องต้นแต่รายละเอียดโครงการยังไม่สมบูรณ์จะส่งกลับไปยังผู้เสนอโครงการเพื่อปรับแก้ไข ในกรณีที่โครงการไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ จะแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้เสนอโครงการ โดยองค์ประกอบคณะอนุกรรมการกลั่นกรองจะมีเพียงหน่วยงานจากภาครัฐเท่านั้น ได้แก่ รองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ (ประธาน) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ผู้แทนกรมการค้าภายใน ผู้แทนกองคลัง (อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ) และผู้อำนวยการกองสิทธิประโยชน์ทางการค้า (อนุกรรมการและเลขานุการ)

ทั้งนี้ อนุกรรมการจะพิจารณาโครงการโดยใช้หลักเกณฑ์พิจารณาจากผลกระทบต่อปริมาณนำเข้าสินค้าประเภทเดียวกันจากต่างประเทศที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาของสินค้าส่วนแบ่งการตลาด มีการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่องลดลง รวมถึงสินค้าที่ต้องการใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกภายใต้ข้อผูกพันของความตกลงการค้าเสรี ในกรอบต่างๆ รวมทั้งอาเซียนด้วย ทั้งนี้ ต้องมีผลการศึกษาระบุว่าภาคการผลิตหรือภาควิชาการนั้นๆ ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

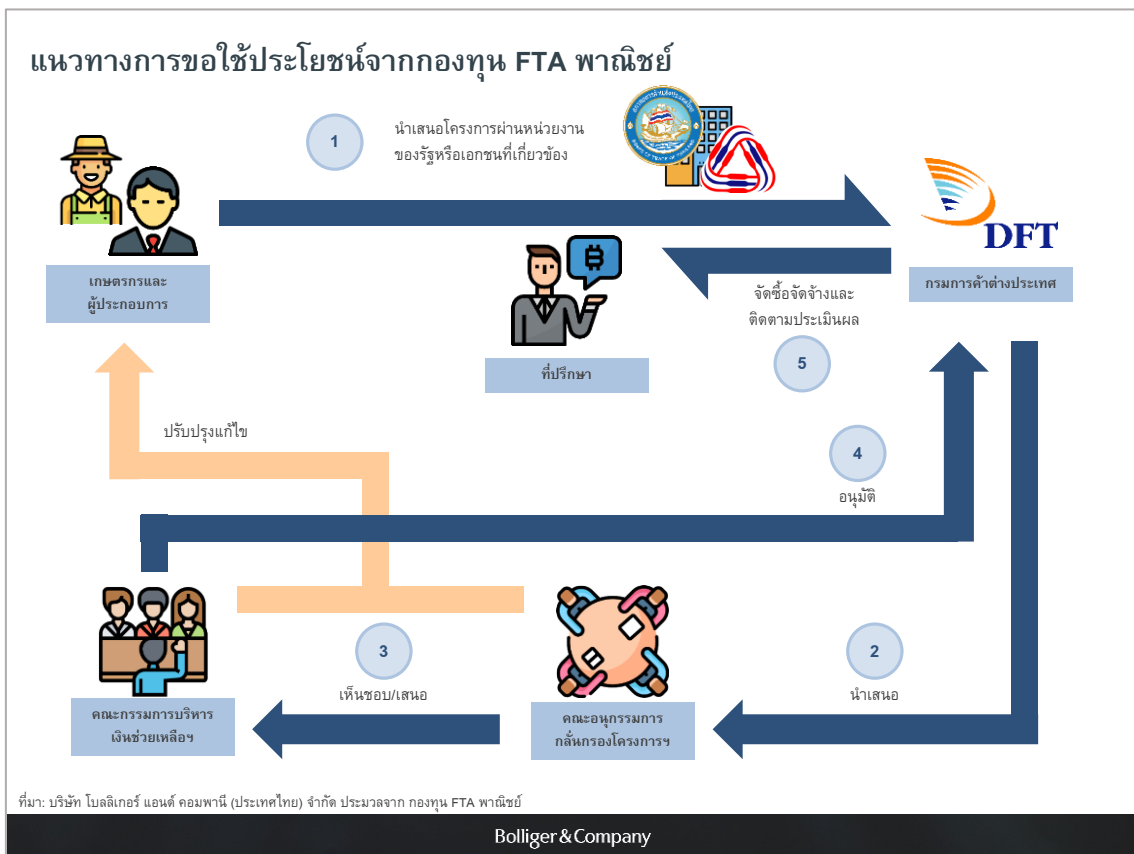
- 4) หากคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ เห็นชอบโครงการ จึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวฯ โดยองค์ประกอบคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการและจัดสรรเงินช่วยเหลือให้กับโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ องค์ประกอบคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง

พาณิชย์ (ประธาน) ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้แทน เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าภายในหรือผู้แทน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ (กรรมการและเลขานุการ)

5) กรรมการค้าต่างประเทศ ดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบต่อไป

ทั้งนี้ แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกองทุน FTA พาณิชย์ เป็นดังนี้

ภาพที่ 4-2 แนวทางการใช้ประโยชน์จากกองทุน FTA พาณิชย์



4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการขอใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันของไทย

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันของไทย พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการขอใช้ประโยชน์ สามารถวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการขอใช้ประโยชน์จากมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือปัจจุบันของไทยได้ ดังนี้

- การดำเนินงานผ่านหน่วยงานโซ่ขัอกกลาง เนื่องจากมาตรการช่วยเหลือมิได้จัดตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคล ทำให้การดำเนินงานติดต่อรหว่างมาตรการและผู้ขอใช้ประโยชน์เกิดข้อผิดพลาดและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ จำนวนหน่วยงานโซ่ขัอกกลางมีจำนวนน้อยที่เกี่ยวข้องกับสินค้าต่าง ๆ ที่สามารถขอรับการสนับสนุนเพื่อยื่นเรื่องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน จึงทำให้โครงการที่ได้รับการยื่นเรื่องและอนุมัติกระจุกตัวอยู่ภายใต้ประเภทสินค้าที่ซ้ำกัน ดังนั้น ควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับขอบเขตของหน่วยงานโซ่ขัอกกลางเพิ่มเติม เพื่อขยายขอบเขตให้สินค้าเกษตรกรรมประเภทอื่นสามารถขอการสนับสนุนจากหน่วยงานห่วงโซ่ขัอกกลางที่มีความจำเป็นอย่างมากในการยื่นเรื่องขอรับความช่วยเหลือ หรือควรมีการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งมาตรการขึ้นเพื่อเป็นนิติบุคคล ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องมีหน่วยงานห่วงโซ่ขัอกกลาง
- ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างมาตรการช่วยเหลือทั้งสอง โดยเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรขั้นต้นหรือประกอบกิจกรรมการเพาะปลูกและเลี้ยงปศุสัตว์ จะได้รับความช่วยเหลือทั้งด้านการเงิน (In Cash) และด้านเทคนิค (In Kind) แต่เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าขั้นกลางถึงขั้นสุดท้าย ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต และผู้ประกอบการในภาคบริการ จะได้รับความช่วยเหลือเพียงด้านเทคนิคเท่านั้น โดยที่ผู้ที่ได้รับผลกระทบอาจต้องการความช่วยเหลือด้านการเงินมากกว่าหรือต้องการความช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและด้านเทคนิคควบคู่กันไป ดังนั้น ควรมีการพิจารณาทบทวนรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของมาตรการทั้งสองอีกครั้ง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ
- คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ ของกองทุน FTA เกษตรฯ ไม่มีผู้แทนของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเข้าร่วม อาจทำให้องค์ความรู้และข้อมูลผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์จากการจัดทำ

ความตกลงการค้าเสรีแต่ละกรอบ ซึ่งกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศศึกษา รายละเอียดต่างๆ อย่างครบถ้วน ไม่สามารถส่งต่อไปยังกองทุน ซึ่งมีหน้าที่ช่วยเหลือเยียวยา ให้สามารถกำหนดหรือพิจารณาเพื่อคัดเลือกผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม กองทุน FTA พาณิชย์มีผู้แทนจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศอยู่ในคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ เพื่อช่วยพิจารณาความเหมาะสมของผู้ขอรับความช่วยเหลือ ดังนั้น ควรพิจารณาเพิ่มกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการขอรับความช่วยเหลือ

- กระบวนการพิจารณาโครงการมีความล่าช้าในขั้นตอนการส่งกลับไปยังเจ้าของโครงการและหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อทำการแก้ไข ดังนั้น อาจมีการเข้าช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำในการแก้ไขโครงการแก้ไขโครงการ เพื่อช่วยลดระยะเวลาให้ตรงตามกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานที่ตั้งไว้
- การประชาสัมพันธ์ของการให้ความช่วยเหลือ มักเป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ของกรมการค้าต่างประเทศหรือเว็บไซต์ของกองทุน FTA เกษตรฯ ดังนั้น การประชาสัมพันธ์อาจไม่สามารถเข้าถึงผู้ต้องการขอรับความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุม ซึ่งควรมีการติดต่อหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งกระจายข่าวสารและข้อมูลไปยังผู้ที่ได้รับผลกระทบให้ทราบถึงการมีอยู่และวิธีการยื่นขอรับความช่วยเหลือจากมาตรการ

บทที่ 5

รูปแบบหรือทางเลือกในการพัฒนากลไกช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

หลังจากการวิเคราะห์เพื่อระบุสินค้า ซึ่งคาดว่าจะเป็สินค้าเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ทำให้ทราบถึงความรุนแรงของผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในแต่ละภาคส่วน และแสดงให้เห็นถึงนัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเหมาะสมของการลำดับความสำคัญในแต่ละภาคส่วนสำหรับการช่วยเหลือจากกลไกที่มีอยู่ อีกทั้งเมื่อศึกษาร่วมกับมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือของไทยในปัจจุบัน ที่มีการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้กรอบต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงความเพียงพอของความช่วยเหลือในขณะนี้ว่าตอบสนองความต้องการความช่วยเหลือหรือไม่ นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวอย่างมาตรการหรือกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ทำให้สามารถนำองค์ความรู้บางประการจากกลไกช่วยเหลือของต่างประเทศมาปรับใช้และพัฒนากลไกช่วยเหลือของไทยในปัจจุบัน ดังนั้น ในบทนี้ คณะผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบหรือทางเลือกในการพัฒนาการกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยแบ่งเป็น 4 โครงการช่วยเหลือฯ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (โครงการช่วยเหลือฯ) ได้แก่ (1) โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (2) โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (3) โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และ (4) โครงการช่วยเหลือแรงงานผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

5.1 โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ภาคเกษตรกรรมอยู่คู่กับประเทศไทยมาอย่างยาวนานและมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นฐานมาจากสังคมเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ในอดีตประกอบอาชีพในภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้สินค้าเกษตรถือเป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวอย่างมากสำหรับการค้าระหว่างประเทศ และมักเป็นรายการสินค้าที่ไทยเลือกยกเว้นและชะลอการเปิดตลาดในความตกลงการค้าระหว่างประเทศหลายฉบับ อย่างไรก็ตาม การเปิดตลาดในสินค้าเกษตรกรรมจำเป็นต้องเกิดขึ้นไม่ช้าก็เร็ว ดังนั้น ภาครัฐในฐานะผู้ทำสัญญาระหว่างประเทศและก่อให้เกิด

ผลกระทบแก่ประชากรภายในประเทศ จึงต้องดำเนินการวางแผนและจัดตั้งกลไกหรือมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบให้ตอบสนองอย่างครอบคลุมและถูกต้อง

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้าเป็นโครงการที่มุ่งเน้นช่วยเหลือภาคเกษตรกรรมในภาพรวมที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงทางการค้า เช่น การนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การสูญเสียส่วนแบ่งตลาดอย่างมีนัยสำคัญ การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ เป็นต้น โดยมีต้นแบบการดำเนินงานมาจากโครงการช่วยเหลือ TAA ของสหรัฐอเมริกา

5.1.1 ข้อดีและข้อเสียของกลไกช่วยเหลือ

➤ ข้อดี

- เป็นกลไกช่วยเหลือที่ทำให้เห็นภาพรวมของห่วงโซ่มูลค่าภาคเกษตรกรรม เนื่องจาก การช่วยเหลือมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเกษตรกร ซึ่งครอบคลุมทุกกิจกรรมที่เกษตรกรมีส่วนร่วม เช่น การเพาะปลูก การแปรรูป การขาย การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
- เป็นกลไกช่วยเหลือที่สามารถมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐดูแลได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ การช่วยเหลือมุ่งเน้นไปที่ภาคเกษตรกรรม จึงเหมาะสมที่จะมอบหมายให้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการจัดทำโครงการช่วยเหลือ

➤ ข้อเสีย

- การให้ความช่วยเหลืออยู่ในรูปแบบของโครงการช่วยเหลือ อาจก่อให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากไม่มีการดำเนินเรื่องขอจัดสรรงบประมาณเฉพาะแก่โครงการดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณคงเหลือจากการดำเนินงานที่จำเป็นต่างๆ ของหน่วยงานต้นสังกัด
- โครงการช่วยเหลือ เป็นโครงการที่มีได้ดำเนินงานเพื่อแสวงหาผลตอบแทนเช่น ทุนหมุนเวียน ดังนั้น การดำเนินงานจะเป็นการจ่ายขาดโดยทั้งสิ้น ทั้งที่เป็นการจ่ายขาดโดยตรง จ่ายขาดเพื่อการจัดจ้างที่ปรึกษา และการจ่ายขาดเพื่อการจัดเตรียมสถาบันทางการเงินให้พปะกับเกษตรกร

- การช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือรายปี แม้จะส่งผลดีต่อการบริหารเงินงบประมาณ แต่จะส่งผลเสียต่อความต่อเนื่องของการให้ความช่วยเหลือ โดยบางโครงการอาจต้องการระยะเวลาในการดำเนินงานมากกว่า 1 ปี เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้ อาจมีการพิจารณาแบ่งโครงการออกให้เป็นระยะละ 1 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือฯ ได้
- เนื่องจากเป็นโครงการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานจำเป็นต้องมีหน่วยงานช้อกลางเพื่อทำหน้าที่ในการทำนิติกรรมสัญญาระหว่างหน่วยงานรัฐ หน่วยงานช้อกลาง และผู้ขอรับความช่วยเหลือ ซึ่งอาจทำให้แรงจูงใจในการประเมินผลและติดตามโครงการจากผู้ขอรับความช่วยเหลือไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากหน่วยงานช้อกลางมิได้เป็นเจ้าของเงิน
- กลไกช่วยเหลือเป็นโครงการที่ได้รับเงินงบประมาณเป็นรายปี ทำให้โครงการที่ต้องการความช่วยเหลือต้องส่งข้อเสนอโครงการเข้ามาเพื่อขอรับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือล่วงหน้า อย่างน้อย 1 ปีงบประมาณ ดังนั้น ความช่วยเหลือจากกลไกอาจไม่ทันกาล และตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

5.1.2 ขอบเขตการพัฒนากลไกช่วยเหลือ

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเป็นกลไกช่วยเหลือที่ถูกจัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดขอบเขตของการพัฒนากลไกช่วยเหลือเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขอบเขตของผู้ขอรับความช่วยเหลือ: เกษตรกรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า โดยอาจอยู่ในรูปของปริมาณการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงเวลาสั้นๆ ปริมาณยอดขายลดลง การสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน และการสูญเสียส่วนแบ่งตลาดอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นเชิงประจักษ์ว่าได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้าอย่างไร เพื่ออำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุมัติความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือฯ

ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: การช่วยเหลือด้านการเงิน (In Cash) และการช่วยเหลือเชิงเทคนิค (In Kind) เนื่องจากการประกอบกิจการของเกษตรกรต้องการทั้งความรู้ การแนะนำให้คำปรึกษา รวมไปถึงความช่วยเหลือด้านเงินทุนด้วย โดยการช่วยเหลือด้านเงินทุนอาจอยู่ในรูปของการให้เปล่า หรือการจัดสรรธนาคารที่สามารถให้สินเชื่อระยะยาวและดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกรได้ เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมไปถึงลดภาระในการชำระหนี้ของเกษตรกร

ขอบเขตเวลา: โครงการช่วยเหลือฯ ดังกล่าวเน้นช่วยเหลือแก่โครงการต่างๆ เป็นรายปี เนื่องจากเงินงบประมาณสำหรับการช่วยเหลือที่ได้รับจัดสรรแก่โครงการช่วยเหลือฯ มีความไม่แน่นอน ดังนั้น การช่วยเหลือเป็นรายปีจะป้องกันปัญหาการจัดสรรงบประมาณข้ามปีงบประมาณ

5.1.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนาไกลช่วยเหลือ

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้ากำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบ โดยมีได้จำกัดไว้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบใด อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้า หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้าโลก ทั้งนี้ โครงการช่วยเหลือฯ ดังกล่าว มีขอบเขตการช่วยเหลือครอบคลุมช่วงของกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ อีกทั้งช่วยเหลือกิจกรรมของเกษตรกรตั้งแต่การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการดูแลรักษา รวมไปถึงกระบวนการกระจายสินค้าเพื่อจำหน่ายยังตลาดต่างๆ อีกด้วย

ทั้งนี้ การพัฒนาไกลช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นโครงการช่วยเหลือฯ จำเป็นต้องจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยอาจมีขั้นตอน ดังนี้

- จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานเพื่อหารือเรื่องการพัฒนาไกลช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในปัจจุบัน
- จัดทำรายละเอียดในการริเริ่มโครงการช่วยเหลือฯ เช่น ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เกณฑ์การพิจารณากลับกรองโครงการ รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น
- จัดประชุมภายในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ณ ที่นี้คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขอการพิจารณาเห็นชอบจากประธาน แล้วมีคำสั่งเพื่อจัดทำโครงการ รวมไปถึงดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ และ

คณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือต่อไป

อย่างไรก็ดี การช่วยเหลือของโครงการในระยะแรกอาจจัดสรรความช่วยเหลือแก่โครงการจำนวนไม่มาก เพื่อเป็นการทดสอบความสามารถในการดำเนินงานของโครงการ รวมไปถึงเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินงานของโครงการ หากมีปัญหาหรือข้อผิดพลาดประการใด ต้องจัดบันทึกและแจ้งเพื่อแก้ไขโดยด่วน เพื่อพัฒนาให้โครงการช่วยเหลือฯ สมบูรณ์ในระยะเวลาที่เร็วที่สุด

5.1.4 แนวทางการบริหารกลไกช่วยเหลือ

โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ

- คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ
- คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ โดยมีรองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ
- คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ
- เลขานุการโครงการช่วยเหลือฯ และคณะทำงานทั่วไป โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หลักการบริหารโครงการที่ดี

โครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า จำเป็นต้องมีแนวทางในการบริหารตามหลักการบริหารโครงการที่ดี 7 ประการ¹ ดังนี้

1) การวางแผนงานโดยยึดถือเอกสารกำหนดขอบเขตและรายละเอียดโครงการ (Project Definition) ต่างๆ ให้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็น วัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขตการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายที่ใช้ แม้กระทั่งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ เป็นต้น โดยผู้บริหารโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า ต้องคำนึงเสมอว่าโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับ

¹ ศูนย์พัฒนากลยุทธ์ทางธุรกิจ

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า โดยมุ่งเน้นเพื่อตอบสนองกลุ่มเกษตรกร โดยอาศัยข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งอาจอยู่ในรูปข้อมูลเชิงสถิติ หรือผลการศึกษาจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ นอกจากนี้ ต้องคำนึงถึงรูปแบบการให้ความช่วยเหลือที่สามารถมอบแก่แต่ละโครงการด้วย บางโครงการอาจต้องการเพียงเงินทุนช่วยเหลือ บางโครงการอาจต้องการความช่วยเหลือเชิงเทคนิคโดยการให้ความรู้และคำปรึกษา หรือบางโครงการอาจต้องการความช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบพร้อมกัน รวมไปถึงการพิจารณาความเหมาะสมของโครงการที่ต้องให้ความสำคัญในอันดับแรก โดยอาจพิจารณาจากความรุนแรงและความฉุกเฉินของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่สินค้าเกษตรกรรมนั้นๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือตอบสนองได้อย่างทันที่

2) การวางแผนงานโครงการ โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าเมื่อดำเนินโครงการในแต่ละระยะเวลาเสร็จสิ้นจะมีผลลัพธ์ใดในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่จะต้องส่งมอบ (Deliverables) ซึ่งเป็นการกำหนดให้โครงการที่ขอความช่วยเหลือต้องส่งมอบผลผลิตทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณแก่โครงการช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถนำมาประกอบการประเมินผลงานของโครงการช่วยเหลือ จากนั้นจึงวางแผนโครงสร้างงาน (Work Breakdown Structure: WBS) เป็นการแบ่งงานเป็นลำดับขั้น ในแต่ละขั้นต้องทำอะไรบ้าง ใช้เวลาเท่าใด และใช้ทรัพยากรใดบ้าง พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นให้ชัดเจน ซึ่งการวางแผนโครงสร้างงาน (Work Breakdown Structure: WBS) นี้จะทำให้รู้รายละเอียดของกิจกรรมโครงการทั้งหมด อีกทั้งยังทำให้รู้ถึงความสัมพันธ์ หรือความเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรมในการดำเนินงาน ส่งผลให้สามารถบริหารจัดการงานได้ง่ายขึ้น

3) การจัดเตรียมแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวางแผนโครงสร้างต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ในระหว่างการดำเนินการจะต้องมีแผนงานต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อช่วยควบคุมการดำเนินโครงการ เช่น แผนคุณภาพ แผนการเงิน แผนการจัดซื้อ แผนทรัพยากร แผนการสื่อสาร แผนการบริหารความเสี่ยง เป็นต้น

4) การบริหารงานและติดตามการใช้งบประมาณและเวลา เป็นการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ ผ่านการตรวจสอบและระบุงานที่ทำแล้วเสร็จในแต่ละงวดงาน พร้อมทั้งการประมาณการงานที่ยังไม่แล้วเสร็จ รวมทั้งเวลา และงบประมาณที่ใช้ยังคงสอดคล้องกับแผนดั้งเดิมหรือไม่ เพื่อให้สามารถพิจารณาปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับผลลัพธ์ที่ต้องการภายใต้เงื่อนไขด้านเวลาที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ขั้นตอนการประเมินผลโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือถือเป็นขั้นตอนการบริหารหลักขั้นตอนสุดท้าย เนื่องจากผลงานของโครงการ

ที่ขอรับความช่วยเหลือจะเป็นสิ่งที่ถูกนำมาประเมินความคุ้มค่าของการมีอยู่ของ โครงการช่วยเหลือ ในอนาคต

5) การวางแผนจัดการในส่วนที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ไม่ว่าจะป็นงบประมาณ หรือเวลาที่ไม่สอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้ หรืองานที่คิดว่าดำเนินการเสร็จแล้ว แต่ความจริงแล้วยังดำเนินการไม่เสร็จเรียบร้อย

6) การบริหารขอบเขตโครงการ เป็นการกำหนดและบริหารขอบเขตงานทั้งหมดที่ต้องการเพื่อให้โครงการเสร็จสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาเพิ่มหรือลดขอบเขตการดำเนินโครงการ ซึ่งต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจล่วงหน้า โดยมีเอกสารรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

7) การแก้ไขปัญหา หากเกิดปัญหาในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารจำเป็นต้องรีบแก้ไข เนื่องจากปัญหามักเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา หากไม่แก้ไข ปัญหาเหล่านั้นจะสะสมและส่งผลกระทบต่อเนื้อ ทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาได้

5.1.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกลไกช่วยเหลือ

1) พิจารณาว่าตนเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติในการขอรับความช่วยเหลือจากโครงการช่วยเหลือ หรือไม่ โดย ณ ที่นี้ ผู้ที่มีคุณสมบัติคือ เกษตรกรในทุกระดับของการผลิต ทั้งที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรมขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสุดท้าย รวมไปถึงช่วยเหลือกระบวนการกระจายและจำหน่ายสินค้าแก่ผู้บริโภค

2) ตรวจสอบรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือ โดย ณ ที่นี้ โครงการช่วยเหลือ สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทั้งในด้านการเงินและเชิงเทคนิค เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้ที่ได้รับผลกระทบ

3) ตรวจสอบเกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของตนเองว่าเข้าข่ายการเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้าตามที่โครงการช่วยเหลือ นิยามหรือไม่ โดยมีรายละเอียด ได้แก่ พิสูจน์ได้ว่าการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าเดียวกันหรือที่ทดแทนกันได้ อย่างมีนัยสำคัญ ราคาของสินค้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สูญเสียส่วนแบ่งตลาดไปอย่างมีนัยสำคัญ ยอดขายหรือกำไรลดลง

อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่เชื่อถือได้รองรับ

4) หลังจากตรวจสอบเกณฑ์ต่างๆ หากพิจารณาว่าตนผ่านเกณฑ์และได้รับผลกระทบจะเข้าสู่ขั้นตอนส่งเอกสารข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนจากโครงการช่วยเหลือ พร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา โดยแสดงรายละเอียดอย่างน้อย ได้แก่ ชื่อโครงการ กลุ่มที่ขอรับความช่วยเหลือ สถาบันที่ช่วยเหลือในการเสนอโครงการ วงเงินที่เสนอ หลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรมโครงการ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตและแสดงให้เห็นคณะกรรมการกลั่นกรองทราบว่าใครได้รับผลกระทบ จะดำเนินการช่วยเหลือผ่านโครงการอะไร ดำเนินการอย่างไร โครงการช่วยเหลือ สามารถช่วยเหลือได้อย่างไร และผลลัพธ์จากการช่วยเหลือคืออะไร

5) หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของโครงการช่วยเหลือ ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ จากนั้นเสนอโครงการผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเพื่อพิจารณาเห็นชอบ หากไม่ผ่านให้ดำเนินการส่งกลับไปยังผู้ขอรับความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อเสนอโครงการ หากผ่านการเห็นชอบจึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือ หากผ่านการเห็นชอบจึงดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบต่อไป

5.2 โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

อุตสาหกรรมการผลิตเป็นอีกหนึ่งภาคส่วนที่สำคัญของไทย มีส่วนอย่างมากในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หลายประเทศทั่วโลกเลือกประเทศไทยเป็นฐานการผลิตสินค้าชนิดต่างๆ เช่น รถยนต์ เครื่องจักร และเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น โดยการผลิตเหล่านั้นอาจเป็นการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศหรืออาจเป็นการผลิตเพื่อส่งออก

อย่างก็ตาม หนึ่งในนโยบายภาครัฐที่ช่วยสนับสนุนการส่งออก และการลงทุนจากต่างประเทศ คือ นโยบายการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างประเทศ แม้การจัดทำความตกลง

นั้นๆ จะช่วยผลักดันให้สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตของไทยสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ง่าย และได้แต้มต่อทางภาษีมากขึ้น แต่การจัดทำความตกลงฯ ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาเช่นกัน เช่น การเปิดตลาดสินค้าในรายการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรมการผลิตอาจทำให้อุตสาหกรรมการผลิตของไทยที่ยังเข้มแข็งไม่เพียงพอไม่สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตสินค้าในรายการเดียวกันในต่างประเทศ และอาจต้องยุติกิจการลง

นอกจากนี้ ผลกระทบสามารถส่งผ่านไปยังแรงงานที่อยู่ภายใต้การจ้างงานของกิจการนั้นๆ ต้องว่างงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น อุตสาหกรรมผลิตจึงมีความสำคัญและต้องให้ความสำคัญกับผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมผลิตบางรายการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตจึงริเริ่มขึ้นเพื่อบรรเทาและช่วยเหลือผลกระทบเหล่านั้นให้น้อยลงหรือหมดไป

5.2.1 ข้อดีและข้อเสียของกลไกช่วยเหลือ

➤ ข้อดี

- เป็นกลไกที่มีมุมมองการวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องครอบคลุมทั้งห่วงโซ่มูลค่าของภาคอุตสาหกรรมผลิต
- เป็นกลไกที่มีการดำเนินงานร่วมกันหลายฝ่ายอย่างบูรณาการ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลัง เป็นต้น

➤ ข้อเสีย

- ไม่มีความยั่งยืนในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นการใช้จ่ายงบประมาณแบบจ่ายขาดทั้งสิ้น
- ไม่มีความต่อเนื่องของการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นการช่วยเหลือรายปี โดยพิจารณาอนุมัติตามความเหมาะสม
- มีช่องว่างในการดำเนินงาน เนื่องจากกลไกช่วยเหลือจำเป็นต้องมีหน่วยงานชั่กลางเพื่อทำหน้าที่ในการทำนิติกรรมสัญญา อีกทั้ง กลไกช่วยเหลือไม่มีงบประมาณ

เฉพาะ ต้องอาศัยเงินงบประมาณประจำปีที่คงเหลือจากโครงการอื่นๆ ที่มีความจำเป็นมากกว่า

- ช่วยเหลือไม่ทันท่วงที เนื่องจากการจัดทำข้อเสนอโครงการต้องจัดทำล่วงหน้าเพื่อดำเนินการเข้าสู่กระบวนการพิจารณากลับกรอง

5.2.2 ขอบเขตการพัฒนากลไกช่วยเหลือ

การจัดตั้งกลไกช่วยเหลือใหม่ภายใต้ชื่อ โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตโดยเฉพาะ ให้สามารถปรับตัวให้สามารถประกอบการต่อไปได้แม้จะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงทางการค้า อย่างไรก็ดี เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือ โครงการจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตของการพัฒนากลไกช่วยเหลือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตของผู้ขอรับความช่วยเหลือ: ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงทางการค้า เช่น การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของปริมาณการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันในช่วงเวลาสั้นๆ การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันและส่วนแบ่งตลาดอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ ผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องพิสูจน์ว่าได้รับผลกระทบอย่างไร

ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: โครงการช่วยเหลือฯ ดังกล่าวสามารถให้ความช่วยเหลือได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ ความช่วยเหลือในรูปแบบการเงิน (In Cash) และความช่วยเหลือเชิงเทคนิค (In Kind) เนื่องจากบางโครงการต้องการความช่วยเหลือเฉพาะด้านการเงิน เพราะขาดเงินทุนหรือหาช่องทางเข้าถึงแหล่งเงินทุนยาก หรือบางโครงการต้องการความช่วยเหลือเชิงเทคนิค เนื่องจากมีเงินทุนเพียงพอแล้วต้องการเพียงองค์ความรู้ที่สามารถสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ หรือบางโครงการต้องการความช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบ ทั้งนี้ ความช่วยเหลือดังกล่าวเป็นการให้เปล่าโดยทั้งสิ้น ผ่านเงินสดเชย เงินช่วยเหลือ เงินสำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น และเพิ่มเติมการจัดสรรแหล่งเงินทุนที่สามารถมอบคุณประโยชน์ระยะยาวและดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ขอบเขตเวลา: โครงการช่วยเหลือฯ มุ่งเน้นพิจารณาอนุมัติความช่วยเหลือราย ปีงบประมาณแก่โครงการต่างๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากงบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัดจะถูกนำไปใช้กับโครงการที่ผู้บริหารมีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นและมีความสำคัญก่อน แล้วจึงพิจารณางบประมาณส่วนที่เหลือให้แก่โครงการช่วยเหลือฯ ดังนั้น ความช่วยเหลืออาจมีความไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร

5.2.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนากลไกช่วยเหลือ

แนวทางการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า มุ่งเน้นเพื่อดำเนินการช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและเชิงเทคนิคตามความเหมาะสม โดยกำหนดขอบเขตครอบคลุมผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า เช่น สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนเป็นเหตุการณ์ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงทางการค้าแก่การค้าโลก อีกทั้งส่งผลกระทบต่อมายังไทยอีกทอดหนึ่ง โดยสินค้าที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรและชิ้นส่วน รถยนต์ และส่วนประกอบ และเคมีภัณฑ์ ดังนั้น สินค้าเหล่านี้จะอยู่ในรายการสินค้าที่ต้องได้รับความสำคัญในอันดับแรกของการพิจารณาให้ความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือฯ

ทั้งนี้ ขั้นตอนการพัฒนากลไกช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นโครงการช่วยเหลือฯ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อหารือและระดมความเห็นร่วมกันเรื่องการพัฒนา กลไกช่วยเหลือผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบในปัจจุบัน
- ร่างเอกสารที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เกณฑ์การพิจารณากลับกรองโครงการ รูปแบบการให้ความช่วยเหลือ และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณาริเริ่มโครงการช่วยเหลือฯ
- ประชุมภายในแต่ละหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาขอความเห็นชอบจากประธานคณะกรรมการ เช่น รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือเลขาธิการ จากนั้นดำเนินการออกคำสั่งเพื่อจัดทำโครงการ รวมไปถึงพิจารณาแต่งตั้งคณะ

กรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ และคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาถ่วงดุลและอนุมัติโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือต่อไป

อย่างไรก็ดี ในระยะแรกของการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือฯ อาจพิจารณาอนุมัติความช่วยเหลือโครงการจำนวนหนึ่งเพื่อนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการช่วยเหลือฯ หากมีประสิทธิภาพเพียงพอจะสามารถนำมาเป็นเหตุผลและความสำคัญของการมีอยู่ของโครงการช่วยเหลือฯ หากมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ อาจพิจารณาปรับปรุงโครงการเพื่อให้ตอบสนองความต้องการ รวมไปถึงพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของโครงการให้มากขึ้นต่อไป

5.2.4 แนวทางการบริหารกลไกช่วยเหลือ

โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ

- คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ
- คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ โดยมีรองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ดำรงตำแหน่งประธานคณะอนุกรรมการ
- คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ
- เลขานุการโครงการช่วยเหลือฯ และคณะทำงานทั่วไป โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

หลักการบริหารโครงการที่ดี

แนวทางการบริหารตามหลักการบริหารโครงการที่ดี 7 ประการจะช่วยสร้างความเป็นระเบียบแบบแผนในการบริหารโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า และพัฒนารูปแบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ดำเนินการวางแผนงานกำหนดขอบเขตและรายละเอียดโครงการ (Project Definition) ต่างๆ ให้ชัดเจนและแน่ชัด เช่น วัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขตการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายที่ใช้ และการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

ระหว่างการดำเนินโครงการช่วยเหลือฯ เป็นต้น โดยผู้บริหารโครงการต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของโครงการเสมอ ว่ามุ่งเน้นช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตโดยเฉพาะ ทั้งนี้ การพิจารณากลับกรองและอนุมัติโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือจำเป็นต้องอาศัยหลักฐานและข้อมูลเพื่อเพิ่มความหนักแน่นของเหตุผลในการขอความช่วยเหลือในการพิจารณาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ นอกจากนี้ ผู้บริหารโครงการช่วยเหลือฯ ต้องพิจารณารูปแบบการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่แต่ละโครงการ เนื่องจากบางโครงการอาจต้องการเงินทุนช่วยเหลือเท่านั้น เพราะมีองค์ความรู้และสามารถประกอบกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว บางโครงการอาจต้องการความช่วยเหลือเชิงเทคนิคโดยการให้ความรู้และคำปรึกษา หรือบางโครงการอาจต้องการความช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบพร้อมกัน รวมไปถึงการจัดลำดับความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือ โดยอาจพิจารณาจากความรุนแรงและความฉุกเฉินของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตนั้นๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือตอบสนองได้อย่างถูกต้องและทันกาล

2) ดำเนินการวางแผนงานโครงการ ซึ่งเป็นการแบ่งงานเป็นลำดับขั้นอย่างชัดเจน แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมใดบ้างที่ต้องดำเนินงาน ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเท่าใด ต้องการทรัพยากรสนับสนุนใดบ้าง อีกทั้ง มอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยการวางแผนโครงสร้างงานจะช่วยให้การบริหารโครงการง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากรายละเอียดของโครงการ ความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรมในโครงการช่วยเหลือฯ ทั้งหมดจะถูกกำหนดในขั้นตอนนี้ นอกจากนี้ การบริหารโครงการต้องระบุให้ชัดเจนว่าเมื่อโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือดำเนินงานในแต่ละช่วงเสร็จสิ้น โครงการที่ขอรับความช่วยเหลือจะมีผลลัพธ์ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอะไรบ้างเพื่อส่งมอบแก่โครงการช่วยเหลือฯ เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือให้สามารถนำมาประกอบการประเมินผลงานของโครงการช่วยเหลือฯ

3) ดำเนินการจัดเตรียมแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานต่างๆ เรียบร้อยแล้ว การบริหารโครงการที่ดีจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนการดำเนินงานโดยละเอียดเพื่อช่วยควบคุมการดำเนินงานของโครงการ เช่น แผนการบริหารความเสี่ยง แผนการติดตามและประเมินผล และแผนการใช้งบประมาณ เป็นต้น

4) ดำเนินการบริหารและติดตามการใช้งบประมาณและเวลา โดยเป็นการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ ระบุงานที่ทำสำเร็จและผ่านการตรวจสอบในแต่ละงวดงาน พร้อมทั้งประมาณการงานที่ยังไม่สำเร็จ ในด้านเวลาและงบประมาณที่ใช้ ว่า

ยังคงสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานฉบับดั้งเดิมหรือไม่ หากไม่สอดคล้องต้องดำเนินการพิจารณาปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงไป และให้ตอบสนองต่อผลลัพธ์ที่ต้องการภายใต้เงื่อนไขด้านเวลาที่คงเหลือ

5) ดำเนินการเตรียมความพร้อมต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน พร้อมทั้งเฝ้าระวังสิ่งที่จะไม่เป็นไปตามแผนงาน เพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมไปถึงปรับแก้แผนการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที

6) ดำเนินการบริหารขอบเขตโครงการ ซึ่งเป็นการกำหนดและบริหารขอบเขตงานทั้งหมดโดยภาพรวมเพื่อให้โครงการเสร็จสมบูรณ์ เช่น การพิจารณาเพิ่มหรือลดขอบเขตการดำเนินโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกที่กำหนดไม่ได้ ทั้งนี้ การพิจารณาเปลี่ยนแปลงต่างๆ ต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจล่วงหน้า โดยมีเอกสารรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

7) ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ โดยถือว่าเป็นขั้นตอนที่จำเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหามักเกิดขึ้นตลอดเวลาและตลอดการดำเนินงานโครงการ หากไม่มีการเตรียมรับมือและแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นจะสะสมเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อเนื้อหาให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาได้

5.2.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกลไกช่วยเหลือ

1) พิจารณาว่าคุณสมบัติของตัวคุณเข้าข่ายการให้ความช่วยเหลือของโครงการหรือไม่ โดย ณ ที่นี้ ผู้ที่มีคุณสมบัติคือ ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิต โดยมีขอบเขตครอบคลุมขั้นตอนการจัดหาวัตถุดิบ ขั้นตอนการผลิต ขั้นตอนการกระจายสินค้า และขั้นตอนการจำหน่ายไปยังผู้บริโภค

2) พิจารณารูปแบบการให้ความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือ ซึ่งโครงการนี้ช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและเชิงเทคนิค ขึ้นกับความประสงค์ของแต่ละโครงการ บางโครงการอาจต้องการแค่เงินทุน บางโครงการอาจต้องการทั้งเงินทุนและความรู้ อีกทั้งขึ้นกับการพิจารณาความเหมาะสมจากคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการกลั่นกรอง

3) พิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นว่าเข้าข่ายผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงทางการค้าตามที่โครงการช่วยเหลือฯ นิยามหรือไม่ โดยอาจแสดงรายละเอียด เช่น ปริมาณการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ยอดขายหรือกำไรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ราคาของสินค้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สูญเสียส่วนแบ่งตลาดอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีผลการศึกษาจากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เชื่อถือได้ เป็นต้น

4) ดำเนินการส่งเอกสารข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับความช่วยเหลือ โดยเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาควรแสดงรายละเอียดอย่างน้อย ได้แก่ ชื่อโครงการ กลุ่มที่ขอรับความช่วยเหลือ สถาบันที่ช่วยเหลือในการเสนอโครงการ วงเงินที่เสนอ หลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรมโครงการ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อชี้แจงให้เห็นถึงความจำเป็นของความช่วยเหลือที่ต้องการ

5) หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของโครงการช่วยเหลือฯ ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ จากนั้นเสนอโครงการผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเพื่อพิจารณาเห็นชอบ หากไม่ผ่านให้ดำเนินการส่งกลับไปยังผู้ขอรับความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อเสนอโครงการ หากผ่านการเห็นชอบจึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ ต่อไป และสุดท้ายหากผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ จึงดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบต่อไป

5.3 โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ภาคบริการถือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสัดส่วนที่มาของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย มีที่มาจากภาคการบริการเป็นส่วนมากคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ส่วนที่เหลือมาจากภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคเกษตรกรรม

การนิยามการค้าบริการระหว่างประเทศภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services: GATS) สามารถแบ่งรูปแบบการค้าบริการออกได้ 4 ประเภท ได้แก่

- การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) Mode 1: การค้าบริการโดยผู้ให้บริการอยู่นอกประเทศ แต่สามารถให้บริการแก่กันและกันได้โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น การศึกษาทางไกล การสั่งซื้อสินค้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต
- การบริโภคข้ามพรมแดน (Consumption Aboard) Mode 2: การที่ผู้รับบริการเดินทางไปใช้บริการในประเทศของผู้ให้บริการ
- การตั้งหน่วยธุรกิจ (Commercial Presence) Mode 3: การจัดตั้งนิติบุคคลในประเทศผู้ให้บริการ ผ่านการลงทุนประกอบธุรกิจในรูปแบบการจัดตั้งสาขา ตัวแทนหรือบริษัท
- การเคลื่อนย้ายบุคคลากร (Presence of natural persons) Mode 4: การค้าบริการระหว่างประเทศ โดยที่ผู้ให้บริการมีการเดินทางข้ามประเทศจากประเทศต้นทางไปให้บริการยังประเทศปลายทาง เช่น การเดินทางไปเป็นวิทยากรบรรยายในงานสัมมนาต่างประเทศ นักกฎหมาย นักบัญชี เป็นต้น

ทั้งนี้ หนึ่งในนโยบายการสนับสนุนการค้าบริการระหว่างประเทศสามารถทำได้ผ่านการจัดทำความตกลงการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดทั้งประโยชน์และผลกระทบ ดังนั้นผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ภาคบริการที่มีความสำคัญต่อประเทศจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและเยียวยา โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการจึงริเริ่มขึ้นเพื่อบรรเทาและแก้ไขผลกระทบเหล่านั้น

5.3.1 ข้อดีและข้อเสียของกลไกช่วยเหลือ

➤ ข้อดี

- เป็นกลไกที่มีการดำเนินงานร่วมกันหลายฝ่ายอย่างบูรณาการ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการคลัง เป็นต้น เนื่องจากภาคบริการเป็นภาคส่วนที่แทรกตัวอยู่ภายใต้การดูแลของหลายกระทรวง
- เป็นกลไกที่มุ่งเน้นเฉพาะภาคบริการ จึงทำให้มีความเชี่ยวชาญในการช่วยเหลือเฉพาะด้านเป็นอย่างดี

➤ ข้อเสีย

- ไม่มีความต่อเนื่องของการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่มีงบประมาณเฉพาะของกลไกช่วยเหลือเอง อีกทั้ง ความช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือโครงการต่างๆ แบบปีต่อปี ซึ่งอาจไม่สร้างความต่อเนื่องแก่โครงการที่ต้องการระยะเวลาดำเนินงานมากกว่าหนึ่งปี
- ดำเนินการช่วยเหลือแบบไม่แสวงหาผลตอบแทน ดังนั้น จึงเป็นการใช้งบประมาณแบบจ่ายขาดโดยทั้งสิ้น ซึ่งอาจก่อความไม่ยั่งยืนแก่การดำเนินงานโครงการช่วยเหลือฯ
- จำเป็นต้องมีหน่วยงานชั่กลางในการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเพื่อทำหน้าที่ในการทำนิติกรรมสัญญา จึงอาจก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างโครงการช่วยเหลือฯ และผู้ขอรับความช่วยเหลือได้
- ช่วยเหลือโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือไม่ทันกาลและตอบสนองความต้องการไม่ทันท่วงที เนื่องจากต้องส่งข้อเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี

5.3.2 ขอบเขตการพัฒนากลไกช่วยเหลือ

โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเป็นกลไกช่วยเหลือที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะให้สามารถประกอบกิจการต่อไปได้ แม้ว่าจะได้รับผลกระทบก็ตาม อย่างไรก็ตาม เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือ โครงการจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตของการพัฒนากลไกช่วยเหลือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตของผู้ขอรับความช่วยเหลือ: ผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงทางการค้า เช่น การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันอย่างเห็นได้ชัด และการสูญเสียส่วนแบ่งตลาดอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ ผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องพิสูจน์ให้โครงการช่วยเหลือฯ เห็นว่าได้รับผลกระทบอย่างไร และจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือมากเพียงใด

ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจัดเตรียมการให้ความช่วยเหลือไว้ทั้งสิ้น 2 รูปแบบ ได้แก่ ความช่วยเหลือเชิงการเงิน (In Cash) และความช่วยเหลือเชิงเทคนิค (In Kind) โดยบางโครงการต้องการความช่วยเหลือเฉพาะด้านการเงิน บางโครงการต้องการความช่วยเหลือเชิงเทคนิค หรือบางโครงการต้องการความช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาให้ความช่วยเหลือขึ้นกับความเหมาะสมและการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารโครงการ ทั้งนี้ ความช่วยเหลือแก่ผู้ขอรับความช่วยเหลือเป็นการให้เปล่า อาจอยู่ในรูปเงินสดเชย เงินช่วยเหลือ และเงินสำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการจัดสรรแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ขอรับความช่วยเหลือ

ขอบเขตเวลา: ข้อเสนอโครงการจากผู้ที่ต้องการรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาของโครงการให้อยู่ภายใต้กรอบระยะเวลา 1 ปี เนื่องจากงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดของโครงการช่วยเหลือฯ มักจะถูกนำไปใช้กับโครงการที่ผู้บริหารมีความเห็นว่ามีค่าสำคัญก่อน แล้วจึงพิจารณางบประมาณส่วนที่เหลือให้แก่โครงการช่วยเหลือฯ ทำให้ความช่วยเหลืออาจมีความไม่ต่อเนื่อง

5.3.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนากลไกช่วยเหลือ

แนวทางการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า มุ่งเน้นเพื่อดำเนินการช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและเชิงเทคนิคตามความเหมาะสมและการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหาร โดยกำหนดขอบเขตผลกระทบที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือได้รับครอบคลุมผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า ดังนั้น บริการใดที่ได้รับผลกระทบจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ทั้งนี้ ขั้นตอนการริเริ่ม และพัฒนากลไกช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นโครงการช่วยเหลือ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- จัดการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อหารือและระดมความเห็นร่วมกันเรื่องความสำคัญของภาคบริการ รวมไปถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ภาคบริการ และการพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า
- จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เกณฑ์การพิจารณากลับกรองโครงการ และรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ เพื่อประกอบการพิจารณาแก่ผู้มีอำนาจในการริเริ่มโครงการช่วยเหลือ
- จัดการประชุมภายในแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาขอความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจ แล้วดำเนินการออกคำสั่งเพื่อริเริ่มโครงการช่วยเหลือ รวมไปถึงพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองและอนุมัติโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือต่อไป

อย่างไรก็ดี ในระยะแรกของการดำเนินงานโครงการช่วยเหลือฯ อาจพิจารณาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการช่วยเหลือฯ จากการให้ความช่วยเหลือโครงการจำนวนหนึ่ง หากมีประสิทธิภาพเพียงพอ โครงการช่วยเหลือฯ สามารถนำมาเป็นเหตุผลและความสำคัญของการมีอยู่

ของโครงการช่วยเหลือฯ หากมีประสิทธิภาพน้อยกว่าเท่าที่ควร โครงการช่วยเหลือฯ อาจพิจารณาปรับปรุงโครงการและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของโครงการให้มากขึ้นต่อไป

5.3.4 แนวทางการบริหารกลไกช่วยเหลือ

โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ

- คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์ ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ
- คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ โดยมีรองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ดำรงตำแหน่งประธานคณะอนุกรรมการ
- คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ
- เลขาธิการโครงการช่วยเหลือฯ และคณะทำงานทั่วไป โดยกรมการค้าต่างประเทศ

หลักการบริหารโครงการที่ดี

หากต้องการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ ให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ คณะทำงานสามารถใช้แนวทางการบริหารตามหลักการบริหารโครงการที่ดี 7 ประการ ซึ่งจะช่วยสร้างความเป็นระเบียบแบบแผนในการบริหารโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขต งบประมาณที่ต้องใช้ วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการช่วยเหลือฯ ให้ชัดเจน โดยวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นการกำหนดเป้าหมายให้การดำเนินงานมีระเบียบว่าจะมุ่งเน้นช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้บริหารโครงการช่วยเหลือฯ ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในการช่วยเหลือโครงการต่างๆ ในรูปแบบที่เหมาะสม เนื่องจากบางโครงการอาจต้องการเงินทุนช่วยเหลือเท่านั้น บางโครงการอาจต้องการความช่วยเหลือเชิงเทคนิคโดยการให้ความรู้และคำปรึกษา หรือบางโครงการอาจต้องการความช่วยเหลือทั้งสองรูปแบบพร้อมกัน โดยอาจพิจารณาจากความรุนแรงและความฉุกเฉินของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่สินค้าอุตสาหกรรมการผลิตนั้นๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือตอบสนองได้อย่างถูกต้องและทันกาล

2) วางแผนงานโครงการ โดยเป็นการแบ่งงานให้เป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน กิจกรรมที่ต้องดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ระยะเวลาในการดำเนินงานที่ต้องใช้ในแต่ละการขั้นตอน ทรัพยากรสนับสนุนที่ต้องการ รวมไปถึงมอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยการวางแผนโครงสร้างงานจะช่วยให้การบริหารโครงการง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากรายละเอียดของโครงการ ความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรมในโครงการช่วยเหลือๆ ทั้งหมดจะถูกกำหนดในขั้นตอนนี้ นอกจากนี้ การบริหารโครงการต้องระบุให้ชัดเจนว่าเมื่อโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือดำเนินงานในแต่ละช่วงเสร็จสิ้น โครงการที่ขอรับความช่วยเหลือจะมีผลลัพธ์ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอะไรบ้างเพื่อส่งมอบแก่โครงการช่วยเหลือๆ เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลทำให้ความช่วยเหลือให้สามารถนำมาประกอบการประเมินผลงานของโครงการช่วยเหลือๆ

3) จัดเตรียมแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานต่างๆ เรียบร้อยแล้ว การบริหารโครงการที่ดีจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนการดำเนินงานโดยละเอียดเพื่อช่วยควบคุมการดำเนินงานของโครงการ เช่น แผนการบริหารความเสี่ยง แผนการติดตามและประเมินผล และแผนการใช้งบประมาณ เป็นต้น

4) บริหาร ติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณและเวลา โดยเป็นการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ ระบุงานที่ทำสำเร็จและผ่านการตรวจสอบในแต่ละงวดงานและประมาณการงานที่ยังไม่สำเร็จ วางงบประมาณและระยะเวลาการดำเนินงานยังคงสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานหรือไม่ หากไม่สอดคล้องต้องดำเนินการพิจารณาปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงไป

5) เตรียมความพร้อมต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน พร้อมทั้งเฝ้าระวังสิ่งที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน เพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

6) บริหารขอบเขตโครงการ โดยกำหนดและบริหารขอบเขตงานโดยรวมเพื่อให้โครงการเสร็จสมบูรณ์ เช่น การพิจารณาเพิ่มหรือลดขอบเขตการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ การพิจารณาเปลี่ยนแปลงต่างๆ ต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจล่วงหน้า โดยมีเอกสารรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

7) แก๊วและรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่จำเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหามักเกิดขึ้นตลอดเวลา หากไม่มีการเตรียมรับมือและแก๊ว ปัญหาเหล่านี้จะสะสมและอาจส่งผลกระทบต่อเนื้อหาให้เกิดปัญหาตามมาได้

5.3.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกลไกช่วยเหลือ

1) พิจารณาว่าคุณสมบัติของตนว่าเข้าข่ายการให้ความช่วยเหลือของโครงการหรือไม่ โดย ณ ที่นี้ ผู้ที่มีคุณสมบัติคือ ผู้ประกอบการในภาคบริการ โดยมีขอบเขตครอบคลุมขั้นตอนการฝึกอบรมการให้บริการ การจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อการให้บริการ และขั้นตอนการให้บริการแก่ผู้บริโภค

2) พิจารณารูปแบบการให้ความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือๆ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและเชิงเทคนิค ขึ้นกับความประสงค์ของแต่ละโครงการ บางโครงการอาจต้องการแค่เงินทุน บางโครงการอาจต้องการทั้งเงินทุนและความรู้ นอกจากนี้ การให้ความช่วยเหลือขึ้นอยู่กับพิจารณาตามความเหมาะสมของคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ

3) พิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกบริการที่โครงการช่วยเหลือๆ พิจารณาว่าเป็นบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นว่าเข้าข่ายผู้ที่ได้รับผลกระทบตามนิยามหรือไม่ โดยอาจแสดงรายละเอียดบางประการเพื่อยืนยันแก่คณะทำงาน เช่น ปริมาณการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น ยอดขายหรือกำไรของกิจการลดลง ราคาของการให้บริการลดลง สูญเสียส่วนแบ่งตลาด อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีผลการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่เชื่อถือได้ พร้อมทั้งนำเสนอหลักฐานเหล่านี้ประกอบการพิจารณา

4) ดำเนินการส่งเอกสารข้อเสนอโครงการพร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา โดยแสดงรายละเอียด เช่น ชื่อโครงการ กลุ่มที่ขอรับความช่วยเหลือ วงเงินที่เสนอหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป้าหมาย ผลที่จะได้รับการดำเนินงานของโครงการทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เป็นต้น

5) หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของโครงการช่วยเหลือๆ ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ จากนั้นเริ่มกระบวนการกลั่นกรองโครงการ ด้วยการเสนอโครงการผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเพื่อพิจารณาเห็นชอบ หากไม่ผ่านให้ดำเนินการ

ส่งกลับไปยังผู้ขอรับความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อเสนอโครงการ หากผ่านการเห็นชอบจึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ ต่อไป และสุดท้ายหากผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ จึงดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบต่อไป

5.4 โครงการช่วยเหลือแรงงานผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ในทุกกิจการที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ประเทศ นอกจากจะมีผู้ประกอบการซึ่งเป็นคนคิดและบริหารกิจการ จำเป็นต้องมีแรงงานผู้ลงแรงเพื่อดำเนินการให้กิจการเกิดยอดขายและกำไร ทั้งนี้ ความเปลี่ยนแปลงของกิจการต่างๆ อาจส่งผลต่อแรงงาน เช่น หากกิจการไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ สูญเสียส่วนแบ่งตลาด ยอดขายลดลง จนอาจนำไปสู่การยุติกิจการลง สิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อแรงงานในฐานะลูกจ้างโดยตรงผ่านการเลิกจ้าง และเกิดภาวะการว่างงาน

การจัดทำความตกลงการค้าเสรีเป็นหนึ่งในปัจจัยต้นเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่น การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ทำให้สินค้าคู่แข่งในรายการสินค้าเดียวกันที่มีต้นทุนต่ำกว่าและมีความสามารถในการแข่งขันมากกว่าถูกนำเข้าเข้ามาในประเทศ หากกิจการใดที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงนั้น อาจมีกำไรลดน้อยลง และอาจต้องยุติกิจการในที่สุด ผลในลำดับถัดมาคือแรงงานถูกเลิกจ้าง ดังนั้น แรงงานจึงเป็นอีกหนึ่งภาคส่วนที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญเช่นเดียวกับเกษตรกร ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของกิจการในภาคส่วนต่างๆ โครงการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจึงริเริ่มขึ้นเพื่อลดทอนและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นเหล่านั้น

5.4.1 ข้อดีและข้อเสียของกลไกช่วยเหลือ

➤ ข้อดี

- เป็นกลไกที่ช่วยเหลือฐานรากของการประกอบธุรกิจ ซึ่งก็คือ แรงงานในทุกภาคอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมการผลิต หรืออุตสาหกรรมบริการ
- เป็นกลไกที่มีการบูรณาการทำงานร่วมกันหลายฝ่าย เนื่องจากบริบทเกี่ยวกับแรงงานเกี่ยวเนื่องและครอบคลุมพันธกิจของการดำเนินงานหลายกระทรวง เช่น

กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น

➤ ข้อเสีย

- ไม่มีการขอบประมาณเฉพาะให้แก่โครงการ ทำให้อาจเกิดความต่อเนื่องของการดำเนินงาน เช่น ปีนี้มีงบประมาณเข้าสามารถดำเนินการช่วยเหลือได้ แต่ปีหน้าไม่มีงบประมาณทำให้ดำเนินการช่วยเหลือไม่ได้ นอกจากนี้ การช่วยเหลือยังเป็นการช่วยเหลือรายปี ซึ่งบางโครงการอาจต้องการระยะเวลาที่มากกว่านั้น
- การจ่ายขาดเพื่อช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือฯ ทำให้ไม่มีความยั่งยืนของโครงการ
- มีช่องว่างในการดำเนินงาน เนื่องจากมีหน่วยงานขัอกกลางเพื่อทำหน้าที่ดูแลนิติกรรมสัญญา
- ความช่วยเหลือไม่ทันกาล เนื่องจากต้องมีการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี

5.4.2 ขอบเขตการพัฒนากลไกช่วยเหลือ

การริเริ่มโครงการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าถือเป็นกลไกช่วยเหลือรูปแบบใหม่ที่ขยายขอบเขตการช่วยเหลือให้ครอบคลุมถึงภาคส่วนที่ช่วยดำเนินงานของกิจการนอกเหนือจากเจ้าของกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะให้สามารถดำรงชีพ และสามารถแสวงหาหนทางประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือฯ โครงการจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตของการพัฒนา กลไกช่วยเหลือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตของผู้ขอรับความช่วยเหลือ: แรงงานผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงทางการค้า เช่น ระดับค่าจ้างที่ลดลงเนื่องจากกิจการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า หรือถูกเลิกจ้างเนื่องจากกิจการยุติการดำเนินงานซึ่งเป็นผลมาจากการเปิด

เสรีทางการค้า ทั้งนี้ แรงงานผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องแสดงหลักฐานเพื่อพิสูจน์ให้โครงการช่วยเหลือฯ เห็นอย่างชัดเจนว่าได้รับผลกระทบอย่างไร และมีความจำเป็นแก่การได้รับความช่วยเหลือมากเพียงใด

ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: โครงการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจัดเตรียมการให้ความช่วยเหลือไว้ทั้งสิ้น 2 รูปแบบ ได้แก่ ความช่วยเหลือเชิงการเงิน (In Cash) และความช่วยเหลือเชิงเทคนิค (In Kind) แต่มุ่งเน้นการช่วยเหลือเชิงเทคนิคเป็นหลัก เนื่องจากแรงงานที่สูญเสียงานจากการยุติกิจการของนายจ้างจำเป็นต้องได้รับการฝึกอาชีพเพื่อเสริมสร้างทักษะและศักยภาพในการทำงาน หรือพัฒนาเพิ่มเติมทักษะในการทำงานด้านอื่นๆ ให้แรงงานสามารถปรับเปลี่ยนไปทำงานในรูปแบบอื่นได้ เช่น อบรมอาชีพเกี่ยวกับการทอผ้าพื้นเมืองให้แก่พนักงานโรงงานผลิตเสื้อผ้าที่ถูกเลิกจ้าง อย่างไรก็ตาม การพิจารณาให้ความช่วยเหลือขึ้นกับความเหมาะสมและการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารโครงการ

ขอบเขตเวลา: ข้อเสนอโครงการจากผู้ที่ต้องการรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องกำหนดกรอบระยะเวลาของโครงการไม่เกิน 1 ปี เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นเสร็จสิ้นเป็นรายปีตามข้อจำกัดของรูปแบบงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เนื่องจากงบประมาณของโครงการช่วยเหลือฯ มีใช้งบประมาณเฉพาะจากหน่วยงานต้นสังกัด จึงอาจทำให้งบประมาณของโครงการช่วยเหลือฯ ในแต่ละปีมีจำนวนไม่เท่ากัน หรืออาจไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในบางปี

5.4.3 แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนพัฒนากลไกช่วยเหลือ

แนวทางการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า กำหนดรูปแบบการให้ความช่วยเหลือผ่านทางด้านการเงินและเชิงเทคนิคตามความเหมาะสมและการพิจารณาจากคณะทำงานของโครงการช่วยเหลือฯ โดยมีขอบเขตผลกระทบที่สามารถขอใช้ประโยชน์จากโครงการช่วยเหลือฯ ได้ครอบคลุมผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า

ทั้งนี้ ขั้นตอนพัฒนากลไกช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นโครงการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- ดำเนินการนัดหมายและจัดประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวง

อุตสาหกรรม เพื่อระดมความเห็นร่วมกันเรื่องความสำคัญของแรงงาน และผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่แรงงานจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยเสนอให้มีการพัฒนา กลไกช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อขอความเห็นชอบจากที่ประชุม

- ดำเนินการจัดทำเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาแก่ผู้มีอำนาจ ในการริเริ่มโครงการช่วยเหลือฯ เช่น ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เกณฑ์การ พิจารณากลับกรองโครงการ และรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ ผลสัมฤทธิ์ที่ได้จาก การให้ความช่วยเหลือแรงงานรายต่างๆ
- ดำเนินการจัดการประชุมภายในแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาขอ ความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจ แล้วดำเนินการออกคำสั่งเพื่อริเริ่มโครงการช่วยเหลือฯ รวมไปถึงพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ และ คณะอนุกรรมการกลับกรองโครงการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองและอนุมัติ โครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ

อย่างไรก็ดี โครงการจำเป็นต้องมีระยะทดสอบการดำเนินงาน โดยดำเนินงานผ่านการ วิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการด้วยการติดตามและประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการที่ขอรับ ความช่วยเหลือจำนวนหนึ่งในระยะแรก หากมีประสิทธิภาพเพียงพอ โครงการช่วยเหลือฯ สามารถ นำมาเป็นเหตุผลและความสำคัญของการมีอยู่ของโครงการช่วยเหลือฯ หากมีประสิทธิภาพน้อย อาจพิจารณาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของโครงการให้เพิ่มสูงขึ้นก่อนการช่วยเหลือ จริงแก่โครงการจำนวนมากในอนาคต

5.4.4 แนวทางการบริหารกลไกช่วยเหลือ

โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ

- คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการ
- คณะอนุกรรมการกลับกรองโครงการ โดยมีรองอธิบดีกรมการจัดหางาน ดำรง ตำแหน่งประธานอนุกรรมการ พร้อมทั้งกรรมการท่านอื่นจากกรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน และกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ
- เลขาธิการโครงการ และคณะทำงานทั่วไป โดยกรมการจัดหางาน

หลักการบริหารโครงการที่ดี

การบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ อาจอ้างอิงแนวทางการบริหารตามหลักการบริหารโครงการที่ดี เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการช่วยเหลือ ทั้งนี้ หลักการบริหารโครงการที่ดีจะช่วยสร้างความเป็นระเบียบแบบแผน และความเป็นระบบให้แก่การบริหารโครงการช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้า โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขต งบประมาณที่ต้องใช้ วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นช่วยเหลือแรงงานโดยเฉพาะ นอกจากนี้ ผู้บริหารโครงการช่วยเหลือฯ ต้องพิจารณารูปแบบการให้ความช่วยเหลือแก่โครงการแต่ละโครงการอย่างเหมาะสม เนื่องจากมีความต้องการความช่วยเหลือที่แตกต่างกัน โดยอาจพิจารณาจากความรุนแรงและความฉุกเฉินของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่แรงงานกลุ่มนั้นๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือตอบสนองได้อย่างถูกต้องตามความต้องการและช่วยเหลือได้อย่างทันกาล

2) ดำเนินการวางแผนงานโครงการ โดยแบ่งงานให้เป็นขั้นตอนอย่างละเอียด เช่น กิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินงาน ทรัพยากรสนับสนุน รวมไปถึงผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้ การวางแผนโครงสร้างงานจะช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารและสร้างประสิทธิภาพในการบริหารโครงการ นอกจากนี้ การบริหารโครงการต้องระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่โครงการช่วยเหลือฯ ต้องการเมื่อโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือดำเนินงานในแต่ละช่วงเสร็จสิ้น ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยโครงการช่วยเหลือฯ จำเป็นต้องนำผลลัพธ์เหล่านี้มาประกอบการพิจารณาความสำคัญและจำเป็นในการมีอยู่ของโครงการ

3) ดำเนินการจัดเตรียมแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการกำหนดแผนการดำเนินงานโดยละเอียดจะช่วยให้การควบคุมการทำงานตลอดโครงการเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีแบบแผน เช่น การจัดทำแผนการเงิน การจัดทำแผนแผนการติดตามและประเมินผล การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และแผนงานบุคลากร เป็นต้น

4) ดำเนินการบริหาร ติดตามและประเมินผลโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือซึ่งผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือฯ โดยเป็นการติดตามและประเมินผลความคืบหน้าของการดำเนินงาน โดยพิจารณาทั้งงานที่เสร็จจุล่งและงานที่ยังไม่เสร็จ เพื่อให้ประเมินความเสี่ยงและความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการต่อ ภายใต้เงื่อนไขด้านเวลาและงบประมาณที่เหลืออยู่ตลอดช่วงโครงการ

5) ดำเนินการเตรียมความพร้อมต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น มิให้ปัญหาเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อการทำงานของโครงการมากจนเกินไป หากสามารถจำกัดขอบเขตของปัญหาที่เกิดขึ้นได้นั้น จะอำนวยความสะดวกแก่การแก้ไขปัญหาได้

6) ดำเนินการบริหารขอบเขตโครงการอยู่ตลอด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงไปของเวลา อาจทำให้ปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถกำหนดได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของโครงการช่วยเหลือฯ โดยผู้บริหารสามารถกำหนดและบริหารขอบเขตงานโดยรวมเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างราบรื่น เช่น การพิจารณาเพิ่มหรือลดขอบเขตการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ การพิจารณาเปลี่ยนแปลงต่างๆ จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ พร้อมทั้งมีเอกสารรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

7) ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่จำเป็นและสำคัญอย่างมาก เนื่องจากปัญหาสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดโครงการ หากไม่มีการเตรียมรับมือและแก้ไข หรือแก้ไขปัญหาล่าช้า อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารและการดำเนินงานโครงการในอนาคตได้

5.4.5 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกลไกช่วยเหลือ

1) พิจารณาว่าคุณสมบัติว่าอยู่ภายใต้เงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือของโครงการหรือไม่ โดยโครงการช่วยเหลือฯ ดังกล่าว กำหนดผู้ที่มีคุณสมบัติ ได้แก่ แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยมีขอบเขตครอบคลุมแรงงานที่สูญเสียงาน ได้รับค่าจ้างที่น้อยลง หรือเหตุผลประการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงทางการค้า

2) พิจารณาและระบุรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือฯ ที่ต้องการ ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารโครงการ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ และคณะทำงานอาจ

นำเสนอความช่วยเหลือรูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ใดก็ดี เนื่องจากเป็นโครงการช่วยเหลือฯ แก่แรงงาน ความช่วยเหลือจึงมุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิคเป็นส่วนมาก เนื่องจากการให้ความรู้ อบรมวิชาชีพแก่แรงงานถือเป็นหนึ่งในการลงทุนด้านมนุษย์ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวอย่างยิ่ง

3) พิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกกว่าเป็นแรงงานได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าหรือไม่ โดยอาจแสดงรายละเอียดหลักฐานเพื่อยืนยันแก่คณะทำงาน เช่น กำไรหรือยอดขายของสถานประกอบการของนายจ้างลดลงอย่างมีนัยสำคัญ มีประวัติการจ้างงานก่อนที่จะสูญเสียงาน เนื่องจากการปิดตัวลงของกิจการ หรือมีผลการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่เชื่อถือได้

4) ดำเนินการส่งเอกสารข้อเสนอโครงการพร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา โดยแสดงรายละเอียด เช่น ชื่อโครงการ กลุ่มที่ขอรับความช่วยเหลือ วงเงินที่เสนอหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป้าหมาย ผลที่จะได้รับการดำเนินงานของโครงการทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เป็นต้น

5) หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของการการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของโครงการช่วยเหลือฯ ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้เบื้องต้นของข้อเสนอโครงการ เมื่อพิจารณาเบื้องต้นสำเร็จ จึงส่งเข้าสู่กระบวนการกลั่นกรองโครงการของคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการและคณะกรรมการบริหารโครงการตามลำดับ หากไม่ผ่านการเห็นชอบให้ดำเนินการส่งกลับไปยังผู้ขอรับความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อเสนอโครงการ หากผ่านการเห็นชอบจึงนำเข้าสู่กระบวนการถัดไปและจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบในท้ายที่สุด

ตารางที่ 5-1 การเปรียบเทียบรูปแบบหรือทางเลือกในการพัฒนาคลังช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

หัวข้อ	โครงการช่วยเหลือเกษตรกร	โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม	โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการ	โครงการช่วยเหลือแรงงาน
ข้อดีและข้อเสีย	<p>ข้อดี</p> <ul style="list-style-type: none"> ช่วยเหลือในภาพรวมทั้งห่วงโซ่มูลค่า มีหน่วยงานภาครัฐดูแลอย่างชัดเจน <p>ข้อเสีย</p> <ul style="list-style-type: none"> การช่วยเหลืออาจไม่ต่อเนื่อง เพราะมิได้เป็นกองทุน ไม่ได้ดำเนินการเพื่อแสวงหาผลกำไร มีข้อจำกัดเรื่องการทำนิติกรรมสัญญา อาจช่วยเหลือได้ไม่ทันกาล 	<p>ข้อดี</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นกลไกที่วิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมการผลิต ดำเนินการร่วมกันอย่างบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ <p>ข้อเสีย</p> <ul style="list-style-type: none"> ไม่มีความยั่งยืนในการดำเนินงาน ช่วยเหลือได้ไม่ต่อเนื่อง มีช่องว่างในการช่วยเหลือ เนื่องจากต้องอาศัยหน่วยงานชกกลาง อาจช่วยเหลือได้ไม่ทันกาล 	<p>ข้อดี</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นกลไกที่มีการดำเนินงานร่วมกันหลายฝ่ายอย่างบูรณาการ เป็นกลไกที่ช่วยเหลือที่มีความชำนาญเกี่ยวกับภาคบริการ โดยเฉพาะ <p>ข้อเสีย</p> <ul style="list-style-type: none"> ความช่วยเหลือไม่มีความต่อเนื่อง ดำเนินการช่วยเหลือแบบไม่แสวงหาผลกำไร จำเป็นต้องมีหน่วยงานชกกลางในการดำเนินนิติกรรมสัญญา อาจช่วยเหลือได้ไม่ทันกาล 	<p>ข้อดี</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นกลไกที่ช่วยเหลือฐานรากของระบบเศรษฐกิจ เป็นกลไกที่มีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ <p>ข้อเสีย</p> <ul style="list-style-type: none"> ไม่มีงบประมาณเฉพาะ ทำให้อาจเกิดความไม่ต่อเนื่องของการช่วยเหลือ ช่วยเหลือโดยการจ่ายขาดเท่านั้น มีช่องว่างในการดำเนินงาน เนื่องจากมีหน่วยงานชกกลางดูแลนิติกรรม ความช่วยเหลืออาจไม่ทันกาล
ขอบเขตการพัฒนาคลังช่วยเหลือ	<p>ขอบเขตผู้ขอรับความช่วยเหลือ: เกษตรกรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า</p> <p>ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: การช่วยเหลือด้านการเงินและเชิงเทคนิค</p> <p>ขอบเขตเวลา: การช่วยเหลือรายปีงบประมาณ</p>	<p>ขอบเขตผู้ขอรับความช่วยเหลือ: ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า</p> <p>ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: การช่วยเหลือด้านการเงินและเชิงเทคนิค</p> <p>ขอบเขตเวลา: การช่วยเหลือรายปีงบประมาณ</p>	<p>ขอบเขตผู้ขอรับความช่วยเหลือ: ผู้ประกอบการในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า</p> <p>ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: การช่วยเหลือด้านการเงินและเชิงเทคนิค</p> <p>ขอบเขตเวลา: การช่วยเหลือรายปีงบประมาณ</p>	<p>ขอบเขตผู้ขอรับความช่วยเหลือ: แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า</p> <p>ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ: การช่วยเหลือด้านการเงินและเชิงเทคนิค</p> <p>ขอบเขตเวลา: การช่วยเหลือรายปีงบประมาณ</p>

หัวข้อ	โครงการช่วยเหลือเกษตรกร	โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม	โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการ	โครงการช่วยเหลือแรงงาน
แนวทาง วิธีการ และขั้นตอนการ พัฒนากลไก ช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> จัดการประชุมระหว่างหน่วยงานเพื่อหารือเกี่ยวกับกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในปัจจุบัน จัดทำรายละเอียดสำคัญของโครงการช่วยเหลือ จัดประชุมภายในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขอการพิจารณาเห็นชอบและมอบคำสั่งในการจัดทำโครงการและแต่งตั้งคณะทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> จัดการประชุมระหว่างหน่วยงานเพื่อหารือเกี่ยวกับกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในปัจจุบัน จัดทำรายละเอียดสำคัญของโครงการช่วยเหลือ จัดประชุมภายในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลัง เพื่อขอการพิจารณาเห็นชอบและมอบคำสั่งในการจัดทำโครงการและแต่งตั้งคณะทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> จัดการประชุมระหว่างหน่วยงานเพื่อหารือเกี่ยวกับกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในปัจจุบัน จัดทำรายละเอียดสำคัญของโครงการช่วยเหลือ จัดประชุมภายในหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลัง เพื่อขอการพิจารณาเห็นชอบและมอบคำสั่งในการจัดทำโครงการและแต่งตั้งคณะทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> จัดการประชุมระหว่างหน่วยงานเพื่อหารือเกี่ยวกับกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในปัจจุบัน จัดทำรายละเอียดสำคัญของโครงการช่วยเหลือ จัดประชุมภายในหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น เพื่อขอการพิจารณาเห็นชอบและมอบคำสั่งในการจัดทำโครงการและแต่งตั้งคณะทำงาน
แนวทางการบริหาร	<p>โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ</p> <ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ โดยมีรองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นประธาน คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ เลขานุการและคณะทำงานทั่วไป โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 	<p>โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ</p> <ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ โดยมีรองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นประธาน คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ เลขานุการและคณะทำงานทั่วไป โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม 	<p>โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ</p> <ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ โดยมีรองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นประธาน คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ เลขานุการและคณะทำงานทั่วไป โดยกรมการค้าต่างประเทศ 	<p>โครงสร้างการบริหารกลไกช่วยเหลือ</p> <ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการบริหารเงินช่วยเหลือ โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ โดยมีรองอธิบดีกรมการจัดหางานเป็นประธาน คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ เลขานุการและคณะทำงานทั่วไป โดยกรมการจัดหางาน

หัวข้อ	โครงการช่วยเหลือเกษตรกร	โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม	โครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในภาคบริการ	โครงการช่วยเหลือแรงงาน
	พร้อมทั้งปฏิบัติตามหลักการบริหารโครงการที่ดี เช่น การวางแผนงาน การมอบหมายหน้าที่ การติดตามและประเมินผล การประเมินความเสี่ยง และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น	พร้อมทั้งปฏิบัติตามหลักการบริหารโครงการที่ดี เช่น การวางแผนงาน การมอบหมายหน้าที่ การติดตามและประเมินผล การประเมินความเสี่ยง และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น	พร้อมทั้งปฏิบัติตามหลักการบริหารโครงการที่ดี เช่น การวางแผนงาน การมอบหมายหน้าที่ การติดตามและประเมินผล การประเมินความเสี่ยง และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น	พร้อมทั้งปฏิบัติตามหลักการบริหารโครงการที่ดี เช่น การวางแผนงาน การมอบหมายหน้าที่ การติดตามและประเมินผล การประเมินความเสี่ยง และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น
แนวทางการขอใช้ประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตรวจสอบคุณสมบัติของตนเองว่าอยู่ในขอบเขตผู้ขอรับความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือหรือไม่ ▪ ตรวจสอบรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือว่าตรงตามความต้องการหรือไม่ ▪ ตรวจสอบเกณฑ์การพิจารณาระดับการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าว่าตรงตามที่โครงการช่วยเหลือนิยามหรือไม่ ▪ ส่งเอกสารข้อเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนจากโครงการช่วยเหลือ โดยแสดงรายละเอียดที่สำคัญ เช่น ชื่อโครงการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวงเงินที่เสนอ เป็นต้น ▪ หน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของโครงการช่วยเหลือ ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ ▪ เสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรอง คณะกรรมการบริหารโครงการช่วยเหลือเพื่อเห็นชอบและอนุมัติดำเนินการช่วยเหลือตามระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง 			

บทที่ 6

แนวทางการพัฒนากองทุนช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการเปิดเสรีทางการค้า

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบในภาพรวมของการเปิดเสรีทางการค้า พบว่า รายการสินค้าบางรายการ เช่น มะพร้าว กระเทียม ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และ สินค้ารายการอื่นๆ ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจริง ประกอบกับการศึกษาและ วิเคราะห์กลไกหรือมาตรการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ของไทยปัจจุบัน ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า พบว่า ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิด เสรีทางการค้าไม่ครอบคลุม บางรายการสินค้าได้รับความช่วยเหลือหลายครั้ง เนื่องจากการ รวมตัวของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง

ดังนั้น ภาครัฐในฐานะของผู้จัดทำนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าผ่านการจัดทำความ ตกลงการค้าเสรีกับนานาประเทศ จำเป็นต้องจัดทำกลไกช่วยเหลือและเยียวยาให้ตอบสนองความ ต้องการอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ภาครัฐจำเป็นต้องจัดตั้งทุนหมุนเวียนใหม่เพิ่มเติมชื่อ กองทุนช่วยเหลือ เพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุนช่วยเหลือฯ) โดยในบทนี้จะศึกษาและวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ (1) กฎหมาย กฎระเบียบ และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและบริหารทุนหมุนเวียน (2) ขั้นตอนการจัดตั้งทุนหมุนเวียน (3) การเปรียบเทียบกฎหมาย และกฎระเบียบเกี่ยวกับการ จัดตั้งและบริหารทุนหมุนเวียนต่างๆ และ (4) ขอบเขต แนวทาง ขั้นตอน วิธีการ และรายละเอียดที่ เกี่ยวข้อง ในการพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยมี รายละเอียดดังนี้

6.1 กฎหมาย กฎระเบียบ และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและบริหารทุน หมุนเวียน

ตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาตรา 4 ให้คำนิยามของทุนหมุนเวียนไว้ว่า กองทุน กองทุนหมุนเวียน เงินทุน เงินทุนหมุนเวียน ทุนหรือทุนหมุนเวียน ที่ตั้งขึ้นเพื่อกิจการที่อนุญาตให้นำรายรับสมทบทุนไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่งทุนหมุนเวียนเหล่านี้เป็นกลไกและเครื่องมือหลักในการบริหารงานของส่วนราชการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณมากกว่า

อย่างไรก็ดี การดำเนินงานของทุนหมุนเวียนที่เป็นการใช้เงินนอกงบประมาณของภาครัฐ จำเป็นต้องมีการจัดตั้งและการบริหารทุนหมุนเวียนมีเหตุผลและมีขั้นตอนที่เข้มงวด เพื่อให้การจัดตั้งและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยการจัดตั้งและการบริหารทุนหมุนเวียนมีกฎหมายและกฎระเบียบกำหนดแนวทางการในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

6.1.1 การจัดตั้งทุนหมุนเวียน

ในการจัดตั้งทุนหมุนเวียนจำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆ เช่น กระบวนการจัดตั้ง รายละเอียดการจัดตั้ง เป็นต้น ทั้งนี้มีรายละเอียดกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งทุนหมุนเวียน ดังนี้

➤ พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ถูกประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา โดยมีสารัตถะในหมวด 2 และหมวด 3 เกี่ยวกับการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนในรูปแบบทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล และการจัดตั้งทุนหมุนเวียนในรูปแบบทุนหมุนเวียนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

➤ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

อย่างไรก็ดี ในวันที่ 19 เมษายน 2561 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้ประกาศและมีผลบังคับใช้ตามราชกิจจานุเบกษา โดยมาตราที่ 63 วางหลักไว้ว่า “(วรรคแรก) การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น โดยต้องมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่ชัดเจนและเป็นกรณีที่เป็นกิจกรรมที่หน่วยงานของรัฐต้อง

ปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม และเหมาะสมที่จะอนุญาตให้นำรายรับจากการดำเนินกิจกรรมนั้นสมทบทุนไว้ใช้จ่ายได้ รวมถึงไม่เข้าช้อนกับทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งไว้แล้ว (วรรคสอง) การขอจัดตั้ง การบริหาร การประเมินผล การรวมหรือยุบเลิก ทุนหมุนเวียน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

➤ **ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน**

นอกจากนี้ รายละเอียดการจัดตั้งทุนหมุนเวียนถูกกำหนดโดยประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2560 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2561 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 มาตรา 14 วรรคสอง และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ในการประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนไว้ทั้งสิ้น 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 1 การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้แต่โดยกฎหมาย และทุนหมุนเวียนที่ขอจัดตั้งต้องมีลักษณะตามที่กำหนดในมาตรา 15

ข้อ 2 การจัดตั้งทุนหมุนเวียนต้องคำนึงถึงหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นกิจการที่หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อช่วยเหลือในการครองชีพ หรือเพื่อให้บริการแก่ประชาชนและไม่สามารถใช้วิธีการดำเนินงานภายใต้ระบบงบประมาณปกติ

(2) เป็นกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้จากการดำเนินงานกลับเข้าสมทบเป็นรายรับของทุนหมุนเวียน โดยมีได้มีรายรับจากเงินงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

(3) ต้องมีความพร้อมที่จะดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียนที่ได้จัดตั้งขึ้น

(4) ต้องไม่ขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณเป็นทุนประเดิมและเงินสมทบ เพื่อนำไปฝากสถาบันการเงินให้ได้ดอกเบี้ยมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ 3 ให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนจัดทำรายละเอียดข้อมูลตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด ส่งให้แก่กรมบัญชีกลางพิจารณาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

กรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดข้อมูล หรือจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ให้ดำเนินการจัดส่งให้กรมบัญชีกลางภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

กรณีที่กรมบัญชีกลางตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าที่ขอจัดตั้งไม่เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดไว้ตามมาตรา 15 ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่ขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนทราบ พร้อมทั้งส่งเรื่องคืน

ข้อ 4 เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการจัดตั้งตามที่หน่วยงานของรัฐเสนอ ให้คณะกรรมการเสนอผลการพิจารณาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเห็นชอบ พร้อมทั้งแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ 5 เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดตั้งทุนหมุนเวียนตามที่คณะกรรมการเสนอแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามกระบวนการทางกฎหมาย เพื่อให้มีผลเป็นการจัดตั้งทุนหมุนเวียนตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวต่อไป

➤ **หนังสือราชการ กรมบัญชีกลาง วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2561 เรื่องการจัดทำรายละเอียดข้อมูลการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน**

หนังสือราชการกรมบัญชีกลางเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2561 เรื่องการจัดทำรายละเอียดข้อมูลการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน อ้างถึงข้อที่ 3 จากประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2560 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2561 ความว่า “ข้อ 3 ให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนจัดทำรายละเอียดข้อมูลตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด ส่งให้แก่กรมบัญชีกลางพิจารณาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป” กรมบัญชีกลางจึงแจกแจงรายละเอียดข้อมูลการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน ทั้ง 15 ข้อ ไว้ดังนี้

ข้อ 1 หลักการและเหตุผล ให้ระบุรายละเอียดโดยแจกแจงเป็นหัวข้อหรือภาพรวมที่มีสาระสำคัญเกี่ยวเนื่องอันนำไปสู่การพิจารณาจัดตั้งทุนหมุนเวียน เช่น

- ที่มาและความจำเป็นในการจัดตั้งทุนหมุนเวียน
- ข้อเท็จจริงและสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่ความจำเป็นที่จะต้องมีทุนหมุนเวียน

ข้อ 2 วัตถุประสงค์ ให้ระบุเจตนารมณ์หรือความต้องการของทุนหมุนเวียนว่ามีความประสงค์ที่จะจัดตั้งทุนหมุนเวียนมาเพื่อดำเนินการกิจกรรมมีขอบเขตอย่างไร โดยควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีขอบเขตของกรอบวัตถุประสงค์ชัดเจน
- สามารถปฏิบัติและประเมินผลได้
- มีลักษณะเฉพาะเจาะจงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน

ข้อ 3 เป้าหมาย ให้ระบุความคาดหวังล่วงหน้าในสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์แล้ว ซึ่งสามารถแสดงได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

- กรณีเชิงปริมาณควรระบุหน่วยนับที่ต้องการ เช่น ความถี่ ร้อยละ อัตราส่วน หรือ จำนวนตัวเลขทั่วไป
- กรณีเชิงคุณภาพควรแสดงถึงความรู้ความสามารถ ความกินที่อยู่ดีของประชาชน ความคงทนถาวร และความสมบูรณ์

ทั้งนี้ เป้าหมายควรต้องระบุถึงผลสำเร็จในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ ของทุนหมุนเวียน ซึ่งสามารถประเมินผลได้ภายในกำหนดช่วงระยะเวลาหนึ่ง (ไม่ควรเกิน 5 ปี) หรือกรณีทุนหมุนเวียนดำเนินงานต่อเนื่องให้ใช้ระยะเวลาตามแผนยุทธศาสตร์หรือการบริหารพัฒนาทุนหมุนเวียน

ข้อ 4 ความซ้ำซ้อน ให้ระบุข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความไม่ซ้ำซ้อนของทุนหมุนเวียนที่จะขอจัดตั้งเทียบกับทุนหมุนเวียนที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว หรือหน้าที่หลักของหน่วยงานรัฐอื่น รวมทั้งไม่เป็นการแข่งขันกับภาคเอกชน

ข้อ 5 หน่วยงานของรัฐหรือทุนหมุนเวียนที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุรายละเอียดของหน่วยงานของรัฐหรือทุนหมุนเวียนที่มีลักษณะหรือขอบเขตของงานที่มีความเกี่ยวเนื่องกับทุนหมุนเวียนที่จะขอจัดตั้ง

ข้อ 6 ระยะเวลาดำเนินงาน ให้ระบุระยะเวลาดำเนินงานของทุนหมุนเวียน ดังนี้

- ทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งตามนโยบายของรัฐ หรือตามมติคณะรัฐมนตรีเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการใดกิจการหนึ่งที่เป็น และมีความสำคัญในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน (ไม่ควรเกิน 5 ปี)
- กรณีทุนหมุนเวียนที่ไม่สามารถระบุดำเนินงานจะ ต้องมีการกำหนดเงื่อนไขการยุบเลิกทุนหมุนเวียนว่าจะเกิดในกรณีใดบ้าง

ข้อ 7 โครงสร้างการบริหารงานทุนหมุนเวียน ให้ระบุหน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบกำกับ และบริหารงานทุนหมุนเวียนรวมทั้งการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการภายในของทุนหมุนเวียนที่ชัดเจน

ข้อ 8 แผนการดำเนินงาน (Action Plan) ให้ระบุกิจกรรมหลักที่สำคัญที่มีความสอดคล้องกับระยะเวลาดำเนินงานของทุนหมุนเวียน รวมทั้งระบุส่วนงานกำกับดูแลในแต่ละกิจกรรม

ข้อ 9 แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน ให้ระบุแนวทาง/วิธีการดำเนินงานต่างๆ ดังนี้

- รูปแบบการบริหารทุนหมุนเวียนว่าจะบริหารในรูปของคณะกรรมการบริหารโดยส่วนงานภายในหน่วยงานของรัฐนั้นๆ หรือโดยวิธีอื่นใด รวมทั้งระบุองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน
- โครงสร้างองค์กรของทุนหมุนเวียน รวมทั้งบุคลากรที่จะปฏิบัติงานให้ทุนหมุนเวียน
- ขั้นตอนการดำเนินงานพร้อมทั้งหลักเกณฑ์การพิจารณาดำเนินการตั้งแต่รับเรื่อง/อนุมัติ/รับ – จ่ายเงิน/ติดตาม/รายงาน เป็นต้น

ข้อ 10 แหล่งเงินทุน ให้ระบุถึงแหล่งที่มาของเงินทุน เช่น จำนวนเงินทุนประเดิม เงินที่ได้รับจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเงินสมทบจากแหล่งอื่นๆ พร้อมทั้งแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่บ่งบอกได้ว่าทุนหมุนเวียนมีโอกาสได้รับเงินจากแหล่งเงินทุนที่ระบุได้จริง

ข้อ 11 ประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่าย ให้ระบุประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่ายของทุนหมุนเวียน ดังนี้

- ประเมินการรายรับ แสดงรายละเอียดจำนวนรายรับและแหล่งที่มาของรายรับของ
 ทุนหมุนเวียน พร้อมทั้งให้จัดทำประมาณการรายรับจากแหล่งต่างๆ ที่สามารถกลับ
 เข้ามาสมทบเป็นเงินทุน โดยให้จัดทำเป็นรายปี ทั้งนี้ ประมาณการรายรับดังกล่าวให้
 แสดงรายละเอียดทั้งประมาณการวงเงินงบประมาณประจำปีทีคาดว่าจะได้รับจัดสรร
 จากสำนักงบประมาณ และแหล่งอื่นๆ ดังนี้
 - กรณีเป็นทุนหมุนเวียนที่มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดในการดำเนินงานชัดเจน ให้
 จัดทำประมาณการรายรับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปีที่ยุติ/สิ้นสุดการดำเนินงาน
 - กรณีเป็นทุนหมุนเวียนที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้จัดทำประมาณการรายรับ 4 ปี
 ตั้งแต่เริ่มจัดตั้ง
- ประมาณการรายจ่าย แสดงรายละเอียดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายทุนหมุนเวียนในแต่ละ
 กิจกรรม และประมาณการรายจ่ายแต่ละปีซึ่งต้องสอดคล้องกับการจัดทำประมาณ
 การรายรับในแต่ละกรณี

ข้อ 12 กระบวนการติดตามความสำเร็จของงาน ให้ระบุส่วนงานหรือผู้รับผิดชอบติดตาม
 ความสำเร็จของกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน รวมทั้งระบุรายละเอียดวิธีการติดตาม/รายงาน
 ผลการดำเนินงาน/ฐานะการเงิน/ปัญหาและอุปสรรค เป็นต้น

ข้อ 13 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT Analysis) ให้ระบุการวิเคราะห์สภาวะ
 แวดล้อม (SWOT Analysis) ดังต่อไปนี้

- จุดแข็ง (Strengths): ข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในของหน่วยงานของรัฐ/ทุน
 หมุนเวียน เช่น จุดแข็งด้านส่วนประกอบด้านการเงิน ด้านการผลิต ด้านทรัพยากร
 บุคคล ซึ่งหน่วยงานของรัฐ/ทุนหมุนเวียน จะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการ
 กำหนดกลยุทธ์
- จุดอ่อน (Weaknesses): จุดด้อยหรือจุดอ่อนที่เป็นผลจากปัจจัยภายในของ
 หน่วยงานของรัฐ/ทุนหมุนเวียน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อม
 ภายใน ซึ่งหน่วยงานของรัฐ/ทุนหมุนเวียน จะต้องหาวิธีในการแก้ปัญหานั้นๆ
- โอกาส (Opportunities): โอกาสซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นผลจากการที่
 สภาพแวดล้อมภายนอกเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานของ
 รัฐ/ทุนหมุนเวียน โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นสิ่งที่กำหนดไม่ได้
 แต่จุดแข็งเป็นสิ่งที่เราสามารถกำหนด ควบคุมได้

- อุปสรรค (Threats): อุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอกเป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งหน่วยงานของรัฐ/ทุนหมุนเวียน จำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องและขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ข้อ 14 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเงิน ให้ระบุรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและผลตอบแทนการลงทุน ความคุ้มค่าของการลงทุน ทั้งนี้ต้องระบุหลักการวิเคราะห์ วิธีคำนวณ และข้อสมมติฐานต่างๆ ที่นำมาใช้ในการประมาณการค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนว่ามีความสมเหตุสมผลเพียงใด โดยพิจารณาจาก

- ความเหมาะสมในการประมาณการค่าใช้จ่ายของทุนหมุนเวียนมีสมมติฐานเป็นที่ยอมรับและตรวจสอบได้ และครอบคลุมรายการต่างๆ ครบถ้วนหรือไม่
- ความเหมาะสมของรายรับและแหล่งที่มาของรายรับ ให้พิจารณาว่า มีความพร้อมหรือความเป็นไปได้ในการจัดหาหรือไม่ ประมาณการของรายรับที่ตั้งไว้มีความครบถ้วนและสมแก่เหตุผลหรือไม่ รวมทั้งให้พิจารณาถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่สามารถประมาณการออกมาเป็นรูปตัวเงินได้
- การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการลงทุน มีหลักเกณฑ์การพิจารณาว่า ทุนหมุนเวียนนั้นจะมีความคุ้มค่าในการลงทุนหรือไม่ โดยใช้ตัวชี้วัดต่างๆ ดังนี้
 - มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value หรือ NPV) โดยทุนหมุนเวียนที่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิต่ำกว่าศูนย์จะเป็นทุนหมุนเวียนที่คุ้มค่าในการลงทุน
 - อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio หรือ B/C) โดย B/C มากกว่าหนึ่งจะเป็นทุนหมุนเวียนที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่า
 - อัตราผลตอบแทนของทุนหมุนเวียน (Internal Rate of Return หรือ IRR) โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์กับเงินลงทุนและค่าใช้จ่ายของทุนหมุนเวียน
 - การวิเคราะห์ด้านสังคม โดยทั่วไปจะใช้เกณฑ์วิเคราะห์ประสิทธิผล ต้นทุน และค่าใช้จ่าย (Cost Effectiveness)
 - การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) เป็นการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการลงทุนภายใต้สมมติฐานเปลี่ยนแปลงไปจากกรณีเดิม (Base Case) เช่น การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายและการลดลงของรายได้ เป็นต้น

ข้อ 15 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ให้ระบุผลประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อมหลังจากที่ทุนหมุนเวียนได้ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด โดยผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับอาจกำหนดในรูปแบบเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

6.1.2 การบริหารทุนหมุนเวียน

หลังจากการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนสำเร็จ ทุนหมุนเวียนเปรียบเสมือนเป็นหนึ่งในองค์กรที่ต้องดำเนินการทำงานในลักษณะต่างๆ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง เช่น ช่วยเหลือ สนับสนุน หนุนเสริม อีกทั้ง ต้องดูแลการบริหาร การเงิน การบัญชี และการประเมินผล โดยประเด็นการบริหารทุนหมุนเวียนดังกล่าวถูกกำหนดกรอบการดำเนินงานไว้ตามกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ได้แก่

➤ พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558

ตามบทเฉพาะกาลท้ายพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 กล่าวถึงเหตุผลของการจัดทำพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ไว้ว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกองรวมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2543 มีบทบัญญัติที่ยังไม่ครอบคลุมการบริหารทุนหมุนเวียนทั้งกระบวนการ ประกอบกับปัจจุบันได้มีการจัดตั้งทุนหมุนเวียนขึ้นเป็นจำนวนมากเพื่อเป็นทุนในการใช้จ่ายบริหารกิจการของหน่วยงานของรัฐให้เกิดความคล่องตัวทางการเงิน โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินแต่การบริหารทุนหมุนเวียนยังขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารทุนหมุนเวียน มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังของรัฐ สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งกำกับและบริหารทุนหมุนเวียนให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มีความเกี่ยวข้องกับทุนหมุนเวียนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การขอจัดตั้ง การบริหารงาน และการประเมินผล โดยในส่วนนี้จะนำเสนอในประเด็นการบริหารงานและการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนเป็นหลัก ดังนี้

การบริหาร

- ให้นำหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานต้นสังกัดของทุนหมุนเวียนกำหนดโครงสร้างการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- ให้ผู้บริหารทุนหมุนเวียนที่จัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา แผนการปฏิบัติงาน ประเมินการรายรับรายจ่ายประจำปี และประมาณการกระแสเงินสด ทั้งนี้ ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดเพื่อนำเสนอคณะกรรมการบริหารพิจารณาอนุมัติอย่างน้อยหกสิบวันก่อนวันเริ่มต้นปีบัญชีของทุกปี และให้ส่งกระทรวงการคลังอย่างน้อยสามสิบวันก่อนวันเริ่มต้นปีบัญชีของทุกปีเพื่อใช้ประกอบการกำกับดูแล การบริหารทุนหมุนเวียนและติดตามการประเมินผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน

- ในแต่ละทุนหมุนเวียน ให้มีคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนคณะหนึ่งประกอบด้วย
 - 1) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียน เป็นประธานกรรมการ
 - 2) ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล เป็นกรรมการ
 - 3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ การลงทุน กฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - 4) ผู้บริหารทุนหมุนเวียนเป็นกรรมการและเลขานุการ
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหารต้องไม่เป็นผู้นับถือกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียน และให้นำบทบัญญัติมาตรา 8
 - (1) มีสัญชาติไทย
 - (2) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์
 - (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (6) ไม่เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงาน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
- (7) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง
- (8) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

และมาตรา 9 ว่าด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ความว่า

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

โดยนำมาใช้บังคับกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหาร

- นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
 - (1) ตาย
 - (2) ลาออก
 - (3) ประธานกรรมการให้ออกโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
 - (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8

- คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
 - (1) กำหนดนโยบาย กำกับดูแลการบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียน
 - (2) กำหนดข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ ตลอดจนการกำหนดค่าตอบแทนสิทธิประโยชน์หรือสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้างให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 11 (8) ที่กำหนดว่า กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ ตลอดจนการกำหนดค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์หรือสวัสดิการต่าง ๆ ของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงานและลูกจ้าง
 - (3) พิจารณานุมัติแผนการดำเนินงานประจำปี
 - (4) แต่งตั้งผู้บริหารทุนหมุนเวียน

- คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมายการประชุมของคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยมีสาระัตถะว่า

การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

- ให้กรรมการบริหารและอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดตามผลการประเมินผลการดำเนินงาน

ทั้งนี้ เพื่อสร้างความใกล้ชิดระหว่างกองทุนช่วยเหลือฯ กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า คณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ อาจพิจารณาหน่วยงานเอกชนที่มี

ความใกล้ชิดกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า เช่น สมาพันธ์เกษตรกรแห่งชาติ สมาพันธ์การค้าไทย สมาพันธ์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการของกองทุนช่วยเหลือ เพื่ออาศัยความรู้ ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า อีกทั้งเพิ่มโอกาสในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างตรงจุดและทันกาล

ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง

- ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งผู้บริหารทุนหมุนเวียนทำหน้าที่บริหารทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียน โดยให้คำนึงถึงลักษณะการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน ความรับผิดชอบ ความประหยัด และความคุ้มค่า
- ในกรณีที่ผู้บริหารทุนหมุนเวียนมิใช่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเจ้าของทุนหมุนเวียน ให้การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และเงื่อนไขการจ้างเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารกำหนด
- การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติของตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าตอบแทน อำนาจหน้าที่ ระยะเวลาการจ้าง การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเลิกจ้างพนักงาน และลูกจ้างให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

การบัญชีและการตรวจสอบ

- ให้คณะกรรมการบริหารวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถจัดทำรายงานการเงิน แสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลได้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป
- ให้คณะกรรมการบริหารจัดทำรายงานการเงินของทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลส่งผู้สอบบัญชีภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

บัญชีของทุนหมุนเวียนให้เป็นไปตามปีงบประมาณ เว้นแต่คณะกรรมการบริหารจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

- ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล และให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของทุนหมุนเวียนทุกรอบปีบัญชี
 - ให้ผู้สอบบัญชีของทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลทำรายงานการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการบริหารภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี
 - ให้คณะกรรมการบริหารนำส่งรายงานการเงินพร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อกระทรวงการคลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้สอบบัญชี
- ให้หน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ ของทุนหมุนเวียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การประเมินผล

- ให้กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเป็นประจำทุกปี โดยต้องประเมินในด้านต่อไปนี้
 - (1) การเงิน
 - (2) การปฏิบัติการ
 - (3) การสนองประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - (4) การบริหารจัดการทุนหมุนเวียน
 - (5) การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง
 - (6) ด้านอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้กรมบัญชีกลางรายงานการประเมินผลทุนหมุนเวียนต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีของทุนหมุนเวียน

- ในกรณีที่ทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลมีกฎหมายกำหนดระบบการประเมินผลการดำเนินงานไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ให้คณะกรรมการบริหารจัดการทำรายงานผลการประเมินผลการดำเนินงานเสนอต่อกรมบัญชีกลางภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

หลักเกณฑ์การจัดทำรายงานของทุนหมุนเวียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การรวมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียน

- บทบัญญัติในหมวดนี้ให้ใช้บังคับกับการรวมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลและทุนหมุนเวียนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล
- ให้คณะกรรมการมีอำนาจรวมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียนได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ โดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี
- การรวมทุนหมุนเวียน ให้กระทำได้เมื่อทุนหมุนเวียนที่จะรวมกันนั้นมีวัตถุประสงค์เดียวกันหรือสามารถดำเนินการร่วมกันได้ และจะต้องไม่มีผลเป็นการขยายวัตถุประสงค์เกินกว่าวัตถุประสงค์เดิมของทุนหมุนเวียนที่นำมารวมกันนั้น

การรวมทุนหมุนเวียนตามวรรคหนึ่ง อาจเป็นการรวมกับทุนหมุนเวียนใดทุนหมุนเวียนหนึ่งหรือรวมกันเป็นทุนหมุนเวียนใหม่ก็ได้
- การยุบเลิกทุนหมุนเวียน ให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้
 - (1) หมดความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งทุนหมุนเวียนนั้นแล้ว
 - (2) ทุนหมุนเวียนได้หยุดการดำเนินงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
 - (3) มีผลการประเมินผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเวลาสามปีติดต่อกันและคณะกรรมการเห็นสมควรให้ยุบเลิกทุนหมุนเวียนนั้น
 - (4) มีเหตุอื่นอันสมควรต้องยุบเลิกทุนหมุนเวียนตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

- ในการเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเพื่อรวมหรือยุบเลิกหุ้นหมุนเวียน ให้คณะกรรมการเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบเลิกหุ้นหมุนเวียนใด ให้ถือว่าเป็นการยุบเลิกหุ้นหมุนเวียนนั้นตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่หุ้นหมุนเวียนใดจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ ให้ดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อยุบเลิกหุ้นหมุนเวียนนั้น

- เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้รวมหุ้นหมุนเวียนใด ให้มีผลเป็นการโอนทรัพย์สินหนี้สิน ภาระผูกพัน สิทธิ หน้าที่ พนักงานและลูกจ้างของหุ้นหมุนเวียนเดิมไปเป็นของหุ้นหมุนเวียนที่คงอยู่ภายหลังการรวมหุ้นหมุนเวียนหรือของหุ้นหมุนเวียนใหม่ เว้นแต่ในกรณีที่หุ้นหมุนเวียนใดจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ ให้ดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อรวมหุ้นหมุนเวียนนั้น

- เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การจัดการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้บริหารหุ้นหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้างของหุ้นหมุนเวียนที่รวมหรือยุบเลิกให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

- เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อยุบเลิกหุ้นหมุนเวียน ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหุ้นหมุนเวียนหรือที่เป็นผู้กำกับดูแลหุ้นหมุนเวียนแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีเพื่อชำระบัญชีของหุ้นหมุนเวียน และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างการชำระบัญชี ให้ถือว่าหุ้นหมุนเวียนนั้นยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

ในกรณียุบเลิกหุ้นหมุนเวียน หากภายหลังจากการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งเสร็จสิ้นแล้วมีเงินคงเหลือให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด

➤ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

การดำเนินงานของหุ้นหมุนเวียนที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบของนิติบุคคล หรือรูปแบบที่มีใช่นิติบุคคลต่างต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบในการใช้จ่ายเงินภาครัฐในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง เพื่อสร้าง

มาตรฐานร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

1) คุ่มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

2) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอมิหลักรฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

3) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสมโดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

4) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานของทุนหมุนเวียนจึงต้องดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

➤ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทุนหมุนเวียนภายในพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 อยู่ในส่วนที่ 5 ว่าด้วยเงินนอกงบประมาณและทุนหมุนเวียน โดยมีการกำหนดว่า การก่อหนี้ผูกพันและการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่หรือการดำเนินงานต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส คุ่มค่าและประหยัด โดยพิจารณาเป้าหมาย ประโยชน์ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ และต้องเป็นไปตามรายการและวงเงินงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วย และมีความตอนหนึ่งวางหลักไว้ว่า การขอจัดตั้ง การบริหาร การ

ประเมินผล การรวมหรือยุบเลิกกองทุนหมุนเวียน ให้เป็นไปตามกฎหมายการบริหารกองทุนหมุนเวียน เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ในการจัดตั้งและดำเนินการกองทุนหมุนเวียน จะมีการกำหนดแหล่งที่มาของเงินและขอบเขตทรัพย์สินของกองทุนหมุนเวียนไว้ตามกฎหมายในการจัดตั้ง โดยพื้นฐานกองทุนหมุนเวียนต้องนำรายได้และเงินอื่นใดส่งคลังในแต่ละปีงบประมาณ แต่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เปิดโอกาสให้แก่กองทุนหมุนเวียนในการเก็บรายได้และเงินอื่นใดไว้ที่กองทุนหมุนเวียนได้ เพื่อให้สามารถนำเงินดังกล่าวต่อยอดและสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนได้มากขึ้น โดยระบุไว้ตามมาตรา 25 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ที่วางหลักไว้ว่า “การเสนอกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลัง ให้กระทำได้เฉพาะในกรณีมีความจำเป็นและเกิดประโยชน์ในการที่หน่วยงานของรัฐนั้นจะมีเงินเก็บไว้เพื่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของตน โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนเสนอกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี”

นอกจากนี้ หนึ่งในแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเท่าเทียมและก่อให้เกิดสวัสดิการต่อสังคมได้อย่างมากคือ การเก็บภาษี หรือค่าธรรมเนียมอื่นใดจากผู้ที่ได้รับประโยชน์ เพื่อนำมาช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า แต่ในทางปฏิบัติสำหรับการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนในรูปแบบใหม่ โดยอาศัยอำนาจกฎหมายเฉพาะ มีข้อจำกัดในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นใด เนื่องจากมาตรา 26 ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 วางหลักไว้ว่า “การเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ดังนั้น การกำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมอื่นใดเพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนจึงเป็นไปได้ แต่อาจสามารถทำข้อตกลงร่วมกับกระทรวงการคลังเพื่อจัดเก็บในกรณีพิเศษ

➤ **พระราชกฤษฎีกา การกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของกองทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน พ.ศ. 2561**

จำนวนเงินสะสมสูงสุด หมายความว่า จำนวนเงินที่กองทุนหมุนเวียนพึงมีไว้ใช้จ่ายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์สำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยกองทุนหมุนเวียนต้องจัดทำข้อมูลเพื่อ

ประกอบการคำนวณส่งให้แก่กรมบัญชีกลางตามระยะเวลาและหลักเกณฑ์ที่กรมบัญชีกลางกำหนด ทั้งนี้ มาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกา การกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน พ.ศ. 2561 วางหลักไว้ว่า “ (วรรคหนึ่ง) การกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด ให้คำนวณโดยนำประมาณการรายจ่ายปีปัจจุบันและประมาณการรายจ่ายประจำปีบัญชีย้อนหลังไปอีกสองปี รวมกันสามารถรอบปีบัญชี คุณด้วยร้อยละเฉลี่ยของความสามารถในการจ่ายเงินสามารถรอบปีบัญชีที่ล่วงมาแล้ว (วรรคสอง) ทุนหมุนเวียนใดเห็นว่าจำนวนเงินสะสมสูงสุดที่คำนวณตามวรรคหนึ่งจะไม่เพียงพอในการดำเนินงานจะขอกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุดเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ” นอกจากนี้ มาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกา การกำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน พ.ศ. 2561 วางหลักไว้ว่า “การคำนวณทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ให้คำนวณโดยนำเงินคงเหลือ ณ วันต้นปีบัญชีที่คำนวณ หักด้วยจำนวนเงินสะสมสูงสุดที่คำนวณได้ตามมาตรา 6” เมื่อคำนวณสำเร็จ จึงให้กรมบัญชีกลางเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเรียกให้ทุนหมุนเวียนนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

อย่างไรก็ดี พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีข้อยกเว้นแก่ทุนหมุนเวียนบางทุนหมุนเวียน ได้แก่ กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนเงินทดแทน กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกองทุนประกันสังคม ทั้งนี้ กองทุนช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าสามารถระบุมাত্রาลงในกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้งทุนหมุนเวียน ซึ่งมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายที่สูงกว่า ทำให้หากมีการกำหนดไว้ว่ามิต้องมีการนำเงินส่งคลัง ย่อมมีอำนาจมากกว่าพระราชกฤษฎีกา ซึ่งมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายต่ำกว่า และมีต้องทำตามหลักที่วางไว้โดยปริยาย

- ประกาศกระทรวงการคลัง แนวทางปฏิบัติการรวมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียน และการจัดการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้างของทุนหมุนเวียนที่รวมหรือยุบเลิก

การรวมทุนหมุนเวียน

การรวมทุนหมุนเวียน สามารถทำได้เมื่อทุนหมุนเวียนที่จะรวมกันนั้นมีวัตถุประสงค์เดียวกันหรือสามารถดำเนินการร่วมกันได้ และจะต้องไม่มีผลเป็นการขยายวัตถุประสงค์เกินกว่าวัตถุประสงค์เดิมของทุนหมุนเวียนที่นำมารวมกัน โดยการรวมทุนหมุนเวียนดังกล่าว อาจเป็นการ

รวมกับทุนหมุนเวียนใดทุนหมุนเวียนหนึ่งหรือรวมกันเป็นทุนหมุนเวียนใหม่ก็ได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้รวมทุนหมุนเวียนใด ทรัพย์สินหนี้สิน ภาระผูกพัน สิทธิ หน้าที่ พนักงานและลูกจ้างของทุนหมุนเวียนเดิมจะถูกโอนไปเป็นของทุนหมุนเวียนที่คงอยู่ภายหลังการรวมทุนหมุนเวียนหรือของทุนหมุนเวียนใหม่ เว้นแต่ในกรณีที่ทุนหมุนเวียนใดจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ ให้ดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อรวมทุนหมุนเวียนนั้น ทั้งนี้ ทุนหมุนเวียนเดิมต้องดำเนินการปิดบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินของทุนหมุนเวียน ณ วันสุดท้ายก่อนวันที่กำหนดให้รวมทุนหมุนเวียนตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ส่งผู้สอบบัญชีภายใน 60 วันนับตั้งแต่วันที่ปิดบัญชี

ในการรวมทุนหมุนเวียน หน่วยงานของรัฐของทุนหมุนเวียนที่คงอยู่ภายหลังการรวมทุนหมุนเวียนหรือของทุนหมุนเวียนใหม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการรวมทุนหมุนเวียนเพื่อดำเนินการรวมทุนหมุนเวียนตามมติคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย

- หัวหน้าหน่วยงานของรัฐของทุนหมุนเวียนที่คงอยู่ภายหลังการรวมทุนหมุนเวียนหรือของทุนหมุนเวียนใหม่ เป็นประธาน
- ผู้แทนหน่วยงานของรัฐของทุนหมุนเวียนเดิม ผู้แทนสำนักงบประมาณผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ

นอกจากนี้ คณะกรรมการรวมทุนหมุนเวียนต้องจัดการประชุมภายใน 30 วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดให้ปิดบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินส่งผู้สอบบัญชี เพื่อจัดทำแผนการโอนและรับโอนทรัพย์สินหนี้สิน ภาระผูกพัน สิทธิ หน้าที่ พนักงานและลูกจ้างของทุนหมุนเวียนเดิมไปเป็นของทุนหมุนเวียนที่คงอยู่ภายหลังการรวมทุนหมุนเวียนหรือของทุนหมุนเวียนใหม่โดยเร็ว

สำหรับสัญญาจ้างผู้บริหารทุนหมุนเวียนจะสิ้นสุดลง ณ วันสุดท้ายก่อนวันที่กำหนดให้รวมทุนหมุนเวียนตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และให้ผู้บริหารทุนหมุนเวียนได้รับสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง สำหรับพนักงานหรือลูกจ้างให้โอนไปที่ทุนหมุนเวียนที่คงอยู่ภายหลังการรวมทุนหมุนเวียนหรือทุนหมุนเวียนใหม่ที่เกิดขึ้น

การยุบเลิกทุนหมุนเวียน

การยุบเลิกทุนหมุนเวียนสามารถทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

- หมดความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งทุนหมุนเวียนนั้นแล้ว
- ทุนหมุนเวียนได้หยุดการดำเนินงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- มีผลการประเมินผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเวลาสามปีติดต่อกัน และคณะกรรมการเห็นสมควรให้ยุบเลิกทุนหมุนเวียนนั้น
- มีเหตุอันสมควรต้องยุบเลิกทุนหมุนเวียนตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบเลิกทุนหมุนเวียนใด ให้ถือว่าเป็นการยุบเลิกทุนหมุนเวียนนั้นตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่ทุนหมุนเวียนใดจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะให้ดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อยุบเลิกทุนหมุนเวียนนั้น ดังนั้น เมื่อทุนหมุนเวียนถูกยุบเลิก พนักงานและลูกจ้างย่อมเข้าสู่ภาวะถูกเลิกจ้างโดยปริยาย หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือสิทธิประโยชน์จนถึงวันสุดท้ายก่อนวันที่กำหนดให้ยุบเลิกทุนหมุนเวียน ให้กับผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง ในกรณีที่สัญญาจ้างไม่ได้กำหนดไว้ การจัดการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้บริหารทุนหมุนเวียนพนักงาน และลูกจ้างของทุนหมุนเวียนที่ยุบเลิก ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดโดยคำนึงถึงฐานะทางการเงินของทุนหมุนเวียน ทั้งนี้ต้องไม่เกินหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานโดยอนุโลม เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องจ้างพนักงานหรือลูกจ้างเพื่อช่วยปฏิบัติงานของทุนหมุนเวียนภายหลังจากวันที่กำหนดให้ยุบเลิกทุนหมุนเวียนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาจ่ายเงินจากทุนหมุนเวียนเป็นค่าตอบแทนได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าอัตราค่าจ้างที่พนักงานหรือลูกจ้างนั้นได้รับอยู่ก่อนวันยุบเลิกทุนหมุนเวียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการชำระบัญชีทุนหมุนเวียน

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการชำระบัญชีทุนหมุนเวียนเพื่อดำเนินการชำระบัญชีของทุนหมุนเวียนโดยเร็ว ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนสำนักงานประมาณและผู้แทนกระทรวงการคลัง โดยคณะกรรมการชำระบัญชีทุนหมุนเวียนต้องจัดให้มีการประชุมภายใน 30 วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดให้ปิดบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินส่งผู้สอบบัญชี เพื่อดำเนินการชำระสะสางการงานและบัญชีสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของทุนหมุนเวียน

อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการชำระบัญชี ให้คณะกรรมการชำระบัญชีทุนหมุนเวียน ดำเนินการชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ทั้งนี้ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบเลิก ทุนหมุนเวียนนั้น เว้นแต่ยังคงมีทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้อง หนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ ให้ คณะกรรมการชำระบัญชีทุนหมุนเวียนโอนให้แก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการต่อไป

➤ **ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน ว่าด้วยมาตรฐานการ บริหารงานบุคคลของทุนหมุนเวียน**

โครงสร้างการบริหาร

กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนกำหนดโครงสร้างและอัตรากำลังของทุน หมุนเวียนโดยคำนึงถึงลักษณะการดำเนินงานและฐานะการเงินของทุนหมุนเวียน โดยมีการใช้ ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่า เพื่อให้สามารถดำเนินภารกิจได้ตามวัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียน โดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อรองรับการทำงานด้านต่างๆ ต้องประกอบ ไปด้วยกลุ่ม งาน หรือส่วนงานที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น โดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่าง ชัดเจน

นอกจากนี้ การกำหนดมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งของพนักงานและลูกจ้าง อย่างน้อย ต้องประกอบด้วยชื่อตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบหรือลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง รวมทั้งการกำหนดกรอบอัตราจ้าง เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สิทธิ ประโยชน์หรือสวัสดิการต่างๆ ทั้งนี้ การกำหนดโครงสร้างการบริหารทุนหมุนเวียนและการกำหนด มาตรฐานการกำหนดตำแหน่งของพนักงานและลูกจ้างต้องเสนอให้คณะกรรมการบริหารพิจารณา อนุมัติโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ผู้บริหารทุนหมุนเวียน

ผู้บริหารทุนหมุนเวียนมีใช้คณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน โดยคณะกรรมการบริหาร ทุนหมุนเวียนต้องแต่งตั้งผู้บริหารทุนหมุนเวียนเพื่อทำหน้าที่บริหารทุนหมุนเวียนให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นตามที่ คณะกรรมการบริหารมอบหมาย โดยอาจเป็นการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐภายในหน่วยงานของรัฐ ที่มีทุนหมุนเวียน หรือสรรหาบุคคลภายนอกก็ได้

สำหรับการสรรหาบุคคลภายนอกเป็นผู้บริหารทุนหมุนเวียน ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่งจำนวนไม่เกิน 5 คน ทำหน้าที่สรรหาผู้ที่มีความเหมาะสมในการบริหารทุนหมุนเวียน และเสนอรายชื่อให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาแต่งตั้ง โดยที่ผู้บริหารทุนหมุนเวียนที่แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกต้องไม่มีฐานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างทุนหมุนเวียน และต้องเป็นผู้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ทุนหมุนเวียนได้เต็มเวลา โดยผู้บริหารทุนหมุนเวียนที่แต่งตั้งจากบุคคลภายนอก สามารถมีวาระอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี แต่ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ ทั้งนี้ ผู้บริหารทุนหมุนเวียนที่มาจากการสรรหาอย่างน้อยต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- มีสัญชาติไทย
- มีอายุไม่น้อยกว่า 35 ปีบริบูรณ์และไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์
- เป็นผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของทุนหมุนเวียน
- ไม่เป็นบุคคลซึ่งเคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงาน เพราะทุจริตต่อหน้าที่
- ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง
- ไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม
- ไม่เป็นหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชนในวันที่มีการแต่งตั้ง
- ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐหรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนในวันที่มีการแต่งตั้ง

การพ้นวาระของผู้บริหารทุนหมุนเวียนอาจเกิดขึ้นได้เมื่อ ตาย ลาออก ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง หรือ คณะกรรมการบริหารมีมติให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ โดยต้องมีมติคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของ

จำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมผู้บริหารทุนหมุนเวียน ทั้งนี้ เมื่อผู้บริหารทุนหมุนเวียนต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการบริหารดำเนินการแต่งตั้งผู้บริหารทุนหมุนเวียนขึ้นใหม่แทนให้แล้วเสร็จภายใน 90 วันนับแต่วันที่ผู้บริหารทุนหมุนเวียนนั้นพ้นจากตำแหน่ง

พนักงานและลูกจ้าง

ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและคุณสมบัติของแต่ละตำแหน่ง การคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน วินัย และการลงโทษวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษพนักงานและลูกจ้างของทุนหมุนเวียน ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารเป็นผู้กำหนด รวมทั้งการกำหนดวัน เวลาปฏิบัติงาน วันหยุด วันหยุดประจำปี การลา และการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยอนุโลม

สำหรับทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนเป็นผู้มีอำนาจในการบรรจุแต่งตั้งหรือจ้าง และสำหรับทุนหมุนเวียนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลให้ประธานกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนมีอำนาจในการบรรจุแต่งตั้งหรือจ้างบุคคลให้เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของทุนหมุนเวียน ภายใต้กรอบอัตรากำลัง เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์หรือสวัสดิการต่างๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เรื่อง มาตรฐานการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ การบัญชี การรายงานทางการเงิน และการตรวจสอบภายในของทุนหมุนเวียน

มาตรฐานการเงิน

หน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนนำเงินของทุนหมุนเวียนฝากกระทรวงการคลังโดยให้เปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง หรือสำนักงานคลังจังหวัด แล้วแต่กรณีชื่อ “บัญชี ...(ชื่อทุนหมุนเวียน)..." เพื่อฝากเงินของทุนหมุนเวียนและห้ามมิให้นำเงินไปใช้จ่ายก่อนส่งเข้าบัญชีเงินฝาก ในกรณีที่มีความจำเป็น หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งอาจขอเปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่ธนาคารพาณิชย์ในชื่อบัญชีเช่นเดียวกับข้างต้น เพื่อไว้ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ ภายในวงเงินและเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ทั้งนี้

หน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนนำเงินที่ทุนหมุนเวียนได้รับส่งเข้าบัญชีเงินฝากของทุนหมุนเวียนภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงิน

นอกจากนี้ ผู้บริหารทุนหมุนเวียนต้องจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา แผนการปฏิบัติงานประมาณการรายรับประจำปี ประมาณการรายจ่ายประจำปี และประมาณการกระแสเงินสด เสนอต่อคณะกรรมการบริหารพิจารณาอนุมัติอย่างน้อย 60 วันก่อนวันเริ่มต้นปีบัญชีของทุกปี และให้ส่งกระทรวงการคลังอย่างน้อย 30 วันก่อนวันเริ่มต้นปีบัญชีของทุกปี เพื่อพิจารณาอนุมัติก่อนการใช้จ่ายเงิน

ทั้งนี้ การนำเงินทุนหมุนเวียนไปดำเนินการเพื่อหาผลประโยชน์ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหาร โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและให้กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

- ฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์
- ซื้อพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย หรือรัฐวิสาหกิจ
- ซื้อตราสารแห่งหนี้โดยมีกระทรวงการคลังรับรอง หรืออ่าวัล หรือค้ำประกันเงินต้น และดอกเบี้ย

มาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

สำหรับมาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐของหน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ โดยมีผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนแต่ละขั้นตอนต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส วางตัวเป็นกลาง และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีมาตรการในการป้องกันการสมยอมในการเสนอราคา การเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือการเป็นผู้กระทำการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงคุณภาพ ความต้องการของผู้ใช้ ประสิทธิภาพในการใช้งาน ความสามารถในการติดตามผลการปฏิบัติงานและราคาที่เหมาะสม โดยถือประโยชน์ของทางราชการและทุนหมุนเวียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานการบัญชีและการรายงานทางการเงิน

สำหรับมาตรฐานการบัญชีและการรายงานทางการเงิน ให้คณะกรรมการบริหารวางแผนและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีที่เหมาะสม และถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ทั้งนี้ ทูนมุขมนตรีมีหน้าที่จัดทำและส่งข้อมูลทางการเงิน หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารต้องจัดทำรายงานทางการเงินของทูนมุขมนตรีส่งผู้สอบบัญชีภายใน 60 วันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี โดยอาศัยวิธีการรับปีบัญชีของทูนมุขมนตรีให้เป็นไปตามปีงบประมาณ เว้นแต่คณะกรรมการบริหารจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ พร้อมทั้งนำส่งรายงานทางการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อกระทรวงการคลังภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้สอบบัญชี

มาตรฐานการตรวจสอบภายใน

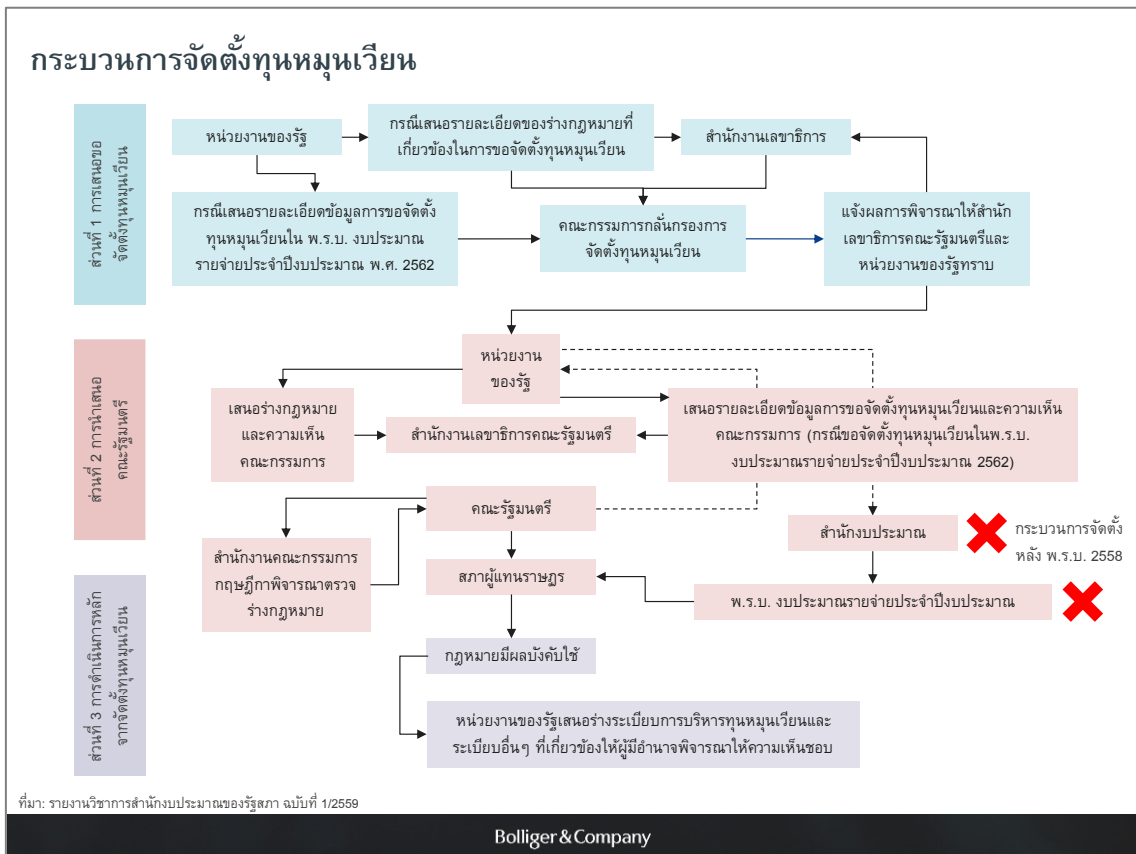
สำหรับการตรวจสอบภายใน ให้หน่วยงานของรัฐที่มีทูนมุขมนตรีและคณะกรรมการบริหารจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ ของทูนมุขมนตรี ตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของส่วนราชการ หรือมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐที่มีทูนมุขมนตรีอาจจัดให้มีหน่วยตรวจสอบภายในเป็นของทูนมุขมนตรีเองโดยเฉพาะ หรือมอบหมายให้ใช้หน่วยตรวจสอบภายในของหน่วยงานของต้นสังกัดที่ทูนมุขมนตรีสังกัดอยู่ก็ได้ นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารต้องจัดให้มีกฎบัตรว่าด้วยการตรวจสอบภายใน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ การรายงาน และมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับกฎ ระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบภายใน คณะกรรมการบริหารอาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อกำกับดูแลติดตามการดำเนินงานตรวจสอบภายใน ภายใต้มาตรฐานการตรวจสอบภายในที่หน่วยงานของรัฐกำหนด โดยคณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งจากกรรมการคนใดคนหนึ่งในการคณะกรรมการบริหาร และอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าสองคน และให้หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในเป็นเลขานุการ

6.2 ขั้นตอนการจัดตั้งทุนหมุนเวียน

จากการพิจารณากระบวนการจัดตั้งทุนหมุนเวียนรูปแบบเก่า ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การขอจัดตั้ง การดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2557 และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 พบว่ากระบวนการจัดตั้งทุนหมุนเวียนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและขั้นตอน โดยยกเลิกรูปแบบการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และให้จัดตั้งตามกฎหมายเฉพาะเท่านั้น กล่าวคือ หน่วยงานรัฐที่ประสงค์จะจัดตั้งทุนหมุนเวียนจัดทำรายละเอียดในการเสนอขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน เสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นจัดทำร่างพระราชบัญญัติเพื่อเสนอผ่านสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเห็นชอบและอนุมัติ แล้วจึงประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาต่อไป จึงเป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียน ดังสรุปได้ตามภาพที่ 6-1

ภาพที่ 6-1 กระบวนการจัดตั้งทุนหมุนเวียน



6.3 การเปรียบเทียบกฎหมาย และกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้งและบริหารทุน หมุนเวียนต่าง ๆ

การจัดตั้งทุนหมุนเวียนจำเป็นต้องอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายเป็นตัวกำหนดกรอบและหลักเกณฑ์การจัดตั้ง แต่เดิมการจัดตั้งทุนหมุนเวียนสามารถกระทำได้อำนาจแห่งพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และกฎหมายเฉพาะที่มีการตราขึ้นเพื่อจัดตั้งทุนหมุนเวียนนั้นๆ เป็นกรณีเฉพาะ อย่างไรก็ตาม เมื่อพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ทำให้กฎระเบียบในการจัดตั้งทุนหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไป โดยกำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนสามารถทำได้โดยการจัดตั้งตามกฎหมายเฉพาะเท่านั้น ทำให้ทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งหลังจากพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้จำเป็นต้องดำเนินการตามสาระัตถะเรื่องการจัดตั้งภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว

พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 เป็นอีกหนึ่งกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดตั้ง เนื่องจาก พ.ร.บ. การบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 เปรียบเสมือนต้นแบบร่างกฎหมายสำหรับการจัดตั้งทุนหมุนเวียน กล่าวคือ รายละเอียดเกี่ยวกับทุนหมุนเวียนที่มีการกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ต้องถูกระบุไว้เช่นกันในกฎหมายเฉพาะสำหรับการจัดตั้งทุนหมุนเวียนใหม่ อย่างไรก็ตาม ทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งก่อนพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ประกาศใช้ จำเป็นต้องจัดทำข้อบังคับ ประกาศ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับทุนหมุนเวียนใหม่ โดยมีสาระัตถะตามพระราชบัญญัติดังกล่าวภายในเวลาไม่เกิน 2 ปีนับตั้งแต่พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ประกาศใช้

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงศึกษาและเปรียบเทียบกฎหมายการจัดตั้งทุนหมุนเวียนทั้งสิ้น 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการพัฒนาคิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 สำหรับการจัดตั้งกองทุนพัฒนาคิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากเป็นทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งโดยอาศัยอำนาจบางส่วนจากพระราชบัญญัติการพัฒนาคิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มิได้เป็นการจัดตั้งด้วยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติโดยเฉพาะอย่างแท้จริง พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 สำหรับการจัดตั้งกองทุนยุติธรรม เนื่องจากเป็นทุนหมุนเวียนที่มีการจัดตั้งภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติเฉพาะ และระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 สำหรับการจัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากเป็นทุนหมุนเวียนที่มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก

การเปิดเสรีทางการค้าโดยตรง ทั้งนี้ จากสาระัตถะภายในกฎหมายหรือกฎระเบียบการจัดตั้งทุนหมุนเวียนทั้ง 3 ฉบับ สามารถเปรียบเทียบกันได้หลายมิติ ดังนี้

6.3.1 เรื่องทั่วไปของกฎหมายหรือกฎระเบียบ

กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 โดยกฎหมายดังกล่าวมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายอยู่ในลำดับที่ 3 รองจากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาหลังพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ทำให้สาระัตถะที่เกี่ยวข้องกับทุนหมุนเวียนมีโครงสร้างเนื้อหาและรายละเอียดที่ยึดตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 เป็นหลัก ในการนี้ บทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในหมวดที่ 4 ว่าด้วยกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแบ่งสาระัตถะออกได้ทั้งสิ้น 2 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 การจัดตั้งกองทุน
- ส่วนที่ 2 การบริหารกองทุน

กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจแห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 โดยระเบียบดังกล่าวมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายอยู่ในลำดับต่ำสุด ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2547 เห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงวางระเบียบฉบับดังกล่าวไว้ ทั้งนี้ บทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศประกอบไปด้วยทั้งสิ้น 16 ข้อครอบคลุมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับทุนหมุนเวียน

อย่างไรก็ดี การจัดตั้งกองทุนโดยอาศัยอำนาจระเบียบกระทรวงทำให้การออกกฎระเบียบเพิ่มเติมอยู่ในลำดับศักดิ์ของกฎหมายลำดับเดียวกันซึ่งไม่เหมาะสม เนื่องจากการออกกฎระเบียบเพิ่มเติมควรมีกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ของกฎหมายสูงกว่าให้

อำนาจไว้ เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล และกำหนดกรอบการบัญญัติกฎหมายลูกอื่นๆ ที่จะตามมา ภายหลัง

กองทุนยุติธรรมจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 โดยกฎหมายดังกล่าวมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายอยู่ในลำดับที่ 3 รองจากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ อีกทั้ง พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาหลังพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มีบังคับใช้ทำให้สารถะภายในพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมมีเนื้อหาและประเด็นใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ กองทุนยุติธรรมมีความแตกต่างจาก 2 กองทุนแรก เนื่องจากพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมทั้งฉบับกล่าวถึงแต่ประเด็นทุนหมุนเวียนกองทุนยุติธรรมเท่านั้น มิได้มีประเด็นอื่นใดร่วมเหมือนพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายเป็นพระราชบัญญัติซึ่งเหมาะสมต่อการออกระเบียบในการบริหารและดำเนินงานของทุนหมุนเวียนต่อไปในอนาคต

6.3.2 การจัดตั้งกองทุน การกำหนดวัตถุประสงค์ สำนักงานกองทุน และสถานะของทุนหมุนเวียน

ภายในกฎหมายหรือกฎระเบียบการจัดตั้งทุนหมุนเวียนจะเริ่มต้นรายละเอียดต่างๆ ด้วยมาตรการกำหนดชื่อกฎหมายหรือกฎระเบียบนั้นๆ และกำหนดคำนิยามต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงเริ่มกล่าวถึงรายละเอียดการจัดตั้งนั้นๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า “ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรียกว่า กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล” ดังนั้น กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีสำนักงานกองทุนคือสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยปริยาย อีกทั้งไม่มีการกำหนดสถานะของกองทุนว่าเป็นนิติบุคคลหรือมิใช่นิติบุคคล ซึ่งสามารถเข้าใจโดยทั่วไปได้ว่าเป็นกองทุนที่มีได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลเนื่องจากอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ

ข้อ 4 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 วางหลักไว้ว่า “ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เรียกว่า กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร ปฏิรูปผลิตผลทางการเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาคุณภาพ ตลอดจนการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและอาหาร และช่วยเหลือให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าที่ไม่มีศักยภาพสู่สินค้าที่มีศักยภาพรวมทั้งประกอบอาชีพอื่นด้วย” ดังนั้น กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศมีสำนักงานกองทุนคือสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรโดยปริยาย อีกทั้งไม่มีการกำหนดสถานะของกองทุนว่าเป็นนิติบุคคลหรือมีไชนิติบุคคล ซึ่งสามารถเข้าใจโดยทั่วไปได้ว่าเป็นกองทุนที่มีได้มีสถานะเป็นนิติบุคคลเนื่องจากอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ

มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า “ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นหนึ่งกองทุนในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เรียกว่า กองทุนยุติธรรม มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน” ดังนั้น กองทุนยุติธรรมจึงมีสถานะการดำเนินงานเป็นนิติบุคคลตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายหรือกฎระเบียบในการจัดตั้งทุนหมุนเวียนสองทุนหมุนเวียนก่อนหน้า เนื่องจากมีการระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนมีต้องตีความแต่อย่างใด นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้งสำนักงานกองทุนยุติธรรมขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

6.3.3 เงินและทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามมาตรา 60
- (2) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(3) เงินที่ได้รับจากการจัดสรรคลื่นความถี่ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยให้สำนักงาน กสทช. จัดสรรให้อัตราร้อยละสิบห้าของรายได้จากการจัดสรรคลื่นความถี่ดังกล่าว

(4) เงินที่ได้รับการจัดสรรจากรายได้ของสำนักงาน กสทช. ตามมาตรา 65 (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ย โดยให้สำนักงาน กสทช. จัดสรรให้อัตราร้อยละสิบห้าของเงินรายได้ของสำนักงาน กสทช. ดังกล่าว

(5) เงินที่ กสทช. โอนให้กองทุนตามมาตรา 25

(6) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

(7) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมาย

(8) ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินกิจการของสำนักงานหรือกองทุน รวมทั้งผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นของสำนักงานหรือกองทุน

(9) ดอกผล ผลประโยชน์ หรือรายได้อื่นที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

ให้กองทุนตามวรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่ได้รับตาม (3) และ (4) มีเงินสดสูงสุด บึงบประมาณไม่เกินห้าพันล้านบาท และให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจในการปรับเพิ่มหรือลดเงินสดสูงสุดได้ โดยให้คำนึงถึงความเพียงพอของการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

เงินสดของกองทุนส่วนที่เกินจากเงินสดสูงสุดที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง ให้กองทุนนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน”

ข้อ 5 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 วางหลักไว้ว่า

“กองทุนประกอบด้วย เงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(1) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(2) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค

(3) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน”

มาตรา 7 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า

“มาตรา 7 กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา 40

- (2) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลหรือเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (3) เงินที่ได้รับตามมาตรา 8
- (4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่กองทุน
- (5) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- (6) เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด เงินและทรัพย์สินของกองทุนไม่

ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา 8 ให้กองทุนมีรายได้จากเงินที่ศาลสั่งบังคับกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ค่าธรรมเนียมศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา ทั้งนี้ ในอัตราไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนเงินเฉพาะส่วนที่นำส่งคลังโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเงินและทรัพย์สินของกองทุนตามที่มีการกำหนดไว้ตามกฎหมายหรือกฎระเบียบการจัดตั้งของทุนหมุนเวียน มีกระแสมูลเหตุมาของเงินและทรัพย์สินในบางรายการที่เหมือนกัน เช่น เงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับจากงบประมาณประจำปีงบประมาณของรัฐ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่กองทุน และดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดแหล่งเงินและทรัพย์สินของกองทุนเพิ่มเติมได้จากแหล่งอื่น เช่น เงินทุนประเดิมจากรัฐบาล และค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินกิจการของสำนักงานหรือกองทุน รวมทั้งผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นของสำนักงานหรือกองทุน

6.3.4 กิจการที่กองทุนสามารถใช้จ่ายได้

มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“เงินของกองทุน ให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและเอกชนหรือบุคคลทั่วไปในการดำเนินการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อการให้บริการสาธารณะและไม่เป็นการแสวงหากำไร โดยไม่เป็นการทำลายการแข่งขันอันพึงมีตามปกติวิสัยของกิจการภาคเอกชน

(2) ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนหรือบุคคลทั่วไปในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(3) จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่สำนักงานในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ นอกเหนือจากที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน

(4) จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลตามที่ คณะกรรมการบริหารกองทุนเห็นสมควร

(5) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

(6) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด”

ข้อ 10 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิต ภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 วางหลักไว้ว่า

“การจ่ายเงินกองทุนให้จ่ายได้ตามมติของคณะกรรมการ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามข้อ 4 ในลักษณะหมุนเวียนหรือจ่ายขาด ดังต่อไปนี้

(1) สนับสนุนสินเชื่อ บัณฑิตการผลิตร และเทคโนโลยี

(2) สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา

(3) ให้ความรู้ จัดฝึกอบรม และดูงาน

(4) ให้การสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร

(5) ปรับเปลี่ยนอาชีพ

(6) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนไม่เกินร้อยละ 1 ของเงินกองทุน

(7) รายจ่ายอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร”

มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า

“เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(1) การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี

(2) การขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

(3) การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิ

มนุษยชน

(4) การให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(5) การดำเนินงานกองทุนหรือการบริหารกองทุน และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ เกี่ยวเนื่องกับการจัดกิจการของกองทุน”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การกำหนดกิจการที่กองทุนสามารถใช้จ่ายได้จะมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตราหรือข้ออันดับต้นๆ ภายในกฎหมายหรือกฎระเบียบการจัดตั้งกองทุนเวียนนั้นๆ ประกอบกับการพิจารณารูปแบบการให้ความช่วยเหลือว่าเป็นการช่วยเหลือเชิงการเงิน เชิงเทคนิค หรือช่วยเหลือได้ทั้งสองรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของการให้ความช่วยเหลือที่ผู้จัดตั้งกองทุนเวียนต้องการให้กองทุนเวียนเป็น อย่างไรก็ตาม รายจ่ายรายการเดียวที่กองทุนเวียนทุกกองทุนต้องระบุไว้ในกฎหมายหรือกฎระเบียบการจัดตั้งกองทุนเวียนคือรายจ่ายในการดำเนินงานหรือการบริหารกองทุน อีกทั้ง กฎหมายหรือกฎระเบียบควรระบุช่องว่างเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการเพิ่มเติมกิจการที่กองทุนเวียนสามารถใช้จ่ายได้ในภายหลัง โดยระบุว่า ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

6.3.5 หน่วยงานที่จัดการงานธุรการและดำเนินการเรื่องทั่วไปของกองทุน

มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“ให้สำนักงานรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการบริหารกองทุน และดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) จัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี แผนการเงินและงบประมาณประจำปีของกองทุน เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนให้ความเห็นชอบ
- (2) จัดให้มีบุคคลภายนอกที่เป็นอิสระเพื่อประเมินผลการดำเนินการของกองทุนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุน
- (3) ให้ความช่วยเหลือหรือคำแนะนำแก่ผู้ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน หรือช่วยเหลือตาม มาตรา 26
- (4) รับผิดชอบในการจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการของกองทุน
- (5) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกองทุน
- (6) ดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย”

สำหรับกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ภายในระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศไม่มีบทบัญญัติใดที่กล่าวถึงประเด็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องงานธุรการและดำเนินการเรื่องทั่วไปของกองทุน อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงาน

จริง หรือจากการตีความโดยอ้อม สำนักงานกองทุนหรือสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จำเป็นต้องรับหน้าที่ในการจัดการงานธุรการและดำเนินการเรื่องทั่วไปของกองทุนโดยปริยาย

มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า “ให้จัดตั้งสำนักงานกองทุนยุติธรรมขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการให้กับกองทุน คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รับคำขอรับความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) เสนอความเห็นประกอบคำขอตาม (1) เพื่อเสนอให้คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณา
- (3) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชนในการดำเนินงานของกองทุน
- (4) รับเงิน จ่ายเงิน และเก็บรักษาเงินของกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
- (5) พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการ และการให้บริการของกองทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
- (6) เก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
- (7) ปฏิบัติการอื่นหรือกระทำการตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของทุนหมุนเวียนที่มีการกำหนดสำนักงานกองทุนเรียบร้อย สำนักงานกองทุนนั้นๆ มักมีหน้าที่ในการจัดการงานธุรการและการดำเนินงานเรื่องทั่วไปของกองทุน เช่น รับคำขอความช่วยเหลือ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ จัดทำแผนปฏิบัติการ รับเงิน จ่ายเงิน เก็บรักษาเงิน รวมไปถึงดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารกองทุนหรือคณะอนุกรรมการ

6.3.6 คณะกรรมการกองทุน

➤ โครงสร้างการบริหารคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน

มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

- (1) รองประธานกรรมการตามมาตรา 7 (2) เป็นประธานกรรมการ
- (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นรองประธานกรรมการ
- (3) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เป็นกรรมการ
- (4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 7 (4) ซึ่งคณะกรรมการกำหนด จำนวนสามคน เป็นกรรมการ
- (5) เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ”

ข้อ 6 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 วางหลักไว้ว่า

“ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมประมงผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ อธิบดีกรมบัญชีกลาง เลขาธิการสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนเกษตรกร 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง 3 คนซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการ และเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ”

มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า

“ให้มีคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสหภาพนายความ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจำนวนหกคน เป็นกรรมการ

ให้รองปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนยุติธรรมจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนมีความยืดหยุ่นในเรื่องจำนวนของกรรมการ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและการเห็นชอบของคณะกรรมการกึ่งนอกระบบการจัดตั้งทุนหมุนเวียน อย่างไรก็ตาม โครงสร้างบางตำแหน่งทุกทุนหมุนเวียนต้องมีเหมือนกัน ได้แก่ ผู้แทนกระทรวงการคลังและผู้แทนสำนักงานงบประมาณ อีกทั้ง ตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนมักเป็นข้าราชการตำแหน่งสูง เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประเด็นประธานคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนดังกล่าวอาจส่งผลต่ออุปสรรคในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนในอนาคต

➤ **คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ**

มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“มาตรา 8 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(6) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(7) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นใด หรือเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือลูกจ้างขององค์การเอกชนใดที่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

(8) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

มาตรา 9 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมหรือแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมหรือกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างได้และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมหรือแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นดำรงตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม ให้ดำเนินการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดใหม่ก่อนครบวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 9 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8"

มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558
วางหลักไว้ว่า

“มาตรา 14 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (6) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกพักงาน หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไว้ก่อน
- (7) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย
- (8) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (9) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรายผิดปกติ

มาตรา 15 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 16 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก

- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 14
- (4) รัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่”

ทั้งนี้ ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 มิได้มีการกล่าวถึงคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแต่อย่างใด แต่อาจสามารถนำสารัตถะในเรื่องดังกล่าวจากพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาใช้ประกอบได้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีความคล้ายคลึงกันในทุกทุนหมุนเวียน เนื่องจากการนำหลักการและกรอบกำหนดคุณสมบัติมาจากพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 โดยแต่ละทุนหมุนเวียนอาจเพิ่มเติมคุณสมบัติที่เห็นสมควรว่าแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับทุนหมุนเวียน สอดคล้องกับการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน และก่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน

➤ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน

มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติซึ่งอย่างน้อยต้องมีเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6
- (2) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการเงิน การคลัง การลงทุนรวมทั้งมาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับหรือเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงเสนอแนะมาตรการในการจัดหาพัสดุ และจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่สามารถจัดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้
- (3) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม”

ข้อ 7 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 วางหลักไว้ว่า

“ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณานอมนุมัติงบประมาณ แผนงาน โครงการ งาน หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรที่เกษตรกร หน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนตามมติของคณะกรรมการปฏิรูปผลผลิตผลการเกษตร หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด

- (2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้เงินกองทุน
- (3) ติดตามผลการดำเนินการของกิจการที่ได้รับอนุมัติตาม (1)
- (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”

มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า

“คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางในการดำเนินงานของกองทุน
- (2) ออกระเบียบต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (4) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- (5) พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี
- (6) ออกประกาศเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบของทุนหมุนเวียน วัตถุประสงค์ของทุนหมุนเวียน และการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน บางทุนหมุนเวียนต้องดำเนินการช่วยเหลือผ่านการรับข้อเสนอโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือ คณะกรรมการบริหารกองทุนจึงจำเป็นต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการพิจารณาเห็นชอบและอนุมัติ เพื่อเป็นคำสั่งในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนต่อไป นอกจากนี้ หน้าที่หลักของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนคือ การบริหารในภาพรวม เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ ออกประกาศหรือระเบียบในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนร่วมด้วย

➤ การประชุมคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน

มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“การประชุมของคณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลกำหนด”

ข้อ 8 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 วางหลักไว้ว่า

“การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า

“การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทุกทุนหมุนเวียนจะมีการกล่าวถึงระเบียบการประชุมคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนไว้อย่างชัดเจน หรืออาจจัดทำระเบียบเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นการประชุมคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนตามหลัง โดยมีสาระตถะคล้ายคลึงกันว่า การประชุมจำเป็นต้องมีผู้เข้าร่วมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และหากประธานกรรมการไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ให้แต่งตั้ง

กรรมการคนหนึ่งคนใดขึ้นเป็นประธานในที่ประชุมแทน และหากต้องการการวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นหน้าที่ของประธานในที่ประชุม

➤ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 วางหลักไว้ว่า

“นอกจากอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 36 ให้คณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลจัดทำตามมาตรา 35 (1)

(2) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน และกิจการอื่นอันจำเป็นในการบริหารงานสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวต้องมุ่งให้เกิดความคล่องตัวควมมีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้

(3) แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ และกำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการ

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายในการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา เสนอแนะ และดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลมอบหมายได้”

ข้อ 9 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548 วางหลักไว้ว่า

“ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องใด หรือ มอบหมายให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร และให้นำข้อ 8 มาบังคับแก่การประชุมคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม”

มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 วางหลักไว้ว่า

“ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอในทุกภารกิจของกองทุนทั่วราชอาณาจักร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้เลขานุการคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือรายงานผลการพิจารณาให้ความช่วยเหลือต่อคณะกรรมการในรอบสามเดือน”

ประเด็นเรื่องการกล่าวถึงคณะกรรมการการบริหารทุนหมุนเวียน เป็นประเด็นที่สำคัญอย่างมากและเชื่อมโยงไปยังอุปสรรคในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน เนื่องจากการดำเนินงานทุนหมุนเวียน เอกสารหรือหนังสือส่วนมากจำเป็นต้องได้ผ่านการพิจารณา ได้รับการเห็นชอบ และได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนก่อนจึงจะสามารถดำเนินงานได้ หากคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนมีภารกิจรัดตัวและไม่สามารถเข้าร่วมประชุม อาจทำให้การดำเนินงานของทุนหมุนเวียนหยุดชะงัก หรือได้รับการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน จากกรมบัญชีกลางต่ำและต้องเข้าสู่การฟื้นฟูและปรับปรุงการดำเนินงานทุนหมุนเวียน

ดังนั้น การระบุนายละเอียดเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหารทุนหมุนเวียน จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นได้ โดยอาจจัดทำในรูปแบบของเนื้อหาภายในกฎหมายหรือกฎระเบียบการจัดตั้งทุนหมุนเวียน เช่นเดียวกับกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ และกองทุนยุติธรรม

6.3.7 รายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ เกณฑ์ เงื่อนไข การเงิน การบัญชี พัสดุ และการตรวจสอบ

สำหรับประเด็นที่เป็นรายละเอียดย่อยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามภารกิจหลักของทุนหมุนเวียนเพื่อให้สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ตามกฎหมายหรือกฎระเบียบการจัดตั้งทุนหมุนเวียน จากตัวอย่างทั้ง 3 ทุนหมุนเวียน พบว่า ภายใต้กฎหมายหรือกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้งมักจัดทำให้กระชับและมีสาระต่อง่ายต่อการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการ แหล่งที่มาของเงินและทรัพย์สิน และการใช้จ่ายเงิน หากต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์โดยละเอียดในการพิจารณากลับกรองเพื่ออนุมัติการใช้จ่ายเงิน รูปแบบการจัดทำบัญชี การบริหารพัสดุ หลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้าง รวมไปถึงการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของทุนหมุนเวียน สามารถดำเนินการจัดทำระเบียบหรือกฎหมายลูกที่มีสาระต่อง่ายครอบคลุมประเด็นนั้นๆ ตามหลังได้ โดยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถการแข่งขันของประเทศ ภายใต้อำนาจระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย
กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ.
2548 และกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ภายใต้อำนาจของพระราชบัญญัติการ
พัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 ดำเนินการจัดทำระเบียบว่าด้วยรายละเอียดการ
ดำเนินงานเรื่องต่างๆ ตามหลังเพื่อให้กฎหมายหรือกฎระเบียบในการจัดตั้งมีความกระชับและตรง
ประเด็น

อย่างไรก็ดี กองทุนยุติธรรม ภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 มี
การกำหนดรายละเอียดย่อยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามภารกิจหลักของทุนหมุนเวียนไว้ใน หมวด
ที่ 3 ว่าด้วยการขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน หมวดที่ 4 การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ

ตารางที่ 6-1 สรุปการเปรียบเทียบทุนหมุนเวียนทั้ง 3 ทุนหมุนเวียน

ประเด็น	กองทุนพัฒนาดิจิทัล	กองทุนยุติธรรม	กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร
การจัดตั้งกองทุน	ใช้อำนาจแห่ง พ.ร.บ. การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560	ใช้อำนาจแห่ง พ.ร.บ. กองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558	ใช้อำนาจแห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548
วัตถุประสงค์	เพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน	เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร ปฏิรูปผลผลิตทางการเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาคุณภาพตลอดจนการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและอาหาร และช่วยเหลือให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าที่ไม่มีศักยภาพสู่สินค้าที่มีศักยภาพ รวมทั้งประกอบอาชีพอื่นด้วย
สำนักงาน และสถานะกองทุน	สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคล)	สำนักงานกองทุนยุติธรรม ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม (มีสถานะเป็นนิติบุคคล)	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ไม่ได้มีสถานะเป็นนิติบุคคล)
เงินและทรัพย์สินของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เงินทุนประเดิม ▪ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ▪ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ ▪ เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้ตามกฎหมาย ▪ ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินกิจการของสำนักงานหรือกองทุน รวมทั้งผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นของกองทุน ▪ ดอกผล ผลประโยชน์ หรือรายได้อื่นที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ▪ เงินที่ได้รับจากการจัดสรรคลื่นความถี่ ▪ เงินที่ได้รับจากรายได้และที่ได้รับโอนจาก กสทช. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา 40 ▪ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ▪ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่กองทุน ▪ ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ▪ เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด ▪ เงินที่ได้รับตามมาตรา 8 (ค่าธรรมเนียมศาล หากมีการผิดสัญญาประกันต่อศาล) <p>*** เงินและทรัพย์สินของกองทุนไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ▪ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค ▪ ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

ประเด็น	กองทุนพัฒนาดิจิทัลฯ	กองทุนยุติธรรม	กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ
<p>กิจการที่กองทุนสามารถใช้จ่ายได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือบุคคลทั่วไปในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ▪ ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยพัฒนา ▪ จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่สำนักงานในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ ▪ จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสำนักงาน ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ▪ เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ▪ เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี ▪ การขอลอยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ▪ การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ▪ การให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ▪ การดำเนินงานกองทุนหรือการบริหารกองทุน และกิจการอื่นที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องกับการจัดกิจการของกองทุน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สนับสนุนสินเชื่อ ปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยี ▪ สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา ▪ ให้ความรู้ จัดฝึกอบรมและดูงาน ▪ ให้การสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร ▪ ปรับเปลี่ยนอาชีพ ▪ ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนไม่เกินร้อยละ 1 ของเงินกองทุน ▪ รายจ่ายอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร
<p>หน่วยงานที่จัดการงานธุรการและดำเนินการเรื่องทั่วไปของกองทุน</p>	<p>สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยต้องรับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี แผนการเงินและงบประมาณประจำปี เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหาร ▪ จัดให้มีบุคคลภายนอกที่เป็นอิสระเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน ▪ ให้ความช่วยเหลือหรือคำแนะนำแก่ผู้ที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน หรือช่วยเหลือของกองทุน ▪ รับผิดชอบในการจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการของกองทุน ▪ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกองทุน ▪ ดำเนินการอื่นใดตาม พ.ร.บ. หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย 	<p>สำนักงานกองทุนยุติธรรม ภายในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ รับคำขอความช่วยเหลือ พร้อมทั้งเสนอความเห็นเพื่อเสนอให้คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณา ▪ ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานเอกชนในการดำเนินงานของกองทุน ▪ รับเงิน จ่ายเงิน และเก็บรักษาเงินของกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ▪ พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการ และการให้บริการของกองทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน ▪ เก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน ▪ ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ 	<p>ไม่มีบทบัญญัติในระเบียบดังกล่าวที่กล่าวถึงประเด็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องงานธุรการและดำเนินการเรื่องทั่วไปของกองทุน อย่างไรก็ตาม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ย่อมต้องทำหน้าที่ดังกล่าวโดยปริยาย</p>

ประเด็น	กองทุนพัฒนาดิจิทัลฯ	กองทุนยุติธรรม	กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ
องค์ประกอบ คณะกรรมการ บริหาร	<p>กำหนดให้มีคณะกรรมการ เรียกว่า คณะกรรมการบริหาร กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ รองประธานกรรมการตามมาตรา 7 (2) เป็นประธาน กรรมการ ▪ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นรองประธานกรรมการ ▪ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็น กรรมการ ▪ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 7 (4) ซึ่งคณะกรรมการ กำหนด จำนวน 3 คน เป็นกรรมการ ▪ เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ 	<p>กำหนดให้มีคณะกรรมการ เรียกว่า คณะกรรมการกองทุน ยุติธรรม ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ▪ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ▪ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงาน อัยการสูงสุด ผู้แทนสหภาพนายความ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนจำนวน 6 คน เป็นกรรมการ ▪ รองปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ ▪ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนยุติธรรมจำนวน 2 คน เป็น ผู้ช่วยเลขานุการ 	<p>กำหนดให้มีคณะกรรมการ เรียกว่า คณะกรรมการบริหาร กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถการแข่งขันของประเทศ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน กรรมการ ▪ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนัก งบประมาณ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมประมง ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหารแห่งชาติ อธิบดีกรมบัญชีกลาง เลขาธิการสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ประธานหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภา อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนเกษตรกร 4 คน และ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง 3 คน ซึ่งแต่งตั้งโดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการ ▪ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการ และเลขานุการ

ประเด็น	กองทุนพัฒนาดิจิทัลฯ	กองทุนยุติธรรม	กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติซึ่งอย่างน้อยต้องมีเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ▪ เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการการเงิน การคลัง การลงทุน รวมทั้งมาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเสนอแนะมาตรการในการจัดหาพัสดุ และจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่สามารถขจัดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ ▪ เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางในการดำเนินงานของกองทุน ▪ ออกระเบียบต่างๆ ▪ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ▪ กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ▪ พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี ▪ ออกประกาศเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ▪ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พิจารณาอนุมัติงบประมาณ แผนงาน โครงการ งาน หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรที่เกษตรกร หน่วยงานของรัฐ หรือภาคเอกชนเสนอเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนตามมติของคณะกรรมการปฏิรูปผลผลิตผลการเกษตร หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด ▪ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้เงินของกองทุน ▪ ติดตามผลการดำเนินงานของกิจการที่ได้รับอนุมัติให้ความช่วยเหลือ ▪ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

6.4 ขอบเขต แนวทาง ขั้นตอน วิธีการ และรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนา กลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

การพัฒนา กลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดที่สำคัญบางประการเพื่อสร้างกรอบแนวทางในการดำเนินการพัฒนา อีกทั้งเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงจุดเด่นและเอกลักษณ์ของทุนหมุนเวียน เพื่อให้การพัฒนา กลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและให้ผลลัพธ์ที่เป็นกลไกช่วยเหลือ ที่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างครอบคลุม และมีคุณภาพ ทั้งนี้ที่ปรึกษาขอเสนอรายละเอียดในการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ดังนี้

6.4.1 วัตถุประสงค์และขอบเขตการให้ความช่วยเหลือของกองทุน

การจัดตั้งกลไกช่วยเหลือใหม่ภายใต้ชื่อ กองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับเยียวยา และบรรเทาผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าภาคการผลิต ทั้งเกษตรและอุตสาหกรรม และภาคบริการ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพการแข่งขันให้สามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าได้

ทั้งนี้ กองทุนช่วยเหลือฯ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เป้าหมายเชิงปริมาณ
 - 1) กองทุนช่วยเหลือฯ จะช่วยเหลือโครงการที่เสนอข้อเสนอจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าไม่ต่ำกว่า 5 โครงการต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่าของโครงการนั้นๆ รวมไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาทต่อปี ในช่วงระยะ 1-3 ปีแรก
 - 2) สำหรับการดำเนินงานในช่วงระยะต่อไป ตั้งแต่ปีที่ 4 เป็นต้นไป กองทุนช่วยเหลือฯ จะช่วยเหลือโครงการที่เสนอข้อเสนอจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าไม่ต่ำกว่า 9 โครงการต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่าของโครงการนั้นๆ รวมไม่ต่ำกว่า 90 ล้านบาทต่อปี

- เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1) ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าได้รับการช่วยเหลือและเยียวยาจากกองทุนช่วยเหลือฯ และสามารถปรับตัว รวมไปถึงพัฒนาศักยภาพให้สามารถดำเนินกิจการหรืออยู่รอดได้ภายใต้เงื่อนไขการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศภาคีต่างๆ นอกจากนี้ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าสามารถใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีและความตกลงการค้าต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ จากการศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพพบว่า การเปิดเสรีทางการค้ามิได้ก่อให้เกิดเพียงประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมเพียงเท่านั้น แต่ภายใต้กลไกการสร้างประโยชน์ของการเปิดเสรีทางการค้า จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่อุตสาหกรรมบางประเภท และก่อผลเสียให้แก่บางอุตสาหกรรมในเวลาเดียวกัน ดังนั้น ในฐานะของภาครัฐผู้ริเริ่มดำเนินนโยบาย จำเป็นต้องดำเนินการช่วยเหลือและเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้นตามหน้าที่ที่วางหลักไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ว่า หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางตามวรรคสอง ได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นที่กฎหมายบัญญัติ ให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาตามวรรคสามด้วย ในการนี้ การจัดตั้งกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

ทั้งนี้ ในปัจจุบันไทยมีกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอยู่แล้ว 2 กลไก ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งกองทุนช่วยเหลือฯ ที่กำลังพิจารณาขอจัดตั้งใหม่จะดำเนินการทดแทนโครงการช่วยเหลือฯ ดังกล่าวข้างต้น และเพื่อให้เกิดความซ้ำซ้อนของการช่วยเหลือของกลไกช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า กองทุนช่วยเหลือฯ ใหม่จึงต้องกำหนดขอบเขตผู้ขอรับความช่วยเหลือครอบคลุมทุกภาคอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคบริการ

นอกจากนี้ ในประเด็นขอบเขตการให้ความช่วยเหลือของกองทุนช่วยเหลือ ที่พิจารณาจัดตั้งใหม่ เป็นการอ้างอิงรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากเป็นกองทุนที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะมาเป็นเวลานาน และเป็นการเปิดโอกาสให้แก่โครงการที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือในการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบความช่วยเหลือที่ต้องการ เนื่องจากบางโครงการที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอแล้ว อาจต้องการเพียงความช่วยเหลือด้านการเงินเพียงเท่านั้น ดังนั้น ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือของกองทุนช่วยเหลือ จึงมีทั้งความช่วยเหลือด้านการเงินและเชิงเทคนิค

6.4.2 ความซ้ำซ้อนกับกองทุนหรือกลไกการให้ความช่วยเหลืออื่นที่มีในปัจจุบัน

ในปัจจุบันกองทุนหรือกลไกการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าของไทยประกอบด้วยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ที่ดำเนินการมาก่อนหน้านี้ มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐมภูมิเป็นหลัก ดังนั้น การดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในครั้งนี้ จะมีขอบเขตการดำเนินงานที่ครอบคลุมมากกว่า และ**ไม่ซ้ำซ้อน**กับกองทุนที่เคยมีมา อีกทั้งยังช่วยเหลือให้ความช่วยเหลือของภาครัฐสามารถเข้าถึงกลุ่มคนทุกกลุ่มภายในประเทศอย่างทั่วถึง อันจะสร้างประสิทธิภาพในการช่วยเหลือที่มากขึ้นกว่าเดิม

โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ของกรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งเป็นเพียงโครงการภายใต้การดูแลและการดำเนินงานของกรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือภาคการผลิต ครอบคลุมสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และภาคบริการให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการค้า และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับการเปิดเสรีทางการค้าได้ แม้ว่าวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของการช่วยเหลือของโครงการช่วยเหลือมีความคล้ายคลึงกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของกองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า หรือกองทุนที่อยู่ระหว่างการพิจารณาจัดตั้งใหม่ อย่างไรก็ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าโครงการช่วยเหลือ มิได้มีสถานะเป็น

กองทุนหรือทุนหมุนเวียน และจะถูกทดแทนด้วยกองทุนที่กำลังพิจารณาขอจัดตั้งใหม่นี้ ดังนั้น จึงไม่ซ้ำซ้อนกับกองทุนที่เคยมีมา

อย่างไรก็ดี การพิจารณาความซ้ำซ้อนข้างต้นอาจไม่เพียงพอต่อการควบคุมประสิทธิภาพของกลไกการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนระหว่างกองทุนที่กำลังพิจารณาขอจัดตั้งใหม่และกองทุนที่ดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน เช่น

- กองทุนที่พิจารณาขอจัดตั้งใหม่ อาจกำหนดเงื่อนไขไว้ในกฎหมายลูก เช่น ประกาศหรือระเบียบว่า โครงการที่เสนอขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องไม่เป็นโครงการที่อยู่ระหว่างขอรับการช่วยเหลือ หรือเคยได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งทุนใดมาก่อน โดยพิจารณาความซ้ำซ้อนในมิติวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย หรือรูปแบบกิจกรรม
- กองทุนที่พิจารณาขอจัดตั้งใหม่ ภายใต้การดูแลหน่วยงานกระทรวงพาณิชย์ และกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ภายใต้การดูแลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เกี่ยวกับโครงการที่เคยให้ความช่วยเหลือที่ผ่านมาระหว่างกัน เพื่อสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ที่นำไปต่อยอดได้ทั้งประเด็นการป้องกันการช่วยเหลือซ้ำซ้อน และการเป็นฐานข้อมูลตัวอย่างโครงการที่ได้รับการอนุมัติให้ความช่วยเหลือแก่โครงการที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือในอนาคต
- โครงการที่ขอรับความช่วยเหลือสามารถเลือกขอรับความช่วยเหลือจากกลไกให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าได้ทั้ง 2 กลไก ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ และกองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุนที่กำลังพิจารณาจัดตั้งใหม่) เพื่อเปิดโอกาสให้ในการแสวงหาหนทางหรือรูปแบบความช่วยเหลือที่เหมาะสมและดีต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือจะสามารถเลือกที่จะขอรับความช่วยเหลือจากทั้ง 2 กองทุนได้ แต่จะได้รับความช่วยเหลือจากเพียงกองทุนใดกองทุนหนึ่งเท่านั้น

6.4.3 ระยะเวลาในการดำเนินงานของกองทุน

กองทุนช่วยเหลือฯ จัดตั้งขึ้นเป็นทุนหมุนเวียน ซึ่งมีการนำเงินงบประมาณเป็นทุนตั้งต้น และได้รับเพิ่มเติมรายปีงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือฯ มีความยืดหยุ่นในการช่วยเหลือ และมีความพร้อมในการช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างทันกาล อย่างไรก็ตาม การพิจารณาให้ความช่วยเหลือจำเป็นต้องพิจารณาอนุมัติเป็นรายปีงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานรายปีบัญชี อีกทั้งเพื่อให้ตอบสนองรูปแบบการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียนจากกรมบัญชีกลาง

นอกจากนี้ กองทุนช่วยเหลือฯ ที่กำลังพิจารณาจัดตั้งใหม่มีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหากประเทศไทยยังคงมีนโยบายการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศต่างๆ รวมไปถึงความตกลงการค้าอื่นๆ หรือประเทศไทยยังคงมีผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า กองทุนช่วยเหลือฯ จึงยังมีความจำเป็นต้องดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินนโยบายการจัดทำความตกลงการค้าเสรีของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม กองทุนช่วยเหลือฯ สามารถสิ้นสุดการดำเนินงานหรือยุบเลิกได้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- ระดับนโยบายเห็นควรยุบเลิกการดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือฯ
- กองทุนช่วยเหลือฯ มีผลการประเมินการดำเนินงานทุนหมุนเวียนที่ได้รับการประเมินจากกรมบัญชีกลางในทุกปีบัญชีต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน และได้รับการประเมินให้สมควรยุบเลิกหรือยุบรวมทุนหมุนเวียน
- ประเทศไทยไม่มีผู้ที่ได้รับ หรืออาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าแล้ว

6.4.4 แหล่งเงินทุนของกองทุน

- เงินทุนประเดิมจากรัฐบาลจำนวน 1,000 ล้านบาท
- เงินที่จัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็นสองระยะ ได้แก่ ระยะ 3 ปีแรก จำนวนเงินปีละ 50 ล้านบาท และระยะตั้งแต่วันที่ 4 เป็นต้นไป จำนวนเงินอย่างน้อยปีละ 90 ล้านบาท
- เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ ทั้งภายในและต่างประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- ค่าธรรมเนียม
- เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมาย

- ดอกผล ผลประโยชน์ หรือรายได้อื่นที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

สำหรับจำนวนข้อเสนอเงินประเดิมจากรัฐบาลจำนวน 1,000 ล้านบาท อ้างอิงจากจำนวนเงินสุทธิของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานจนปัจจุบันทั้งสิ้น 968 ล้านบาท รวมไปถึงเงินได้รับการจัดสรรสุทธิของโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานจนปัจจุบันทั้งสิ้น 605.91 ล้านบาท จึงพิจารณาได้ว่า จำนวนเงินประเดิมทั้งสิ้น 1,000 ล้านบาท สำหรับกองทุนช่วยเหลือฯ ที่กำลังพิจารณาจัดตั้งจะช่วยให้การดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือฯ สามารถดำเนินงานในระยะเริ่มต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมต่อการช่วยเหลือในระยะยาว หากในบางปีงบประมาณไม่ได้รับการอุดหนุนเงินงบประมาณจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

สำหรับจำนวนเงินที่ต้องการการจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ อ้างอิงจากงบประมาณที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของทั้งสองกลไกช่วยเหลือ ได้แก่ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ โดยมีมูลค่าเงินงบประมาณที่ได้รับจำนวนทั้งสิ้น 968 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 16 ปี เฉลี่ยเป็นงบประมาณปีละ 60.5 ล้านบาท และโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยมีมูลค่าเงินงบประมาณที่ได้รับจำนวนทั้งสิ้น 605.91 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 15 ปี เฉลี่ยเป็นงบประมาณปีละ 40.39 ล้านบาท จึงพิจารณาได้ว่า งบประมาณที่ได้รับของกองทุนช่วยเหลือฯ ที่กำลังพิจารณาจัดตั้งใหม่จะดำเนินการในฐานะกองทุนช่วยเหลือฯ เช่นเดียวกับกลไกช่วยเหลือทั้งสองก่อนหน้านี้ จะสามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าได้ภายใต้งบประมาณที่ต้องได้รับจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 40-60 ล้านบาท

สำหรับรายได้ทางเลือกอื่นๆ ของกองทุนช่วยเหลือฯ สามารถจำแนกออกได้เป็นสองรูปแบบที่มีความน่าสนใจ ได้แก่ รายได้จากค่าธรรมเนียม และรายได้จากการบริจาค โดยทั้งสองทางเลือกดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานรัฐอื่นๆ ร่วมด้วย แต่มีความแตกต่างกันในเชิงทฤษฎี เนื่องจากทางเลือกหนึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบ ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตาม ส่วนอีกทางเลือกหนึ่งเป็นการเปิดโอกาสในการหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือองค์กรของตนผ่านการช่วยเหลือกองทุนช่วยเหลือฯ ในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ สามารถแจกแจงรายละเอียดได้ ดังนี้

เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

ดังที่กล่าวไปข้างต้น ทางเลือกหนึ่งของแหล่งรายได้ของกองทุนช่วยเหลือ ซึ่งเป็น การสร้างโอกาสให้แก่องค์กรหรือผู้ที่ต้องการได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้า สามารถมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างมีแรงจูงใจ ซึ่งนับเป็น กลไกการถ่ายโอนประโยชน์จากผู้ได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้า ไปยังผู้ได้รับผลกระทบ จากการเปิดเสรีทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่ลดทอนแรงจูงใจของผู้ใช้ประโยชน์จาก การเปิดเสรีทางการค้า และสร้างแรงจูงใจให้ช่วยเหลือกองทุนช่วยเหลือ ผ่านกระบวนการ ลดหย่อนภาษีหากมีการบริจาคให้แก่กองทุนช่วยเหลือ โดยอาศัยอำนาจของพระราชกฤษฎีกา ตามประมวลรัษฎากร จากกรมสรรพากร

ที่ผ่านมา การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรจากการบริจาคเข้ากองทุนหรือทุน หมุนเวียนมีมาโดยตลอด โดยสามารถนำตัวอย่างมาพิจารณาได้ทั้งสิ้น 2 กองทุน ได้แก่

- กองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้ พระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 โดยกรมสรรพากรมี การออกพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้น รัษฎากร (ฉบับที่ 668) พ.ศ. 2561 มีสาระถึงว่า ให้สิทธิประโยชน์ในการลดหย่อน ภาษีแก่ผู้บริจาคเงินเข้ากองทุนฯ โดยผู้บริจาคเงินเข้ากองทุนฯ สามารถหักรายจ่าย หรือหักลดหย่อนได้เป็นจำนวน 2 เท่าของจำนวนเงินที่ได้บริจาคจริง และพิจารณา จำนวนการลดหย่อนร่วมกับเงื่อนไขอื่นๆ เช่น สำหรับบุคคลธรรมดาจะสามารถ ลดหย่อนได้เมื่อค่าใช้จ่ายในการบริจาคมรวมกับการบริจาคด้านการศึกษาที่มีมูลค่าไม่ เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนอื่นๆ หรือสำหรับนิติ บุคคลจะสามารถลดหย่อนได้เมื่อค่าใช้จ่ายในการบริจาคมรวมกับการบริจาคด้าน การศึกษาไม่เกินร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิก่อนหักรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ เป็นต้น
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติกองทุน เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยกรมสรรพากรมีการออกพระราช กฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 682) พ.ศ. 2562 ยกเว้นเงินภาษีเงินได้ให้แก่บุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติ บุคคลที่บริจาคเงินให้กองทุนฯ ผ่านการนำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนหรือ

หักรายจ่ายได้เป็นจำนวน 2 เท่าของจำนวนเงินที่บริจาคจริง เช่นเดียวกับ
มาตรการลดหย่อนจากการบริจาคเพื่อการศึกษาตามประมวลรัษฎากร

ทั้งนี้ การพิจารณายกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากร ทั้งที่เป็นภาษีบุคคลธรรมดาและภาษี
นิติบุคคล จำเป็นต้องพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ได้แก่ พระราชบัญญัติวินัย
การเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 32 ซึ่งวางหลักไว้ว่า การยกเว้นหรือการลดหย่อนภาษี
อากรใดจะสามารถกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ให้อำนาจจัดเก็บภาษีนั้น ทั้งนี้ ให้
พิจารณาถึงความเป็นธรรม ความเสมอภาค และการไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งการพัฒนาและ
สนับสนุนเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบด้วย โดยการเสนอยกเว้น
หรือลดหย่อนภาษีอากรต่อผู้มีอำนาจอนุมัติ ให้หน่วยงานรัฐผู้เสนอ ในลำดับนี้หมายถึง
กรมสรรพากร จัดทำประมาณการสูญเสียรายได้ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกเว้น
หรือลดหย่อนภาษีอากรด้วย

อย่างไรก็ดี เป็นหน้าที่ของระดับนโยบายในการเห็นชอบเกี่ยวกับทางเลือกดังกล่าว
เพื่อให้กรมสรรพากรจัดทำตามขั้นตอนที่กล่าวไปข้างต้น และดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรี
เห็นชอบให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้น
รัษฎากร และอธิบดีกรมสรรพากรจะดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ
ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีอากรต่อไป

เงินภาษีหรือค่าธรรมเนียม

อีกหนึ่งทางเลือกของรายได้ของกองทุนช่วยเหลือฯ คือการจัดเก็บภาษีอากรหรือ
ค่าธรรมเนียม ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 26 วาง
หลักไว้ว่า การเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้มีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น
จากที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
รัฐนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือ
ค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การจัดเก็บภาษีเพิ่ม
หรือจัดเก็บภาษีในรูปแบบใหม่อาจไม่สามารถทำได้ในเชิงหลักการ

อย่างไรก็ดี ทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับการนำเงินภาษีอากรมาเป็นรายได้ของกองทุน
ช่วยเหลือฯ ยังมีความเป็นไปได้ ผ่านกระบวนการบันเงินจากภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่มีการจัดเก็บ
ภาษีอยู่แล้วเพื่อนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยขอไม่นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่ง
การดำเนินการดังกล่าว ต้องผ่านการเจรจากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขอความเห็นชอบจากกรม

บัญชีกลางก่อนนำเสนอเข้าสู่คณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ กองทุนช่วยเหลือฯ โดยกระทรวงพาณิชย์อาจพิจารณาปรับส่วนค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าปรับ หรือรายได้อื่นๆ ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตน และนำเสนอเข้ากองทุนช่วยเหลือฯ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากระดับนโยบายของกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงการคลัง

หน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าปรับ หรือรายได้อื่นๆ ตามกฎหมายฉบับต่างๆ โดยมีตัวอย่างดังนี้

- กรมการค้าต่างประเทศ
 - ค่าธรรมเนียมพิเศษที่จัดเก็บจากการส่งออกข้าวไปสหภาพยุโรป ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษในการส่งออกสินค้าข้าวไปสหภาพยุโรป (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2548 และระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการเรียกเก็บและวิธีการชำระค่าธรรมเนียมพิเศษในการส่งออกสินค้าข้าวไปยังสหภาพยุโรป พ.ศ. 2553
 - อากรซึ่งเรียกเก็บจากสินค้านำเข้าเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562
 - ค่าธรรมเนียมพิเศษที่จัดเก็บจากการนำเข้าข้าวโพด เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำเข้าข้าวโพดที่ใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เข้ามาในราชอาณาจักรตามความตกลงภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน สำหรับปี พ.ศ. 2564-2566
 - ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บจากการนำเข้าข้าวโพด ปลายป่น และกากถั่วเหลือง ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษการนำเข้าข้าวโพด ปลายป่น และกากถั่วเหลือง (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2540
- กรมการค้าภายใน
 - ค่าธรรมเนียมการประกอบการค้าข้าว และค่าปรับผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติการค้าข้าว พ.ศ. 2489 และกฎกระทรวงพาณิชย์กำหนดค่าธรรมเนียมการประกอบการค้าข้าว พ.ศ. 2559
 - ค่าปรับผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

- ค่าธรรมเนียมการประกอบธุรกิจ ค่าธรรมเนียมการให้บริการซึ่งดวงวัด และค่าปรับผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงพาณิชย์กำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจซึ่งดวงวัดและค่าทำการตรวจสอบเครื่องซึ่งดวงวัดนอกสถานที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2560
- ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และค่าปรับผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติคลังสินค้าไซโล และห้องเย็น พ.ศ. 2558
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา
 - ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และค่าปรับผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543
 - ค่าธรรมเนียมสำหรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมและการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร พ.ศ. 2547
 - ค่าธรรมเนียมและค่าปรับเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงพาณิชย์กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547
 - ค่าปรับการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
 - ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน การตรวจดูรายการจดทะเบียน และค่าธรรมเนียมอื่นที่เกี่ยวกับหลักประกันธุรกิจ ตามกฎกระทรวงพาณิชย์กำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน การตรวจดูรายการจดทะเบียน และค่าธรรมเนียมอื่นที่เกี่ยวกับหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2559
 - ค่าปรับ ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543
 - ค่าปรับ และค่าธรรมเนียมสำหรับคำขอใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ หนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ ใบแทนใบอนุญาตหรือหนังสือรับรอง รวมทั้งการคัดสำเนาเอกสารและการรับรองสำเนาเอกสาร ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542
 - ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน บริษัทมหาชนจำกัด การขอตรวจเอกสาร การขอสำเนาเอกสารพร้อมคำรับรอง และค่าธรรมเนียมอื่นที่เกี่ยวกับบริษัทมหาชนจำกัด ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงพาณิชย์กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน การขอตรวจเอกสาร การขอ

สำเนาเอกสารพร้อมคำรับรอง และค่าธรรมเนียมอื่นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทมหาชน
จำกัด พ.ศ. 2549

- ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพาณิชย์ และค่าปรับ ตามพระราชบัญญัติพาณิชย์
พ.ศ. 2499 รวมแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549

นอกจากนี้ กองทุนยังมีทางเลือกในการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมขึ้นใหม่ โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 33 ที่วางหลักไว้ว่า การจัดเก็บลด และยกเว้น รายได้แผ่นดินที่เป็นค่าธรรมเนียมอันมิใช่ค่าตอบแทนการให้บริการ จะกระทำได้ แต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ทั้งนี้ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมใหม่ดังกล่าว อาจต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจัดเก็บ โดยต้องเป็นการจัดเก็บอย่างเป็นธรรมและไม่สร้างภาระเกินความจำเป็น รวมไปถึงคำนึงถึงพันธกรณีการค้าระหว่างประเทศด้วย

6.4.5 โครงสร้างการบริหารงานของกองทุน

กองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุนช่วยเหลือฯ) บริหารโดยคณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยมีหัวหน้าหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ มีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 3 ท่าน เป็นกรรมการ (วาระละ 4 ปี ไม่เกิน 2 วาระ) และผู้อำนวยการที่คณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ แต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ ดังนี้

- หัวหน้าหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ที่ได้รับมอบหมาย
ประธานกรรมการ
- ผู้แทนกระทรวงการคลัง
กรรมการ
- ผู้แทนสำนักงบประมาณ
กรรมการ
- ผู้แทนหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์
กรรมการ
- ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.)
กรรมการ
- ผู้ทรงคุณวุฒิจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ
กรรมการ
- ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย
กรรมการ
- ผู้อำนวยการที่คณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ แต่งตั้ง
กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย กำกับการบริหารจัดการ และติดตาม การดำเนินงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- กำหนดข้อบังคับหรือระเบียบว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การเงิน พัสดุ ตลอดจน การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ หรือสวัสดิการต่างๆ ของผู้อำนวยการ พนักงาน และลูกจ้าง ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกองทุน
- พิจารณออนุมัติแผนการดำเนินงานประจำปี
- กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใช้เงินกองทุน
- พิจารณออนุมัติโครงการและจัดสรรเงินช่วยเหลือ
- แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ
- แต่งตั้งผู้อำนวยการกองทุนช่วยเหลือฯ
- ปฏิบัติการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนช่วยเหลือฯ

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาเพื่อช่วยในการดำเนินงาน กองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

- **คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ** โดยมีผู้บริหารหน่วยงานภายใต้ กระทรวงพาณิชย์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน มีผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐและผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ผู้แทนกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ ธ.ก.ส. ธ.พ.ว. และผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร เศรษฐศาสตร์ การตลาด การบริหารจัดการ เป็นต้น และผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ในการพิจารณากลับกรองความเหมาะสมของโครงการและเรื่องต่างๆ ที่เสนอรับการช่วยเหลือจากกองทุนฯ และให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ หรือออนุมัติโครงการฯ ตามเพดานวงเงินอนุมัติสูงสุดที่คณะกรรมการบริหารฯ และระเบียบ กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบในการดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือฯ
- **คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ** ของกองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยมีผู้บริหารหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน มีผู้แทนจากหน่วยงานรัฐ เช่น ผู้แทนกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ ธ.ก.ส. ธ.พ.ว. หน่วยงานที่มีหน้าที่รับรองโครงการช่วยเหลือฯ เป็นต้น และมีผู้อำนวยการเป็น

กรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรการ หรือกรอบการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเรื่องต่างๆ ของกองทุนฯ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่ได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนฯ

นอกจากนี้ การดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจำเป็นต้องมีกองบริหารงานกองทุนช่วยเหลือ เพื่อดำเนินงานทั่วไปของกองทุนฯ โดยเฉพาะ เช่น การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติงาน และงานธุรการต่างๆ เป็นต้น โดยกองบริหารงานกองทุนช่วยเหลือ ประกอบไปด้วยส่วนงานต่างๆ ดังนี้

- ผู้อำนวยการ โดยเป็นข้าราชการภายใต้หน่วยงานของกระทรวงพาณิชย์หรือบุคคลภายนอกที่ได้รับการสรรหา จำนวน 1 คน
- ฝ่ายบริหารทั่วไป เพื่อดำเนินการดูแลงานด้านธุรการ การเงิน การบัญชี และการพัสดุให้แก่กองทุนช่วยเหลือ โดยเป็นข้าราชการจำนวน 3 คน พนักงานกองทุนจำนวน 2 คน
- ฝ่ายกฎหมาย เพื่อดูแลงานด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และนิติกรรมสัญญา โดยเป็นข้าราชการจำนวน 2 คน และพนักงานกองทุนจำนวน 1 คน
- ฝ่ายบริหารกองทุนช่วยเหลือ เพื่อดูแลงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ และคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลฯ โดยเป็นข้าราชการจำนวน 4 คน พนักงานกองทุนจำนวน 5 คน และลูกจ้างกองทุนจำนวน 2 คน

6.4.6 แนวทางและวิธีการดำเนินงานของกองทุน

การดำเนินงานของทุนหมุนเวียน จำเป็นต้องดำเนินงานเรื่องอื่นๆ และงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับทุนหมุนเวียน กองบริหารงานกองทุนช่วยเหลือ จึงมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

- การขออนุมัติและดำเนินการตามแผนการใช้จ่าย
- การดำเนินงานตามข้อบังคับ คณะกรรมการบริหารฯ ว่าด้วยการเงิน การบัญชี การพัสดุ และการตรวจสอบภายใน
- การดำเนินงานบริหารงานบุคคล
- การติดตามและประเมินผลจากกรมบัญชีกลาง
- การประชาสัมพันธ์

กองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของผู้ที่ได้รับกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้ามุ่งเน้นจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกรผู้ประกอบการในภาคการผลิต และผู้ประกอบการในภาคบริการ โดยวางรูปแบบการให้ความช่วยเหลือใน 2 รูปแบบ ได้แก่

1) เงินช่วยเหลือ

- เงินช่วยเหลือ โดยเป็นการดำเนินการช่วยเหลือเชิงการเงินโดยตรงแก่โครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการศึกษา วิจัย และพัฒนา ค่าใช้จ่ายในการทดลอง สาริต นářอง ค่าชดเชยดอกเบี้ย กรณีใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารที่เกี่ยวข้อง ค่าตอบแทน กรณีใช้เงินกองทุนโดยธนาคารที่เกี่ยวข้อง และค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ เมื่อโครงการผ่านการกลั่นกรองและอนุมัติตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด กองบริหารงานกองทุนช่วยเหลือฯ จะดำเนินการประสานงานเพื่อให้โครงการที่ขอรับความช่วยเหลือเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่เปิดไว้กับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ชื่อ บัญชี “กองทุนช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโครงการ..... (ชื่อย่อหน่วยงานรับผิดชอบโครงการ)” จากนั้นดำเนินการโอนเงิน และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ
- การจัดจ้างที่ปรึกษา เพื่อดำเนินโครงการตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการปรับปรุง พัฒนา ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมที่มีผลต่อการสนับสนุนการบริโภค การตลาด และการส่งออก ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การพัฒนายกระดับ หรือการทดสอบฝีมือแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน และค่าใช้จ่ายดำเนินงาน หรือค่าบริการโครงการของหน่วยงานช้อกลาง โดยกำหนดขอบเขตการจัดจ้างที่ปรึกษาไว้ ดังนี้
 - เพื่อใช้ประโยชน์จาก FTA และลดผลกระทบจากการจัดทำ FTA
 - เพื่อพัฒนาการผลิต พัฒนาคุณภาพ การแปรรูป เพิ่มมูลค่า และยกระดับมาตรฐานให้สินค้าและบริการ
 - เพื่อพัฒนาความสามารถในการประกอบธุรกิจ และสร้างโอกาสทางการตลาด
 - เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

- เมื่อโครงการผ่านการกลั่นกรองและอนุมัติตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด กองบริหารงานกองทุนช่วยเหลือฯ จะดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาตามที่ได้รับอนุมัติ โดยปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ จากนั้น กองทุนฯ จึงเริ่มการติดตามและประเมินผลโครงการ
- ทั้งนี้ กิจกรรมที่เข้าข่ายเงินจ่ายขาดดังกล่าว อาทิ ค่าใช้จ่ายในการศึกษา วิจัย พัฒนา ค่าใช้จ่ายในการทดลอง สาธิต นำร่อง ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการปรับปรุง พัฒนา ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมที่มีผลโดยรวมต่อการ สนับสนุนการบริโภค การตลาด และการส่งออก ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การ พัฒนาระดับ หรือการทดสอบฝีมือแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม สัมมนา และ ศึกษาดูงาน ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน หรือค่าบริการโครงการ ของหน่วยงานกลไกข้อ กลาง ค่าชดเชยดอกเบี้ย กรณีใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารที่ร่วมดำเนินการ ค่าตอบแทน กรณีใช้เงินกองทุนโดยธนาคารที่ร่วมดำเนินการบริหารจัดการ และ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ

2) เงินหมุนเวียน

กองทุนช่วยเหลือฯ จะให้ความช่วยเหลือในรูปแบบเงินหมุนเวียน เพื่อเป็นค่าลงทุนต่างๆ อาทิ ค่าก่อสร้างโรงงานหรือโรงเรียน ค่าเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการผลิตและการตลาด

อย่างไรก็ดี การดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือฯ จำเป็นต้องอาศัยหน่วยงาน ภาคเอกชนที่มีเครือข่ายขนาดใหญ่ในการประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงเพิ่มโอกาสในความสำเร็จของการได้รับอนุมัติความช่วยเหลือจากกองทุนช่วยเหลือฯ โดยหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของกองทุนช่วยเหลือฯ หรือหน่วยงานใดที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ดำเนินการสร้าง เครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานรัฐและหน่วยงานเอกชน ในทุกภาคอุตสาหกรรม ทั้ง ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมผลิต ภาคบริการ ภาควิชาการ และธนาคารที่เกี่ยวข้อง เป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานเหล่านี้ดำเนินการเสมือนหน่วยงานข้อ กลางเชื่อมระหว่างกองทุนช่วยเหลือฯ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในพื้นที่ ต่างๆ อย่างครอบคลุม โดยหน่วยงานข้อกลางเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการ เปิดเสรีทางการค้าในด้านต่างๆ เช่น ให้การช่วยเหลือในการเขียนโครงการเพื่อขอรับความ ช่วยเหลือจากกองทุนช่วยเหลือฯ ให้การปรึกษา ให้การรับรองและเป็นตัวกลางในการนำเสนอ

ข้อเสนอโครงการแก่กองทุนช่วยเหลือฯ การเบิกจ่ายและชำระหนี้คืนแก่กองทุนช่วยเหลือฯ การดำเนินงานตามข้อเสนอโครงการ กำกับและติดตามประเมินผล รวมไปถึงรายงานผลการดำเนินงานแก่กองทุนช่วยเหลือฯ หากโครงการนั้นได้รับการอนุมัติช่วยเหลือจากกองทุนช่วยเหลือฯ

ขั้นตอนการดำเนินงานโดยเบื้องต้นของกองทุนช่วยเหลือฯ จะสามารถแบ่งออกได้ทั้งสิ้น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนเริ่มดำเนินงานกองทุนช่วยเหลือฯ และระยะเริ่มดำเนินงานกองทุนช่วยเหลือฯ โดยระยะก่อนเริ่มดำเนินงานกองทุนช่วยเหลือฯ กองบริหารงานกองทุนช่วยเหลือฯ ภายใต้การดำเนินงานของหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการร่างกฎหมายลูกโดยอาศัยกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือฯ ไม่ว่าจะเป็นประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารงาน การดำเนินงานในเรื่องต่างๆ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ รวมไปถึงรูปแบบการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ของกองทุนช่วยเหลือฯ จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือฯ ในขั้นตอนนี้ กองบริหารงานกองทุนช่วยเหลือฯ จะต้องดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานช่อกกลางที่ได้กล่าวไปข้างต้น เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปิดรับข้อเสนอโครงการที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือ พิจารณากลับกรอง อนุมัติโครงการ จัดทำนิติกรรมสัญญา ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และการรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ

ทั้งนี้ กองทุนช่วยเหลือฯ กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติความช่วยเหลือ ไว้ดังนี้

- ผู้ที่ขอรับความช่วยเหลือต้องเป็นกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหรือบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า
- ผู้ที่ขอรับความช่วยเหลือต้องเป็นกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหรือบริการที่ประสงค์จะเสริมสร้างศักยภาพและใช้ประโยชน์จากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ ทั้งที่จัดทำแล้ว และที่จะพิจารณาจัดทำในอนาคต
- ข้อเสนอโครงการจะต้องไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากกลไกช่วยเหลือใดมาก่อน โดยพิจารณาความซ้ำซ้อนในมิติวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย หรือกิจกรรม
- ผู้ที่ขอรับความช่วยเหลือจำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่ได้รับหรืออาจได้รับการเปิดเสรีทางการค้า เช่น ปริมาณการนำเข้าสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันหรือทดแทนกันจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ราคาของสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันหรือทดแทนกันมีแนวโน้มว่าจะลดลง ส่วนแบ่ง

ตลาดมีแนวโน้มลดลง การจ้างงานของอุตสาหกรรมต่างๆ ในห่วงโซ่อุปทานลดลง หรือมีผลการศึกษารองรับว่าได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

นอกจากนี้ ในแต่ละปีบัญชีของการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ทุนหมุนเวียนแต่ละทุนหมุนเวียนจะต้องเข้ารับการประเมินการดำเนินงานทุนหมุนเวียนจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาศักยภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนนั้นๆ ว่าสมควรดำเนินการต่อ หรือยุบเลิกหรือยุบรวม

แม้ว่า ทุนหมุนเวียนเป็นการดำเนินงานโดยใช้เงินนอกงบประมาณ แต่จำเป็นต้องสร้างความคุ้มค่าในการใช้เงินเช่นเดียวกับเงินงบประมาณทั่วไป ดังนั้น นอกจากการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนต้องให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายตามระเบียบที่วางหลักไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 แล้ว ทุนหมุนเวียนยังมีภารกิจต้องดำเนินงานให้ตอบสนองตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ตั้งไว้ร่วมกันระหว่างทุนหมุนเวียน กรมบัญชีกลาง และบริษัทผู้ประเมิน

6.4.7 แนวทางการขอใช้ประโยชน์จากกองทุน

1) พิจารณาเบื้องต้นว่าตนเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติในการขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนช่วยเหลือ หรือไม่ โดย ณ ที่นี้ ผู้ที่มีคุณสมบัติคือ เกษตรกรในระดับการผลิตสินค้าเกษตรกรรม ตั้งแต่ขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสุดท้าย รวมไปถึงผู้ที่อยู่ในภาคการผลิต และผู้ที่อยู่ในภาคบริการ ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

2) ตรวจสอบรูปแบบการให้ความช่วยเหลือของกองทุนช่วยเหลือ โดย ณ ที่นี้ กองทุนช่วยเหลือ สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทั้งในด้านการเงินและเชิงเทคนิค เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้ที่ได้รับผลกระทบ

3) ตรวจสอบเกณฑ์การพิจารณาสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของตนเองว่าเข้าข่ายการเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการค้าตามที่กองทุนช่วยเหลือ นิยามหรือไม่ โดยมีรายละเอียด ได้แก่ พิสูจน์ได้ว่าการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าเดียวกันหรือที่ทดแทนกันได้ อย่างมีนัยสำคัญ ราคาของสินค้านั้นลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สูญเสียส่วนแบ่งตลาดไปอย่างมีนัยสำคัญ ยอดขายหรือกำไรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่เชื่อถือได้รองรับ

4) หลังจากตรวจสอบเกณฑ์ต่างๆ หากพิจารณาว่าตนผ่านเกณฑ์และได้รับผลกระทบ จึงเข้าสู่ขั้นตอนส่งเอกสารข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนช่วยเหลือฯ พร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา โดยแสดงรายละเอียดอย่างน้อย ได้แก่ ชื่อโครงการ กลุ่มที่ขอรับความช่วยเหลือ สถาบันที่ช่วยเหลือในการเสนอโครงการ วงเงินที่เสนอ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรมโครงการ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขต และแสดงให้เห็นคณะกรรมการกลั่นกรองทราบว่าใครได้รับผลกระทบ จะดำเนินการช่วยเหลือผ่านโครงการอะไร ดำเนินการอย่างไร กองทุนช่วยเหลือฯ สามารถช่วยเหลือได้อย่างไร และผลลัพธ์จากการช่วยเหลือคืออะไร

5) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของกองทุนช่วยเหลือฯ ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือ จากนั้นเสนอโครงการผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเพื่อพิจารณาเห็นชอบ หากไม่ผ่าน กองทุนช่วยเหลือฯ จะดำเนินการส่งรายละเอียดพร้อมข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการกลั่นกรองกลับไปยังผู้ขอรับความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อเสนอโครงการ หากผ่านการเห็นชอบจึงนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเห็นชอบและอนุมัติของคณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ หากผ่านการเห็นชอบจึงดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบต่อไป

ทั้งนี้ ในขั้นตอนดังที่กล่าวไปข้างต้น อาจมีหน่วยงานช้อกลางเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ริเริ่มโครงการ เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อเสนอโครงการ หรือติดตามประเมินผลโครงการได้ โดยหน่วยงานช้อกลางดังกล่าว อาจมาจากการทำข้อตกลงระหว่างผู้ที่ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือโดยตรง หรือเป็นการจัดสรรและสร้างโอกาสจากกองทุนช่วยเหลือ โดยการแนะนำหน่วยงานช้อกลางให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

6.4.8 กระบวนการติดตามการดำเนินงานของกองทุน

- หน่วยงานกลไกช้อกลางดำเนินงานตามหน้าที่ โดยกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานของโครงการที่ได้รับอนุมัติความช่วยเหลือจากกองทุนช่วยเหลือฯ โดยแบ่งการติดตามออกเป็นด้านต่างๆ ได้แก่ ความคืบหน้า ด้านผลการเบิกจ่าย ความคืบหน้าด้านผลการดำเนินโครงการ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้นๆ

- หน่วยงานช้อกลางประสานงานร่วมกับฝ่ายเลขานุการกองทุนช่วยเหลือฯ เพื่อรายงานความคืบหน้าและผลการดำเนินงานโครงการที่รับอนุมัติแก่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ทั้งนี้ อาจดำเนินการรายงานเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปีตามความเหมาะสม
- คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือฯ ผลการติดตามและประเมินผลโครงการที่ได้รับอนุมัติต่างๆ และฐานะทางการเงินของกองทุนช่วยเหลือฯ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนช่วยเหลือฯ ทั้งนี้ อาจดำเนินการเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปีตามความเหมาะสม

บรรณานุกรม

- Admin. (2019, June). *TAA Law*. Retrieved from U.S. Department of Labor:
<https://www.dol.gov/agencies/eta/tradeact/laws/>
- Admin. (2020, June). *Benefits and Services Under the 2015 Amendments*. Retrieved from U.S. Department of Labor.
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2063). *ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP)*. เข้าถึงได้จาก FTA Center:
<http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3640>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). *ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA)*. เข้าถึงได้จาก FTA Center:
<http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3628>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). *ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู (Thailand-Peru Closer Economic Partnership: TPCEP)*. เข้าถึงได้จาก FTA Center:
<http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3625>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). *ความตกลงการค้าเสรีไทย-ชิลี (Thailand-Chile Free Trade Agreement: TCFTA)*. เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3649>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). *ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย (Thailand – India Free Trade Agreement: TIFTA)*. เข้าถึงได้จาก FTA Center:
<http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3622>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). *ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน – ฮังกอน (ASEAN – Hong Kong, China Free Trade Agreement: AHKFTA)*. เข้าถึงได้จาก FTA Center:
<http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3652>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). *ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Agreement: ACFTA)*. เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3619>

- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์
(*Agreement Establishing the ASEAN-Australia – New Zealand Free Trade Area: AANZFTA*). เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3643>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (ASEAN – India Free Trade Agreement: AIFTA). เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3646>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). ความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand – New Zealand Closer Economic Partnership: TNZCEP). เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3631>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). ความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการกำหนดอัตราอากรร่วมเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน. เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3616>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA). เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3637>
- Auyporn j. (18 มิถุนายน 2563). ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอาเซียน-เกาหลี (ASEAN – Korea Free Trade Agreement: AKFTA). เข้าถึงได้จาก FTA Center: <http://ftacenter.dtn.go.th/?p=3634>
- Fefer, R. F. (2017). *Trade Adjustment Assistance for Firms*.
- Korea Legislation Research Institute. (2013). *SPECIAL ACT ON ASSISTANCE TO FARMERS, FISHERMEN, ETC. FOLLOWING THE CONCLUSION OF FREE TRADE AGREEMENTS*.
- Myrdal, G. (1956). *International Integration and the Welfare State*.
- Porto, G., & Hoekman, B. (2010). *Trade Adjustment Costs in Developing Countries: Impacts, Determinants*.

Stolper, W. (1957). Review: International Integration and the Welfare State. *The Journal of Conflict Resolution*, 83-92.

U.S. Department of Labor. (2019). *TRAINING AND EMPLOYMENT GUIDANCE LETTER NO. 12-18*.

Winter-Ebmer, R. (2001). *Evaluating an Innovative Redundancy-Retraining Project: The Austrian Steel Foundation*.

เลขาธิการกองทุน FTA เกษตรฯ. (2561). *คู่มือเสนอขอรับเงินสนับสนุนกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ*.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2551). *บทสรุปโครงการศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อเสนอแนะมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบให้สามารถปรับตัว*.

กลุ่มงานบริหารกองทุน FTA. (2563). *ข้อมูลภาพรวมโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัว*.

กลุ่มงานบริหารกองทุน FTA. (2563). *ตารางโครงการช่วยเหลือ ปี 2550-2563*.

กลุ่มงานบริหารกองทุน FTA. (2563). *ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือ*.

ปรีชญา พุดน้อย. (2554). *กองทุน FTA*.

ผู้ดูแลระบบ. (มิถุนายน 2563). *โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัว*. เข้าถึงได้จาก กรมการค้าต่างประเทศ: <https://www.dft.go.th/th-th/dft-service-data-helper>

พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558. (2558). ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558. (2558). ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา.

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. 2561. (2561). ราชกิจจานุเบกษา.

ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ พ.ศ. 2548. (2548). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2556). *กลไกความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ
การเปิดเสรีทางการค้า.*

หัทยา ทับสวัสดิ์. (26 มิถุนายน 2563). บทเรียนการจัดตั้งและการบริหารกองทุน FTA เกษตรฯ.
(บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด, ผู้สัมภาษณ์)